Victor Hugo

Han din Islanda

24

Editura Eminescu

VICTOR HUGO

Han din Islanda

131

Traducere de Micaela Slăvescu

EDITURA EMINESCU
1976

Cuprins

I

Nu mă pot dumiri, spunea regele Cornu,
Cine naiba o fi; să aşteptam;
Căci nimic bun nu ne-a venit vreodată de-acolo.
GENERALUL H. *Revolta iadului*

L-ai văzut? Cine l-a văzut?
— Eu nu.
— Cine atunci?
— Habar n-am.
STERNE, *Tristram Shandy*

— VEZI UNDE DUCE DRAGOSTEA, vecine Niels? Biata Guth Stersen nu ar zăcea acum aci, pe lespedea neagră, ca o stea de mare uitată de valuri, dacă i-ar fi stat gândul numai la reparatul bărcii sau la cârpitul plaselor tatălui ei, bătrânul nostru prieten. Sfântul Uzuf, pescarul, să-i aline durerea!

— Şi nici logodnicul ei, îngână o voce ascuţită şi tremurată, Gill Stadt, băiatul ăsta frumos pe care-l vedeţi întins alături de ea, nu s-ar afla acum aci dacă, în loc să-i caute-n coarne lui Guth şi să umble după câştig în blestematele alea de mine din Roeraas, şi-ar fi petrecut tinereţea legănându-l pe frăţine-su cel mic, în copaia agăţată de grinzile afumate ale colibei sale.

— S-a zis cu ţinerea dumitale de minte, mătuşă Olly, răspunse vecinul Niels, cel căruia i se vorbise; Gill n-a avut niciun frate, şi durerea bietei văduve Stadt trebuie să fie cu atât mai amară, căci coliba îi e acum pustie de-a

binelea; iar de va ridica ochii către cer ca să-şi mai aline jalea, va da doar de tavanul bătrânesc, de unde mai atârnă leagănul gol al pruncului ei, ajuns flăcău şi dus acum din astă lume.

— Vai de biata mamă! reluă bătrâna Olly, căci în ce-l priveşte pe tânăr, e numai vina lui; ce-a cătat să se facă miner la Roeraas?

— Aşa-i, spuse Niels, blestematele alea de mine ne mănâncă un om de fiecare ascalin de aramă pe care ni-l dau. Ce zici, cumetre Braal?

— Minerii sunt toţi nişte smintiţi, îi răspunse pescarul. Dacă vrea să trăiască, peştele nu trebuie să iasă din apă şi nici omul să se vâre sub pământ.

— Şi totuşi, se împotrivi un tânăr din mulţime, Gill Stadt nu avea încotro: a fost nevoit să lucreze în mină ca să-şi poată duce acasă logodnica.

— Nu trebuie să-ţi pui niciodată viaţa în joc, îl întrerupse Olly, pentru o dragoste care nici nu face cât ea şi nici nu o umple. Halal aşternut de nuntă i-a pregătit Gill iubitei lui!

— Vrei să spui că fata s-a înecat de durere aflând de moartea tânărului? întrebă un gură-cască.

— Aiurea! exclamă cu glas răsunător un militar ce-şi croise drum prin mulţime, o ştiu eu pe fată; era într-adevăr logodită cu un tânăr miner care de curând a fost zdrobit de o stâncă în galeriile subterane de la Storwaadsgrube, lângă Roeraas; dar mai era şi ibovnica unui camarad de-al meu; alaltăieri a vrut să se strecoare la Munckholm ca să serbeze cu iubitul ei moartea logodnicului; barca s-a lovit de o stâncă, s-a răsturnat, şi fata s-a înecat.

Se ridicară atunci mai multe glasuri deodată:

— Cu neputinţă, jupâne soldat! ţipau bătrânele.

Tinerele amuţiseră, iar vecinul Niels îi aminti răutăcios pescarului Braal vorbele lui de adineauri: vezi unde duce dragostea!

Văzând împotrivirea muierilor, militarului îi cam sărise

muştarul şi le ocărâse, numindu-le *cotoroanţe din peştera de la Quiragoth*, ocară pe care ele nu erau dispuse s-o îndure în tăcere, când, deodată, se auzi o voce ascuţită şi poruncitoare care striga: Gura, gura, palavragioaicelor curmând astfel gâlceavă. Toţi amuţiră, aşa cum îşi încetează găinile larma când ţipă cocoşul.

Dar, înainte de a merge mai departe, s-ar cuveni poate să descriem locul în care se petrecea scena; era – cititorul a şi ghicit, fără îndoială – una din acele clădiri lugubre pe care mila publică şi prevederea socială o hărăzesc cadavrelor necunoscute, ultimul adăpost al morţilor care, cei mai mulţi, au trăit o viaţă amară; unde se adună trecătorul nepăsător, observatorul morocănos sau binevoitor, adesea prieteni sau rude înlăcrimate, cărora o lungă îngrijorare nu le-a mai lăsat decât o jalnică speranţă. În vremurile acelea, depărtate de zilele noastre, şi prin meleagurile puţin civilizate în care mi-am dus cititorul, nu-i venise nimănui în gând, ca în oraşele noastre de noroi şi aur, să transforme aceste depozite în monumente totodată sinistre şi elegante. Lumina zilei nu pătrundea prin vreo deschizătură meşteşugită, de-a lungul unei bolţi artistic sculptate, până la acele paturi unde oamenii par a fi voit să lase morţilor câteva din comodităţile vieţii şi unde perna pare pusă pentru somn. Dacă se întredeschidea uşa paznicului, ochiul, obosit de cadavre goale şi hidoase, nu avea, ca azi, plăcerea de a se odihni pe mobile elegante şi copii veseli. Moartea domnea acolo în toată urâţenia şi scârboşenia ei, şi nimeni nu se încumetase încă să-i împodobească cu ciucurei şi panglicuţe scheletul descărnat.

Sala în care se aflau interlocutorii noştri era spaţioasă şi întunecată, ceea ce o făcea să pară şi mai mare; lumina zilei se furişa doar prin uşa pătrată şi joasă care dădea spre portul Drontheim şi printr-un luminator grosolan tăiat în tavan, prin care, după anotimp, odată cu luciri albe şi stinse, cădeau ploaia, grindina sau zăpada peste cadavrele culcate chiar dedesubt. Sala era

împărţită de-a curmezişul de o balustradă de fier nu prea înaltă. Publicul avea acces în jumătatea din faţă prin uşa pătrată; într-a doua jumătate se vedeau şase lespezi lunguieţe de granit negru, aşezate una lângă alta. Paznicul şi ajutorul său, care locuiau în încăperile din spate ale edificiului învecinat cu marea, puteau intra în ambele secţii prin câte o uşă laterală, mai mică. Minerul şi logodnica sa ocupau două din paturile de granit; trupul fetei părea intrat în descompunere, căci începuseră să apară pete vineţii pe membre de-a lungul vinelor. Trăsăturile lui Gill păreau aspre, întunecate, dar cadavrul era atât de mutilat, încât nu-ţi puteai da seama dacă fusese chiar aşa de frumos cum spunea bătrâna Olly.

Discuţia pe care ne-am străduit s-o redăm cu fidelitate se pornise în faţa acestor resturi desfigurate, în mijlocul unei mulţimi mute.

Un bărbat înalt, uscăţiv şi înaintat în vârstă, aşezat cu braţele încrucişate şi capul plecat pe rămăşiţele unui scaun, în colţul cel mai întunecat al sălii, păruse a nu se sinchisi de vorbele schimbate până ce se sculă deodată strigând:

— Gura, gura, palavragioaicelor! şi-l apucă pe soldat de braţ.

Lumea tăcu; soldatul se întoarse şi izbucni într-un hohot de râs când îşi văzu ciudatul interlocutor, faţa albă, părul rar şi murdar, degetele prelungi şi îmbrăcămintea de piele de ren a acestuia, îi justificau pe deplin ilaritatea. Un murmur se ridică atunci printre femeile amuţite o clipă:

— Este paznicul Spladgestului[1].

— Portarul blestemat al morţilor!

— Diabolicul Spiagudry!

— Vrăjitorul blestemat...

— Gura, palavragioaicelor, gura! Dacă azi e zi de sabat, căraţi-vă înapoi la măturile voastre; altminteri au să plece singure prin văzduh. Daţi-i pace acestui respectabil

[1] Morga din Drontheim (n. a.).

moştenitor al războinicului zeu Thor.

Şi Spiagudry, străduindu-se să zâmbească îmbietor, i se adresă soldatului.

— Spuneai, viteazule, că această netrebnică muiere...

— Ticălosul! şopti Oliv; suntem pentru el doar nişte *netrebnice muieri*, pentru că nu capătă pe un trup de-al nostru, dacă-i încape în gheare, decât treizeci de ascalini, dar patruzeci pentru un pârlit de leş bărbătesc.

— Gura, babelor, repetă Spiagudry; zău aşa, aceste fiice ale diavolului sunt ca ceaunele lor; când se încălzesc trebuie să cânte. Ia spune-mi, viteazule prinţ al spadei, crezi că iubitul acestei Guth, camaradul tău, se va omorî de durere că a pierdut-o?...

Indignarea îndelung înăbuşită izbucni atunci cu violenţă.

— Ia auziţi-l pe nemernic, pe păgânul bătrân? ţipară dintr-odată douăzeci de voci ascuţite şi discordante; ar vrea să fie un om mai puţin pe pământ ca să se bucure de cei patruzeci de ascalini pe care-i capătă de pe urma morţii lui.

— Şi ce dacă? reluă paznicul Spiagudry, parcă preaiubitul nostru rege şi stăpân, Christiern al V-lea, fie binecuvântat de sfântul Hospiţiu, nu s-a numit el însuşi apărătorul firesc al tuturor muncitorilor din mine, pentru ca la moartea lor să-şi sporească vistieria regală cu neînsemnatele lor moşteniri?

— Multă cinste îi faci tu regelui, îi replică pescarul Braal, asemuind vistieria regală cu sipetul casei morţilor de aci, şi pe el cu tine, vecine Spiagudry!

— Vecin? răspunse paznicul ofensat de atâta familiaritate; vecin? spune mai bine gazdă, căci cine ştie, dragul meu cetăţean al bărcii, dacă într-o bună zi n-am să-ţi împrumut pe vreo săptămână unul dintre cele şase paturi de piatră de aici. De altfel, adăugă el rânjind, dacă vorbeam despre moartea acestui soldat, apoi era doar ca să nu se piardă obiceiul sinuciderii în cazul marilor şi tragicelor pasiuni pe care aceste doamne au obiceiul să le

trezească.

— Ce tot îndrugi, cadavrule paznic de cadavre, interveni militarul, şi ce urmăreşti cu rânjetul tău amabil ce seamănă atât de bine cu ultimul hohot de râs al unui spânzurat?

— Minunat, viteazule! răspunse Spiagudry, întotdeauna am gândit că afli mai multă minte sub chivăra jandarmului Thurn, învingătorul diavolului cu sabia şi cu vorba, decât sub mitra episcopului Isleif, istoricul Islandei, sau sub tichia pătrată a profesorului Shoenning, cel care a descris catedrala noastră.

— În acest caz, dacă vrei părerea mea, bătrâne sac de piele, lasă baltă câştigurile de la casa morţilor şi du-te să te vinzi la muzeul de vechituri şi curiozităţi al vice-regelui, la Bergen. Îţi jur pe sfântul Belfagor că animalele rare se plătesc acolo cu aur; dar ia spune, ce vrei de la mine?

— Când trupurile ce ni se aduc au fost găsite în apă, suntem obligaţi să împărţim taxa cu pescarii. Voiam deci să te rog, ilustre moştenitor al jandarmului Thurn, să-l convingi pe camaradul dumitale să nu se înece, ci să aleagă orice alt fel de moarte; lui trebuie să-i fie totuna, şi sunt sigur că nu vrea să-l păgubească pe bietul creştin care-i va găzdui cadavrul, presupunând că pierderea lui Guth îl va îndemna la o asemenea faptă deznădăjduită.

— Te înşeli, milosule şi primitorule paznic, tovarăşul meu nu va avea satisfacţia să fie primit în îmbietorul tău han cu şase paturi. Sau crezi că nu şi-a alinat încă, în patul altei Walkirii, durerea pricinuită de moartea celei dintâi? Poţi să mă crezi pe cuvânt, se săturase de mult de Guth a dumitale.

La auzul acestor cuvinte, furtuna pe care Spiagudry o atrăsese o clipă asupra lui se abătu, mai aprigă ca niciodată, pe capul nefericitului militar.

— Cum, ticălosule, ţipau babele, ăsta vă e obiceiul? Să fie a dracului cine o mai iubi netrebnici de ăştia!

Fetele tinere tăceau; ba chiar câteva nu se puteau împiedica să gândească în sinea lor că netrebnicul era

tare chipeş.

— Hei! strigă soldatul, ce-i aici, repetiţia unui Sabat? Chinurile lui Belzebuth trebuie să fie îngrozitoare dacă este osândit să îndure larma unor asemenea coruri în fiecare săptămână!

Nu se ştie ce s-ar mai fi întâmplat dacă atenţia tuturor nu ar fi fost atrasă de un zgomot ce venea de afară. Larma creştea necontenit şi curând un roi de copii pe jumătate goi, răcnind şi alergând în jurul unei tărgi acoperite pe care o purtau doi bărbaţi, dădu buzna zgomotos în Spladgest.

— De unde veniţi? îi întrebă paznicul pe purtătorii tărgii.

— De pe malurile de la Urchtal.

— Oglypiglap! strigă Spiagudry.

Una din uşile laterale se deschise; apăru un bărbat de neam lapon, scund şi îmbrăcat în piele, care făcu semn purtătorilor să-l urmeze; Spiagudry îi însoţi şi uşa se închise înainte ca mulţimea curioasă să aibă timpul să poată ghici, după lungimea trupului întins pe targă, dacă era bărbat ori femeie.

Părerile erau încă împărţite când Spiagudry şi ajutorul său apărură din nou în sala a doua, purtând cadavrul unui bărbat pe care-l depuseră pe unul din paturile de granit.

— De mult n-am mai pipăit haine aşa frumoase, spuse Oglypiglap; apoi, dând din cap şi ridicându-se în vârful picioarelor, agăţă deasupra mortului o uniformă elegantă de căpitan. Cadavrul era desfigurat şi membrele pline de sânge; paznicul îl stropi de mai multe ori cu o găleată veche pe jumătate fărâmată.

— Sfinte Belzebut! strigă militarul, e un ofiţer din regimentul meu; ia să văd, nu cumva e căpitanul Bollar... de durere că şi-a pierdut unchiul? Nici vorbă, moşteneşte... Baronul Randmer? Şi-a pierdut ieri moşia la cărţi, dar mâine o va recâştiga, şi castelul adversarului pe deasupra. O fi căpitanul Lory, căruia i s-a înecat câinele? Sau casierul Stunck, pe care îl înşală nevasta? Dar nu-ţi

zbori creierii pentru atâta lucru!

Mulţimea creştea văzând cu ochii. Un tânăr care tocmai trecea prin port, văzând poporul îmbulzit, descălecă, întinse dârlogii slujitorului care-l urma şi intră în Spladgest. Purta o haină simplă de călătorie, o sabie îi atârna la şold şi era înfăşurat într-o largă manta verde; o pană neagră prinsă la pălărie cu o pafta de diamante i se legăna deasupra feţei cu fruntea înaltă şi trăsături nobile. Cizmele şi pintenii plini de noroi arătau că venea de departe.

Când intră, un bărbat scund şi îndesat, înfăşurat şi el într-o manta, şi care-şi ascundea mâinile în nişte mănuşi uriaşe, tocmai răspundea militarului.

— Şi de unde ai mai scos că s-ar fi omorât? Omul ăsta nu şi-a pus singur capăt zilelor cum nici acoperişul catedralei voastre nu a luat singur foc, ţi-o garantez!

Cuvintele lui stârniră două răspunsuri, aşa cum halebarda face două răni dintr-odată.

— Catedralei noastre, spuse Niels, îi facem acum învelitoare de aramă. Se zice că ticălosul ăla de Han din Islanda i-ar fi dat foc, ca să le facă de lucru minerilor printre care se afla şi protejatul lui, Gill Stadt, pe care-l puteţi vedea aici.

— Cum dracu! exclamă la rândul său soldatul, îndrăzneşti să-mi spui mie, archebuzier secund din garnizoana de la Munckholm, că acest om nu şi-a zburat creierii?

— Acest om a fost ucis, răspunse rece bărbatul cel scund.

— Auziţi oracolul! Hai, hai! ochişorii tăi cenuşii nu văd mai bine decât labele tale, ascunse de mânuşi groase în toiul verii.

Ochii omuleţului scăpărară.

— Soldatule! roagă-te sfântului care te ocroteşte ca nu cumva aceste mâini să-ţi lase cândva vreo urmă pe faţă.

— Hai! vino afară să ne răfuim! strigă militarul cuprins de mânie. Apoi, luându-şi dintr-odată seama: Nu, spuse,

nu trebuie să vorbim de duel în faţa morţilor.

Omuleţul bolborosi câteva cuvinte într-o limbă străină şi se făcu nevăzut.

Se auzi o voce:

— L-au găsit pe malul de la Urchtal.

— Pe malul de la Urchtal? întrebă soldatul: trebuia să debarce acolo azi dimineaţă căpitanul Dispolsen, venind de la Copenhaga.

— Dar nu a ajuns încă la Munckholm, se auzi altă voce.

— Se spune că Han din Islanda ar umbla acum pe malurile noastre, reluă un al patrulea.

— Dacă Han este ucigaşul, se prea poate atunci ca omul acesta să fie cu adevărat căpitanul, spuse soldatul, căci ştiut este că islandezul ucide într-un fel atât de diavolesc, încât victimele par adesea că şi-au făcut singure seama.

— Ce fel de om e acest Han?

— Un uriaş, spuse unul.

— Un pitic, răspunse altul.

— Nimeni nu l-a văzut? se auzi o altă voce.

— Prima dată când îl vezi este şi ultima.

— Ssst! spuse bătrâna Olly; se pare că numai trei persoane au vorbit vorbă omenească cu el; acest blestemat de Spiagudry, văduva Stadt, şi... – dar a dus o viaţă necăjită şi a avut parte de o moarte necăjită – bietul Gill pe care-l vedeţi aci. Ssst!

— Ssst! şoptiră cu toţii.

— Acum, exclamă dintr-odată militarul, sunt sigur că este cu adevărat căpitanul Dispolsen; recunosc lanţul de oţel pe care i l-a dăruit la plecare deţinutul nostru, bătrânul Schumacker.

Tânărul cu pană neagră, care tăcuse până atunci, întrebă acum cu înfrigurare:

— Eşti sigur că este vorba de căpitanul Dispolsen?

— Sigur, pe meritele sfântului Belzebut, răspunse soldatul.

Tânărul ieşi în grabă mare din Spladgest.

— Fă-mi rost de o barcă pentru Munckholm, îi porunci el slujitorului.

— Dar, stăpâne, generalul?...

— Te duci la el cu caii. Vin şi eu, mâine. Eu hotărăsc. Hai! se înserează şi sunt grăbit, fă-mi rost de o barcă.

Slujitorul îndeplini porunca şi-l urmări apoi câtva timp din ochi pe tânărul său stăpân care se îndepărta de mal.

II

Mă voi aşeza lângă tine, iar tu vei spune o poveste plăcută ca să ne treacă vremea mai uşor.

MATURIN, *Bertram*

CITITORUL ŞTIE ACUM CĂ NE aflăm la Drontheim, unul dintre cele patru oraşe principale ale Norvegiei, nu însă şi reşedinţa vice-regelui. În 1699, când s-au petrecut faptele povestite, regatul Norvegiei era încă unit cu Danemarca şi guvernat de viceregi cu reşedinţa la Bergen, oraş mai mare, mai meridional şi mai frumos decât Drontheim, în ciuda poreclei de prost gust dată de celebrul amiral Tromp.

Priveliştea Drontheimului este plăcută când vii din larg prin golful ce-i poartă numele; portul, destul de mare, deşi corăbiile nu pot intra uşor pe orice vreme, avea înfăţişarea unui canal lung, pe care se înşiră, la dreapta nave daneze şi norvegiene, la stânga vase străine, despărţire impusă de ocârmuire. În fund se vede oraşul, întins pe o câmpie bine cultivată şi dominat de vârfurile ascuţite ale turlelor catedralei sale. Această biserică, unul din cele mai frumoase exemplare de arhitectură gotică, cum se poate afla din cartea profesorului Shoenning – atât de erudit citat de Spiagudry – care a descris-o înainte de a fi fost pustiită de incendii repetate, purta pe săgeata cea mai înaltă crucea episcopală, semn distinctiv al catedralei episcopatului lutheran din Drontheim. Deasupra oraşului se pot desluşi în zarea albăstruie crestele albe şi colţuroase ale munţilor Kole, asemenea

vârfurilor ascuţite ale unei coroane străvechi.

În mijlocul portului, la o bătaie de tun de mal, se înalţă, pe o îngrămădire de stânci bătute de valuri, singuratică, fortăreaţa Munckholm, închisoare aspră, în care era închis pe atunci un deţinut vestit prin faima lungii sale prosperităţi şi a rapidei sale dizgraţii.

Schumacker, născut printre oamenii de rând, fusese copleşit cu onoruri de către stăpânul său, apoi prăvălit din scaunul de mare-cancelar al Danemarcei şi Norvegiei pe banca acuzaţilor, trimis pe eşafod dar aruncat de acolo prin mila regelui într-o temniţă izolată dintr-un fund de ţară îndepărtat. Oamenii pe care dânsul îi ridicase îl răsturnaseră, fără ca el să se poată plânge de nerecunoştinţă. Se putea el oare plânge că i se rupeau sub picioare treptele unei scări pe care nu o ridicase atât decât pentru a se înălţa pe sine?

Cel care întemeiase nobilimea în Danemarca vedea, din depărtarea surghiunului său, cum cei pe care îi înălţase îşi împărţeau între ei dregătoriile pe care odinioară le ocupase el. Contele de Ahlefeld, duşmanul lui neîmpăcat, îi luase locul de vicecancelar; generalul Arensdorf dispunea, în calitate de mare mareşal, de gradele militare; iar episcopul Spollyson exercita funcţia de inspector al universităţilor. Singurul dintre duşmanii săi care nu-i datora lui rangul – vice-regele Norvegiei, contele Ulric-Frederic Guldenlew, fiul natural al regelui Frederic al III-lea – era cel mai generos dintre toţi.

Spre această stâncă tristă a Munckholmului înainta acum, destul de încet, barca tânărului cu pană neagră. Soarele se lăsa repede în spatele fortăreţei izolate a cărei masă îi intercepta razele, acum atât de orizontale, încât un ţăran de pe dealurile din Larsynn, departe spre răsărit, putea să vadă plimbându-se alături de el. Prin iarba-neagră, umbra nedesluşită a santinelei de pe donjonul cel mai înalt al Munckholmului.

III

Dacă reuşesc să o fac să înţeleagă graiul ochilor mei; dacă atunci când ei exprimă dragoste, ea încetează să mă privească cu un aer... cum să spun? mai puţin absent, mai puţin lipsit de viaţă; dacă, în sfârşit, ea-şi pleacă ochii în faţa mea, cauza-mi este câştigată.

KOTZEBUE, *Adelaide von Wölfingen*

Ah! sufletul nu putea fi rănit mai dureros!... Un tânăr stricat... a îndrăznit să ridice ochii asupra ei! privirile lui îi pângăreau puritatea. Claudia! Acest gând mă scoate din fire.

LESSING

— ANDREW, DU-TE ŞI SPUNE SĂ sune stingerea peste o jumătate de ceas. Sorsyll să-l schimbe pe Ducknees la poarta principală, iar Malvidius să urce pe platforma turnului mare. Aveţi grijă mai ales în partea dinspre donjonul Leului din Slesvig. La ora şapte nu uitaţi că trebuie tras cu tunul pentru ca să se întindă lanţul portului; – ba nu, îl mai aşteptăm pe căpitanul Dispolsen; aprindeţi mai bine felinarul şi vedeţi dacă şi cel din Walderhog este aprins, aşa cum s-a poruncit azi. Pregătiţi o gustare pentru căpitan. Şi, uitam... să fie pedepsit Toric Belfast, archebuzier secund al regimentului, cu două zile de carceră; a lipsit azi toată

ziua.

Aşa poruncea sergentul de zi sub bolta neagră şi afumată a corpului de gardă de la Munckholm, aflat în turnul scund care domină prima intrare a castelului.

Soldaţii cărora li se adresa îşi părăsiră care jocul, care patul şi se duseră să execute ordinele; apoi liniştea se restabili.

Atunci se auzi afară zgomotul cadenţat al unor vâsle.

— Iată-l în sfârşit pe căpitanul Dispolsen! spuse sergentul, deschizând ferestruica zăbrelită care dădea spre golf.

Într-adevăr, o barcă acosta lângă uşa de fier.

— Care eşti? strigă sergentul cu voce răguşită.

— Deschideţi! Pace şi siguranţă.

— Nu se intră; ai permis?

— Da.

— Să văd; dacă minţi, pe toate meritele sfântului care mă ocroteşte, am să te fac să guşti din apa golfului.

Închise ghişeul şi întorcându-se, adăugă:

— Nici acum nu-i căpitanul!

O lumină se aprinse îndărătul uşii de fier. Zăvoarele ruginite scârţâiră, drugii de fier fură ridicaţi. Uşa se deschise. Sergentul privi cu atenţie pergamentul pe care i-l întinse noul venit.

— Puteţi intra, spuse. Dar staţi, se întrerupse el brusc, lăsaţi afară paftaua de la pălărie. Nu se intră cu bijuterii în închisorile de stat. Regulamentul zice că „fac excepţie numai regele şi membrii familiei sale, vice-regele şi membrii familiei sale, episcopul şi şefii garnizoanei”; nu este cazul, aşa-i?

Fără a-i răspunde, tânărul desprinse paftaua interzisă şi o aruncă drept plată pescarului care îl adusese; de teamă să nu se răzgândească, acesta se grăbi să se îndepărteze cu obiectul dăruit.

În timp ce sergentul, mormăind împotriva imprudenţei cancelariei prea darnice cu permisele de intrare, prindea drugii grei la loc şi făcea apoi să răsune sub pasul rar al

botforilor săi treptele scării în spirală a corpului de gardă, tânărul azvârlindu-şi mantaua pe un umăr, străbătu în grabă bolta neagră a turnului porţii, apoi lunga curte de arme şi şopronul de artilerie, unde zăceau câteva culevrine demontate care pot fi văzute azi în muzeul de la Copenhaga, şi de care fu oprit să se apropie de vorba aspră a unei santinele. Ajunse la marea gratie de fier a porţii următoare, care fu ridicată după ce-şi arătă pergamentul. Însoţit de un soldat, străbătu, în diagonală şi fără şovăire, ca un cunoscător al locurilor, una dintre cele patru curţi pătrate dimprejurul marii curţi circulare din mijlocul căreia iese stânca imensă şi rotundă pe care se înălţa atunci donjonul, zis castelul Leului din Slesvig, din vremea când Joatham Leul, duce de Slesvig, fusese întemniţat acolo din porunca fratelui său, Rolf Piticul.

Nu este în intenţia noastră să dăm aci o descriere a donjonului din Munckholm. Castelul Leului din Slesvig, destinat unor prizonieri de vază, le oferea, printre alte comodităţi, pe aceea de a se putea plimba într-un fel de grădină sălbatică destul de întinsă unde creşteau, printre stânci şi în jurul înaltei temniţe împrejmuite de ziduri groase şi de turnuri, uriaşe, tufe de laur ghimpos, câţiva pini negri şi nişte tise bătrâne.

Ajuns la picioarele stâncii rotunde, tânărul urcă treptele grosolan săpate ce duceau şerpuind până la turnul care, străpuns la bază de o portiţă, servea de intrare în donjon. Acolo sună puternic dintr-un corn de alamă pe care i-l dăduse paznicul de la a doua poartă.

— Deschideţi, deschideţi! strigă îndată o voce din interior, trebuie să fie blestematul de căpitan!

Uşa se deschise şi noul venit putu să zărească, într-o sală gotică slab luminată, pe un tânăr ofiţer întins alene pe un morman de mantale şi de piei de ren, lângă una din acele lămpi cu trei ciocuri pe care strămoşii noştri le atârnau de rozetele tavanelor şi pusă acum pe jos. Bogăţia elegantă şi chiar excesiv de rafinată a hainelor sale contrasta cu goliciunea sălii şi cu lucrătura primitivă

a mobilelor; ţinea în mâini o carte şi se întoarse pe jumătate către noul venit.

— E căpitanul, nu-i aşa? Salut, domnule căpitan! Nici nu-ţi închipuiai că faci să aştepte un om care nu a avut încă plăcerea să te cunoască; dar vom face iute cunoştinţă, cel puţin aşa sper? Mai întâi, primeşte, rogu-te, condoleanţele mele pentru întoarcerea dumitale în acest venerabil castel. Dacă mai stau mult aici, am să devin vesel precum cucuvaia pe care o baţi în cuie la uşa donjoanelor în chip de sperietoare, şi când mă voi întoarce la Copenhaga pentru nunta surorii mele, nici patru cucoane dintr-o sută n-au să mai fie în stare să mă recunoască. Spune-mi, se mai poartă funde roz la poalele surtucului? S-au mai tradus alte romane de franţuzoaica aia, domnişoara de Scudéry? Tocmai citesc *Clelia*; îmi închipui că se mai citeşte la Copenhaga. Este îndreptarul meu de bunăcuviinţă, acum când tânjesc departe de atâţia ochi frumoşi... căci, deşi frumoşi, ochii prizonierei noastre, ştii bine despre cine vorbesc, nu-mi spun niciodată nimic. A! dacă tatăl meu nu mi-ar fi poruncit!... Căci trebuie să-ţi spun în taină, domnule căpitan, că tatăl meu, rămâne între noi, mi-a dat însărcinarea să... mă-nţelegi, pe fata lui Schumacker. Dar degeaba mă străduiesc, această frumoasă statuie nu-i femeie; plânge într-una şi nu se uită la mine.

Tânărul, care nu putuse încă să întrerupă noianul de vorbe al ofiţerului, scoase un strigăt de mirare:

— Cum! Ce spui? te-a însărcinat s-o seduci pe fata acelui nefericit de Schumacker?...

— S-o seduc, fie! dacă aşa i se spune acum la Copenhaga; dar îl desfid chiar pe dracu' să reuşească. Alaltăieri, fiind de gardă, am pus anume pentru ea un minunat guler franţuzesc din dantelă scrobită, primit chiar de la Paris. Nici nu şi-a ridicat ochii să mă privească, deşi am străbătut de trei sau patru ori încăperea în care se afla, sunând din pintenii mei cei noi, cu duriţa mai mare decât un ducat din Lombardia. Este forma cea mai

nouă, nu-i aşa?

— Doamne Dumnezeule! spuse tânărul, lovindu-se cu palma peste frunte, nici nu-mi vine să cred!

— Nu-i aşa? reluă ofiţerul, înşelându-se asupra sensului acestor cuvinte. Să nu mă bage chiar deloc în seamă! E de necrezut, şi totuşi adevărat.

Tânărul, adânc tulburat, umbla prin încăpere dintr-o parte în alta, cu paşi mari.

— Vrei să guşti ceva, căpitane Dispolsen? îl întrebă ofiţerul.

Tânărul îşi veni în fire.

— Nu sunt căpitanul Dispolsen.

— Cum aşa? făcu ofiţerul cu voce înăsprită, ridicându-se în capul oaselor; şi cine eşti, mă rog, şi cum de-ai îndrăznit să pătrunzi aici, la ora aceasta?

Tânărul îşi desfăcu pergamentul.

— Vreau să-l văd pe contele de Griffenfeld... adică pe deţinutul vostru.

— Contele! Contele! murmură ofiţerul vădit nemulţumit. Într-adevăr, permisul este în bună regulă; poartă semnătura vice-cancelarului Grummond de Knud: *„purtătorul va putea vizita la orice oră şi oricând, toate închisorile regale”*. Grummond de Knud este fratele bătrânului general Levin de Knud care comandă la Drontheim. Şi să mai ştii că acest bătrân general l-a crescut pe viitorul meu cumnat.

— Mulţumesc pentru detaliile de familie, locotenente. Dar nu crezi că mi-ai spus destule?

„Obraznicul are dreptate”, îşi spuse locotenentul muşcându-şi buzele. — Hei! portar! portarul turnului! Du-l pe acest străin la Schumacker, şi nu mă boscorodi că am dat jos lampa cu trei ciocuri şi o feştilă. Voiam să văd mai de aproape o piesă care trebuie să fie de pe vremea lut Sciold Păgânul sau a lui Havar Despicatul: şi de altfel nu se mai atârnă de tavan decât lustre de cristal.

Apoi, în timp ce tânărul şi călăuza sa traversau grădina pustie a donjonului, martirul modei reluă firul aventurilor

galante ale amazoanei Clelia şi ale lui Horaţius Chiorul.

IV

MERCUŢIO: Dar unde naibii poate fi Romeo? N-a fost azi-noapte-acasă?
BENVOLIO: Pajul lui mi-a spus că n-a dormit azi-noapte-acasă.
SHAKESPEARE, *Romeo şi Julieta*

ÎNTRE TIMP, UN OM ŞI DOI CAI intraseră în curtea palatului guvernatorului provinciei Drontheimhusului. Descălecase, dând din cap nemulţumit, şi se pregătea să-şi ducă în grajd caii când se pomeni apucat de braţ în timp ce o voce îi striga:

— Cum aşa! eşti singur, Poel? Dar stăpânul tău unde e?

Era bătrânul general Levin de Knud care, recunoscând de la fereastră pe slujitorul tânărului şi văzând şaua goală, coborâse în grabă şi-l privea acum pe slujitor cu o expresie şi mai îngrijorată decât întrebarea.

— Excelenţă, spuse Poel, închinându-se adânc, stăpânul meu nu mai este în Drontheim.

— Ce spui? a fost aici? Şi a plecat fără să-l vadă pe generalul său, fără să-şi îmbrăţişeze bătrânul prieten? Când a plecat?

— A sosit chiar în seara asta, şi tot în seara asta a plecat.

— În seara asta! În seara asta! Dar unde s-a oprit? Unde s-a dus?

— S-a oprit la Spladgest, şi-apoi a pornit-o cu barca la Munckholm.

— A! Îl credeam la antipozi. Dar ce caută la castel? Ce căuta la Spladgest? Ce mai cavaler rătăcitor! E şi vina

mea, nu-i vorbă, de ce l-am crescut aşa? Am vrut să se simtă liber, în ciuda rangului său.

— De aceea nici nu este sclavul etichetei, răspunse Poel.

— Nu, ci al toanelor sale. Ei, hai! probabil că se va întoarce. Du-te de te odihneşte, Poel, şi să-ţi dea ceva de mâncare. Dar spune-mi – şi faţa generalului îi trăda grija – spune-mi, Poel, aţi colindat mult?

— Domnule general, am venit drept de la Bergen, stăpânul era mâhnit.

— Mâhnit? Ce s-a petrecut între el şi tatăl lui? Căsătoria propusă nu-i este pe plac?

— Nu ştiu. Dar se spune că înălţimea sa a poruncit.

— A poruncit! Spui, Poel, că vice-regele a poruncit! Dar dacă a poruncit, înseamnă că Ordener se împotriveşte.

— Nu ştiu, excelenţă. Pare mâhnit.

— Mâhnit! Cum l-a primit tatăl lui?

— Prima dată în tabără, lângă Bergen. Înălţimea sa i-a spus: „Nu te văd prea des, fiule” „Este cu atât mai bine pentru mine, tatăl şi stăpânul meu; – a răspuns stăpânul – dacă domnia ta ţi-ai dat seama de timpul scurs.” Apoi i-a povestit înălţimii sale despre drumurile sale prin Nord; iar înălţimea sa a zis: „Bine”. A doua zi, stăpânul s-a întors de la palat şi a spus: „Vor să mă însoare; dar trebuie să vorbesc cu al doilea tată al meu, cu generalul Levin”. Am pus şaua pe cai şi iată-ne.

— Zău, bunul meu Poel, spuse generalul cu voce schimbată, mi-a zis al doilea tată?

— Da, excelenţă.

— Vai mie dacă această însurătoare nu-i este pe plac, căci aş înfrunta mai curând dizgraţia regelui decât s-o sprijin. Şi totuşi, este vorba despre fiica marelui cancelar al celor două regate!... Fiindcă veni vorba, Poel, oare ştie Ordener că viitoarea lui soacră, contesa de Ahlefeld, este aici de ieri, venită incognito, şi că trebuie să vină şi contele?

— N-aş putea să vă spun, domnule general.

— Trebuie să ştie, fără îndoială, spuse bătrânul guvernator, altminteri de ce s-ar fi făcut nevăzut?

Despărţindu-se cu un gest prietenos de Poel, generalul răspunse la salutul santinelei şi se întoarse tot îngrijorat în palatul din care ieşise îngrijorat cu câteva clipe mai înainte.

V

Îngenuncheasem... Începusem să-mi înalţ sufletul către Dumnezeu, când, în spatele meu, foarte aproape de mine, s-a aşezat cineva... Am auzit curând un oftat prelung; apoi, mai aproape de urechea mea, s-a rostit un nume... Nu era numele unei sfinte, era al meu. Slujba se sfârşise şi trebuia să plec, dar nu îndrăzneam să ridic capul... Mă întorc şi... îl recunosc.

LESSING

S-ar fi spus că toate patimile îi agitaseră sufletul şi că toate îl părăsiseră; nu-i mai rămânea altceva decât privirea tristă şi pătrunzătoare a unui om care a ajuns să-i cunoască pe oameni, şi care înţelegea dintr-o privire încotro tinde fiece lucru.

SCHILLER, *Viziunile*

CÂND, DUPĂ CE ÎL CĂLĂUZI PE străin pe scările în spirală şi prin sălile înalte ale donjonului Leului din Slesvig, portarul îi deschise în sfârşit uşa apartamentului unde se afla cel pe care îl căuta, primele cuvinte ce-i fură date tânărului să le audă au fost:

— A sosit, în sfârşit, căpitanul Dispolsen?

Cel care punea această întrebare era un bătrân aşezat cu spatele la uşă, cu coatele rezemate pe o masă de lucru

şi cu fruntea în palme. Purta o haină lungă de lână neagră; deasupra unui pat aşezat într-un capăt al încăperii se zărea un herb sfărâmat în jurul căruia erau aliniate colierele, sfărâmate şi ele, ale ordinelor Elefantului şi Danebrogului; o coroană de conte răsturnată era prinsă sub scut, iar cele două fragmente legate în cruce ale unei mâini a justiţiei completau ansamblul acestor podoabe ciudate. Bătrânul era Schumacker.

— Nu, seniore, răspunse paznicul; apoi, adresându-se străinului, spuse: Acesta-i deţinutul şi se retrase, lăsându-i împreună şi trăgând uşa înainte de a putea auzi vocea acră a bătrânului care spunea:

— Dacă nu este căpitanul, nu vreau să văd pe nimeni.

La aceste cuvinte, străinul rămase în picioare lângă uşă, iar prizonierul, crezându-se singur, – căci nu întorsese deloc capul – îşi urmă visarea.

Deodată exclamă:

— Nu mai încape îndoială, căpitanul m-a părăsit! Oamenii... oamenii sunt precum acel ţurţur de gheaţă pe care un arab l-a luat drept diamant; l-a tăinuit cu grijă în traista sa, dar când să-l caute, nu a mai găsit nici măcar puţină apă.

— Eu nu sunt dintre aceia, spuse tânărul.

Schumacker se sculă brusc.

— Cine e? Cine ascultă? Vreo slugă ticăloasă de-a lui Guldenlew?

— Nu-l vorbiţi de rău pe vice-rege, seniore conte.

— Seniore conte! Vrei să mă linguşeşti spunându-mi aşa? Degeaba; nu mai am nicio putere.

— Cel care vă vorbeşte nu v-a cunoscut puternic şi totuşi vă este prieten.

— Înseamnă că mai speră ceva de la mine; nimeni nu-şi aminteşte de nefericiţi decât în măsura în care mai speră ceva de la ei.

— Aş avea dreptul să mă plâng, nobile conte; căci eu mi-am amintit de domnia voastră, în timp ce domnia

voastră m-a uitat. Sunt Ordener.

O fulgerare de bucurie lumină ochii stinşi ai bătrânului, şi un zâmbet pe care nu-l putu stăpâni apăru prin barba albă, ca o rază printre nori.

— Ordener! Fii binevenit călătorule Ordener. O mie de urări de bucurie călătorului ce-şi aminteşte de un întemniţat.

— Se poate să mă fi uitat? întrebă Ordener.

— Te-am uitat, spuse Schumacker posomorându-se din nou, aşa cum dăm uitării adierea ce ne răcoreşte şi trece; fericiţi dacă nu se-ntoarce sub chip de furtună să ne răstoarne.

— Aşadar, conte de Griffenfeld, reluă tânărul, nu vă aşteptaţi să mă mai întorc?

— Bătrânul Schumacker nu te aştepta; dar este aici o fată care, chiar astăzi, mi-a amintit că la 8 mai trecute s-a împlinit anul de când ai plecat.

Ordener tresări.

— Doamne! Să fi fost fiica voastră, Ethel, nobile conte?

— Şi cine alta?

— Fiica voastră, seniore, a binevoit să numere lunile ce s-au scurs de la plecarea mea? O, câte zile triste am petrecut! Am colindat toată Norvegia de la Christiania până la Wardhus; dar drumurile mele tot la Drontheim mă aduceau.

— Foloseşte-ţi libertatea, tinere, atâta vreme cât te bucuri de ea. Dar spune-mi o dată cine eşti. Aş vrea, Ordener, să te cunosc şi sub alt nume. Fiul unuia dintre duşmanii mei de moarte se numeşte şi el Ordener.

— Cine ştie, senior conte, dacă acest duşman de moarte nu are mai multă bunăvoinţă pentru domnia voastră decât domnia voastră pentru el.

— Îmi ocoleşti întrebarea; păstrează-ţi, dar, taina, voi afla poate, într-o zi, că fructul din care muşc ca să mă răcoresc este otrăvitor şi aduce moartea.

— Conte! spuse Ordener cu mânie în glas. Conte! adăugă el pe un ton de reproş şi milă.

— Sunt oare nevoit să mă încred în tine, răspunse Schumacker, care în faţa mea îi iei mereu apărarea neînduplecatului Guldenlew?

— Vice-regele, îl întrerupse cu voce gravă tânărul, a hotărât ca pe viitor să fiţi liber şi fără paznici în tot cuprinsul donjonului Leului din Slesvig. Am aflat vestea la Bergen, şi ordinul trebuie să sosească curând.

— Este o favoare pe care nu îndrăzneam s-o sper şi nu credeam să-mi fi destăinuit dorinţa altcuiva decât ţie. De altfel, mi se reduce greutatea lanţurilor pe măsură ce creşte povara anilor, şi când beteşugurile mă vor fi făcut neputincios de-a binelea, mi se va spune, fără îndoială: eşti liber.

Bătrânul surâse cu amărăciune. Urmă:

— Dar tu, tinere, tot mai ai gândurile tale nebune de independenţă?

— Dacă nu le-aş avea, nu aş fi acum aici.

— Cum ai venit la Drontheim?

— Cum? Călare.

— Cum ai venit la Munckholm?

— Cu barca.

— Biet smintit! Se crede liber şi trece de la cal la barcă. Nu mădularele tale îţi execută voinţele, ci un animal sau material. Şi le mai numeşti voinţe?

— Supun fiinţele dorinţelor mele.

— A-ţi lua dreptul de a porunci unor anumite fiinţe înseamnă a da altora acela de a-ţi porunci ţie. Independenţa nu se dobândeşte decât în singurătate.

— Nu-i iubiţi pe oameni, nobile conte?

Bătrânul râse cu amărăciune.

— Plâng că sunt om şi râd de cel care încearcă să-mi aline durerea. Află dar, dacă încă nu ştii, că nenorocirea te face bănuitor, după cum prosperitatea te face nerecunoscător. Dar ascultă-mă, dacă vii de la Bergen, spune-mi ce noroc a dat acolo peste căpitanul Dispolsen. Trebuie să fie o mare fericire, ca să ajungă să mă dea uitării.

Ordener se posomorî şi păru încurcat.

— Dispolsen, seniore conte? Am venit azi anume ca să vorbesc despre el. Ştiu că se bucura de încrederea voastră deplină.

— O ştii? îl întrerupse prizonierul neliniştit. Te înşeli. Nimeni pe lume n-o are. Dispolsen deţine, ce-i drept, nişte documente, foarte importante chiar. Pentru mine s-a dus la Copenhaga, la rege. Mărturisesc că mă bizuiam mai mult pe el decât pe un altul, căci, pe vremea puterii mele, nu-i făcusem niciun bine.

— Nobile conte, l-am văzut azi...

— Tulburarea ta m-a lămurit; m-a trădat.

— A murit.

— A murit?

Deţinutul îşi încrucişă braţele şi-şi plecă fruntea; apoi ridicându-şi privirea către tânăr:

— Nu-ţi spuneam c-a dat norocul peste el?

Îşi întoarse ochii către zidul unde atârnau însemnele măririi sale distruse şi făcu o mişcare cu mâna de parcă ar fi vrut să îndepărteze martorul unei dureri pe care se străduia s-o învingă.

— Nu pe el îl plâng; nu e decât un om mai puţin pe pământ. Şi nici pe mine; ce mai am de pierdut? O plâng pe fiica mea, biata fată! Voi fi victima unei uneltiri mişeleşti; dar ce va deveni ea dacă-i moare tatăl?

Dintr-odată se întoarse către Ordener.

— Cum a murit? Unde l-ai văzut?

— L-am văzut la Spladgest. Nu se ştie dacă s-a sinucis sau dacă a fost ucis.

— Să-ţi spun acum ce este important. Dacă a fost ucis, ştiu eu cine a pus la cale omorul, şi totul e pierdut. Îmi aducea dovezile complotului care se urzeşte împotriva mea; hârtiile acelea puteau fi salvarea mea şi pierzania lor. S-au priceput să le distrugă! Biata mea Ethel!

— Conte, spuse Ordener, salutându-l, am să vă spun mâine dacă a fost ucis.

Fără a răspunde, Schumacker îl urmări din ochi pe

Ordener care pleca, iar în privirea lui puteai citi seninul deznădejdii, mai înspăimântător decât al morţii.

Ordener se afla acum în anticamera pustie a deţinutului, neştiind încotro s-o apuce. Ora era târzie şi sala întunecată; deschise o uşă la întâmplare şi nimeri într-un lung coridor luminat numai de razele lunii, care părea să alerge printre norii palizi. Lucirile ei nebuloase cădeau în răstimpuri pe vitraliile înguste şi înalte, închipuind parcă, pe zidul opus, o lungă procesiune de fantome care apăreau şi dispăreau în adâncul galeriei. Tânărul norvegian se închină încet şi porni către o lumină roşietică ce licărea la capătul coridorului.

Găsi acolo o uşă întredeschisă; o fată îngenunchiată într-un oratoriu gotic, la picioarele unui altar simplu, depăna în şoaptă litanii.

Fata era îmbrăcată în mătase neagră şi tul alb, de parcă ar fi vrut să arate că zilele ei se scurseseră până atunci în mâhnire şi neprihănire. Dar chiar în această atitudine modestă, toată făptura ei vădea o fire deosebită. Ochii şi părul lung erau negri, frumuseţe neobişnuită în ţările nordice; privirea, ridicată spre boltă, părea mai curând înflăcărată de extaz decât stinsă de reculegere. Ai fi luat-o drept o fecioară de pe ţărmul Ciprului sau din câmpiile Tibrului, acoperită cu vălurile fantastice ale lui Ossian.

Ordener tresări, cutremurat în toată fiinţa lui, căci o recunoscuse pe cea care se ruga.

Se ruga pentru tatăl ei, odinioară atât de puternic şi pentru bătrânul prizonier părăsit.

Se rugă şi pentru altul; dar Ordener nu-i auzi numele: nu-l auzi pentru că ea nu-l rostise; dar o auzi spunând cântarea Sulamitei, a miresei care-şi aşteaptă mirele, care aşteaptă întoarcerea iubitului.

Ordener se îndepărtă în galerie, respectând rugăciunea fetei închinată cerului, căci ruga este o mare taină şi, fără să vrea, îşi simţea sufletul cuprins de o bucurie necunoscută, dar profană.

Uşa oratoriului se închise încet, apoi o lumină şi un chip alb de femeie se îndreptară spre el prin beznă. Se opri, căci îl cuprinsese cea mai cumplită tulburare din viaţa lui; se rezemă de zidul întunecat; îşi simţea trupul slab, iar oasele îi tremurau din încheieturi. În tăcerea întregii sale fiinţe, doar bătăile inimii îi sunau în urechi.

Când fata trecu în dreptul, lui, auzi foşnetul mantalei şi o respiraţie grăbită.

— Doamne! strigă ea.

Ordener sări s-o sprijine cu o mână, căutând în zadar să prindă cu cealaltă lampa pe care ea o scăpase şi care se stinse.

— Eu sunt, spuse el, blând.

— Ordener! răspunse fata, căci auzul ei mai păstra amintirea vocii pe care nu o mai auzise de un an.

Luna care trecea, lumină bucuria răspândită pe faţa ei, apoi fata se desprinse din braţele tânărului, sfioasă şi ruşinată, şi continuă:

— Seniorul Ordener.

— Chiar el, contesă Ethel.

— De ce-mi spui contesă?

— De ce mă numeşti senior?

Fata tăcu şi zâmbi; tânărul tăcu şi oftă. Vorba ei rupse atunci tăcerea...

— Cum de eşti aici?

— Iartă-mă, dacă prezenţa mea te supără. Venisem să vorbesc cu contele, tatăl tău.

— Şi nu ai venit, întrebă Ethel cu voce schimbată, decât pentru tatăl meu?

Tânărul plecă fruntea; cuvintele fetei i se păreau tare nedrepte.

— Eşti, desigur, de mai multă vreme la Drontheim? continuă fata cu o mustrare în glas. Ţie, desigur, nu ţi s-a părut prea lungă lipsa ta de aici.

Ordener, jignit, nu răspunse.

— Te aprob, spuse fata, cu vocea tremurând de durere şi mâhnire; dar, adăugă ea cu mândrie, sper, seniore

Ordener, că nu m-ai auzit rugându-mă.

— Contesă, răspunse în sfârşit tânărul, te-am auzit.

— A! seniore Ordener, nu se cuvenea să asculţi aşa.

— Nu te-am ascultat, nobilă contesă, şopti Ordener; te-am auzit.

— M-am rugat pentru tatăl meu, reluă fata privindu-l drept în ochi, parcă aşteptând un răspuns la aceste cuvinte atât de simple.

Ordener tăcu.

— M-am mai rugat, continuă ea neliniştită şi părând atentă la efectul pe care aceste cuvinte aveau să-i aibă asupra lui, m-am mai rugat pentru cineva care îţi poartă numele, pentru fiul vice-regelui, al contelui de Guldenlew. Căci trebuie să ne rugăm pentru toţi, chiar şi pentru cei ce ne năpăstuiesc.

Şi fata roşi, închipuindu-şi că minte; dar era supărată pe tânăr şi credea că-i rostise numele în timpul rugăciunii; dar nu-l rostise decât în tăcerea inimii.

— Ordener Guldenlew e de plâns, nobilă doamnă, dacă-l numeri printre persecutorii voştri; şi totuşi este fericit să fie pomenit în rugăciunile voastre.

— O! nu, spuse Ethel tulburată şi speriată de răceala tânărului, nu mă rugam pentru el. Nu mai ştiu ce făceam, şi nici ce fac acum. Cât despre fiul vice-regelui, îl urăsc, nu-l cunosc. Nu mă privi atât de încruntat, te-am jignit? Nu-i poţi ierta nimic unei biete prizoniere, tu ce-ţi petreci zilele lângă cine ştie ce nobilă şi frumoasă doamnă, liberă şi fericită ca tine?

— Eu, contesă! exclamă Ordener.

Ethel plângea; tânărul i se aruncă la picioare.

— Nu mi-ai spus, urmă ea, zâmbind printre lacrimi, că timpul cât ai lipsit ţi s-a părut scurt.

— Am spus eu asta, contesă?

— Nu mă mai numi astfel, zise ea blând, nu mai sunt contesă pentru nimeni, şi mai ales nu pentru tine.

Tânărul se ridică dintr-o mişcare pătimaşă şi nu se putu opri să n-o strângă la piept într-un elan de fericire.

— Atunci, Ethel iubită, spune-mi Ordener. Sunt al tău. Spune-mi – şi-şi cufundă privirea înflăcărată în ochii ei scăldaţi în lacrimi – spune-mi că mă iubeşti!

Ce-a mai zis fata nu s-a auzit, căci Ordener, aproape pierzându-şi firea, îi smulsese de pe buze, odată cu răspunsul, acel consimţământ dintâi, sărutarea sfântă care este de ajuns în faţa lui Dumnezeu pentru a face din doi îndrăgostiţi doi soţi.

Amândoi rămaseră muţi, căci se aflau într-una din acele clipe solemne, atât de rare şi de scurte pe pământ, în care sufletul pare să guste ceva din fericirea cerurilor. Sunt clipe de nedefinit, acelea în care două suflete îşi vorbesc într-o limbă ce nu poate fi înţeleasă decât de ele; când face tot ce-i omenesc, iar ele se unesc tainic pentru viaţa acestei lumi şi veşnicia celeilalte.

Ethel se retrăsese încet din braţele lui Ordener şi, sub razele lunii, se priveau cu nesaţ; în privirea înflăcărată a tânărului străluceau mândria bărbătească şi neînfricarea leului, iar în aceea, umbrită, a fetei, se citea acea sfială angelică, nelipsită din inima unei fecioare, chiar dacă e aprinsă de bucuria iubirii.

— Adineauri, în acest coridor, spuse ea în sfârşit, te fereai de mine, Ordener?

— Nu mă feream, eram ca un biet orb care îşi recapătă vederea după mulţi ani şi care întoarce ochii o clipă de la lumina zilei.

— Asemănarea mi se potriveşte mai bine mie, căci, cât ai lipsit, nu am avut altă bucurie decât prezenţa unui părinte nefericit. Mi-am petrecut zilele lungi alinându-i durerea şi, adăugă ea, plecând ochii, aşteptându-te pe tine. Îi citeam tatei poveştile *Eddei*, iar când îl auzeam îndoindu-se de oameni, îi citeam *Evanghelia* pentru ca, cel puţin, să nu se îndoiască de cer; apoi îi vorbeam despre tine şi tăcea, de unde se vede că te iubeşte. Dar, după ce-mi petrecusem serile privind în zadar, de departe, la călătorii care soseau de la drum şi la vasele care abordau în port, dădea din cap cu zâmbet amar, iar

eu plângeam. Închisoarea aceasta, în care s-a petrecut până acum toată viaţa mea, îmi devenise nesuferită, şi totuşi tata, care până la venirea ta mi-a umplut viaţa, se mai afla încă aici; dar tu, tu nu mai erai, şi-mi doream libertatea pe care nu o cunosc.

În ochii fetei, în naivitatea tandreţei ei, în blânda şovăire cu care-şi destăinuia iubirea, era un farmec pe care vorbe omeneşti nu l-ar putea reda. Ordener o asculta cu bucuria visătoare a fiinţei răpite din lumea reală pentru a o contempla pe cea ideală.

— Dar, spuse el, nu-mi mai trebuie această libertate pe care tu nu o ai!

— Cum, Ordener, spuse cu însufleţire Ethel, nu ai să ne mai părăseşti?

Aceste vorbe îi amintiră tânărului tot ceea ce uitase.

— Ethel, iubita mea, trebuie să te părăsesc chiar în seara asta. Am să te revăd mâine, şi tot mâine am să te părăsesc din nou, până în ziua când mă voi întoarce şi nu mă voi mai despărţi de tine.

— Vai! îl întrerupse fata întristată, pleci iar.

— Îţi făgăduiesc, iubita mea Ethel, că în curând mă voi întoarce, să te smulg din închisoare sau să mă îngrop aci cu tine.

— Prizonieră cu el, şopti ea. A! nu mă înşela, pot să sper atâta fericire?

— Ce jurământ să-ţi fac? Ce-mi ceri? exclamă Ordener; spune-mi, scumpa mea Ethel, nu eşti a mea? Şi, tulburat de dragoste o strângea la piept cu înfocare.

— Sunt a ta, murmură ea.

Aceste două inimi nobile şi curate băteau astfel, fericite, una lângă alta, şi cu atât mai nobile şi mai curate.

În clipa aceea un hohot de râs puternic izbucni lângă ei. Un bărbat, înfăşurat într-o manta, ridică un felinar orb pe care îl ţinuse ascuns şi care lumină deodată faţa speriată şi ruşinată a lui Ethel, faţa mirată şi mândră a lui Ordener.

— Curaj, frumoasă pereche, curaj! Dar îmi pare rău că nu aţi zăbovit prea mult în împărăţia iubirii, că nu aţi

urmat toate şerpuielile pârâului Sentimentului şi că trebuie desigur s-o fi luat pe scurtătură pentru a fi ajuns atât de repede la cătunul Sărutului.

Cititorii l-au recunoscut, fără îndoială, pe locotenentul admirator al domnişoarei de Scudéry. Smuls din lectura *Cleliei* de dangătul clopotelor ce vesteau miezul nopţii, pe care îndrăgostiţii nu le auziseră, venise să-şi facă rondul de noapte prin donjon. Pe când trecea la capătul coridorului dinspre răsărit, auzise câteva vorbe şi zărise la lumina lunii două fantome mişcându-se în galerie. Atunci, curios şi îndrăzneţ din fire, ascunsese felinarul sub manta şi se apropiase în vârful picioarelor de cele două fantome pe care hohotul lui de râs neaşteptat le smulse neplăcut din extaz.

Ethel dădu să se desprindă din braţele lui Ordener apoi, parcă din instinct, se lipi iar de el, cerându-i ocrotire, şi îşi ascunse obrajii aprinşi la pieptul lui.

Ordener ridică fruntea cu o mândrie regească.

— Vai de cel care te sperie sau te mâhneşte, iubita mea Ethel, spuse el.

— Într-adevăr, răspunse locotenentul, vai mie dacă am fost destul de stângaci să o sperii pe gingaşa Mandane.

— Seniore locotenent, spuse Ordener semeţ, te poftesc să taci.

— Seniore neobrăzat, replică ofiţerul, te poftesc să taci.

— M-ai auzit? reluă Ordener cu voce tunătoare. Răscumpără-ţi iertarea prin tăcere.

— *Tibi tua*, răspunse locotenentul, ascultă-ţi singur povaţa; răscumpără-ţi iertarea prin tăcere.

— Taci! răcni Ordener de se cutremurară vitraliile; şi aşezând fata înspăimântată pe unul din anticele fotolii de pe coridor, îl apucă pe ofiţer de braţ, zgâlţâindu-l cu putere.

— Ho! mocofane, spuse locotenentul, pe jumătate râzând, pe jumătate mâniat, nu vezi că această haină pe care o mototoleşti cu atâta brutalitate este făcută din cea mai frumoasă catifea din Abingdon?

Ordener îl privi fix.

— Locotenente, răbdarea-mi e mai scurtă decât sabia.

— Te-nţeleg, viteazule tinerel, răspunse locotenentul cu un zâmbet ironic, ai vrea să-ţi fac această cinste, dar ştii tu bine cine sunt eu? Nu, nu, rogu-te, *prinţ cu prinţ şi cioban cu cioban*, cum zicea frumosul Leandru.

— Dacă ar fi să adăugăm: laş contra laş! reluă Ordener, desigur că nu aş avea nepreţuita onoare să mă măsor cu tine.

— M-aş mânia, prea stimabile cioban, dacă cel puţin ai purta o uniformă.

— Nu port epoleţi şi galoane, locotenente, dar port sabie.

Mândrul tânăr, dându-şi mantaua pe spate, îşi pusese pălăria pe cap şi-şi apucase sabia, când Ethel, trezită de pericolul iminent, se năpusti să-i oprească braţul şi i se aruncă de gât cu un ţipăt de spaimă şi de rugă.

— Eşti înţeleaptă, frumoasă domnişoară, nevrând ca acest tinerel să fie pedepsit pentru îndrăzneala sa, spuse locotenentul, care la ameninţările lui Ordener, se pusese liniştit în gardă; căci Cyrus avea să se încaiere cu Cambyse, presupunând totuşi că nu i se face prea mare cinste acestui vasal comparându-l cu Cambyse.

— În numele Domnului, seniore Ordener, interveni Ethel, să nu fiu eu cauza şi martorul acestei nenorociri! Apoi, ridicându-şi ochii frumoşi înspre el, adăugă: Ordener, te implor!

Ordener îşi împinse încet în teacă sabia pe jumătate scoasă şi locotenentul exclamă:

— Pe legea mea, cavalere, – nu ştiu cine eşti, dar te numesc aşa pentru că îmi pari demn de acest titlu, amândoi ne purtăm după legile vitejiei, dar le nesocotim pe ale curteniei. Domnişoara are dreptate, încăierări ca cea pe care te cred demn s-o începi cu mine nu trebuie să aibă doamne drept martori, deşi, fie vorba fără s-o jignesc pe încântătoarea domnişoară, pot avea doamne drept cauză. Nu poate fi deci vorba acum, după legile bunei-

cuviinţe, decât despre un *duellum remotum*, şi, în calitate de ofensat, de vrei să-i stabileşti data, locul şi armele, lama mea subţire din oţel de Toledo sau pumnalul de Merida vor fi la dispoziţia satârului dumitale ieşit din forjele din Ashkreuth sau a cuţitului dumitale de vânătoare călit în apa lacului Sparbo.

Duelul amânat pe care ofiţerul îl propunea lui Ordener era practicat în Nord de unde, spun învăţaţii, a şi venit obiceiul duelului. Gentilomi din cei mai viteji propuneau şi acceptau acest *duellum remotum*. Îl amânau timp de luni, ba chiar de ani şi, în acest răstimp, adversarii nu trebuiau să se ocupe nici în vorbe nici în fapte de pricina care dusese la înfruntare. Astfel, într-o afacere legată de dragoste, cei doi rivali se abţineau să-şi mai vadă iubita, pentru ca lucrurile să rămână în acelaşi stadiu; te încredeai, în această privinţă, în cinstea cavalerului; ca în vechile turnire, dacă judecătorii luptei, considerând înfrântă legea curteniei, îşi aruncau bastonul în arenă, pe dată toţi luptătorii se opreau; dar, până ce se lămurea îndoiala, gâtul învinsului rămânea la aceiaşi distanţă de spada învingătorului.

— Bine, cavalere, spuse Ordener, după o clipă de cugetare, peste o lună un mesager are să-ţi spună locul.

— Fie, răspunse locotenentul; cu atât mai bine, căci voi avea răgazul să asist la nunta surorii mele; află că vei avea cinstea să te măsori cu viitorul cumnat al unui mare senior, fiul vice-regelui Norvegiei, baronul Ordener Guldenlew, care cu ocazia acestei ilustre căsătorii, cum spune Artamene, va fi făcut conte de Danneskjold, colonel şi cavaler al Elefantului, iar eu însumi, fiul marelui cancelar al celor două regate, voi fi numit, fără îndoială, căpitan...

— Bine, bine, locotenente de Ahlefeld, spuse Ordener cam enervat, încă nu ai ajuns căpitan şi nici fiul vice-regelui colonel; iar săbiile rămân săbii.

— Şi bădăranii bădărani, orice-ai face pentru a-i ridica până la tine, mormăi între dinţi locotenentul.

— Cavalere, continuă Ordener, cunoşti legea curteniei. Nu vei mai intra în acest donjon şi vei păstra tăcerea asupra acestei întâmplări.

— În ceea ce priveşte tăcerea, fii fără grijă, voi fi la fel de mut ca Mucius Scaevola când şi-a întins pumnul deasupra focului. Şi nici nu voi intra în donjon. Nici eu şi niciun alt argus din garnizoană; căci am primit chiar acum ordinul să-l las pe Schumacker nepăzit în cuprinsul donjonului, ordin ce urma să i-l comunic chiar în seara asta; şi aş fi făcut-o dacă nu mi-aş fi petrecut o parte din seară încercând nişte cizmuliţe noi din Cracovia. Între noi fie zis, este un ordin tare imprudent. Vrei să-ţi arăt cizmele?

În timpul acestei convorbiri, văzându-i potoliţi şi neînţelegând ce este un *duellum remotum*, Ethel dispăruse, după ce-i şoptise lui Ordener la ureche: pe mâine.

— Aş dori, locotenente de Ahlefeld, să mă ajuţi să ies din fortăreaţă.

— Cu plăcere, răspunse ofiţerul, deşi este cam târziu sau cam devreme. Dar unde ai să găseşti o barcă?

— Asta mă priveşte, răspunse Ordener.

Apoi, stând amical de vorbă, străbătură grădina, curtea circulară şi cea pătrată, fără ca Ordener, condus cum era de ofiţerul de rond, să întâmpine vreo greutate; trecură de marea gratie, de şopronul artileriei, de curtea de arme, şi ajunseră la turnul scund a cărui uşă de fier se deschise la porunca locotenentului.

— La revedere, locotenente de Ahlefeld! spuse Ordener.

— La revedere, răspunse ofiţerul. Declar că eşti un brav campion, deşi nu ştiu cine eşti, nici dacă cei pe care îi vei aduce la întâlnirea noastră vor avea calitate să se cheme naşi sau vor trebui să se mulţumească cu rolul modest de asistenţi.

Îşi strânseră mâinile; uşa de fier se închise la loc şi locotenentul, fredonând o arie de Lulli, se întoarse, să-şi

admire cizmele poloneze şi să se cufunde în lectura romanului franţuzesc.

Rămas singur în prag, Ordener îşi scoase hainele pe care le înfăşură în manta şi le legă bine pe cap cu centironul sabiei; apoi, punând în practică sfaturile de independenţă date de Schumacker, se azvârli în apa rece şi liniştită a golfului şi porni înot, prin întuneric, către Spladgest, unde era oricum aproape sigur că va ajunge, viu sau mort.

Oboseala unei zile agitate îi sleise puterile, astfel încât nu atinse decât cu greu malul. Se grăbi să se îmbrace şi se îndreptă către Spladgestul care se profila ca o masă neagră în piaţa portului, căci luna era acum ascunsă de nori.

Apropiindu-se de clădire, auzi zgomot de voci; o rază slabă de lumină se strecura prin deschizătura de sus. Mirat, bătu puternic în uşa pătrată; zgomotul încetă, lumina dispăru. Bătu din nou; lumina ivindu-se iar, putu să vadă ceva negru care ieşea prin orificiul superior şi se ghemuia pe acoperişul plat al clădirii. Ordener bătu pentru a treia oară cu mânerul sabiei şi strigă:

— Deschideţi, în numele majestăţii sale regelui! Deschideţi în numele înălţimii sale vice-regelui!

În cele din urmă uşa se deschise încet şi în faţa lui Ordener răsări chipul prelung, slab şi palid al lui Spiagudry, cu hainele răvăşite, privirea rătăcită şi părul zburlit; ţinea în mâinile lui însângerate un felinar a cărui flacără tremura mai puţin decât trupul lui.

VI

PIRRO:Niciodată!
ANGELO: Cum aşa? Te pomeneşti că vrei să faci pe virtuosul! Ticălosule! Ştii doar cine sunt. — Dacă scapi o singură vorbă!...
PIRRO: Angelo, te implor, în numele Domnului!...
ANGELO: Lasă să se întâmple ce nu-ţi stă în putere să-mpiedici!
PIRRO: Vai mie! Când te-a prins dracul de deget, îţi apucă tot braţul. Nefericitul de mine!

LESSING, *Emilia Galotti*

CAM LA UN CEAS DUPĂ CE TÂNĂRUL călător cu pană neagră părăsise Spladgestul, întunericul lăsându-se deplin şi mulţimea retrăgându-se toată, Oglypiglap închisese uşa exterioară a sinistrei clădiri, în timp ce stăpânul său Spiagudry stropea pentru o ultimă oară trupurile întinse. Amândoi se retrăseseră apoi în lăcaşurile lor, prea puţin somptuoase şi, pe când Oglypiglap se culca pe aşternutul său sărac ca să doarmă tun precum cadavrele încredinţate pazei lui, vrednicul Spiagudry, aşezat în faţa unei mese de piatră acoperită de cărţi vechi, plante uscate şi oseminte descărnate, se cufundase în studii savante, care, deşi nu aveau nicio legătură cu ocultismul, contribuiseră în bună măsură să-i dea printre oamenii simpli o reputaţie de vrăjitor, regretabil privilegiu al ştiinţei în zilele acelea.

Era cufundat în bucoavne de câteva ceasuri; când să le

părăsească şi să-şi caute şi el odihna, dădu peste aceste lugubre cuvinte ale lui Thormodus Torfoeus:

„Când un om îşi aprinde lampa, moartea soseşte la el înainte ca el s-apuce s-o stingă.”

— Să mă ierte învăţatul doctor, îşi spuse în şoaptă, dar pentru mine astă-seară nu se potriveşte.

Şi apucă lampa, s-o sufle.

— Spiagudry! strigă o voce care venea din sala cadavrelor.

Bătrânul paznic începu să tremure din toate mădularele. Nu doar că şi-ar fi închipuit, ca oricare altul poate, în locul lui, că nefericiţii oaspeţi ai Spladgestului se răzvrăteau împotriva paznicului. Era destul de învăţat ca să fie ferit de asemenea spaime imaginare; iar cea care îl cuprinsese era atât de reală, tocmai pentru că recunoştea prea bine vocea care îl chema.

— Spiagudry! repetă mânios vocea, este oare nevoie să viu să-ţi smulg urechile ca să mă auzi?

— Sfântul Hospiţiu să se milostivească, nu de sufletul ci de trupul meu! şopti înspăimântat moşneagul; şi, totodată mânat şi tras înapoi de frică, se îndreptă spre a doua uşă laterală pe care o deschise. Cititorii noştri nu au uitat că această uşă dădea în sala morţilor.

Lampa pe care o ţinea în mână lumină atunci o privelişte ciudat de hidoasă. Într-o parte, trupul lung şi uşor adus din spate al lui Spiagudry; de cealaltă, un bărbat scund, vânjos şi îndesat, îmbrăcat din cap până în picioare în piei de animale purtând încă urme de sânge uscat şi stând lângă cadavrul lui Gill Stadt, aflat în fundul scenei împreună cu cel al fetei şi al căpitanului. Aceşti trei martori muţi, învăluiţi într-un fel de penumbră, erau singurii care i-ar fi putut vedea fără a o lua la fugă de spaimă, pe cei doi bărbaţi în viaţă ce-şi începeau convorbirea.

Trăsăturile omuleţului, pe care lumina le sublinia, erau de o cruntă sălbăticie. Avea barba roşie şi deasă, iar fruntea, ascunsă sub căciula de piele de elan, părea

acoperită cu păr de aceeaşi culoare; gura era lată, buzele groase, dinţii albi, ascuţiţi şi despărţiţi; nasul coroiat ca ciocul de vultur; ochii, de un cenuşiu-albăstrui, extrem de mobili, îl săgetau pe Spiagudry cu o privire piezişă în care ferocitatea tigrului nu era temperată decât de viclenia maimuţei. Această stranie făptură era înarmată cu o sabie lată, un pumnal fără teacă şi o secure cu tăişuri de cremene, pe lungul mâner al căreia se rezema; mâinile îi erau ascunse în mănuşi de piele de vulpe albastră.

— Strigoiul bătrân m-a lăsat cam mult să aştept, spuse el, parcă vorbind pentru sine; şi scoase un fel de răcnet de fiară.

Spiagudry ar fi pălit de spaimă cu siguranţă, dacă ar fi putut păli.

— Ştii tu, urmă omuleţul, adresându-i-se direct, că vin de la Urchtal? Lăsându-mă să aştept, nu te-ai gândit că s-ar putea să-ţi schimbi aşternutul de paie cu un pat de ăsta de piatră?

Spiagudry începu să tremure mai tare; cei doi dinţi care îi mai rămăseseră se ciocniră cu putere.

— Iartă-mă, stăpâne, spuse el, îndoindu-şi spinarea până la înălţimea omuleţului, dormeam adânc.

— Vrei să te cufund într-un somn şi mai adânc?

Faţa lui Spiagudry se schimonosi de spaimă, singura strâmbătură mai plăcută, pe chipul lui, decât cea de veselie.

— Ei bine! ce-i? continuă omuleţul. Ce ai? Nu-ţi face plăcere prezenţa mea?

— Vai! stăpâne, răspunse bătrânul paznic, nu există pentru mine bucurie mai mare decât să o văd pe excelenţa voastră.

— Vulpoi bătrân fără coadă, excelenţa mea îţi porunceşte să-i dai hainele lui Gill Stadt.

Rostind aceste cuvinte, faţa cruntă şi batjocoritoare a omuleţului se posomorî şi se întristă.

— Vai stăpâne, iartă-mă, nu le mai am; doar ştie milostivirea ta că suntem datori să predăm fiscului regal

hainele minerilor pe care le moşteneşte regele, în calitatea lui de tutore din oficiu.

Omuleţul se întoarse către cadavru, îşi încrucişă braţele şi spuse cu glas înăbuşit:

— Aşa-i. Aceşti nefericiţi mineri sunt precum eiderul[2]. Li se pregăteşte cuibul şi li se ia puful.

Apoi, luând în braţe cadavrul şi strângându-l puternic la piept, începu să scoată ţipete sălbatice de dragoste şi de durere, asemenea mormăitului ursoaicei ce-şi dezmiardă puiul. La aceste sunete nearticulate se adăugau, din când în când, câteva cuvinte dintr-o limbă stranie pe care Spiagudry nu o înţelegea.

Aşeză cadavrul pe piatră şi se întoarse către paznic.

— Ştii tu, vrăjitor blestemat, numele soldatului născut sub o stea duşmănoasă, şi care a avut nenorocul să-i fi fost mai drag decât Gill fetei ăsteia?

Şi lovi cu piciorul în trupul încremenit al lui Guth Stersen.

Spiagudry făcu semn că nu.

— Atunci! pe securea lui Ingolf, începătorul spiţei mele, voi nimici pe toţi cei care poartă această uniformă – şi arătă înspre hainele ofiţerului. Cel pe care vreau să mă răzbun se va afla printre ei. Voi da foc pădurii pentru a arde copacul otrăvit dintr-însa. Am jurat-o chiar din ziua morţii lui Gill; i-am şi dat un tovarăş care să-i fie pe plac. O! Gill! iată că eşti aici fără putere şi fără viaţă, tu care întreceai foca la înot şi capra neagră la alergat; tu, care sugrumai în luptă ursul din munţii Kole: eşti ţeapăn, tu care colindai într-o zi tot ţinutul Drontheimhus, de la Orkel până la lacul Smiasen; tu care te căţărai pe piscurile din Aspre-Fjeld precum veveriţa în stejar: eşti mut Gill, tu care cântai în picioare pe vârful bântuit de furtună al Kongsbergului şi acopereai vocea tunetului. O, Gill! În zadar am astupat, de dragul tău, minele din Faroer; în zadar am dat foc bisericii catedrale din Drontheim;

[2] Pasăre al cărei puf e folosit la umplerea plăpumilor. Ţăranii norvegieni îi construiesc cuiburi în care o prind şi o jumulesc (n. a.).

zadarnice mi-au fost strădaniile: nu voi vedea sporind prin tine neamul copiilor Islandei, urmaşii lui Ingolf Nimicitorul; nu-mi vei moşteni securea de piatră. Dimpotrivă, tu-mi laşi mie moştenire ţeasta ca să beau dintr-însa, de-acum înainte, apa mărilor şi sângele oamenilor.

Rostind aceste cuvinte, prinse capul cadavrului şi spuse:

— Spiagudry, ajută-mă!

Scoţându-şi mănuşile, îşi descoperi mâinile late, înarmate cu unghii lungi, tari şi încovoiate, ca nişte gheare de fiară.

Spiagudry, văzându-l gata să despartă cu securea ţeasta de restul craniului, nu-şi putu stăpâni un răcnet îngrozit:

— Doamne Dumnezeule! stăpâne!... un mort!

— Şi ce? întrebă liniştit omuleţul, ţi-ar părea mai bine ca acest tăiş să se ascută aici pe un om viu?

— O! îngăduie-mi să implor pe domnia ta... Cum ar putea excelenţa voastră să profaneze?... Stăpâne, înălţimea voastră nu va voi...

— Taci odată! nu am nevoie de toată titulatura asta, schelet umblător ce eşti, pentru a şti adâncul tău respect faţă de securea mea!

— În numele sfântului Waldemar şi al sfântului Usuf, în numele sfântului Hospiţiu, cruţă mortul!...

— Ajută-mă, şi nu-i mai vorbi diavolului de sfinţi.

— Stăpâne, se încăpăţână Spiagudry, în numele ilustrului tău străbun, sfântul Ingolf!...

— Ingolf Nimicitorul era blestemat ca şi mine.

— În numele cerului, spuse bătrânul, plecându-se la pământ, tocmai de blestem vreau să te feresc.

Omuleţul fu cuprins de nerăbdare. Ochii lui de un cenuşiu stins străluciră ca jăratecul.

— Ajută-mă! repetă el agitându-şi securea.

Aceste două cuvinte fură rostite cu vocea de care s-ar folosi leul, dacă ar vorbi. Paznicul, tremurând ca varga şi aproape mort de spaimă, se aşeză pe piatra neagră şi

sprijini cu mâinile capul rece şi umed al lui Gill, în timp ce omuleţul, folosind pumnalul şi sabia, îi desprindea ţeasta cu o dibăcie deosebită.

Când sfârşi operaţia, mai privi un timp ţeasta sângerândă, bolborosind cuvinte stranii; i-o dădu apoi lui Spiagudry s-o jupoaie şi s-o spele şi spuse, cu un fel de urlet:

— Iar eu, nu voi avea, la moarte, mângâierea de a şti că un moştenitor al sufletului lui Ingolf va bea din ţeasta mea sângele oamenilor şi apa mărilor.

După câteva clipe de sumbră visare urmă:

— Furtunii îi urmează furtuna; avalanşa trage după sine avalanşa, iar eu voi fi ultimul din neamul meu. De ce nu a urât Gill, ca mine, tot ceea ce are chip de om? Ce demon, duşman al demonului Ingolf, l-a împins în acele mine blestemate, în căutarea câtorva fărâme de aur?

Spiagudry, care-i aducea ţeasta lui Gill, îl întrerupse:

— Aşa-i, excelenţa voastră, şi Snorro Sturleson a spus că aurul se plăteşte, de cele mai multe ori, din cale afară de scump.

— Îmi aminteşti, spuse omuleţul, o treabă pe care vreau să mi-o faci; iată o cutie de fier pe care am luat-o de la acest ofiţer, la care, vezi bine, n-ai găsit tot ce avea; este atât de bine închisă încât conţine fără îndoială aur, singurul lucru de preţ în ochii oamenilor; o vei duce văduvei Stadt, din cătunul Thoctree, să-i fie astfel plătit fiul.

Scoase din desaga lui din piele de ren un sipet foarte mic făcut din fier. Spiagudry îl luă şi se închină.

— Îndeplineşte-mi cu sfinţenie porunca, spuse omuleţul străfulgerându-l cu privirea; gândeşte-te că nimic nu poate împiedica doi demoni să se mai întâlnească; te cred mai fricos decât hapsân, şi-mi răspunzi de sipet.

— Vai! stăpâne, pe sufletul meu...

— Nicidecum! pe oasele şi carnea ta.

În clipa aceea uşa exterioară a Spladgestului se cutremură sub o lovitură puternică. Omuleţul se miră,

Spiagudry se clătină de spaimă şi-şi acoperi lampa cu mâna.

— Ce-i? strigă omuleţul. Şi tu, ticălos bătrân, ce tremuri aşa? Ce-ai să te faci când ai să auzi trâmbiţa judecăţii de apoi?

Se auzi o a doua bătaie, mai puternică.

— O fi vreun mort grăbit să intre, spuse omuleţul.

— Ba nu, stăpâne, şopti Spiagudry. După miezul nopţii nu se mai aduce niciun mort.

— Mort sau viu, mă goneşte. Iar tu, Spiagudry, fii credincios şi mut. Îţi jur, pe duhul lui Ingolf şi pe ţeasta lui Gill, că vei găzdui, rând pe rând, în hanul tău de hoituri, tot regimentul din Munckholm.

Omuleţul îşi prinse ţeasta lui Gill de cingătoare, îşi trase mănuşile, se săltă cu o repeziciune de capră neagră, ajutându-se de umerii lui Spiagudry, până la deschizătura de sus şi se făcu nevăzut.

O a treia bătaie cutremură Spladgestul şi un glas de afară porunci să i se deschidă în numele regelui şi al vice-regelui. Atunci bătrânul paznic, cutremurat de două spaime diferite, de *amintire* şi de *speranţă*, se îndreptă spre uşa pătrată şi o deschise.

VII

Acea fericire la care se reduce fericirea trupului, ea s-a ostenit s-o urmărească pe cărări aspre şi dureroase, fără să o fi putut atinge vreodată.

Mărturisirile Sf. Augustin

ÎNTORS ÎN ODAIA LUI DE LUCRU după ce se despărţise de Poel, guvernatorul provinciei Drontheimhus se cufundă într-un fotoliu adânc şi, ca să-şi mai schimbe gândurile, porunci unuia dintre secretari să-i înfăţişeze petiţiile primite.

Acesta se înclină şi începu:

— 1. Reverendul doctor Anglyvius cere înlocuirea reverendului doctor Foxtipp, director al bibliotecii episcopale, pentru motive de incapacitate. Petiţionarul nu ştie cine ar putea să-l înlocuiască pe sus-numitul doctor incapabil; aduce însă la cunoştinţă că domnia sa, doctorul Anglyvius, a exercitat mult timp funcţiile de bibliote...

— Trimite-l pe nepricopsitul ăsta episcopului, îl întrerupse generalul.

— 2. Athanase Munder, preot, duhovnic al închisorilor, cere, cu ocazia strălucitei nunţi a curteniei sale Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, fiul vice-regelui, cu nobila doamnă Ulrica de Ahlefeld, fiica înălţimii sale contele mare-cancelar, al celor două regate, graţierea a doisprezece osândiţi care s-au căit.

— Amână, spuse generalul. Îi plâng pe condamnaţi.

— 3. Fauste-Prudens Dertrombides, supus norvegian,

poet de limbă latină, cere îngăduinţa de a compune epitalamul sus-ziţilor nobili miri.

— Aha! bunul poet trebuie să fie cam bătrân, căci tot el a pregătit în 1674 un epitalam în cinstea căsătoriei proiectate între Schumacker, pe atunci conte de Griffenfeld, şi prinţesa Louise-Charlotte de Holstein-Augustemburg, căsătorie care nu s-a mai făcut. Tare mă tem, adăugă guvernatorul printre dinţi, că Fauste-Prudens să nu fie poetul căsătoriilor stricate. Amână cererea şi zi mai departe. Se va cerceta, în vederea acestui poet, dacă nu există vreun pat liber la spitalul din Drontheim.

— 4. Minerii din Guldbransdal, din insulele Faroer, din Sund-Moer, Hubfallo, Roeraas şi Kongsberg cer să fie scutiţi de obligaţiile tutelei regale.

— Aceşti mineri se agită cam mult. Se spune chiar că au început să se plângă pentru că nu li se răspunde la cerere. Să fie pusă de o parte pentru a fi cercetată mai cu de-amănuntul.

— 5. Braal, pescar, declară, în virtutea Odelsrechtului[3] că stăruie în intenţia lui de a-şi răscumpăra patrimoniul.

— 6. Primarii din Noes, Loevig, Indal, Skongen, Stod, Sparbo şi alte cătune şi sate din Drontheimhusul de nord cer să fie pus la preţ capul tâlharului Han, asasin şi incendiator, de fel, zice-se, din Klipstadur, din Islanda. Se opune acestei cereri Nychol Orugix, călăul ţinutului Drontheimhus, care pretinde că acest Han îi aparţine de drept. Sprijină cererea Benignus Spiagudry, paznicul Spladgestului, căruia i s-ar cuveni cadavrul.

— Acest tâlhar e tare primejdios, spuse generalul, mai ales când ne temem de tulburări printre mineri. Să i se pună capul la o mie de scuzi regali.

— 7. Benignus Spiagudry, medic, anticar, sculptor, mineralogist, naturalist, botanist, legist, chimist,

---

[3] *Odelsrecht*, veche lege norvegiană care ajuta pe ţărani să menţină patrimoniul familial. Orice om nevoit să-şi vândă moşia putea împiedica pe cumpărător să o înstrăineze dacă declara, din zece în zece ani, că are de gând să o răscumpere (n. a.).

mecanician, fizician, astronom, teolog, grămătic...

— Bine, dar, îl întrerupse generalul, nu este acelaşi Spiagudry cu paznicul de la Spladgest?

— Ba da, excelenţă, răspunse secretarul...paznic, în numele regelui, al stabilimentului zis *Spladgest* din oraşul regal Drontheim, arată că el, Benignus Spiagudry, este acela care a descoperit că stelele zise fixe nu sunt luminate de astrul denumit soare; *item*, că adevăratul nume al lui Odin este *Frigge*, fiul lui Fridulf; *item*, că limbricul marin se hrăneşte cu nisip; *item*, că zgomotul populaţiei alungă peştele de pe lângă coastele Norvegiei, astfel încât mijloacele de trai scad direct proporţional cu creşterea populaţiei; *item*, că golful Otte-Sund se numea pe vremuri Limfjord şi nu a luat numele de Otte-Sund decât după ce Othon cel Roşcovan şi-a aruncat acolo lancea; *item*, expune că, în urma sfaturilor sale şi sub îndrumarea sa, a fost transformată străvechea statuie a zeiţei Freya în statuia Justiţiei care împodobeşte piaţa mare din Drontheim, iar leul ghemuit sub picioarele ei a fost prefăcut într-un diavol ce reprezintă crima; *item*...

— Mai scuteşte-mă de serviciile lui eminente. Ce cere?

Secretarul întoarse câteva foi şi urmă:

— ...prea supusul petiţionar se crede îndreptăţit, ca răsplată pentru atâtea lucrări folositoare ştiinţei şi literelor, să roage prea plecat pe excelenţa sa să binevoiască a spori cu zece ascalini taxa percepută pentru fiecare cadavru de bărbat sau de femeie, ceea ce nu poate fi decât plăcut morţilor, fiindu-le o dovadă a preţuirii ce se dă persoanei lor.

În acea clipă uşa se deschise şi uşierul anunţă cu glas răspicat pe *Nobila doamnă, contesa de Ahlefeld*.

O doamnă impunătoare intră în cameră, purtând pe cap diadema conteselor, îmbrăcată într-o rochie bogată din mătase stacojie, tivită cu hermină şi cu franjuri de aur; acceptând mâna pe care i-o întinse generalul, se aşeză lângă fotoliul lui.

Contesa putea să aibă cincizeci de ani. Vârsta nu

adăugase nimic cutelor săpate demult pe obrazul ei de orgoliu şi ambiţie. Îşi aţinti asupra bătrânului guvernator privirea trufaşă şi zâmbetul fals.

— Elevul dumitale, domnule general, se lasă aşteptat. Trebuia să fie aici înainte de apusul soarelui.

— Ar fi fost într-adevăr aici, doamnă contesă, dacă nu s-ar fi dus întâi la Munckholm.

— La Munckholm? Doar nu la Schumacker?

— Tot ce se poate.

— Prima vizită a baronului de Thorvick să fi fost la Schumacker!

— Şi de ce nu, contesă? Schumacker este nefericit.

— Cum se poate, generale? Fiul vice-regelui să aibă legături cu un prizonier de stat?

— Nobilă doamnă, când mi l-a încredinţat pe fiul său, Frederic Guldenlew m-a rugat să-l cresc aşa cum mi l-aş fi crescut pe al meu. Am gândit că nu-i va strica lui Ordener, care, de bună seamă, are să ajungă şi el într-o zi în funcţii mari, să-l cunoască pe Schumacker. De aceea, cu încuviinţarea vice-regelui, i-am cerut fratelui meu, Grummond de Knud, un permis de liberă-trecere pentru toate închisorile şi i l-am dat lui Ordener. Îl foloseşte.

— Şi de când, domnule general, a făcut baronul Ordener această utilă cunoştinţă?

— De ceva mai mult de un an, doamnă contesă; se pare că societatea lui Schumacker i-a plăcut, căci l-a ţinut destul de multă vreme la Drontheim; şi numai cu părere de rău mi-a ascultat anul trecut îndemnul de a cutreiera Norvegia pentru a o cunoaşte.

— Ştie Schumacker că cel care-i alină necazurile este fiul unuia dintre cei mai mari duşmani ai săi?

— Ştie că este un prieten, şi-i este de ajuns. Cum ne este şi nouă.

— Dar domnia ta, domnule general, spuse contesa aruncându-i o privire pătrunzătoare, când ai îngăduit, ba chiar creat această legătură, ştiai că Schumacker are o fiică?

— Ştiam, nobilă contesă.

— Şi această împrejurare nu ţi-a dat de gândit?

— Elevul lui Levin de Knud, fiul lui Frederic Guldenlew este un om cinstit. Ordener este conştient de tot ce-l desparte de fiica lui Schumacker şi n-ar fi în stare să seducă o fată, şi mai ales pe fiica unui om nefericit, decât cu gânduri cinstite.

Nobila contesă de Ahlefeld roşi şi păli; întoarse capul ferindu-se ca de o acuzare de privirea senină a bătrânului.

— Şi totuşi, bâigui ea, această legătură, generale, îmi pare, dă-mi voie să-ţi spun, ciudată şi imprudentă. Se zice că minerii şi locuitori din Nord ameninţă cu răscoala şi că numele lui Schumacker este compromis în această afacere.

— Nobilă doamnă, mă uimiţi! exclamă guvernatorul. Până acum Schumacker şi-a îndurat nefericirea cu seninătate. Zvonul mi se pare neîntemeiat.

Uşa se deschise şi uşierul anunţă că un trimis al înălţimii sale, marele cancelar, cerea îngăduinţa să i se înfăţişeze nobilei doamne.

Contesa se sculă de îndată, îl salută pe guvernator şi, în timp ce acesta relua cercetarea jalbelor primite, se îndreptă în mare grabă spre apartamentul ei, situat într-o aripă a palatului, poruncind ca trimisul să i se înfăţişeze acolo.

Se aşezase de câteva clipe pe o sofa bogată, în mijlocul slujnicelor ei, când intră şi trimisul. Văzându-l, contesa nu-şi putu stăpâni un gest de scârbă, pe care-l mască însă sub un zâmbet binevoitor. Totuşi, la prima vedere, înfăţişarea lui nu părea respingătoare; era un om mai curând scund decât înalt, şi atât de rotofei încât nu prea se potrivea cu meseria de trimis. Când îl priveai însă mai bine, faţa îi era deschisă până la neobrăzare, iar veselia din ochi avea ceva diavolesc şi sinistru. Se închină adânc în faţa contesei şi-i înmână un pachet legat cu fir de mătase şi pecetluit.

— Nobilă doamnă, îngăduiţi-mi să depun la picioarele domniei voastre un mesaj preţios trimis de înălţimea sa, ilustrul domniei voastre soţ, slăvitul meu stăpân.

— Dar el nu are de gând să vină? Şi cum de te-a trimis tocmai pe domnia ta? întrebă contesa.

— Griji deosebite au întârziat sosirea înălţimii sale, scrisoarea adusă are să vă lămurească, nobilă doamnă; cât despre mine, trebuie, potrivit poruncii măritului meu stăpân, să mă bucur de nepreţuita cinste de a avea o convorbire particulară cu domnia voastră.

Contesa păli şi exclamă cu un tremur în glas.

— Cu dumneata, Musdoemon?

— Dacă aceasta ar supăra-o cât de puţin pe nobila doamnă, nedemnul ei servitor s-ar mâhni foarte.

— Să mă supere! Nu, fireşte, reluă contesa silindu-se să zâmbească; dar să fie această convorbire atât de necesară?

Trimisul se închină până la pământ.

— Neapărat necesară! Scrisoarea pe care ilustra contesă a binevoit s-o primească din mâinile mele trebuie să arate ritos acest lucru.

Era un spectacol ciudat s-o vezi pe mândra contesă de Ahlefeld tremurând şi pălind în faţa unui slujitor care i se arătă atât de supus. Deschise încet pachetul şi-i citi conţinutul. După ce-l mai citi o dată:

— Ei bine, spuse ea slujitoarelor ei cu glasul stins, lăsaţi-ne.

— Să binevoiască nobila doamnă, spuse trimisul, punând un genunchi în pământ, să-mi ierte libertate ce mi-am luat şi necazul pe care aceasta pare a i-l pricinui.

— Dimpotrivă, răspunse contesa cu un zâmbet silit, fii încredinţat că prezenţa domniei tale îmi este cât se poate de plăcută.

Slujitoarele se retraseră.

— Dar ce, Elphège, ai uitat oare că a fost o vreme când nu-ţi displăceau întâlnirile noastre?

Astfel vorbea nobilei doamne trimisul şi vorbelor lui li

se adăuga un hohot de râs asemănător cu al diavolului când, sfârşindu-şi pactul, pune stăpânire pe sufletul ce i s-a vândut.

Puternica doamnă îşi plecă fruntea, umilită.

— De-aş fi putut să uit! şopti ea.

— Biată nebună! Cum poţi roşi de lucruri pe care nu le-a văzut niciun ochi omenesc?

— Ceea ce nu este dat oamenilor să vadă, vede Dumnezeu.

— Care Dumnezeu, muiere nevrednică? Nu eşti demnă să-ţi fi înşelat bărbatul, căci e mai puţin credul ca tine.

— Cât de crud îţi baţi joc de remuşcările mele, Musdoemon.

— Dar, dacă ai remuşcări, de ce tu însăţi îţi baţi joc de ele, cu alte crime, în fiece zi?

Contesa de Ahlefeld îşi ascunse obrajii în palme: trimisul urmă:

— Elphège, trebuie să alegi: ori remuşcările, şi să sfârşeşti cu crimele, ori crima, şi să laşi remuşcările. Fă ca mine, alege calea a doua, este cea mai bună şi, oricum, cea mai veselă.

— Să dea Dumnezeu, îi răspunse contesa în şoaptă, să nu ţi se reamintească aceste vorbe când ai să dai ochi cu veşnicia!

— Hai, dragă, să lăsăm glumele; sau, dacă tu crezi în veşnicie, socoate atunci că ţi-ai câştigat cu siguranţă un loc în iad. La ce ţi-ar folosi câţiva ani de căinţă pe pământ? Veşnicia nu poate fi scurtată.

Musdoemon se aşeză lângă contesă, petrecându-şi braţele în jurul gâtului ei.

— Elphège, spuse el, încearcă să rămâi, cel puţin cu mintea, cum erai acum douăzeci de ani.

Nefericita contesă, sclava complicelui ei, încercă să răspundă mângâierilor respingătoare. Dar această îmbrăţişare adulteră a două fiinţe care se dispreţuiau şi se urau avea ceva peste măsură de revoltător. Chiar pentru aceste suflete degradate, gesturile dragostei

nelegitime, care îi încântaseră cândva, şi pe care un sentiment neînţeles îi îndemna să le mai îndeplinească ca o datorie oribilă, îi chinuiau acum. Stranie şi dreaptă întorsătură a iubirii vinovate! Crima lor se preschimbase în pedeapsă.

Pentru a scurta acest chin, contesa, smulgându-se din braţele odiosului amant, îl întrebă, în sfârşit, ce mesaj verbal îi dăduse soţul ei.

— De Ahlefeld, când să-şi vadă puterea întărită prin căsătoria lui Ordener Guldenlew cu fiica noastră...

— Fiica noastră! exclamă mândra contesă, şi privirea ei aţintită asupra lui Musdoemon îşi recăpătă toată aroganţa şi dispreţul.

— Îmi închipui că o pot numi a mea cel puţin cât o poate numi şi el, răspunse cu răceală trimisul. Spuneam că această căsătorie nu-l mulţumeşte cu totul pe bărbatul tău decât dacă poate săvârşi totodată şi răsturnarea pe veci a lui Schumacker. Din fundul închisorii lui, acest bătrân favorit este încă aproape la fel de temut cum era în palatul său. Are la curte, prieteni ascunşi, dar puternici, poate tocmai pentru că sunt ascunşi; iar regele, aflând acum o lună că negocierile marelui cancelar cu ducele de Holstein-Ploen nu progresează, a exclamat mânios: „Griffenfeld singur era mai dibaci decât ei toţi!” Un intrigant, pe nume Dispolsen, venit de la Munckholm la Copenhaga, a obţinut de la rege mai multe audienţe tainice, după care acesta a cerut cancelariei să i se aducă titlurile de nobleţe şi de proprietate ale lui Schumacker ţinute acolo. Încă nu se ştie ce urmăreşte Schumacker; dar chiar de nu şi-ar dori decât libertatea, pentru un prizonier de stat înseamnă să dorească puterea. Trebuie deci să moară, dar să moară pe cale judecătorească; ne străduim deci acum să-i plăsmuim o vină. Soţul tău, Elphège, sub cuvânt că inspectează incognito provinciile din Nord, are să se încredinţeze personal de rezultatul uneltirilor noastre printre mineri. Vrem să provocăm în numele lui Schumacker o răzmeriţă, pe care lesne o vom

înăbuşi. Dar suntem îngrijoraţi, pentru că s-au pierdut câteva hârtii privitoare la acest plan, despre care avem motive să credem că ar fi în mâna lui Dispolsen. De aceea, când am aflat că a plecat din Copenhaga spre Munckholm să-i ducă înapoi lui Schumacker pergamentele şi diplomele sale, poate chiar şi acele documente care pot să ne piardă, sau cel puţin să ne compromită, am postat în cheile de la Ivole câţiva oameni credincioşi cu însărcinarea să-i facă de petrecanie, după ce-i vor fi luat documentele. Dacă însă, aşa cum se aude, Dispolsen a venit de la Bergen pe calea mării, truda noastră va fi fost zadarnică. Şi totuşi, când am sosit, umblau zvonuri cum că un căpitan numit Dispolsen ar fi fost ucis. S-aşteptăm. Până una alta căutăm un tâlhar vestit, pe Han, zis din Islanda, ca să-l punem în capul răzmeriţei minerilor. Dar tu, draga mea, ce veşti îmi poţi da? S-a prins în colivie frumoasa păsărică din Munckholm? Fiica bătrânului ministru a căzut în sfârşit prada puiului nostru de şoim, a fiului nostru Frederic?

Contesa, regăsindu-şi mândria, protestă din nou:

— Fiul nostru!

— Păi de! câţi ani o fi având? Douăzeci şi patru. Dar noi ne cunoaştem de vreo douăzeci şi şase, nu-i aşa?

— Dumnezeu e martor, exclamă contesa, că iubitul meu Frederic este moştenitorul legitim al marelui cancelar.

— Dacă Dumnezeu e martor, diavolul poate să nu fi fost de faţă. De altfel, iubitul tău Frederic nu este decât un zevzec nedemn de mine, şi nu face să ne certăm pentru atâta lucru. Nu e bun decât să seducă o fată. Măcar a reuşit?

— Nu încă, după câte ştiu.

— Dar caută, Elphège, să joci un rol mai puţin pasiv în toată tărăşenia asta. Contele şi cu mine, vezi bine, suntem destul de activi. Mâine mă întorc la bărbatul tău. Te implor, nu te mulţumi să te rogi pentru păcatele noastre ca madona pe care o invocă italienii când ucid.

Şi-apoi, ar mai trebui ca Ahlefeld să se gândească să mă răsplătească ceva mai mărinimos decât până acum. Soarta mea este legată de a voastră; dar m-am săturat să fiu slujitorul soţului când sunt ibovnicul soţiei, şi să nu fiu decât învăţător, preceptor sau pedagog, când sunt aproape tată.

Tocmai atunci bătu miezul nopţii şi una din slujnice intră să-i amintească contesei că, după regula palatului, trebuiau stinse toate luminile. Fericită că poate curma o convorbire neplăcută, contesa îşi chemă înapoi cameristele.

— Să-mi îngăduie milostiva contesă, spuse Musdoemon retrăgându-se, nădejdea că am s-o revăd mâine şi să depun la picioarele ei omagiul desăvârşitului meu respect.

VIII

...Tu mi l-ai răpus.
Cum mă priveşti aşa pierdut şi dus
Îmi pari un ucigaş.
SHAKESPEARE, *Visul unei nopţi de vară*

— ZĂU AŞA, BĂTRÂNE, ÎI SPUSE Ordener lui Spiagudry, începusem să cred că ai lăsat morţilor grija să deschidă uşa.

— Iertaţi-mă, seniore, răspunse paznicul în urechea căruia mai răsunau cuvintele „rege” şi „vice-rege”, repetându-şi scuza banală, dar... dormeam adânc.

— În acest caz, s-ar părea că morţii tăi nu dormeau; desigur că pe ei îi auzeam adineauri vorbind desluşit.

Spiagudry părea tulburat.

— Nobile străin, aţi... aţi auzit?

— Fără îndoială, dar n-are a face. Nu de treburile dumitale îmi arde acum, ci de ale mele. Să intrăm.

Lui Spiagudry nu-i prea venea la îndemâna să-l introducă pe tânăr în preajma trupului lui Gill; dar ultimele cuvinte rostite îl liniştiră întrucâtva; şi oricum, nu se putea împotrivi.

Îl lăsă dar pe tânăr să intre şi spuse, închizând uşa:

— Benignus Spiagudry vă stă la dispoziţie în tot ceea ce priveşte ştiinţele umane. Dacă însă, aşa cum pare a arăta vizita aceasta nocturnă, vă închipuiţi că vorbiţi cu un vrăjitor, vă înşelaţi: *ne famam credas*[4] nu sunt decât un om de ştiinţă. Să intrăm, seniore străin, în laboratorul meu.

---

[4] Să nu dai crezare zvonurilor (lat.)

— Nicidecum, spuse Ordener. Cu morţii aceştia am eu treabă.

— Cu morţii! exclamă Spiagudry reîncepând să tremure. Dar, seniore, nu-i puteţi vedea.

— Cum să nu pot vedea nişte trupuri anume depuse aci ca să fie văzute? Îţi spun pentru a doua oară că-mi trebuie nişte lămuriri în legătură cu unul din ele, şi datoria dumitale este să mi le dai. Ascultă de bunăvoie, bătrâne, altminteri vei asculta de nevoie.

Spiagudry avea un respect adânc faţă de săbii şi vedea una strălucind la şoldul lui Ordener.

— *Nihil non arrogat armis*[5], şopti el. Scoţându-şi legătura de chei, descuie portiţa zăbrelelor care împărţeau sala şi-l introduse pe străin în partea unde se aflau cadavrele.

— Arată-mi hainele căpitanului, spuse acesta.

O rază a lămpii lumină atunci capul sângerând a lui Gill Stadt.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Ordener, ce groaznică profanare!

— Sfinte Hospiţiu, sfinte mare, îndură-te de mine! şopti bătrânul paznic.

— Bătrâne, continuă Ordener cu glas ameninţător, te crezi atât de departe de moarte încât să poţi nesocoti respectul ce i se cuvine, şi nu te temi, nefericitule, că au să te înveţe cei vii cum să te porţi cu morţii?

— Vai! exclamă bietul paznic. Îndurare! nu eu sunt de vină! Dacă aţi şti!... Şi se opri, căci îi sunară în minte cuvintele rostite de omuleţ: „Fii credincios şi mut”. Nu aţi văzut ieşind pe nimeni prin deschizătura aceea? întrebă el cu voce stinsă.

— Ba da. Este complicele tău?

— Nu, este vinovatul, singurul vinovat! Jur pe toate caznele iadului, pe toate fericirile cereşti, pe însuşi acest trup, atât de îngrozitor pângărit!

Căzut în genunchi, atingea piatra cu fruntea în faţa lui

[5] Totul stă în puterea armelor (lat.).

Ordener.

Oricât de hidos ar fi fost Spiagudry, disperarea lui, protestele lui, aveau un ce de adevăr care-l convinse pe tânăr.

— Bătrâne, spuse el, ridică-te, şi dacă nu ai pângărit moartea, nu-ţi înjosi bătrâneţea.

Paznicul se ridică. Ordener urmă:

— Cine-i vinovatul?

— Nu mă întrebaţi, nobile şi tinere senior, nici nu ştiţi de cine vorbiţi! Nu mă întrebaţi!

Şi Spiagudry îşi repeta în sinea lui: „Fii credincios şi mut”.

Ordener reluă, furios:

— Cine este vinovatul? Vreau să ştiu.

— Pentru Dumnezeu, seniore! nu mai vorbiţi, tăceţi, de teamă să...

— Teama nu mă va face pe mine să tac, ci pe tine să vorbeşti.

— Îndurare, tânărul meu stăpân! imploră nefericitul Spiagudry, mi-e cu neputinţă.

— Dacă vrei, poţi. Spune-mi numele profanatorului!

Spiagudry făcu o ultimă încercare.

— Fie! nobile stăpân, profanatorul acestui cadavru este ucigaşul acestui ofiţer.

— Acest ofiţer a fost, deci, ucis? întrebă Ordener, readus astfel pe neaşteptate la scopul cercetărilor sale.

— Da, seniore, nu încape îndoială.

— Dar de cine? de cine?

— În numele sfintei la care se ruga mama dumneavoastră când v-a adus pe lume, nu căutaţi să-i cunoaşteţi numele, tânărul meu stăpân, nu mă siliţi să-l rostesc.

— Dacă nevoia ce mă îndeamnă să-l aflu n-ar fi deajuns, dumneata, bătrâne, i-ai adăuga interesul trezit de curiozitate. Îţi poruncesc să-mi spui cine-i ucigaşul.

— Prea bine, spuse Spiagudry, priviţi dârele adânci tăiate în carnea acestui nefericit de gheare lungi şi

tăioase: ele îl arată pe ucigaş.

Şi bătrânul îi arătă lui Ordener zgârieturile lungi şi adânci care brăzdau cadavrul gol şi spălat.

— Ce vrei să spui? Să fi fost o fiară?

— Nu, tinere senior.

— Dar atunci, n-o fi însuşi diavolul...

— Ssst! Păziţi-vă să ghiciţi prea bine. N-aţi auzit niciodată vorbindu-se, urmă paznicul în şoaptă, de un om sau de vreun monstru cu chip omenesc, cu unghii mai lungi decât ale lui Astaroth, cel care ne-a dus la pieire, sau decât cele ale Antihristului, care ne va duce la pierzanie?

— Vorbeşte mai desluşit.

— Vai şi amar, zice Apocalipsul.

— Ţi-am cerut numele ucigaşului.

— Ucigaşul... numele?... Seniore, înduraţi-vă de mine, înduraţi-vă de voi!

— A doua rugă ar anula-o pe prima, chiar dacă n-aş fi silit de motive mai serioase să-ţi smulg acest nume. Nu-mi pune răbdarea la încercare.

— Dacă vreţi neapărat să ştiţi, spuse Spiagudry cu glas răspicat şi îndreptându-şi trupul; ucigaşul, profanatorul este Han din Islanda.

Numele, purtător de spaimă, era cunoscut lui Ordener.

— Cum! zise el, Han! acel bandit odios!

— Nu-l numiţi bandit, căci trăieşte singur.

— Atunci, nefericitule, cum de-l cunoşti? Ce nelegiuiri v-au apropiat?

— O! nobile stăpâne, nu vă luaţi după aparenţe. Este oare otrăvitor trunchiul stejarului pentru că sălăşluieşte un şarpe într-însul?

— Lasă vorbele goale! Un tâlhar nu poate avea de prieten decât un complice.

— Nu-i sunt prieten şi încă mai puţin complice; iar dacă jurămintele mele nu au putut să vă convingă seniore, ţineţi seama, vă rog, că peste douăzeci şi patru de ore, când vor veni să ridice trupul lui Gill Stadt, mă aşteaptă

pedeapsa groaznică cuvenită profanării, şi că mă aflu, din această cauză, cuprins de cea mai îngrozitoare teamă ce poate avea un om nevinovat.

Aceste consideraţii de interes personal l-au convins pe Ordener mai mult decât vocea tânguitoare a bietului paznic, căruia îi inspiraseră o bună parte din împotrivirea sa patetică, deşi zadarnică, la sacrilegiul făptuit de omuleţ. Ordener păru să mediteze câteva clipe în timpul cărora Spiagudry căuta să-i citească pe faţă dacă acest răgaz avea să aducă pace sau furtună.

În sfârşit rosti pe un ton aspru, dar liniştit:

— Bătrâne, spune-mi adevărul. Nu ai găsit niciun fel de hârtii asupra acestui ofiţer?

— Niciuna, pe onoarea mea.

— Şi nici nu ştii dacă Han din Islanda a găsit ceva?

— Nu ştiu, o jur pe Sfântul Hospiţiu.

— Nu ştii? Dar ştii pe unde se ascunde acest Han din Islanda?

— Nu se ascunde niciodată, umblă rătăcitor.

— Fie, dar care îi sunt adăposturile?

— Acest păgân, răspunse bătrânul cu glas scăzut, are tot atâtea adăposturi tăinuite câte stânci numără insula Hitteren, câte raze are steaua Sirius...

— Te poftesc din nou să vorbeşti mai desluşit, aşa cum am să fac şi eu. Ascultă. Ai o legătură nu tocmai limpede cu un tâlhar cu care pretinzi că nu eşti complice. Dacă-l cunoşti, trebuie să ştii unde s-a retras acum. Nu mă întrerupe! Dacă nu-i eşti complice, nu ai motiv să nu mă duci la el.

Spiagudry nu-şi putu stăpâni groaza.

— Pe domnia ta, nobile senior, pe domnia ta, Dumnezeule mare! Tânăr şi plin de viaţă, să-l cauţi, să-l înfrunţi pe acest diavol! Când Ingiald, cel cu patru braţe, s-a luptat cu uriaşul Nyctolm, cel puţin avea patru braţe!...

— Aşa-i, spuse Ordener zâmbind, dar, dacă-i nevoie de patru braţe, nu te am călăuză?

— Eu! Călăuza domniei tale? Cum poţi să-ţi baţi joc de un biet bătrân, care mai curând ar avea el nevoie de o călăuză?

— Ascultă-mă bine, reluă Ordener şi nu încerca să mă înşeli. Dacă această profanare, de care vreau să cred că eşti nevinovat, te expune pericolului de a fi pedepsit pentru sacrilegiu, nu poţi rămâne aci. Îţi propun să te apăr, dar cu condiţia să mă duci la ascunzătoarea tâlharului. Ba mai mult: dacă dau de acest Han din Islanda, îl voi aduce aci, mort sau viu. Vei putea să-ţi dovedeşti nevinovăţia, şi-ţi făgăduiesc că te voi ajuta să-ţi recapeţi postul. Până una alta, poftim mai mulţi scuzi regali decât câştigi într-un an.

Lăsând banii la sfârşit, Ordener urmase în argumentarea sa gradaţia cerută de legile sănătoase ale logicii, chiar dacă şi celelalte argumente erau destul de tari pentru a-l pune pe gânduri pe Spiagudry. Acesta începu prin a lua punga.

— Nobilul meu stăpân, ai dreptate, spuse el în cele din urmă. Dacă te urmez, mă expun cândva răzbunării groaznicului Han. Dacă rămân, încap chiar mâine pe mâna călăului Orugix. Care-i pedeapsa pentru sacrilegiu? N-are a face. Nefericita-mi viaţă este oricum primejduită; dar, urmând sfatul lui Saemond-Sigfusson, zis Înţeleptul: *inter duo pericula aequalia, minus imminens eligendum est*[6], te urmez. Da, seniore, îţi voi fi călăuză. Dar te rog să ţii seama c-am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să renunţi la un plan atât de primejdios.

— Bine, spune Ordener. Îmi vei fi dar călăuză. Bătrâne, adaugă el cu o privire expresivă, mă bizui pe credinţa ta.

— Vai! stăpâne, răspunse paznicul, cinstea lui Spiagudry este la fel de curată ca aurul ce mi-ai dat cu atâta mărinimie.

— Aşa să fie, altminteri îţi voi dovedi că fierul ce-l port este la fel de bun ca şi aurul meu. Unde crezi că se află Han?

---

[6] Între două pericole egale, trebuie ales cel mai puţin iminent (lat.).

— Cum în sudul provinciei Drontheimhus mişună trupele pe care le-a trimis marele cancelar după cine ştie ce rechiziţii, Han trebuie să se fi îndreptat către peştera Walderhog, sau spre lacul Smiasen. O s-o apucăm deci prin Skongen.

— Când putem porni?

— La lăsarea nopţii, după ziua care începe, şi după ce va fi închis Spladgestul, smeritul vostru slujitor îşi va începe funcţia de călăuză, lipsindu-i astfel pe morţii săi de îngrijire. Voi găsi eu chip să ascund de ochii curioşilor, în timpul zilei, mutilarea minerului.

— Unde am să te găsesc diseară?

— În piaţa mare a oraşului, dacă-ţi este pe plac, lângă statuia Dreptăţii, care era mai înainte Freya, şi care mă va ocroti, fără îndoială, cu umbra sa, drept mulţumire pentru diavolul minunat ce am indicat să se cioplească sub picioarele ei.

Spiagudry s-ar fi pornit poate să-i repete prin viu grai lui Ordener tot ceea ce înşirase în cererea adresată guvernatorului, dacă tânărul nu i-ar fi curmat vorba.

— De ajuns, bătrâne, ne-am înţeles.

— Înţeles, repetă paznicul.

Abia rostise cuvântul când se auzi deasupra lor un fel de mârâit. Paznicul tresări.

— Ce-o fi? spuse el.

— Mai locuieşte aici altă fiinţă vie afară de tine? întrebă Ordener, mirat şi el.

— Da, ajutorul meu Oglypiglap, reluă Spiagudry, revenindu-şi în fire la acest gând; el trebuie să fie, şi sforăie, căci, după cum ne învaţă episcopul Arngrim, un lapon face tot atâta gălăgie când doarme ca o femeie când este trează.

Tot vorbind, se apropiaseră de uşa Spladgestului. Spiagudry o deschise încetişor.

— Cu bine, tânărul meu stăpân, îi spuse el lui Ordener, cerul să te înveselească. Pe diseară. Iar dacă vei trece prin faţa crucii sfântului Hospiţiu, binevoieşte a spune o

rugăciune pentru neînsemnatul tău slujitor, Benignus Spiagudry.

Apoi, după ce închise în grabă uşa, de teamă să nu fie văzut, dar şi pentru a feri flacăra lămpii de adierile dimineţii, se întoarse lângă cadavrul lui Gill şi se strădui să-i aşeze capul în aşa fel încât să nu i se vadă rana.

Fusese nevoie de mai multe motive pentru a-l hotărî pe sfiosul paznic să accepte propunerea îndrăzneaţă a străinului, mai puternice fiind: 1. Teama de Ordener, pe care îl avea în faţă; 2. Groaza de călăul Orugix; 3. O veche ură faţă de Han din Islanda, ură ce nu îndrăznea să şi-o mărturisească nici sie însuşi, de înspăimântat ce era; 4. Dragostea de ştiinţă, care nu avea decât de câştigat de pe urma călătoriei; 5. Încrederea în viclenia sa, pe care se bizuia ca să se ascundă privirilor lui Han; 6. O atracţie pur speculativă pentru un anumit metal din punga primită de la tânărul îndrăzneţ precum şi, după toate aparenţele, din cutia de fier furată de la căpitan, şi care era puţin probabil să mai ajungă vreodată la văduva Stadt.

Mai nutrea de asemenea speranţa, întemeiată sau nu, că se va întoarce, mai devreme ori mai târziu, în postul pe care îl părăsea. Şi-apoi, ce-i păsa lui care din doi, tâlharul sau străinul, avea să-l omoare pe celălalt? Ajuns cu gândurile la această eventualitate, nu se putu împiedica să rostească cu voce tare:

— Asta înseamnă oricum un cadavru pentru mine.

Mârâitul se auzi din nou, şi nefericitul paznic se cutremură:

— Ăsta nu-i sforăitul lui Oglypiglap, îşi spuse el; zgomotul vine de afară. Apoi, după o clipă de gândire: Ce m-oi fi speriind aşa? Trebuie să fie câinele din port care s-a trezit şi latră!

Sfârşi de aşezat capul ciopârţit al lui Gill, apoi, închise toate uşile şi se întinse pe pat să se odihnească după oboseala nopţii ce se sfârşea şi în vederea celei viitoare.

IX

Fâtik îşi frânse spada în trupul victimei: aşa sfârşesc spadele şi vitejii. Dobitoacele pe care le-a ales ca victime îi cad de îndată pradă; cămile, struţi, vaci şi tauri sălbatici, toate cad sub loviturile sale năprasnice... Ceas de ceas, spada-i varsă sânge proaspăt, ca şi cum orele, asemeni oaspeţilor întorşi dintr-o călătorie, i-ar cere victime.

ABU'TTHAYYB, poet arab

JULIETA: O, crezi că ne vom mai vedea vreodată?
ROMEO: Nu mă-ndoiesc; şi toată suferinţa
Se va preface-n sfinte amintiri...

SHAKESPEARE, *Romeo şi Julieta*

FELINARUL CASTELULUI MUNCKholm se stinsese şi, în locul lui, marinarul ce intra în golful Drontheim vedea în depărtare coiful soldatului de pază strălucind ca o stea mişcătoare sub razele răsăritului, când Schumacker sprijinindu-se de braţul fiicei sale, coborî, cum îşi avea obiceiul, în grădina circulară ce-i înconjura închisoarea. Amândoi petrecuseră o noapte agitată, bântuită de insomnie pentru bătrân, plină de vise încântătoare pentru fată. Se plimbau de câtăva vreme în tăcere, când bătrânul prizonier îşi aţinti asupra frumoasei fete privirea tristă şi gravă:

— Te îmbujorezi şi zâmbeşti de una singură, Ethel; eşti fericită, căci nu te ruşinezi de trecut şi zâmbeşti viitorului.

Ethel roşi mai tare şi zâmbetul îi pieri.

— Uite, tată, spuse ea, încurcată şi ruşinată, am adus cu mine cărţile *Eddei*.

— Citeşte dacă vrei, fiica mea, spuse Schumacker, şi mintea îi fu iar copleşită de gânduri.

Posomorâtul prizonier se aşeză pe o stâncă înnegrită, la umbra unui brad întunecat şi ascultă blânda voce a fiicei sale fără a urmări cuvintele, aşa cum călătorul însetat se bucură de susurul izvorului dătător de viaţă.

Ethel citi povestea păstoriţei Allanga care a respins dragostea unui rege până ce nu-şi va fi dovedit vitejia. Prinţul Regner Lodbrog nu a obţinut mâna păstoriţei decât după ce l-a răpus pe tâlharul din Klipstadur, Ingolf Nimicitorul.

Deodată un zgomot de paşi şi foşnetul cetinii i-au curmat vorbele şi l-au scos pe Schumacker din gândurile sale. Locotenentul de Ahlefeld se ivi de după stânca pe care şedeau. Ethel plecă fruntea recunoscându-l pe veşnicul nepoftit, iar acesta exclamă:

— Pe legea mea, frumoasă domnişoară, buzele voastre încântătoare au rostit numele lui Ingolf Nimicitorul. L-am auzit şi-mi închipui că aţi ajuns să-l pomeniţi pornind de la strănepotul său, Han din Islanda. Domnişoarelor le prea place să vorbească despre tâlhari. În această privinţă, se povestesc despre Ingolf şi urmaşii lui unele lucruri totodată înspăimântătoare şi plăcute auzului. Nimicitorul Ingolf n-a avut decât un fiu, născut de vrăjitoarea Thoarka: acesta tot un singur fiu a avut, născut de asemenea dintr-o vrăjitoare. Timp de patru secole tot astfel li s-a păstrat neamul, spre nefericirea Islandei, prin câte o singură mlădiţă producând o singură ramură. Şi-aşa, prin acest şir neîntrerupt de moştenitori unici, spiritul infernal al lui Ingolf s-a întrupat în zilele noastre, întreg şi neştirbit, în vestitul Han din Islanda care, fără îndoială, a avut adineauri cinstea de a trezi interesul gândurilor

dumneavoastră feciorelnice, domnişoară.

Ofiţerul se opri o clipă. Ethel tăcea, încurcată, iar Schumacker plictisit. Încântat de a-i fi găsit dispuşi măcar să-l asculte, de nu să-i răspundă, urmă:

— Tâlharul din Klipstadur nu are altă patimă decât ura faţă de oameni, altă grijă decât să le facă rău...

— Este înţelept, îl întrerupse, brusc, bătrânul.

— Trăieşte singur, reluă locotenentul.

— Este fericit, spuse Schumacker.

Locotenentul fu încântat de aceste două întreruperi, care păreau o acceptare a dialogului.

— Să ne ferească zeul Mithra, exclamă el, de asemenea înţelepţi şi fericiţi! Blestemat să fie vântul rău care a adus în Norvegia pe cel din urmă demon din Islanda! Dar greşesc vorbind de un vânt rău, căci unui episcop îi datorăm, pare-se, fericirea de a avea în ţară pe Han din Klipstadur. Dacă ar fi să dăm crezare tradiţiei, nişte ţărani islandezi, care îl prinseseră în munţii Bessestedt pe micul Han, pe atunci încă un copil, voiseră să-l omoare, aşa cum Astyage a omorât puiul de leu din Bactriana; dar episcopul din Scalholt s-a opus şi a luat puiul de fiară sub oblăduirea sa, nădăjduind să transforme diavolul într-un creştin destoinic. Bunul episcop a folosit toate mijloacele cunoscute pentru a dezvolta această inteligenţă infernală, uitând că nicicând cucuta n-a putut fi schimbată în crin în serele calde ale Babilonului. Iar diavolescul tânăr l-a răsplătit fugind peste mare într-o noapte, călare pe un buştean, la lumina incendiului palatului episcopal. Iată, după cum povestesc bătrânele torcătoare de la sate, în ce fel a ajuns în Norvegia acest islandez, care, prin creşterea primită, reprezintă azi monstrul cel mai desăvârşit. De la venirea lui, minele din Faroer s-au năruit omorând sub pietre trei sute de muncitori; stânca suspendată de la Golyn s-a prăbuşit în timpul nopţii peste satul din vale; podul de la Half-Broen a căzut în prăpastie la trecerea călătorilor; catedrala din Drontheim a fost mistuită de foc; felinarele de pe coastă care se sting în nopţile de furtună

şi nenumărate cadavre de oameni ce zac pe fundul lacurilor Sparbo şi Smiasen sau în taina peşterilor Walderhog şi Rylass, sau prin văgăunile de la Dofre-Fjeld, toate acestea vădesc prezenţa acestei întruchipări a lui Ahriman în ţinutul Drontheimhus. Babele spun că-i creşte un fir nou în barbă la fiecare fărădelege; în acest caz ea trebuie să fie la fel de stufoasă ca a celui mai venerabil mag asirian. Dar frumoasa domnişoară mai trebuie să ştie că guvernatorul a încercat de mai multe ori să oprească creşterea nefirească a acestei podoabe.

Schumacker rupse din nou tăcerea.

— Şi toate strădaniile pentru a pune mâna pe acest om au fost zadarnice, nu-i aşa? întrebă el cu o licărire de triumf în privire şi cu un zâmbet batjocoritor. Într-adevăr, felicitările mele marii cancelarii.

Ofiţerul nu înţelese ironia din cuvintele fostului mare cancelar.

— Până acum, ca Horaţius, supranumit Cocles, Han n-a putut fi prins. Soldaţi vechi sau tineri jandarmi, ţărani şi munteni, toţi fug din faţa lui sau sunt răpuşi de el. Este un demon de care nu poţi scăpa şi care nu poate fi doborât; cel mai mare noroc pentru cei care îl caută este să nu dea de el. Stimata domnişoară se miră poate, continuă ofiţerul aşezându-se cu familiaritate lângă Ethel, care se apropie de tatăl ei, că ştiu atâtea lucruri curioase despre această fiinţă supranaturală. Dar am cules toate informaţiile pe care le-aţi auzit cu un gând anume. Mi se pare, şi aş fi fericit dacă fermecătoarea mea ascultătoare ar fi de părerea mea, că aventurile lui Han ar putea oferi materia unui roman încântător, în genul sublimelor opere ale domnitoarei de Scudéry, *Artamene* sau *Clelia*; din ultima nu am citit încă decât şase volume, ceea ce nu mă împiedică s-o consider drept o capodoperă. Ar trebui doar să îmblânzim clima de la noi, să ne mai înfrumuseţăm tradiţiile, să modificăm denumirile noastre barbare. Astfel Drontheimul, devenit Durtinianum şi-ar vedea, sub bagheta mea magică, pădurile prefăcute în boschete

fermecate, străbătute de o sumedenie de pârâiaşe de o mie de ori mai poetice decât şuvoaiele noastre sălbatice. Peşterile noastre adânci şi întunecate s-ar preschimba în grote încântătoare, tapisate cu stânci aurii şi cu scoici de culoarea azurului. Într-una din aceste grote ar locui un vrăjitor celebru, Hannus din Thule... căci sunteţi de acord că numele de *Han din Islanda* supără urechea. Acest uriaş – vă daţi seama că ar fi absurd ca eroul unei astfel de opere să nu fie un uriaş – acest uriaş s-ar trage în linie directă din zeul Marte – căci numele lui Ingolf Nimicitorul nu vorbeşte imaginaţiei – şi din vrăjitoarea Theonna... nu vi se pare că sună mai bine decât *Thoarka?*... fiică a sibilei din Cume. După ce a fost crescut de marele mag din Thule, Hannus ar fi fugit în cele din urmă din palatul pontifului într-un car tras de doi balauri... Ar însemna să fii sărac cu duhul dacă ai păstra tradiţia meschină a buşteanului. Ajuns pe meleagurile Durtinianumului şi sedus de această regiune încântătoare, ar fi ales-o drept reşedinţă şi teatru al fărădelegilor sale. Nu-i treabă uşoară să faci o poveste plăcută din tâlhăriile lui Han! Grozăvia lor ar putea fi micşorată printr-o iscusită poveste de dragoste. Păstoriţa Alcippe, plimbându-şi într-o zi mielul într-o pădure de mirţi şi de măslini, ar fi zărit acest uriaş, care este învins de vraja ochilor ei. Dar Alcippe este îndrăgostită de frumosul Lycidas, ofiţer al miliţiilor, încartiruit în cătunul ei. Uriaşul s-ar mânia de fericirea centurionului, iar acesta de atenţiile uriaşului. Va închipuiţi, gingaşă domnişoară, cât farmec ar putea da aventurilor lui Hannus o atare plăsmuire. Aş pune rămăşag cizmele mele din piele de Cracovia pe o pereche de pingele că un astfel de subiect, scris de pana domnişoarei de Scudéry, ar încânta pe toate doamnele din Copenhaga.

Acest ultim cuvânt îl trezi pe Schumacker din îngândurarea ce-l cuprinsese în timpul zadarnicei risipe de duh a locotenentului.

— Copenhaga? spuse el deodată; domnule ofiţer, ce s-a

mai petrecut la Copenhaga?

— Nimic, zău aşa, pe câte am eu cunoştinţă, răspunse locotenentul, în afară de consimţământul regelui la căsătoria importantă de care vorbesc amândouă regatele.

— Cum aşa! reluă Schumacker; care căsătorie?

Apariţia unui al patrulea personaj opri răspunsul pe buzele locotenentului.

Toţi trei ridicară ochii. Faţa posomorâtă a prizonierului se lumină, fizionomia frivolă a locotenentului luă o înfăţişare gravă, iar blândul chip al Ethelei, palid şi cu o expresie stânjenită în timpul lungului monolog al ofiţerului, se însufleţi parcă din nou de viaţă şi bucurie. Oftă adânc, ca şi cum inima i s-ar fi uşurat de o greutate apăsătoare, şi zâmbetul ei trist şi fugar îl întâmpină pe noul-venit. Era Ordener.

Bătrânul, fata şi ofiţerul se aflau cu toţii într-o situaţie neobişnuită faţă de Ordener; fiecare din ei împărţea cu el altă taină şi de aceea se simţeau stânjeniţi unii de alţii. Întoarcerea lui Ordener în donjon n-a mirat nici pe Schumacker şi nici pe Ethel, care-l aşteptau; dar l-a surprins pe locotenent tot atât pe cât prezenţa acestuia l-a mirat pe Ordener, care s-ar fi putut teme ca ofiţerul să nu trădeze, prin vreo indiscreţie, cele petrecute în ajun, dacă nu l-ar fi liniştit tăcerea prescrisă de legea curteniei. Se miră doar văzând că şedea liniştit lângă cei doi prizonieri.

Aceste patru personaje nu-şi puteau spune nimic când erau împreună, tocmai pentru că ar fi avut să-şi spună multe unii fără alţii. De aceea, cu excepţia unor priviri stânjenite, doar tăcerea îl întâmpină pe Ordener.

Locotenentul izbucni în râs.

— Pe trena mantiei regale, dragul meu nou-venit, iată o tăcere care seamănă destul de mult cu aceea a senatorilor gali când romanul Brennus... zău, nu mai ştiu care era roman şi care era gal, senatorii sau generalul. Dar n-are a face! dacă tot ai sosit, ajută-mă să-l pun la curent pe acest onorabil bătrân cu ultimele veşti. La

neaşteptata dumitale intrare în scenă eram tocmai pe cale să-l întreţin despre ilustra căsătorie care preocupă în timpul de faţă pe mezi şi pe perşi.

— Ce căsătorie? întrebară într-un glas Ordener şi Schumacker.

— Croiala hainelor dumitale, cinstite călător, exclamă locotenentul bătând din palme, îmi dăduse de bănuit că vii de pe vreo altă lume. Întrebarea asta îmi preface bănuiala în certitudine. Ai debarcat ieri, desigur, pe malul Nidderului, într-un car năzdrăvan tras de doi grifoni înaripaţi; căci nu e cu putinţă să străbaţi Norvegia fără a auzi vorbindu-se despre strălucita căsătorie a fiului vice-regelui cu fiica marelui cancelar.

Schumacker se întoarse spre locotenent.

— Cum! Ordener Guldenlew se însoară cu Ulrica de Ahlefeld?

— Chiar aşa, răspunse ofiţerul, şi căsătoria va avea loc înainte ca moda fustelor franţuzeşti cu panere să fi trecut la Copenhaga.

— Fiul lui Frederic trebuie să numere cam douăzeci şi doi de ani; căci eram închis de un an în fortăreaţa din Copenhaga când am auzit de naşterea lui. Bine face că se căsătoreşte de tânăr, continuă Schumacker cu un zâmbet amar; aşa cel puţin, în ziua căderii lui, nu va putea fi acuzat că a râvnit să ajungă cardinal.

Locotenentul nu înţelese aluzia pe care o făcea bătrânul favorit la propriile lui nenorociri.

— Nu, desigur, răspunse el într-un hohot de râs. Baronul Ordener va primi titlul de conte, colanul Elefantului şi eghileţii de colonel, care într-adevăr nu se prea potrivesc cu bareta de cardinal.

— Cu atât mai bine, răspunse Schumacker. Apoi, după o pauză, adăugă, dând din cap ca şi cum şi-ar fi văzut răzbunarea cu ochii: Poate că într-o zi îi vor face o gârliţă din nobilul colan, îi vor sfărâma pe frunte coroana de conte şi-l vor lovi peste obraz cu eghileţii de colonel.

Ordener apucă mâna bătrânului.

— În interesul urii voastre, seniore, nu blestemaţi fericirea unui duşman înainte de a şti dacă aceasta este într-adevăr o fericire pentru el.

— Ei! spuse locotenentul, ce-i pasă baronului de Thorvick de anatemele moşneagului?

— Locotenente! exclamă Ordener, îi pasă mai mult decât crezi... poate. Şi apoi, urmă el după o clipă de tăcere, această mult pomenită căsătorie nu-i aşa de sigură pe cum îţi închipui.

— *Fiat quod vis*[7], răspunse locotenentul, salutând ironic; e drept că regele, vice-regele şi marele cancelar au hotărât totul în vederea acestei căsătorii; o doresc; o vor; dar, devreme ce nu-i pe placul seniorului străin, ce importanţă mai au marele cancelar, vice-regele şi regele!

— Poate că ai dreptate, spuse Ordener serios.

— O! pe legea mea! şi locotenentul pufni în râs lăsându-se pe spate, asta-i mai bună ca toate. Tare aş vrea ca baronul de Thorvick să fie aici să audă cum îi hotărăşte soarta un ghicitor care ştie aşa de bine rosturile lumii. Doctul meu profet, crede-mă, barba nu-ţi este încă destul de lungă ca să fii un bun vrăjitor.

— Domnule locotenent, răspunse Ordener cu glas tăios, nu cred că Ordener Guldenlew s-ar însura cu o femeie pe care nu o iubeşte.

— Ehei! iată cartea maximelor. Şi cine-ţi spune, seniore cu mantaua verde, că baronul nu o iubeşte pe Ulrica de Ahlefeld?

— Şi, rogu-vă, cine v-a spus că o iubeşte?

Aici locotenentul, cum se întâmplă adesea, se lăsă antrenat de focul conversaţiei să afirme un lucru de care nu era sigur.

— Cine mi-a spus că o iubeşte? Întrebarea are haz! Îmi pare rău pentru darul dumitale de ghicitor, dar toată lumea ştie că este vorba de o căsătorie din dragoste, tot atât cât şi de convenienţă.

— Toată lumea afară de mine, spuse Ordener cu voce

---

[7] Facă-se voia ta (lat.)

gravă.

— Afară de domnia ta, fie; dar ce-are a face! Nu poţi opri ca fiul vice-regelui să fie îndrăgostit de fiica cancelarului.

— Îndrăgostit?

— Îndrăgostit până la nebunie!

— Într-adevăr, ar trebui să fie nebun ca să fie îndrăgostit de ea.

— Hei! Nu uita despre cine şi cu cine vorbeşti. S-ar zice, zău aşa, că fiul vice-regelui nu poate să se îndrăgostească fără învoirea acestui bădăran!

Spunând aceste vorbe, ofiţerul se sculase. Ethel, care văzuse privirea lui Ordener scăpărând de mânie, se repezi în faţa lui.

— O! îi spuse, te rog, potoleşte-te; nu asculta aceste injurii; ce-ţi pasă dacă fiul vice-regelui iubeşte pe fata cancelarului?

Blânda voce pătrunse în inima tânărului şi potoli furtuna. Ordener îşi coborî asupra iubitei sale Ethel privirea pătimaşă şi nu-l auzi pe locotenentul care, redobândindu-şi veselia, exclama:

— Domnişoara îndeplineşte cu nespusă gingăşie rolul doamnelor sabine care s-au interpus între părinţii şi soţii lor. Cuvintele mele au fost nechibzuite; uitam, adăugă el, adresându-se lui Ordener, că ne uneşte o legătură de fraternitate şi că nu mai avem dreptul să ne provocăm. Cavalere, dă-mi mâna. Căci, mărturiseşte, şi domnia ta ai uitat că vorbeai despre fiul vice-regelui cu viitorul său cumnat, locotenentul de Ahlefeld.

Auzind acest nume, Schumacker, care până atunci privise totul cu nepăsare sau nerăbdare, se ridică mânios de pe stânca pe care şezuse, răcnind înspăimântător:

— De Ahlefeld! Un Ahlefeld în faţa mea! Năpârcă! Cum de nu am recunoscut în chipul fiului pe acela al odiosului tată! Dă-mi pace în temniţa mea! nu am fost osândit să te privesc. Nu mai lipseşte, aşa cum o dorea adineauri, decât să-l văd pe fiul lui Guldenlew alături de al lui

Ahlefeld! Trădători! mişei! De ce nu vin ei înşişi să se bucure de lacrimile şi de turbarea mea? Neam blestemat! Fiu al lui Ahlefeld, piei din faţa mea!

Ofiţerul fu întâi zăpăcit de şuvoiul blestemelor, dar, cuprins de mânie, prinse din nou glas.

— Taci, bătrâne, smintit, şi nu-ţi mai urla pomelnicul diavolesc.

— Piei, piei din faţa mea! răcni din nou bătrânul. Blestemat să fii, tu şi ticălosul neam al Guldenlewilor care se însoţeşte cu al tău.

— Drace! Mă insulţi de două ori, exclamă mânios locotenentul.

Îşi pierduse cumpătul. Ordener încercă să-l potolească.

— Respectă vârsta adversarului, locotenente; oricum va trebui să ne răfuim; voi da socoteală şi de insultele prizonierului.

— Fie, răspunse locotenentul, te încarci cu o dublă datorie; lupta va fi pe viaţă şi pe moarte, căci va trebui să-mi răzbun şi cumnatul, nu numai pe mine. Gândeşte-te că, odată cu mănuşa mea, ai ridicat-o şi pe a lui Ordener Guldenlew.

— Locotenente de Ahlefeld, răspunse Ordener, iei partea celor absenţi cu o căldură care dovedeşte mărinimie. Nu crezi c-ai putea s-o dovedeşti şi arătându-ţi mila faţă de un biet bătrân căruia nenorocirea i-a dat dreptul să se arate nedrept?

De Ahlefeld era unul dintre acele suflete în care cuvintele de laudă pot trezi virtutea. Strânse mâna lui Ordener şi se apropie de Schumacker, care, vlăguit de izbucnirea lui mânioasă, se prăvălise iar pe stâncă, sprijinit de braţul lui Ethel.

— Seniore Schumacker, spuse ofiţerul, aţi abuzat de bătrâneţea voastră, iar eu era cât pe aci să abuzez de tinereţea mea, dacă nu aţi fi găsit un brav apărător. Intrasem azi dimineaţă pentru ultima dată în incinta închisorii voastre, căci venisem să vă vestesc că, din porunca specială a vice-regelui, veţi putea de acum încolo

să trăiţi liber şi fără paznici în acest donjon. Primiţi această veste bună de la un duşman.

— Pleacă, răspunse bătrânul prizonier cu voce surdă.

Locotenentul salută înclinându-se şi-i urmă îndemnul, mulţumit în sinea lui de aprobarea ce se citea pe chipul lui Ordener.

Schumacker rămase câtăva vreme dus pe gânduri, cu braţele încrucişate şi capul plecat; deodată îşi ridică privirea şi-o aţinti asupra lui Ordener, care stătea tăcut în faţa lui.

— Ce-ai aflat?

— Seniore conte, Dispolsen a fost ucis mişeleşte.

Capul bătrânului îi căzu din nou pe piept. Ordener urmă.

— Ucigaşul său este un tâlhar vestit, Han din Islanda.

— Han din Islanda! repetă Schumacker.

— Han din Islanda! repetă şi Ethel.

— L-a jefuit pe căpitan, continuă Ordener.

— Şi-atunci, spuse bătrânul, nu ai auzit vorbindu-se despre o casetă de fier purtând sigiliul cu armele lui Griffenfeld.

— Nu, seniore.

Schumacker îşi lăsă fruntea în palme.

— O voi aduce, seniore conte, încredeţi-vă în mine. Fărădelegea a fost săvârşită ieri dimineaţă. Han a fugit spre nord. Am găsit o călăuză care-i cunoaşte ascunzişurile, şi-am străbătut adesea munţii provinciei Drontheimhus. Îl voi găsi pe tâlhar.

Ethel păli. Schumacker se sculă; privirea lui avea un licăr de bucurie, ca şi cum ar mai fi dat crezare virtuţii oamenilor.

— Nobile Ordener, spuse el, adio.

Şi ridicând o mână către cer, dispăru prin tufişuri.

Când Ordener se întoarse o văzu pe Ethel şezând pe stânca înnegrită de muşchi, palidă ca o statuie de alabastru pe un soclu negru.

— Doamne, iubita mea Ethel! spuse el aruncându-se

spre ea şi prinzând-o în braţe, ce ai?

— O, spuse fata tremurând, cu o voce ce de-abia se auzea, o! chiar de nu mă iubeşti, dacă ţi-e câtuşi de puţin milă de mine, seniore, dacă vorbele tale de ieri nu voiau să mă înşele, dacă nu ai venit în această închisoare pentru a-mi pricinui moartea; seniore Ordener, iubite Ordener, renunţă, în numele Domnului şi al prea sfinţilor arhangheli, renunţă la acest gând nebunesc! Ordener! iubitul meu Ordener! urmă ea – iar lacrimile îi curgeau fierbinţi pe când îşi ascundea capul la pieptul tânărului – fă pentru mine acest sacrificiu. Nu-l urmări pe tâlhar, pe acest demon înspăimântător, cu care vrei să te lupţi. Ce te îndeamnă s-o faci, Ordener? Spune-mi, ce interes poate să-ţi fie mai scump decât acela al nefericitei pe care ieri o numeai iubita ta soţie?

Tăcu, deoarece vocea îi fu sugrumată de hohote de plâns. Îşi aruncase braţele în jurul gâtului lui Ordener şi-şi aţintea ochii rugători în ochii lui.

— Ethel, iubita mea, te înspăimânţi degeaba. Dumnezeu îi ajută pe cei ce au dreptatea de partea lor, şi tot ce fac, fac pentru tine. Această casetă din fier conţine...

Ethel îl întrerupse.

— Pentru mine?! Ce-mi poate fi mai de preţ decât viaţa ta? Şi dacă mori, Ordener, care-mi va fi soarta?

— De ce gândeşti că o să mor, Ethel?

— A! nu-l cunoşti pe Han, pe acest tâlhar infernal? Ştii tu cărui monstru vrei să i te împotriveşti? Ştii tu că porunceşte tuturor făpturilor beznei? că poate prăvăli munţi asupra oraşelor? că pasul său face să se surpe peşterile subpământene? că suflarea sa atinge felinarele de pe stânci? Şi crezi, Ordener, că te poţi împotrivi acestui uriaş, ajutat de diavol, cu braţele tale albe şi spada ta subţire?

— Şi ajutat de rugăciunile tale, Ethel, şi însufleţit de gândul că lupt pentru tine? Fii sigură, iubito, că s-a exagerat mult puterea acestui tâlhar. Este om ca şi noi,

care împarte moartea până o va primi şi el, la rândul lui.

— Nu vrei să mă asculţi? Vorbele mele nu înseamnă oare nimic pentru tine? Spune-mi, eu ce mă fac dacă tu pleci, dacă te duci să-ţi primejduieşti zilele, care acum sunt şi ale mele, pentru cine ştie ce interes, să le expui răutăţii unui monstru?

Şi poveştile locotenentului se iviră din nou în închipuirea Ethelei, exagerate de întreaga ei dragoste şi de toată spaima ce o cuprinsese. Urmă, cu voce înecată:

— Crede-mă, iubitul meu Ordener, te-au înşelat cei care ţi-au spus că nu este decât un om. Trebuie să mă crezi pe mine mai mult decât pe ei, Ordener, doar ştii că nu te-aş putea înşela. S-au străduit de o mie de ori să-l răpună, dar el a nimicit batalioane întregi. Aş vrea să ţi-o mai spună şi alţii: le-ai da crezare şi nu ai mai pleca.

Rugăminţile bietei Ethel ar fi reuşit poate să zdruncine hotărârea îndrăzneaţă a lui Ordener dacă lucrurile nu ar fi fost atât de înaintate. Iar amintirea vorbelor scăpate în ajun de Schumacker, în deznădejdea lui, i-o întări.

— Aş putea, draga mea Ethel, să-ţi spun că nu mă voi duce şi totuşi s-o fac: dar nu te voi înşela niciodată, nici chiar pentru a-ţi potoli spaimele. Nu am dreptul, repet, să cumpănesc între lacrimile şi interesele tale. Este vorba de averea, de fericirea, poate chiar de viaţa ta, draga mea Ethel.

Şi o strânse duios în braţe.

— Ce-mi pasă mie de toate astea? reluă ea deznădăjduită. Scumpul meu, iubitul meu Ordener, fericirea mea, căci ştii doar că tu eşti fericirea mea, nu-mi aduce o nenorocire înspăimântătoare şi sigură, ca să eviţi necazuri mărunte şi îndoielnice. Ce-mi pasă de avere, de viaţă?

— Este vorba, Ethel, şi de viaţa tatălui tău.

Se smulse îmbrăţişării lui.

— A tatălui meu? repetă ea cu glas scăzut şi pălind.

— Da, Ethel. Acest tâlhar, cumpărat fără îndoială de duşmanii contelui Griffenfeld, deţine nişte documente

care, dacă se pierd, compromit zilele, şi-aşa destul de înveninate de ură, ale tatălui tău. Vreau să i le iau odată cu viaţa.

Ethel încremeni şi păli; lacrimile îi secară şi răsuflarea i se înecă, avea privirea stinsă şi nepăsătoare, privirea condamnatului în clipa în care securea se ridică deasupra capului.

— A tatălui meu? şopti ea întorcându-se încet către Ordener. Ce faci este zadarnic; dar fă-o!

Ordener o strânse la piept.

— O! prea nobilă fiică, lasă-ţi inima să bată lângă a mea. Mărinimoasă prietenă! Mă voi întoarce curând. Vei fi a mea; vreau să-l salvez pe tatăl tău pentru a merita să-i devin fiu. Ethel, iubita mea Ethel!

Cine poate spune ce se petrece într-o inimă nobilă când se simte înţeleasă de o altă inimă nobilă? Iar dacă legătura trainică a iubirii leagă aceste două suflete alese, cine ar putea descrie nespusa lor fericire? S-ar părea atunci că afli, înmănuncheate într-o scurtă clipă, toată fericirea şi gloria vieţii pe care o înfrumuseţează farmecul sacrificiilor mărinimoase!

— O, iubitul meu Ordener, du-te, iar de nu te vei întoarce, ştii doar că durerea fără speranţă ucide. Asta-mi este alinarea.

Se ridicară amândoi. Ordener prinse braţul lui Ethel într-al său şi-i cuprinse mâna în mâna lui; străbătură în tăcere cărările întortocheate ale sumbrei grădini şi ajunseră cu părere de rău la uşa turnului pe unde era ieşirea. Acolo, Ethel scoase din sân o foarfecă mică de aur şi tăie o şuviţă din frumosul ei păr negru.

— Ia-o cu tine, Ordener; te va însoţi; să fie mai fericită decât mine.

Acesta duse la buze, cu evlavie, darul iubitei.

Ea urmă:

— Gândeşte-te la mine, mă voi ruga pentru tine. Poate că ruga mea va avea tot atâta putere pe lângă Dumnezeu ca armele tale în faţa demonului.

Ordener se închină în faţa acestui înger. Sufletul îi era prea plin pentru ca buzele să-i poată rosti gândul. Stătură un timp strâns îmbrăţişaţi. În clipa despărţirii, poate pe veci, inima temerarului se umplea cu trista fericire de a mai ţine o dată în braţe pe scumpa lui Ethel. În sfârşit, depunând o lungă şi neprihănită sărutare pe fruntea palidă a iubitei, se repezi sub bolta întunecată a scării în spirală în care îl ajunse din urmă acel cuvânt atât de jalnic şi de dulce totodată: Adio!

X

N-ai crede-o nefericită, tot ce-o înconjoară glăsuieşte a fericire. Poartă colane de aur şi rochii de purpură. Când iese, mulţimea supuşilor se închină în faţa ei şi pajii ascultători îi aştern covoare sub paşi. Dar nimeni nu o vede în locul unde-şi caută singurătatea; căci acolo plânge, iar soţul ei nu o aude. — Eu sunt acea nefericită, soţia unui om onorat, a unui nobil conte, mama unui copil ale cărui zâmbete mă înjunghie.

MATURIN, *Bertram*

Tu ştii că-ntr-o inimă de mamă pot fi dureri fără sfârşit.

Alex. SOUMET

CONTESA DE AHLEFELD TRECUSE de la insomniile nopţii la acele ale zilei. Întinsă pe o sofa, se gândea la gustul amar ce-l lasă desfătările cu păcat, la crima ce macină viaţa cu bucurii lipsite de fericire şi cu dureri fără alinare. Se gândea la Musdoemon, pe care iluzii vinovate i-l zugrăviseră pe vremuri atât de seducător, şi care o îngrozea acum când îi pătrunsese adevărata fire. Nefericita plângea, nu pentru că fusese înşelată, ci pentru că nu mai putea să fie; de părere de rău, nu de căinţă; de aceea plânsul nu-i alina durerea.

Uşa se deschise; îşi şterse grabnic ochii şi se întoarse,

supărată de a fi surprinsă astfel, căci poruncise să fie lăsată singură. Mânia i se schimbă în spaimă când îl zări pe Musdoemon, dar se potoli când îl văzu însoţit de fiul ei, Frederic.

— Mamă! exclamă locotenentul, cum de eşti aici? Te credeam la Bergen. Oare pentru doamnele noastre frumoase o fi din nou la modă să cutreiere ţara?

Contesa îl primi pe Frederic cu sărutări la care acesta, ca toţi copiii răsfăţaţi, răspunse cu oarecare răceală. Era, poate, cea mai dureroasă pedeapsă pentru această femeie nefericită. Frederic era fiul ei iubit, singura fiinţă de pe lume pe care o iubea dezinteresat, căci adesea, la o femeie decăzută, chiar dacă nu mai simte nimic ca soţie, rămâne totuşi sufletul de mamă.

— Văd, fiule, că te-ai grăbit să vii de îndată ce ai aflat că sunt la Drontheim.

— O! Doamne! nu. Mă plictiseam în cetate şi am venit la oraş unde l-am întâlnit pe Musdoemon, care m-a adus aici.

Biata mamă oftă adânc.

— Sunt fericit să te văd, mamă, continuă Frederic. Ai să-mi spui dacă se mai poartă la Copenhaga funde roz la poalele hainei. Te-ai gândit să-mi aduci un flacon din acel ulei de migdale care albeşte pielea? Şi sper că nu ai uitat nimic, nici ultimul roman tradus, nici galoanele de aur curat pe care ţi le-am cerut pentru cazaca mea de culoarea focului, nici pieptănaşii, care se pun sub frizură, ca să ţină la loc buclele, nici...

Biata femeie nu adusese fiului său decât dragostea ei.

— Fiul meu drag, am fost bolnavă, iar suferinţa m-a făcut să uit de dorinţele tale.

— Ai fost bolnavă, mamă? Dar acum te simţi mai bine? Şi ce mai face haita mea de câini normanzi? Sunt sigur că nimeni n-a avut grijă să-mi îmbăieze maimuţica, în fiecare seară, în apă de trandafiri. Ai să vezi că la întoarcerea mea am să-mi găsesc mort papagalul din Bilbao. Când sunt plecat, nimeni nu se gândeşte la vietăţile astea.

— Mama ta, cel puţin, se gândeşte la tine, fiule, răspunse ea cu o voce stinsă.

Chiar de-ar fi fost neînduplecatul ceas la care îngerul nimicitor va arunca sufletele păcătoase în chinurile veşnice, el s-ar fi milostivit totuşi de chinurile ce răvăşeau sufletul nefericitei contese.

Musdoemon rânjea, într-un colţ al încăperii.

— Seniore Frederic, spuse el, văd că spada de oţel nu vrea să prindă rugină în teaca de fier. Nu vreţi să pierdeţi în turnirele de la Munckholm sănătoasele obiceiuri ale saloanelor din Copenhaga. Şi totuşi, binevoiţi a-mi spune ce rost au uleiul de migdale, fundele roz şi pieptănaşii; ce rost au aceste pregătiri de asediu, dacă singura fortăreaţă feminină pe care o străjuiesc turnurile Munckholmului este de necucerit?

— Pe onoarea mea, ai dreptate, răspunse Frederic râzând. Dar, zău aşa, acolo unde eu n-am izbutit, nici generalul Schack n-ar izbuti. Cum să cucereşti prin surprindere un bastion în care nimic nu-i la vedere, unde totul este păzit fără încetare? Ce să faci împotriva unor corsaje care nu lasă descoperit decât gâtul, împotriva unor mâneci care ascund braţele de sus până jos, astfel încât doar faţa şi mâinile arată că tânăra domnişoară nu este neagră ca împăratul Mauritaniei? Dragul meu învăţător, te-ai simţi acolo aidoma unui şcolar. Crede-mă, bastionul e de necucerit când este străjuit de castitate.

— Zău aşa! spuse Musdoemon. Dar nu ar putea fi silită Castitatea să capituleze, dacă ar fi trimis Amorul la asalt în loc să ne mulţumim cu blocada Micilor Atenţii?

— Degeaba, dragul meu. Amorul s-a strecurat într-adevăr în cetate, dar ca aliat al Castităţii.

— A! seniore Frederic, iată ceva nou. Cu Amorul de partea voastră...

— Şi cine-ţi spune, Musdoemon, că Amorul ţine cu mine?

— Dar atunci cu cine? exclamară într-un glas Musdoemon şi contesa, care ascultaseră până atunci în

tăcere, dar care-şi amintiră dintr-odată de Ordener.

Frederic se pregătea să răspundă şi să născocească o istorisire plina de duh a scenei nocturne din ajun, când tăcerea prescrisă de legea curteniei îi reveni în minte, schimbându-i veselia în stânjeneală.

— Ştiu şi eu? răspunse el, cu... vreun bădăran poate... vreun vasal...

— Un soldat din garnizoană? întrebă Musdoemon izbucnind în râs.

— Vai, fiule! exclamă la rândul ei contesa, eşti sigur că iubeşte vreun ţăran, vreun vasal? Ce noroc dacă ar fi ceva sigur!

— Dar bineînţeles că sunt sigur. Nu-i vorba de un soldat din garnizoană, adăugă locotenentul pe un ton înţepat. Dar sunt destul de sigur de ceea ce spun pentru a te ruga, mamă, să-mi scurtezi surghiunul fără rost în castelul ăsta blestemat.

Faţa contesei se înseninase auzind despre decăderea fetei. Graba care-l mânase pe Ordener Guldenlew către Munckholm i se înfăţişă dintr-o dată sub cu totul alte culori. Şi-o crezu, spre cinstea fiului ei.

— Ai să-mi dai amănunte despre iubirile lui Ethel Schumacker; de altfel nu mă miră, o fată de ţărănoi nu poate iubi decât un ţărănoi. Dar, până una alta, nu blestema acest castel, care ţi-a prilejuit ieri cinstea să vezi o anumită persoană făcând primul pas pentru a-ţi face cunoştinţă.

— Cum adică mamă? spuse locotenentul făcând ochi mari – ce persoană?

— Lasă glumele fiule. Nu a venit ieri nimeni să te vadă? Vezi doar că sunt la curent.

— Chiar mai bine decât mine, mamă. Să fiu al dracului dacă am văzut ieri altă faţă decât chipurile slute de piatră de sub cornişele vechilor turnuri!

— Chiar nu ai văzut pe nimeni, Frederic?

— Pe nimeni, mamă, zău aşa!

Nepomenindu-şi adversarul din donjon, Frederic se

supunea legii tăcerii; şi de altfel, putea fi socotit ţărănoiul acela drept cineva de soi?

— Cum! spuse mama lui, fiul vice-regelui nu a fost aseară la Munckholm?

Locotenentul izbucni în râs.

— Fiul vice-regelui! Mamă, ori visezi, ori îţi baţi joc de mine.

— Niciuna, nici alta, fiule. Cine era ieri de gardă?

— Chiar eu, mamă.

— Şi nu l-ai văzut pe baronul Ordener?

— Nicidecum, repetă locotenentul.

— Dar gândeşte-te fiule, că putea să intre incognito, că nu l-ai văzut niciodată, căci ai fost crescut la Copenhaga, iar el la Drontheim; gândeşte-te la tot ce se spune despre capriciile lui, despre aiureala gândurilor lui. Eşti sigur, fiule, că n-ai văzut pe nimeni?

Frederic stătu o clipă la îndoială.

— Nu, zise el, nimeni! Nu pot spune nimic altceva.

— În acest caz, reluă contesa, baronul nu s-o fi dus la Munckholm.

Musdoemon, care fusese surprins ca şi Frederic de cele auzite şi ascultase cu atenţie schimbul de cuvinte, îi tăie acum vorba contesei.

— Nobilă doamnă, îngăduiţi, Seniore Frederic, spune-ţi-ne, vă rog, numele vasalului pe care îl iubeşte fiica lui Schumacker.

Îşi repetă întrebarea, căci Frederic căzuse pe gânduri şi nu-l auzise.

— Nu ştiu... sau, mai curând... da, nu-l ştiu.

— Dar atunci de unde ştii că iubeşte un vasal?

— Aşa am spus? Un vasal? Ei da, un vasal...

Locotenentul era din ce în ce mai încurcat. Acest interogatoriu, gândurile ce prindeau a se naşte în mintea lui, obligaţia de a tăcea, îl tulburau într-atât, încât se temea că nu se va mai putea stăpâni.

— Pe legea mea, jupâne Musdoemon, şi domnia ta, nobila mea mamă, dacă este acum la modă mania de-a

pune întrebări, jucaţi-vă împreună de-a întrebările. Eu nu mai am nimic de spus.

Şi, deschizând brusc uşa, dispăru, lăsându-i cufundaţi într-un abis de presupuneri. Coborî în mare grabă în curte, căci auzea glasul lui Musdoemon care îl chema înapoi.

Încălecă şi plecă spre port, cu gândul să găsească o barcă cu care să se întoarcă la Munckholm, unde spera să-l mai găsească pe acel străin care obliga la cugetări serioase una din minţile cele mai frivole dintr-una din cele mai frivole capitale europene.

— Dacă o fi într-adevăr Ordener Guldenlew? îşi zicea el; în cazul acesta, biata mea Ulrica... Dar nu; nu este cu putinţă să fie atât de nebun încât s-o prefere pe fata săracă a unui prizonier de stat fetei bogate a unui ministru atotputernic. În acest caz fiica lui Schumacker nu ar însemna decât un capriciu, şi nimic nu împiedică pe cineva, fiind însurat, să aibă şi o ibovnică; ba chiar este de bon ton. Dar nu, nu poate fi Ordener. Fiul vice-regelui nu ar purta o haină uzată; şi pana aia veche şi neagră, fără pafta, bătută de vânt şi de ploaie! Şi mantaua aceea largă, din care ai putea face un cort! Şi părul acela neîngrijit, fără piepteni, nici cârlionţi. Şi cizmele acelea cu pinteni de fier, pline de noroi şi praf. Nu poate să fie el. Baronul de Thorvick este cavaler al Danebrogului; acest străin nu poartă nicio decoraţie de onoare. Dacă aş fi cavaler al Danebrogului, cred că m-aş duce şi la culcare cu colanul ordinului. O! nu! nici măcar n-a citit *Clelia*. Nu, nu este fiul vice-regelui.

XI

Dacă omul ar putea păstra căldura sufletului când îl luminează experienţa: dacă ar moşteni vremea scursă fără a se încovoia sub greutatea ei, nu ar insulta niciodată virtuţile exaltate, al căror prim sfat este întotdeauna să te sacrifici pe tine.

D-na de STAEL, *Despre Germania*

— EI! CE-I! DUMNEATA, POEL! Cine te-a trimis?

— Excelenţa voastră a uitat că aşa mi-a poruncit.

— Da? spuse generalul. A, da, ca să-mi dai dosarul acela.

Poel întinse guvernatorului dosarul, pe care acesta l-ar fi putut lua şi singur întinzând doar braţul.

Excelenţa sa puse dosarul pe masă fără a-l deschide, apoi răsfoi distrat câteva hârtii.

— Poel, mai voiam să te întreb... cât e ceasul?

— Şase dimineaţa, răspunse valetul excelenţei care avea un ceasornic în faţa sa.

— Voiam să-ţi spun, Poel... ce mai e nou prin palat?

Cu faţa preocupată, generalul continua să răsfoiască documentele de pe masă, scriind câteva cuvinte pe fiecare.

— Nimic, Excelenţă, afară doar că toţi îl aşteaptă pe nobilul meu stăpân, de care văd că şi domnia voastră este îngrijorată.

Generalul se sculă de la birou şi-l privi iritat pe Poel:

— Te înşală privirea, Poel. Auzi! Eu, îngrijorat din cauza lui Ordener? Ştiu prea bine de ce lipseşte; şi nu-l aştept încă.

Generalul Levin de Knud ţinea aşa de mult la autoritate, încât i s-ar fi părut compromisă dacă un subaltern i-ar fi putut ghici gândurile tainice, ori crede că Ordener plecase fără ştirea şi vrerea lui.

— Poel, urmă el, poţi pleca.

Valetul ieşi.

— Într-adevăr, izbucni guvernatorul rămas singur, Ordener exagerează. Tot îndoind sabia, o rupi. Să-mi dea el mie o noapte de insomnie şi de nerăbdare! Să-l expună el pe generalul Levin ironiei unei soţii de cancelar şi presupunerilor unui valet! Şi toate acestea pentru ca un bătrân duşman să se bucure de primele îmbrăţişări, care s-ar cuveni unui bătrân prieten. Ei, Ordener, Ordener! Capriciile ucid libertatea. Să poftească, să sosească acum, să fiu al dracului dacă nu-l primesc cum primeşte pulberea focul! Să-l expună pe guvernatorul Drontheimhusului presupunerilor unui slujitor şi batjocurii unei cancelărese! Să vină numai!

Generalul continuă să-şi pună apostila pe hârtii fără să le citească, preocupat în primul rând de proasta lui dispoziţie.

— Generale! Nobilul meu tată! rosti o voce cunoscută.

Ordener îl şi îmbrăţişa pe bătrânul general, care nici nu se mai gândea să-şi înăbuşe un strigăt de bucurie.

— Ordener, bunul meu Ordener! Doamne, cât mă bucur! Amintirea gândurilor dinainte îi curmă fraza. Ce fericit sunt, seniore baron, că aţi învăţat să vă stăpâniţi sentimentele. Pare să vă facă plăcere să mă revedeţi – v-aţi impus, pe semne dintr-o dorinţă de penitenţă, canonul de a întârzia cu douăzeci şi patru de ore această întâlnire...

— Tată, mi-ai spus adesea că un duşman nefericit are întâietate asupra unui prieten fericit. Vin de la

Munckholm.

— Fără îndoială, spuse generalul, când nenorocirea duşmanului este iminentă... Dar viitorul lui Schumacker...

— Este mai primejduit ca niciodată. Nobile general, un complot odios se urzeşte împotriva acestui nefericit. Oameni care i s-au născut prieteni umblă să-l piardă. Un om născut printre duşmanii lui va şti să-l apere.

Generalul, căruia acum îi trecuse supărarea, îl întrerupse.

— Bine, dragul meu. Dar despre ce vorbeşti? Schumacker este în grija mea. Ce oameni? Ce urzeli?

Lui Ordener i-ar fi fost greu să răspundă cu precizie la această întrebare. Nu avea decât indicii foarte vagi, prezumţii nesigure asupra poziţiei omului pentru care avea să-şi rişte viaţa. Mulţi vor gândi că se purta ca un smintit; dar sufletele tinere fac ce li se pare drept şi bun, din instinct şi nu din calcul; şi de altfel, în această lume în care prudenţa este atât de aridă şi înţelepciunea atât de ironică, cine ar susţine că generozitatea nu este nebunie? Totul este relativ pe acest pământ, unde totul pare limitat; iar virtutea ar fi o mare demenţă dacă mai presus de oameni nu ar exista Dumnezeu. Ordener era la vârsta la care crezi şi eşti crezut. Îşi risca zilele cu ochii închişi. Generalul accepta la fel nişte motive care nu ar fi rezistat unei discuţii purtate cu sânge rece.

— Ce urzeli? Ce oameni, bunul meu tată? Peste câteva zile voi fi lămurit totul şi atunci vei şti tot ce ştiu şi eu. Plec chiar în seara asta.

— Cum! exclamă bătrânul, iar nu poposeşti decât câteva ceasuri? Dar unde te duci? de ce pleci din nou, fiule?

— M-ai lăsat uneori, bunul meu tată, să îndeplinesc în taină o faptă bună.

— Da, dragul meu Ordener; dar pleci fără să prea ştiu de ce, şi te aşteaptă evenimente importante.

— Tatăl meu mi-a îngăduit o lună de cugetare şi am s-o închin intereselor altuia. Fapta bună aduce sfatul bun. De

altfel, la întoarcerea mea, vom mai vedea.

— Cum! reluă generalul cu blând interes, căsătoria aceasta îţi displace? Aud că Ulrica de Ahlefeld este atât de frumoasă! Spune-mi, ai văzut-o?

— Cred că da; mi se pare că este, într-adevăr, foarte frumoasă.

— Şi-atunci? reluă guvernatorul.

— Atunci, spuse Ordener, nu-mi va fi soţie.

Cuvintele, reci şi tăioase, îl izbiră pe general ca o lovitură puternică şi neaşteptată. Bănuielile înfumuratei contese îi reveniră în minte.

— Ordener, spuse el dând din cap, ar trebui să fiu înţelept, căci am păcătuit şi eu. Dar sunt un bătrân smintit! Ordener! Prizonierul are o fiică...

— O! exclamă tânărul, generale, despre ea voiam să-ţi vorbesc. Vreau să-ţi cer protecţia pentru această biată şi năpăstuită fată.

— Într-adevăr, spuse guvernatorul cu gravitate, stăruinţele tale sunt puternice.

Ordener îşi reveni puţin în fire.

— Şi cum n-ar fi pentru o biată fiinţă întemniţată, căreia vor să-i răpească viaţa şi, ceea ce este cu mult mai preţios, onoarea?

— Viaţa! Onoarea! Eu sunt guvernator aici şi nu ştiu nimic de toate mişeliile astea? Lămureşte-mă.

— Nobilul meu tată, viaţa deţinutului şi a fiicei sale lipsită de apărare sunt ameninţate de un complot infernal.

— Ceea ce spui este grav; o poţi dovedi?

— Fiul cel mai mare al unei puternice familii se află chiar acum la Munckholm, pentru a o seduce pe contesa Ethel. Mi-a spus-o chiar el.

Generalul se dădu înapoi cu trei paşi.

— Doamne Dumnezeule! Biata fată părăsită! Ordener! Ordener! Ethel şi Schumacker se află sub protecţia mea. Cine-i nemernicul? Despre ce familie e vorba?

Ordener se apropie de general şi-i strânse mâna.

— Despre familia Ahlefeld.

— Ahlefeld! făcu bătrânul guvernator; da, totul se lămureşte acum; locotenentul Frederic se află încă la Munckholm. Nobile Ordener, vor să te lege de acest neam. Îţi înţeleg scârba!

Bătrânul îşi încrucişă braţele şi rămase câtva timp pe gânduri, apoi se apropie de tânăr şi-l strânse la piept.

— Tinere, poţi pleca; protejaţii tăi nu vor rămâne fără apărare; am să le port eu de grijă. Da, pleacă; oricum, e bine să pleci. Această infernală contesă de Ahlefeld e aici, poate că ai şi aflat?

— Nobila doamnă contesa de Ahlefeld, spuse vocea uşierului în timp ce deschidea uşa.

La auzul acestui nume tânărul se retrase instinctiv spre fundul încăperii, iar contesa, intrând fără a-l zări, exclamă:

— Domnule general, elevul dumitale îşi bate joc de dumneata; nici nu a fost la Munckholm.

— Oare! spuse generalul.

— Ei, doamne! Fiul meu Frederic, care a plecat chiar acum de aici, era de gardă ieri la donjon, şi nu a văzut pe nimeni.

— Aşa să fie, nobilă doamnă? repetă generalul.

— Aşadar, generale, continuă contesa zâmbind triumfător, nu-l mai aştepta pe Ordener al dumitale.

Generalul rămase încruntat.

— Într-adevăr, nici nu-l mai aştept, doamnă contesă.

— Generale, spuse contesa întorcându-se, credeam că suntem singuri. Cine e?...

Contesa îşi îndreptă privirea scrutătoare spre Ordener, care se înclină.

— E adevărat, urmă ea că nu l-am văzut decât o singură dată... şi totuşi... de n-ar fi ţinuta aceasta, aş zice... Domnule general, este fiul vice-regelui?

— Chiar el, nobilă doamnă, spuse Ordener, înclinându-se din nou.

Contesa zâmbi.

— În cazul acesta, vei îngădui oare unei doamne menite în curând să însemne mult mai mult pentru domnia ta, să întrebe unde ai fost ieri, seniore conte?

— Seniore conte! Nu ştiu să fi avut încă nefericirea de a-mi pierde tatăl, doamnă contesă.

— Dar nici nu m-am gândit la aşa ceva. Mai bine să devii conte căsătorindu-te, decât pierzându-ţi tatăl.

— Nici aşa nu-i mai bine, nobilă doamnă.

Contesa, puţin descumpănită, preferă să râdă.

— Vasăzică ce se spune e adevărat; domnia sa este cam sălbatică. Se va obişnui însă cu darurile doamnelor când Ulrica de Ahlefeld îi va prinde de gât lanţul ordinului Elefantului.

— Lanţ, într-adevăr! spuse Ordener.

— Ai să vezi, generale Levin, reluă contesa, cu un râs puţin forţat că nestăpânitul dumitale elev nu o să vrea să primească de la o doamnă gradul de colonel.

— Chiar aşa cum spuneţi, doamnă contesă, replică Ordener, un bărbat ce poartă sabie nu trebuie să-şi datoreze eghileţii unei fuste.

Faţa înaltei doamne se posomorî de-a binelea.

— Oho! dar de unde vine seniorul baron? Să fie oare adevărat că domnia sa nu a fost ieri la Munckholm?

— Nobilă doamnă, nu răspund întotdeauna la toate întrebările. Domnule general, ne vom revedea...

Apoi, strângând mâna bătrânului şi salutând-o pe contesă, ieşi, lăsând-o pe doamnă încremenită de tot ce nu ştia, singură cu guvernatorul, indignat de tot ce ştia.

XII

PRIMUL CĂLUGĂR: Ce noapte! Doamne Dumnezeule! Ai auzit bubuitul tunetului?
AL DOILEA CĂLUGĂR: Chiar şi morţii trebuie să-l fi auzit.

MATURIN, *Bertram*

Cine-o fi această fiinţă de neînţeles?... Această minte, acest suflet, să fie oare plămădite ca ale noastre? Nu conţin oare nimic deosebit, nimic străin firii noastre?... De îndată ce autoritatea i-a repartizat locuinţa, de îndată ce s-a mutat în ea, celelalte locuinţe se şi dau înapoi până ce nu o mai văd pe a lui. Acolo, în acea însingurare, în mijlocul acelui gol ce s-a format în jurul lui, trăieşte singur, cu femela şi puii lui, de la care află ce este graiul omului: fără ei, nu i-ar cunoaşte decât gemetele.

CONTELE DE MAISTRE, *Serile de la Petersburg*

...Omul care stă acum aşezat lângă el, care mănâncă dintr-o pâine cu el şi bea în sănătatea lui din aceiaşi cupă, va fi, primul care să sară să-l ucidă.

SHAKESPEARE, *Timon din Atena*

DACĂ CITITORUL S-AR AFLA acum pe drumul care duce de la Drontheim la Skongen, drum îngust şi pietros ce ţine malul golfului Drontheim până la cătunul Vygla, ar auzi curând paşii a doi drumeţi, porniţi către faptul serii prin poarta zisă a Skongenului, şi mergând acum cu pas iute pe drumul şerpuit ce urcă spre Vygla.

Amândoi sunt înfăşuraţi în mantale lungi. Unul merge cu pas tânăr şi hotărât, ţinându-şi trupul drept şi capul ridicat; vârful unei săbii depăşeşte marginea mantalei şi, în ciuda întunericului, i se vede pana de la pălărie legănându-se în bătaia vântului. Celălalt este puţin mai înalt, dar uşor adus din spate; pe spinare pare a avea o cocoaşă, fără îndoială o traistă ascunsă de mantaua neagră, ale cărei margini foarte destrămate sunt mărturia unei îndelungate întrebuinţări. Nu poartă altă armă decât un toiag ce-i sprijină mersul inegal şi grăbit.

Dacă întunericul îl împiedică pe cititor să le desluşească chipurile, îi va recunoaşte, poate, după convorbirea începută de unul dintre ei după o oră de umblet tăcut, şi prin urmare plicticos.

— Stăpâne, tânărul meu stăpân! suntem în locul de unde se pot vedea în acelaşi timp turnul din Vygla şi clopotniţele din Drontheim. Acea masă neagră care se zăreşte în faţă este turnul; în spatele nostru, iată catedrala, ale cărei arce de sprijin, mai întunecate decât cerul, se profilează precum coastele unui schelet de mamut.

— E mult de la Vygla la Skongen? întrebă celălalt călător.

— Trebuie să trecem Ordalsul, seniore; nu vom ajunge la Skongen înainte de trei dimineaţa.

— Oare ce oră bate?

— Doamne, stăpâne! mă faci să tremur de groază. Da, este clopotul din Drontheim, al cărui sunet ni-l aduce vântul. Asta vesteşte furtună. Vântul din nord-est aduce nori.

— Într-adevăr, în urma noastră nu se mai văd stelele.

— Să grăbim pasul, rogu-te, nobilul meu senior. Vine furtuna şi poate că în oraş vor fi şi observat mutilarea cadavrului lui Gill şi fuga mea. Să grăbim pasul.

— N-am nimic împotrivă. Bătrâne, povara pe care o duci pare grea; dă-mi-o s-o duc eu. Sunt tânăr, am mai multă putere ca tine.

— Nu, zău, nobile stăpân; nu se cade vulturului să poarte carapacea broaştei ţestoase. Sunt mult prea nedemn să-mi duci traista.

— Şi totuşi, bătrâne, te oboseşte. Pare grea. Cu ce-ai umplut-o? Adineauri te-ai poticnit, şi a sunat de parcă ar avea fier înăuntru.

Bătrânul se depărtă brusc de tânăr.

— A sunat, stăpâne? O, nu! Te-ai înşelat. Nu conţine nimic... altceva decât merinde, haine. Nu, nu mă oboseşte, seniore.

Propunerea binevoitoare a tânărului părea să fi trezit în sufletul bătrânului o spaimă pe care se străduia s-o ascundă.

— Prea bine, răspunse tânărul fără să-şi dea seama de efectul vorbelor sale, dacă nu te oboseşte, păstreaz-o.

Bătrânul se linişti, dar se grăbi totuşi să schimbe vorba.

— Păcat, seniore, că străbatem noaptea, în grabă, un drum ce ar fi atât de plăcut de urcat pe lumină, cercetându-l cu luare-aminte. La stânga noastră, pe malurile golfului, se găsesc o sumedenie de pietre runice, pe care se pot citi inscripţii săpate, cum glăsuieşte tradiţia, de zei şi de uriaşi. La dreapta noastră, în spatele stâncilor ce străjuiesc drumul, se întinde mlaştina sărată de la Sciold, care comunică desigur cu marea prin vreun canal subteran, de vreme ce poţi pescui acolo viermele de mare, acel peşte ciudat care, aşa cum a descoperit slujitorul şi călăuza voastră, se hrăneşte cu nisip. În turnul de la Vygla, de care ne apropiem, regele păgân Vermond a pus să se ardă sânii sfintei Etheldera, această slăvită mucenică, folosind lemn din crucea cea adevărată, adus

de Olaf al III-lea la Copenhaga, de unde a fost cucerit şi adus aici de regele Norvegiei. Se spune că de atunci s-a încercat zadarnic să se transforme Turnul Blestemat în capelă: dar toate crucile înălţate acolo au fost arse, rând pe rând, de focul cerului.

În clipa aceea un fulger uriaş brăzda cerul deasupra golfului, colinei, stâncilor şi turnului, sfârşindu-se înainte ca ochiul celor doi călători să le poată distinge. Amândoi încremeniră, iar fulgerul fu urmat în clipa următoare de bubuitul puternic al tunetului; ecoul acestuia se prelungi în cer din nor în nor, iar pe pământ din stâncă în stâncă.

Când şi-au ridicat privirea, toate stelele dispăruseră, nori grei se rostogoleau în grabă unii peste alţii, iar furtuna se aduna ca o avalanşă deasupra capetelor lor. Vântul puternic ce mâna aceste mase nu coborâse încă până la copacii pe care niciun suflu nu-i agita şi pe frunzişul cărora nu răsuna încă nicio picătură de ploaie. Se auzea însă prin înălţimi ca un vuiet de furtună care, împreună cu acel al valurilor din golf, era singurul zgomot ce putea fi perceput în întunericul nopţii, adâncit şi mai mult de bezna furtunii.

Această linişte tumultoasă fu deodată întreruptă, chiar lângă călători, de un fel de răcnet care-l făcu pe bătrân să tresară.

— Doamne Dumnezeule! strigă el apucând braţul tânărului, ăsta-i râsul Satanei sau vocea...

Un alt fulger, un nou bubuit de tunet îi tăiară vorba. Furtuna se dezlănţui atunci, impetuoasă, ca şi când nu ar fi aşteptat decât acest semnal. Călătorii se înfăşurară mai strâns în mantalele lor, spre a se feri de ploaia care începuse să cadă şuvoi din nori şi totodată de praful gros pe care vântul furios îl stârnea în vârtejuri din pământul încă uscat.

— Bătrâne, spuse tânărul, un fulger mi-a arătat, la dreapta noastră, turnul Vygla; să mergem într-acolo, vom găsi adăpost.

— Adăpost în Turnul Blestemat! exclamă bătrânul, să

ne ferească sfântul Hospiţiu! Gândeşte-te, stăpâne, că turnul e pustiu.

— Cu atât mai bine! n-o să aşteptăm afară.

— Gândeşte-te ce fărădelege l-a pângărit!

— Foarte bine, dându-ne adăpost se va purifica. Hai, bătrâne, urmează-mă. Ţi-o spun răspicat, pe aşa noapte aş cere adăpost chiar şi într-o peşteră de tâlhari.

Şi, fără a ţine seama de protestele bătrânului, pe care-l apucase de braţ, se îndreptă spre clădirea ce se vedea în apropiere la lumina fulgerelor. În curând văzură lumină la una din ferestrui.

— Uite că turnul nu este pustiu, spuse tânărul. Te-ai liniştit acum?

— Doamne Dumnezeule! exclamă bătrânul, unde mă duci, stăpâne? Să mă ferească sfântul Hospiţiu să pătrund în acest paradis al diavolului!

Se aflau în faţa turnului. Tânărul bătu cu putere la uşa nouă a temutei ruine.

— Linişteşte-te, bătrâne; va fi venit vreun cucernic pustnic să sfinţească aceste locuri profanate locuind în ele.

— Nu, spuse tovarăşul său, nu intru. Socot că niciun pustnic nu ar putea trăi aici, afară doar dacă ar avea drept mătănii unul din cele şapte lanţuri ale lui Belzebut.

Între timp o lumină coborâse din meterez în meterez şi străluci în dreptul găurii cheii.

— Te-ai întors tare târziu, Nychol! strigă o voce răguşită; se spânzură la amiază, şi nu-ţi trebuie decât şase ceasuri de la Skongen la Vygla. Ai mai avut şi altă treabă?

Întrebarea se auzi pe când se deschidea uşa. Zărind două feţe străine în locul celei pe care o aştepta, femeia care deschisese uşa scoase un ţipăt de spaimă şi de ameninţare şi se dădu înapoi cu trei paşi.

Nici aspectul femeii nu era foarte atrăgător. Era înaltă şi ţinea deasupra capului o lampă de fier care-i lumina puternic chipul. Trăsăturile livide, faţa uscată şi

colţuroasă aveau ceva cadaveric, şi din ochii ei înfundaţi în orbite scăpărau raze sinistre, ca ale unei torţe funebre.

Purta o fustă de postav stacojiu care nu lăsa să i se vadă decât picioarele goale, şi care părea pătată cu alt roşu. Pieptul descărnat era pe jumătate acoperit de o haină bărbătească de aceeaşi culoare, cu mânecile tăiate la cot. Vântul ce străbătea prin uşa deschisă îi răvăşea părul lung şi cărunt prins cu o legătură din coajă de tei, ceea ce înăsprea şi mai mult trăsăturile feţei ei sălbatice.

— Bună doamnă, spuse cel mai tânăr dintre noii sosiţi, ploaia cade năprasnic, aveţi un acoperiş, iar noi avem aur.

Bătrânul lui însoţitor îl trase de pulpana mantalei şoptind:

— Vai, stăpâne! Cum poţi vorbi aşa? Dacă nu-i sălaşul diavolului, apoi e cu siguranţă al vreunui tâlhar. În loc să ne ajute, aurul nostru ne va pierde.

— Linişteşte-te! spuse tânărul; şi scoţând o pungă din buzunarul hainei o arătă gazdei, repetând rugămintea.

Femeia îşi mai venise în fire şi-i privea pe rând, cu ochi rătăciţi.

— Străinilor! spuse ea în cele din urmă, ca şi cum nu le-ar fi auzit vorbele, v-aţi pierdut minţile? Ce căutaţi printre locuitorii blestemaţi ai Turnului Blestemat? Străinilor! n-a fost om cel care v-a îndemnat să vă adăpostiţi în aceste ruine, căci toţi v-ar fi spus: mai bine fulgerul furtunii decât găzduirea în turnul Vygla. Singurul muritor care poate intra aci nu păşeşte pragul nici unei alte locuinţe de muritor, şi nu trăieşte decât pentru moarte. Nu-i pomenit decât în blestemele oamenilor, nu serveşte decât răzbunării lor, nu există decât prin crimele lor. Chiar şi cel mai mare ticălos, când îi vine ceasul osândei se crede în drept să-l dispreţuiască. Străinilor! sunteţi desigur străini, căci talpa voastră încă nu a respins cu scârbă pragul acesta; nu mai tulburaţi lupoaica şi puii ei; întoarceţi-vă la cărarea pe care umblă ceilalţi oameni şi de vreţi ca semenii voştri să nu vă ocolească, nu le spuneţi că faţa v-

a fost luminată de lampa celor din turnul Vygla.

La aceste cuvinte, înaintă către călători, arătându-le uşa cu mâna. Bătrânul tremura din toate mădularele şi-l privea rugător pe cel tânăr care, neînţelegând nimic din vorbele femeii din cauza volubilităţii extreme a debitului său, o credea nebună şi, pe de altă parte, nu era deloc dispus să iasă din nou în potopul care nu înceta să cadă zgomotos.

— Pe legea mea, buna mea gospodină, ne-ai descris un personaj tare ciudat, cu care nu aş vrea să scap ocazia să fac cunoştinţă.

— Cu el, tinere, cunoştinţa se face repede şi se termină şi mai repede. Dacă aşa te îmbie demonul dumitale, du-te să ucizi un om viu sau să pângăreşti pe unul mort.

— Să pângăreşti un mort! repetă bătrânul cu voce tremurătoare, ascunzându-se îndărătul tovarăşului său de drum.

— Nu prea înţeleg, spuse acesta, de ce-mi propuneţi aceste mijloace, într-adevăr foarte ocolite; e mai simplu să rămânem aci. Trebuie să fie cineva smintit ca să-şi continue drumul pe o astfel de vreme.

— Nefericitule! exclamă femeia, nu bate la uşa celui ce nu ştie să deschidă altă uşă decât a mormântului.

— Chiar de-ar fi ca uşa mormântului meu să se deschidă într-adevăr odată cu a ta, femeie, nu se va putea spune că am dat înapoi în faţa unor vorbe înfricoşătoare. Sabia mea mă păzeşte de toate. Hai, închide uşa, căci vântul e rece, şi ţine aurul.

— Ei! ce-mi pasă mie de aurul vostru! reluă gazda; de preţ în mâinile voastre, într-ale mele devine mai netrebnic decât cositorul. Bine, staţi aci în schimbul aurului vostru. El poate apăra de furtunile cerului, dar nu de dispreţul oamenilor. Staţi aici. Vă plătiţi găzduirea mai scump decât se plăteşte un omor. Aşteptaţi-mă o clipă aici şi daţi-mi aurul vostru. Da, este prima dată când mâinile unui om intră aici pline de aur fără a fi pătate de sânge.

Aşeză lampa într-un colţ, ferecă uşa şi dispăru apoi sub bolta unei scări întunecoase care urca din fundul sălii.

În timp ce bătrânul tremura şi, pomenindu-l în fel şi chip pe slăvitul sfânt Hospiţiu, blestema din toată inima, dar pe tăcute, imprudenţa tânărului său însoţitor, acesta apucă lampa şi începu să cerceteze marea încăpere circulară în care se aflau. Ceea ce văzu când se apropie de zid îl făcu să tresară, iar bătrânul, care-l urmărise cu privirea, exclamă:

— Doamne, stăpâne! O spânzurătoare?

Într-adevăr, o spânzurătoare înaltă era rezemată de perete, ajungând până la bolta înaltă şi umedă.

— Da, răspunse tânărul, şi iată nişte ferăstraie pentru lemn şi pentru fier, lanţuri şi gârliţe; iată un pat de tortură şi nişte cleşti mari atârnaţi deasupra.

— Pe toţi sfinţii raiului! zise bătrânul. Unde suntem?

Tânărul îşi urmă inspecţia cu sânge rece.

— Acesta-i un colac de frânghie de cânepă; iată o camforcă şi nişte cazane; partea asta a zidului e acoperită cu cleşti şi cuţitaşe; iată şi nişte harapnice de piele, bătute cu ţinte de oţel, un topor, un baros.

— Îi magazia iadului! întrerupse bătrânul înspăimântat de groaznica înşiruire.

— Iată, urmă celălalt, tulumbe de aramă, roţi cu dinţi de bronz, o ladă de piroane, un cric. Într-adevăr, sinistre scule. Trebuie să ţi se pară regretabil că nerăbdarea mea te-a adus aici cu mine.

— A! recunoşti aşadar...

Bătrânul era mai mult mort decât viu.

— Nu te speria; ce-ţi pasă unde te afli? Nu sunt şi eu aici?

— Halal apărare! şopti bătrânul, căruia o spaimă mai mare îi micşorase teama şi respectul faţă de tânărul tovarăş; o sabie de treizeci de degete împotriva unei spânzurători de treizeci de coţi.

Femeia în roşu apăru din nou şi, luând lampa de fier, făcu semn călătorilor să o urmeze. Urcară cu băgare de

seamă o scară îngustă şi stricată, clădită în grosimea zidului. În dreptul fiecărui meterez, o pală de vânt şi de ploaie ameninţa flăcăruia tremurândă a lămpii pe care gazda o apăra cu mâinile-i lungi şi străvezii. După ce se poticniră de nenumărate ori în diferite pietre clintite din loc, şi pe care închipuirea îngrozită a bătrânului le lua drept oseminte omeneşti împrăştiate pe trepte, ajunseră în sfârşit, la primul etaj al clădirii, într-o sală rotundă asemănătoare cu cea de jos. În mijlocul ei, după obiceiul gotic, era vatra pe care ardea un foc mare al cărui fum ieşea printr-o deschizătură din tavan, întunecând însă mult atmosfera sălii, şi a cărui lumină, împreună cu cea a lămpii de fier, fusese văzută de călători din drum. O frigare, plină de carne încă crudă, se învârtea în faţa focului. Bătrânul se dădu înapoi cu groază.

— Ăsta-i căminul blestemat, spuse el tovarăşului său, unde a fost arsă sfânta, cu jeratic din crucea răstignirii.

O masă grosolană se afla la oarecare distanţă de vatră. Femeia îi pofti pe călători să ia loc.

— Străinilor, spuse ea, punându-le lampa în faţă, cina va fi curând gata iar soţul meu are să vină degrabă, fără doar şi poate, de teamă să nu-l răpească duhul din miez de noapte când trece pe lângă Turnul Blestemat.

Ordener – cititorul a ghicit desigur că despre el era vorba, şi despre călăuza sa, Benignus Spiagudry – putu să examineze în voie ciudata îmbrăcăminte pe care acesta şi-o întocmise sub imboldul fanteziei şi al fricii de a fi recunoscut şi prins. Bietul paznic fugar îşi lepădase hainele din piele de ren şi adoptase costumul negru din cap până la picioare rămas la Spladgest de la un vestit grămătic din Drontheim care se înecase din disperare de a nu fi aflat de ce *Jupiter* se transformă în *Jovis* la genitiv. Saboţii de lemn de alun fuseseră înlocuiţi cu botforii unui surugiu călcat chiar de caii lui, în care pulpele lui subţiratice se aflau aşa de puţin cuprinse, încât nu se putuseră lipsi de ajutorul unei porţii bune de fân. Îşi ascunsese chelia sub peruca bogată a unui tânăr şi

elegant călător francez, ucis de hoţi la intrarea în Drontheim, ale cărei plete îi atârnau acum pe umerii ascuţiţi şi inegali. Unul din ochi era acoperit de un plasture şi, cu ajutorul unui borcănel de fard găsit în buzunarul unei fete bătrâne moarte de jarul dragostei, îşi acoperise obrajii scofâlciţi şi palizi cu un stacojiu nefiresc, pe care ploaia îl prelinsese până la bărbie. Înainte de a se aşeza, puse cu grijă sub el bocceaua pe care o purta în spate, se înfăşură strâns în manta şi, în timp ce atenţia tovarăşului său de drum era cu totul îndreptată asupra persoanei sale, a lui părea să fie concentrată exclusiv asupra fripturii pe care o supraveghea gazda şi înspre care arunca priviri îngrijorate şi îngrozite. Din gură îi ieşeau, din când în când, cuvinte întretăiate: carne omenească!... *horrendas epulas*[8]!... Antropofagi!... Cina lui Moloh!... *Nec pueros coram populo Medea trucidet*[9]... Unde-am ajuns? Atreu... Druidească... Irmensul... Diavolul l-a trăsnit pe Lycaon...

În sfârşit exclamă:

— Dumnezeule mare, mulţumescu-ţi ţie! am văzut o coadă!

Ordener, care îl privise şi-l ascultase cu atenţie şi-i desluşise oarecum firul gândurilor, nu se putu împiedica să nu zâmbească.

— O coadă nu te poate linişti. Şi dacă este o halcă de diavol?

Spiagudry nu auzi gluma; privirea i se aţintise într-o parte a sălii. Tresări şi se aplecă spre urechea lui Ordener:

— Stăpâne, priveşte, acolo, în fund, pe grămada de paie, în întuneric...

— Ce? spuse Ordener.

— Trei trupuri goale, nemişcate, trei cadavre de copii!

— Bate cineva la uşa turnului, strigă femeia în roşu, chircită pe vine lângă foc..

---

[8] Capete îngrozitoare (lat.).

[9] Medeea să nu-şi ucidă copiii în faţa poporului (lat.).

Într-adevăr, în ciuda zgomotului crescând al furtunii, se auzise o bătaie scurtă urmată de altele două, puternice.

— În sfârşit a sosit! E Nychol.

Şi, luând lampa, gazda coborî în grabă să-i deschidă.

Călătorii nu apucaseră să-şi reia vorba când auziră în sala de jos un zgomot confuz de voci şi, mai desluşite, câteva cuvinte rostite pe un ton care-l cutremură pe Spiagudry:

— Taci, femeie, noi oricum rămânem. Tunetul intră fără să-i deschizi uşa.

Spiagudry se strânse lângă Ordener:

— Stăpâne, stăpâne, şopti el, vai nouă!

Se auzi pe scară un zgomot de paşi; doi bărbaţi în veşminte preoţeşti intrară în sală, urmaţi de gazda buimăcită.

Unul era destul de înalt şi purta haina neagră şi tunsoarea rotundă a pastorilor luterani, celălalt, foarte scund, avea o rasă de călugăr încinsă cu un crâmpei de frânghie. Sub gluga lăsată mult pe frunte nu se zărea decât o barbă lungă şi neagră, iar mâinile îi dispăreau cu totul în mânecile largi ale rasei.

Zărind aceste două personaje paşnice, Spiagudry simţi cum îi trece groaza pe care i-o pricinuise vocea stranie a unuia dintre ei.

— Nu te speria, doamnă dragă, spuse pastorul gazdei, preoţii creştini obişnuiesc să plătească răul cu bine; cum crezi c-ar putea face rău celor care le fac un bine? Cerem smerit un adăpost. Dacă reverendul doctor care mă însoţeşte s-a cam răstit adineauri, a greşit, uitând de acea măsură în vorbire la care ne îndeamnă preoţia; din păcate, şi cei mai sfinţi pot greşi. Mă rătăcisem pe drumul de la Skongen la Drontheim, fără călăuză în întuneric, fără adăpost în furtună. Acest reverend frate pe care l-am întâlnit, departe şi el de locuinţa sa, a binevoit să-mi îngăduie să vin cu el spre a voastră. Mi-a lăudat bunătatea dumitale şi primirea îndatoritoare, doamnă dragă, şi nu cred că s-a înşelat. Să nu spui precum

păstorul cel rău: *Advena, cur intras?*[10] Primeşte-ne, cinstită gazdă, şi Dumnezeu îţi va salva holdele de furia apelor, Dumnezeu va da adăpost turmelor voastre la vreme de furtună, precum şi voi aţi dat călătorilor rătăciţi.

— Bătrâne, întrerupse femeia cu o voce aspră, eu nu am holde, şi nici turme.

— Ei bine! dacă eşti săracă, află că Dumnezeu îl binecuvântează pe cel sărac înaintea celui bogat. Vei îmbătrâni, alături de soţul tău, respectaţi nu pentru bunurile, ci pentru virtuţile voastre; copiii voştri vor creşte înconjuraţi de stima oamenilor şi vor fi ce va fi fost şi tatăl lor.

— Taci! strigă gazda. Pentru că rămânem ce suntem, copiii noştri vor îmbătrâni ca noi, în mijlocul dispreţului oamenilor, îndurat de neamul nostru din generaţie în generaţie. Taci, bătrâne! Asupra noastră binecuvântarea se întoarce în blestem.

— Dar, reluă pastorul, cine sunteţi voi? În ce crime vă petreceţi viaţa?

— Ce numeşti tu crime? Ce numeşti virtuţi? Noi ne bucurăm aici de un singur privilegiu; nu putem avea virtuţi şi nici săvârşi crime.

— Mintea acestei femei s-a rătăcit, spuse pastorul întorcându-se către micul călugăr care-şi usca rasa lângă foc.

— Nu, părinte! răspunse femeia, dar află întâi unde eşti. Mai bine să trezesc groază decât milă. Nu sunt smintită, ci nevasta...

Cutremurarea uşii sub o lovitură puternică îi acoperi restul vorbelor, spre dezamăgirea lui Spiagudry şi a lui Ordener, care ascultaseră dialogul cu atenţie şi în tăcere.

— Blestemat să fie, spuse printre dinţi femeia în roşu, sindicul[11] osândelor din Skongen care ne-a dat drept locuinţă acest turn atât de aproape de drum. N-o fi nici de

[10] Străine, de ce intri? (lat).

[11] Membru al Consiliului comunal, echivalent cu pârgarul în Moldova (n. t).

data asta Nychol.

Apucă lampa totuşi.

— La urma urmei, chiar de-ar mai fi tot un călător, ce-mi mai pasă acum? Pe unde a trecut şuvoiul, poate să curgă şi pârâul.

Rămaşi singuri, cei patru călători se priviră la lumina flăcărilor. Spiagudry, care mai întâi se înspăimântase de vocea călugărului, şi se liniştise apoi văzându-i barba neagră, ar fi început, poate, să tremure din nou, dacă şi-ar fi dat seama de privirea sfredelitoare cu care acesta îl observa de sub glugă.

În tăcerea generală, pastorul îndrăzni să pună o întrebare.

— Frate pustnic, îmi închipui că eşti unul dintre acei preoţi catolici care au scăpat de ultima prigoană, şi că te grăbeai către sihăstria domniei tale când am avut norocul să te întâlnesc. Spune-ne, dacă poţi, unde suntem?

Uşa şubredă a scării dărăpănate se redeschise înainte ca fratele sihastru să-i fi răspuns.

— Femeie, e de-ajuns o furtună ca să se înghesuie oamenii în jurul mesei noastre ticăloase şi să caute adăpost sub acoperişul nostru blestemat.

— Nychol, răspunse femeia, nu i-am putut opri...

— Şi ce-mi pasă mie de toţi aceşti oaspeţi, dacă au cu ce plăti? Aurul e tot atât de bine câştigat dacă găzduieşti drumeţi sau dacă spânzuri tâlhari.

Cel care vorbea astfel se oprise în pragul uşii, unde cei patru străini îl puteau privi în voie. Era un bărbat de proporţii colosale, îmbrăcat, ca şi soţia lui, în postav roşu. Capul enorm părea aşezat de-a dreptul pe umerii laţi, ceea ce forma un contrast cu gâtul lung şi descărnat al drăgălaşei lui consoarte. Avea fruntea îngustă, nasul turtit, sprâncenele stufoase; ochii, tiviţi cu o dungă purpurie, străluceau ca jarul în sânge. În partea de jos a feţei, rasă toată, i se vedea gura mare şi adâncă, cu buzele negre întredeschise de un rânjet hidos precum marginile unei răni nevindecate. Două smocuri de barbă

creaţă atârnând pe obraji până la gât dădeau chipului său, văzut din faţă, o înfăţişare pătrată. Purta o pălărie de pâslă cenuşie de pe care şiroia ploaia şi la care nici măcar nu binevoise să ducă mâna la vederea călătorilor.

Zărindu-l, Benignus Spiagudry scoase un strigăt de spaimă, iar pastorul lutheran întoarse capul, surprins şi îngrozit, în timp ce stăpânul casei, care îl recunoscuse, i se adresă:

— Cum, dumneata eşti, seniore pastor! Într-adevăr, nu credeam să am plăcerea să mai revăd azi mutra dumitale spăşită şi speriată.

Pastorul îşi stăpâni o primă mişcare de scârbă, iar chipul său luă o înfăţişare gravă şi senină.

— Iar eu, fiule, mă bucur de întâmplarea care a adus păstorul în preajma oii rătăcite, de bună seamă pentru ca aceasta să se întoarcă la el.

— Ha, ha! pe furcile lui Aman, reluă celălalt izbucnind într-un hohot de râs, încă nu mi s-a întâmplat să fiu comparat cu o oaie. Crede-mă, părinte, dacă vrei să ademeneşti vulturul, nu-l numi porumbel.

— Fiule, acela prin care vulturul devine porumbel alină şi nu ademeneşte. Tu crezi că mă tem de tine, eu însă doar te compătimesc.

— Zău aşa, părinte, trebuie că ai tare multă milă adunată; credeam că ai dăruit-o toată, azi, acelui prăpădit căruia îi arătai crucea ca să nu vadă spânzurătoarea.

— Acel nefericit, răspunse preotul, este mai puţin de compătimit ca tine, căci plângea, pe când tu râdeai. Fericit acela care recunoaşte, în clipa ispăşirii, cât de firav este braţul omului faţă de cuvântul Domnului!

— Aferim părinte, reluă gazda cu groaznică şi batjocoritoare veselie. Fericit cel care plânge! De altfel omul nostru de azi nu făptuise altă fărădelege decât de a-l fi iubit aşa de tare pe rege, încât nu putea trăi fără a tipări chipul majestăţii sale pe mici monezi de aramă pe care le aurea apoi, cu mare meşteşug, ca să le facă mai vrednice de regeasca efigie. Bunul nostru suveran nu s-a

arătat nerecunoscător şi l-a răsplătit de aşa mare dragoste cu un frumos cordon de cânepă care, spre lămurirea cinstiţilor mei oaspeţi, i-a fost conferit în chiar această zi, în piaţa publică din Skongen, de către mine, mare-cancelar al Ordinului Spânzurătorii, asistat de domnia sa aici de faţă, mare capelan al sus-zisului ordin...

— Nefericitule, opreşte! îl întrerupse preotul. Cel care pedepseşte să nu uite, la rândul lui, de pedeapsă! Ascultă tunetul...

— Ei şi? Ce-i tunetul? Hohotul de râs al Satanei.

— Dumnezeule! A stat faţă-n faţă cu moartea şi huleşte!

— Mai încetează cu predicile, bătrân smintit, strigă gazda cu o voce tunătoare şi aproape mânioasă; că de nu, ai putea avea prilejul să blestemi pe îngerul întunericului care ne-a întrunit de două ori în aceeaşi zi, întâi pe aceeaşi căruţă şi apoi sub acelaşi acoperiş. Ia pildă de la prietenul dumitale sihastrul, care tace, căci tare-ar mai vrea să se întoarcă în peştera lui de la Lynrass. Îţi mulţumesc, frate sihastre, pentru binecuvântarea pe care te văd în fiecare dimineaţă că o dai Turnului Blestemat când treci pe deal; dar, într-adevăr, până acum te văzusem mai înalt de stat, iar barba atât de neagră mi se păruse albă. Aşa-i că eşti pustnicul de la Lynrass, singurul sihastru din tot ţinutul Drontheimului?

— Într-adevăr, am rămas singurul, răspunse pustnicul cu voce surdă.

— Suntem aşadar, reluă gazda, cei doi singuratici ai ţinutului. Hei! Bechlie, mai grăbeşte-te cu ciozvârta aia de miel, că mi-e foame. Am fost întârziat, în satul Burlock, de acel blestemat doctor Manryll care voia să-mi dea doar doisprezece ascalini pe cadavru; scârnăviei ăleia de paznic al Spladgestului din Drontheim i se dau patruzeci. Hei, jupâne cu perucă, ce-ai păţit? Cât pe ce să cazi pe spate. Dar, până nu uit, Bechlie, ai terminat cu scheletul otrăvitorului Orgivius, vraciul ăla vestit? Ar fi timpul să-l

trimitem la cabinetul de curiozităţi din Bergen. Şi ai trimis pe unul din puii tăi de mistreţ la sindicul din Loevig, să-i ceară banii ce mi se cuvin? Patru scuzi dubli pentru că am fiert o vrăjitoare şi doi alchimişti, precum şi pentru că am scos nişte lanţuri de la grinzile sălii tribunalului care, cică, îi stricau înfăţişarea; douăzeci de ascalini pentru a-l fi dat jos din ştreang pe Ismail Typhaine, ovreiul de care se plânsese cucernicul episcop; şi un scud pentru a fi pus un braţ nou de lemn la spânzurătoarea de piatră a târgului.

— Banii, răspunse femeia cu o voce acră, au rămas la sindic, pentru că fiul tău a uitat să ia lingura de lemn în care să-i primească şi nicio slugă de-a judecătorului nu a vrut să-i numere în palma băiatului.

Soţul se încruntă.

— Să le ajungă numai gâtul în mâinile mele, o să vadă ei atunci dacă am nevoie de lingură de lemn ca să-i ating. Şi totuşi trebuie să mă port frumos cu acest sindic. Căci lui i s-a trimis jalba tâlharului Ivar cum că, la cercetări, a fost chinuit de mine şi nu de călăul obişnuit, şi că de vreme ce nu fusese încă judecat, nu era încă scos dintre oameni. Dar, femeie, mai opreşte-i naibii pe plozii tăi să se joace cu cleştii şi sculele mele; mi le-au răvăşit toate, şi azi nu m-am putut folosi de ele. Unde sunt dihăniile alea? continuă el, apropiindu-se de grămada de paie unde i se păruse lui Spiagudry că zăceau trei cadavre. În pat; dorm, fără să se sinchisească de zgomot, ca trei spânzuraţi daţi jos din ştreang.

Aceste cuvinte, a căror oroare contrasta cu liniştea înspăimântătoare şi fioroasa veselie a celui care le rostea, l-au făcut desigur pe cititor să ghicească cine era omul care îşi făcuse locuinţa în turnul Vygla. Spiagudry, care-l recunoscuse din capul locului, pentru că îl văzuse adesea cu prilejul sinistrelor ceremonii din piaţa mare din Drontheim, simţea că i se face rău de spaimă, mai ales când se gândea la motivul personal pe care-l avea acum să se teamă de acest funcţionar al groazei. Se aplecă spre Ordener şi-i spuse cu o voce stinsă.

— Este Nychol Orugix, călăul ţinutului Drontheimhus.

Ordener tresări, cuprins de scârbă, şi gândi că ar fi fost mai bine să-şi fi văzut de drum în furtună. Dar fu curând cuprins de o curiozitate nelămurită; deşi îi părea rău pentru bătrâna lui călăuză, îngrozită şi încurcată, era atent totuşi la vorbele şi la purtarea fiinţei neobişnuite din faţa lui, aşa cum asculţi încordat mârâitul unei hiene sau răcnetul unui tigru adus din pustiu în oraşele noastre. Bietul Benignus era departe de a avea mintea destul de liberă pentru a-şi permite observaţii psihologice. Ascuns după Ordener, se ghemuia sub manta, ducea o mână îngrijorată la plasturele de pe ochi, îşi aducea peste faţă pletele perucii. Şi abia sufla printre lungile oftaturi.

Între timp, gospodina pusese pe masă un blid mare cu bucata de miel fript, a cărei coadă păruse atât de importantă unora dintre comeseni. Călăul se aşeză în faţa lui Ordener şi a lui Spiagudry, între cei doi preoţi; femeia mai aduse pe masă un urcior de bere îndulcită cu miere, o bucată de *rindebrod*[12] şi cinci blide de lemn; se aşeză apoi lângă foc şi începu să ascută cleştii ştirbiţi ai bărbatului ei.

— Vezi, cucernice pastor, spuse Orugix râzând, oaia îţi oferă acuma miel. Hei, jupâne cu peruca, oare vântul ţi-a adunat aşa părul peste faţă?

— Vântul... seniore, furtuna... bâigui înspăimântatul Spiagudry.

— Hai, bătrâne, vino-ţi în fire. Vezi doar că cinstiţii preoţi şi cu mine nu suntem chiar dracu'. Spune-ne cine eşti şi cine este tânărul tăcut care te însoţeşte; dă-i drumul. Să facem cunoştinţă. Dacă vorbele îţi sunt pe măsura înfăţişării, trebuie să ai mult haz.

— Onorata gazdă glumeşte, spuse paznicul, descoperindu-şi dinţii într-un rânjet şi clipind din ochi, vrând să pară că râde. Nu sunt decât un biet bătrân...

— Da, da, îl întrerupse jovialul călău, un biet cărturar,

[12] Pâine făcută din coaja copacilor, hrana obişnuită a ţăranilor norvegieni (n. a.).

un biet vrăjitor.

— O! seniore stăpân, cărturar, da, dar nu şi vrăjitor.

— Păcat! un vrăjitor ne-ar întregi veselul sanhedrin. Seniori oaspeţi, să bem întru recăpătarea glasului acestui bătrân cărturar, care are să ne înveselească cina. În sănătatea spânzuratului de azi, frate predicator! Dar ce-i, părinte sihastre, nu-ţi place berea mea?

Pustnicul scosese într-adevăr de sub rasă o ploscă mare plină cu o apă limpede şi-şi umplu paharul.

— Pe legea mea, sihastre din Lynrass, exclamă călăul, dacă nu-mi guşti berea, am să gust eu din apa căreia îi dai întâietate.

— Cum doreşti, răspunse pustnicul.

— Scoate-ţi mânuşa, cucernice frate, zise călăul; nu se toarnă de băut decât cu mâna goală.

Pustnicul dădu din cap în semn de refuz.

— E un legământ, spuse el.

— Atunci toarnă şi-aşa, zise călăul.

Dar de-abia îşi muie Orugix buzele în pahar, că-l şi împinse cât colo cu violenţă, în timp ce pustnicul şi-l golea pe al său dintr-o sorbitură.

— Pe potirul lui Christos, reverende pustnic, ce băutura infernală mai e şi asta? Nu am mai băut aşa ceva din ziua în care era să mă înec în mare, când veneam de la Copenhaga la Drontheim. Zău aşa, sihastre, asta nu-i apă de la izvorul din Lynrass; e apă de mare.

— Apă de mare! spuse şi Spiagudry, privind mânuşile sihastrului cu o spaimă din ce în ce mai mare.

— Ce-i? întrebă călăul întorcându-se spre el cu un hohot de râs, totul te sperie aci, bătrâne Avesalom, chiar şi băutura cu care se canoneşte acest cuvios pustnic?

— Vai, nu stăpâne. Dar apă de mare... Doar un singur om...

— Ce tot îndrugi, doctore? tulburarea dumitale arată ori o conştiinţă încărcată, ori dispreţ.

Aceste cuvinte, rostite cu oarecare nemulţumire, îl îndemnară pe Spiagudry să-şi ascundă spaima. Pentru a-

şi îmbuna înfricoşătoarea gazdă, chemă în ajutor vasta lui memorie şi-şi adună bruma de prezenţă de spirit ce-i mai rămăsese.

— Dispreţ! Dispreţ faţă de unul ca domnia voastră, stăpâne, a cărui prezenţă într-un ţinut îi conferă dreptul de *merum imperium*[13]! de dumneavoastră, maestru al pedepselor capitale, executor al dreptăţii mirene, spadă a justiţiei, pavăză a nevinovaţilor! de dumneavoastră pe care Aristotel, în cartea a 6-a, capitolul ultim al *Politicii* îl aşază în rândul magistraţilor şi căruia Paris de Puteo, în tratatul său *De Syndico*, îi hotărăşte simbria la cinci scuzi de aur, cum o atestă acest pasaj: *Quinque aureos manivolto*[14]! de dumneavoastră, seniore, ai căror confraţi de la Cronstadt sunt înnobilaţi când au tăiat trei sute de capete! de dumneavoastră, ale cărui groaznice dar onorabile funcţiuni sunt îndeplinite cu mândrie, în Franconia, de ultimul căsătorit din oraş, la Reutlingen de cel mai tânăr consilier, iar la Stedien, de ultimul burghez aşezat în localitate! În Franţa, bunule stăpân, confraţii voştri au drept de acciză asupra fiecărui lepros, asupra porcilor şi asupra prăjiturilor din ajunul Bobotezii! Cum să nu am un profund respect pentru domniile voastre, când abatele de la Saint-Germain-des-Prés vă dă în fiece an, de Sf. Vincenţiu, o căpăţână de porc şi vă pune să mergeţi în fruntea procesiunii!

Verva erudită a paznicului fu curmată brusc de călău.

— Pe legea mea, asta încă n-am mai auzit! Doctul abate de care vorbeşti m-a văduvit până acum de toate aceste drepturi frumoase pe care le zugrăveşti într-un fel atât de ademenitor. Seniori străini, urmă Orugix, lăsând la o parte toate trăsnăile acestui nebun bătrân, rămâne adevărat că mi-am ratat cariera. Nu sunt azi decât un biet călău necunoscut într-o provincie săracă. Ei bine! ar fi trebuit să fac o carieră mai strălucită decât Stillison Dickoy, vestitul călău din Moscovia. Aţi crede că eu am

[13] Drept de sânge, adică de a avea un călău (n. a.).

[14] Să i se dea în mână cinci galbeni (lat.).

fost ales, acum douăzeci şi patru de ani, să-l execut pe Schumacker?

— Pe Schumacker, contele de Griffenfeld! exclamă Ordener.

— Te miră, tăcute senior. Da, într-adevăr, pe acelaşi Schumacker pe care o ciudăţenie a sorţii mi l-ar da iar pe mână, dacă i-ar veni regelui să-i ridice suspendarea pedepsii. Să golim cana, jupânilor, şi am să vă povestesc cum se face că după un început atât de strălucit, am parte de un sfârşit de carieră aşa de prăpădit. Eram, în 1676, ajutorul lui Rhum Stuald, călăul regal din Copenhaga. Când fu condamnat contele de Griffenfeld, şeful meu se îmbolnăvise şi, având ceva protecţie, am fost ales să-l înlocuiesc în această onorabilă execuţie. În ziua de 5 iunie – n-am s-o uit niciodată – am ridicat, încă de pe la orele cinci ale dimineţii, cu ajutorul dulgherului nostru, în piaţa cetăţii, un eşafod mare, pe care l-am îmbrăcat în pânză neagră din respect pentru rangul condamnatului. La orele 8, garda a înconjurat eşafodul şi ulanii din Slesvig au ţinut piept mulţimii care se îmbulzea din toate părţile. Cine nu s-ar fi simţit îmbătat de fericire în locul meu! Aşteptam în picioare, bine înfipt pe estradă, cu sabia în mână. Toate privirile erau aţintite asupra mea; eram în acea clipă personajul cel mai important din cele două regate. Sunt un om făcut, îmi ziceam, căci ce s-ar face fără mine toţi aceşti mari seniori care au jurat să-l piardă pe cancelar? Mă şi vedeam călău regal al capitalei, cu hrisov, cu ajutoare, cu privilegii... Ascultaţi! Orologiul fortăreţei bate ora zece. Condamnatul iese din închisoare, străbate piaţa, urcă treptele eşafodului fără şovăire şi cu o înfăţişare liniştită. Dau să-i leg părul; mă dă la o parte şi, singur, îndeplineşte această obligaţie. „Demult nu mă mai pieptănasem singur”, spune el zâmbind priorului de la Sfântul-Andrei. Îi întind legătura neagră pentru ochi, o înlătură cu mândrie, dar fără a-mi arăta dispreţ. „Prietene, zice, este poate prima dată când pe o suprafaţă de câteva picioare se află împreună funcţionarii

de la cele două capete ale rânduirii judecătoreşti, cancelarul şi călăul.” Cuvintele lui mi-au rămas întipărite în minte. A mai refuzat şi perna neagră pe care voiam să i-o pun sub genunchi, l-a îmbrăţişat pe preot şi a îngenuncheat, după ce a strigat cu glas răsunător că moare nevinovat. Am sfărâmat atunci cu o lovitură de baros ecusonul cu stema lui, strigând, potrivit obiceiului: „Se face în numele dreptăţii!” Acest afront a tulburat seninătatea contelui care s-a îngălbenit la faţă, dar s-a grăbit să spună: „Regele mi le-a dat, regele mi le poate lua.” Şi-a aşezat capul pe butuc, cu ochii întorşi către răsărit, iar eu am ridicat sabia cu amândouă mâinile... Ascultaţi bine! – în aceeaşi clipă aud un strigăt: „Iertare, în numele regelui, iertare lui Schumacker!” Mă întorc. Era un aghiotant care venea în goana calului spre eşafod, fâlfâind un pergament. Contele se ridică, fără veselie, ci doar mulţumit. I se înmânează pergamentul. „Doamne Dumnezeule! zice el, închisoare pe viaţă! Îndurarea lor este mai rea decât moartea.” Coborî, abătut ca un hoţ, de pe eşafodul pe care se urcase senin. Mie, mi-era tot una. Nici prin minte nu-mi trecea că salvarea acestui om era nenorocirea mea. După ce am desfăcut eşafodul, m-am întors la şeful meu, încă plin de speranţe, deşi puţin dezamăgit de a fi pierdut scudul de aur, preţul tăierii capului. Dar asta nu era tot. A doua zi primesc un ordin de plecare şi o diplomă de călău provincial în Drontheimhus! Auzi, călău de provincie! al celei de pe urmă provincii din Norvegia! Ca să vedeţi, domnilor, cum cauzele mici aduc efecte mari. Duşmanii contelui, ca să-şi dea o înfăţişare de clemenţă, aranjaseră totul astfel încât graţierea să sosească numaidecât după execuţie. A lipsit un minut; s-au legat de încetineala mea, ca şi cum ar fi fost cuviincios să împiedic un personaj cu atâta vază să-şi facă puţin cheful în ultimele clipe de dinaintea celei din urmă! Ca şi cum un călău al regelui, când decapitează un mare cancelar, ar putea să procedeze fără mai multă demnitate şi măsură decât un călău de provincie când

spânzură un jidov! Mai pune la socoteală şi răuvoitorii. Aveam un frate, pe care cred că-l mai am şi-acum. Ajunsese, schimbându-şi numele, om de casă al noului cancelar, contele de Ahlefeld. La Copenhaga, prezenţa mea îi stătea în gât ticălosului. Fratele meu mă dispreţuieşte pentru că, mai ştii, am să-l spânzur şi pe el cândva.

Ajuns aici, guralivul călău se opri ca să râdă de gluma sa, apoi urmă:

— Vedeţi, dar, dragi oaspeţi, că m-am resemnat. La urma urmei, ducă-se dracului de ambiţie! Îmi văd aici cinstit de meserie; vând cadavrele osândiţilor, sau Bechlie le curăţă scheletele, pe care le cumpără cabinetul de anatomie din Bergen. Îmi bat joc de toate şi chiar de biată muierea asta, care a fost ţigancă şi pe care o înnebuneşte singurătatea. Cei trei moştenitori ai mei cresc cu frica diavolului şi a spânzurătorii. Numele meu serveşte de sperietoare pentru copilaşii din Drontheimhus. Sfatul oraşului îmi dă o căruţă şi haine roşii. Turnul Blestemat mă apără de ploaie, tot aşa de bine ca palatul pe episcop. Bătrânii preoţi pe care furtuna mi-i aduce în casă îmi ţin predici, savanţii mă linguşesc. Una peste alta, mă simt la fel de fericit ca oricare altul, beau, mănânc, spânzur şi dorm.

În timpul acestui lung discurs, călăul se mai oprise de câteva ori ca să bea bere şi să râdă zgomotos.

— Omoară şi doarme! murmură pastorul. Nenorocitul!

— Ce fericit este acest mizerabil! exclamă sihastrul.

— Da, frate sihastre, spuse călăul, mizerabil ca tine, dar sigur mai fericit. Zău aşa, meseria nu ar fi rea, dacă nu mi s-ar micşora mereu câştigul, parcă dinadins. Uite, mă credeţi că preotului închisorilor, nou numit la Drontheim, i-a venit în minte să ceară, cu prilejul nu ştiu cărei nunţi boiereşti, graţierea a doisprezece condamnaţi care îmi aparţin?

— Care vă aparţin? exclamă pastorul.

— Da, desigur, părinte. Şapte dintre ei trebuiau să fie

biciuiţi, doi însemnaţi pe obrazul stâng şi trei spânzuraţi, ceea ce face un total de doisprezece. Da, doisprezece scuzi şi treizeci de ascalini, pe care-i pierd dacă se aprobă graţierea. Ce părere aveţi, jupâni străini, despre acest preot care dispune astfel de bunul meu? Preot blestemat! Se numeşte Athanase Munder. O! de mi-ar cădea în mână!

Pastorul se sculă şi spuse cu voce potolită şi cu un aer liniştit:

— Fiule, eu sunt Athanase Munder.

La auzul acestui nume, mânia se aprinse deodată pe faţa lui Orugix, care se sculă brusc de pe scaun. Dar când privirea lui mânioasă o întâlni pe cea senină şi binevoitoare a preotului, se aşeză încet la loc, mut şi încurcat.

Se lăsă o clipă de tăcere. Ordener, care se sculase de la masă, gata să-l apere pe preot, o rupse primul.

— Nychol Orugix, zise el, uite treisprezece scuzi care să te despăgubească de graţierea condamnaţilor.

— Din păcate, îl întrerupse preotul, nu se ştie dacă am s-o obţin. Ar trebui să pot vorbi cu fiul vice-regelui, căci totul depinde de căsătoria lui cu fata cancelarului.

— Părinte, răspunse tânărul cu voce sigură, o vei obţine. Ordener Guldenlew nu va primi inelul nunţii fără ca lanţurile protejaţilor tăi să nu cadă.

— Tinere străin, asta nu depinde de domnia ta; dar Dumnezeu să te audă şi să te răsplătească!

Între timp cei treisprezece scuzi daţi de Ordener sfârşiseră ceea ce începuse privirea preotului. Nychol, împăcat, îşi recăpătă buna dispoziţie.

— Ei vezi, reverende, eşti un om tare cumsecade, vrednic să slujeşti la capela sfântului Ilarion; spuneam adineauri mai mult decât gândeam. Domnia ta îţi ţii drumul drept şi nu eşti de vină dacă se-ntretaie cu al meu. În schimb, unul căruia îi port sâmbetele e paznicul morţilor din Drontheim, vrăjitorul acela bătrân, paznicul de la Spladgest. Na, că i-am uitat numele! Spliugry?...

Spadugry?... Spune-mi, bătrâne doctor, dumneata care eşti tobă de carte, care le ştii pe toate, nu ai putea să mă ajuţi să-mi amintesc numele acelui vrăjitor, colegul dumitale? Îl vei fi întâlnit câteodată, în zilele de Sabat, umblând prin văzduh călare pe un măturoi!

Dacă bietul Benignus ar fi putut să fugă în acel moment pe un astfel de cal aerian, povestitorul nu se îndoieşte că i-ar fi încredinţat cu multă bucurie fragilul său trup înspăimântat. Niciodată dragostea de viaţă nu luase în el asemenea proporţii ca acum, când începuse să perceapă, cu toate simţurile sale, iminenţa pericolului. Tot ce vedea îl speria; amintirile ce dăinuiau în Turnul Blestemat, privirea rătăcită a femeii în roşu, mănuşile şi băutura misteriosului pustnic, curajul aventuros al tânărului său tovarăş de drum şi, mai mult ca orice, călăul; acest călău în adăpostul căruia nimerise în fuga lui, bănuit de crimă. Tremura atât de tare, încât îi era cu neputinţă să facă vreo mişcare, mai ales de când conversaţia ajunsese la el şi de când îl apostrofase înspăimântătorul Orugix. Cum nici nu-i trecea prin gând să imite eroismul preotului, limba sa refuză multă vreme să răspundă.

— Ei! reluă călăul, ştii cum îl cheamă pe paznicul Spladgestului? Ori te-a surzit peruca?

— Niţel... da... seniore... Dar, spuse el, în cele din urmă, nu-i ştiu numele, vă jur!

— Nu-l ştie! se auzi vocea temută a pustnicului. Rău face că jură. Omul se numeşte Benignus Spiagudry.

— Eu! eu! Dumnezeule mare! exclamă bătrânul îngrozit.

Călăul izbucni într-un hohot de râs.

— Dar nici nu este vorba de dumneata, ci despre păgânul ăla de paznic. Zău aşa, belferul ăsta se sperie de nimica toată! Ce-ar mai fi dacă strâmbăturile lui atât de caraghioase ar avea o pricină mai întemeiată? Smintitul ăsta bătrân ar avea haz cu ştreangul de gât. Şi-aşa, venerabile doctor, urmă călăul, pe care îl distra spaima lui Spiagudry, zici că nu-l cunoşti pe acest Benignus

Spiagudry?

— Nu, jupâne, spuse paznicul, liniştit oarecum de incognito-ul său, nu-l cunosc, vă asigur. Şi devreme ce a avut nefericirea să vă displacă, mi-ar părea foarte rău, zău aşa, să-l cunosc.

— Dar dumneata, seniore pustnic, reluă Orugix, s-ar părea că-l cunoşti.

— Da, într-adevăr, răspunse pustnicul. Este un om înalt, bătrân, uscăţiv, chel...

Spiagudry, pe bună dreptate speriat de această descriere, îşi îndreptă în grabă peruca.

— Are, continuă pustnicul, mâini cu degetele lungi, ca ale unui hoţ care n-a întâlnit niciun călător de o săptămână, spinarea îi e încovoiată...

Spiagudry şi-o îndreptă cât putu mai bine.

— De altfel ar putea fi luat drept unul din cadavrele pe care le păzeşte, dacă nu ar avea ochii atât de pătrunzători.

Spiagudry duse mâna la plasturele protector.

— Mulţumesc, părinte, spuse călăul, în orice loc l-aş găsi, îl voi recunoaşte acum pe bătrânul jidov.

Spiagudry, revoltat de această intolerabilă injurie, ca un bun creştin ce era, nu-şi putu stăpâni indignarea.

— Jidov, stăpâne! Apoi se opri brusc, de frică să nu fi vorbit prea mult.

— Ei, jidov sau păgân, ce importanţă are, dacă după cum se spune, are legături cu diavolul.

— Aş fi ispitit să cred că-i aşa, reluă pustnicul cu un zâmbet sardonic, pe care gluga nu reuşea să-l ascundă, dacă nu ar fi atât de fricos. Dar cum să se învoiască el cu Satana? Este la fel de fricos pe cât e de rău. Când îl apucă frica, se pierde cu firea.

Pustnicul vorbea încet, de parcă şi-ar fi măsluit glasul; şi încetineala însăşi a rostirii îi dădea un sunet straniu.

— Se pierde cu firea! repetă Spiagudry în sinea lui.

— Îmi displace când un om rău este şi laş, zise călăul; nici nu merită să-l urăşti. Cu şarpele te lupţi, dar striveşti

şopârla.

Spiagudry încercă să pună o vorbă întru apărarea sa.

— Dar, seniori, sunteţi siguri că funcţionarul public despre care vorbiţi este aşa cum spuneţi? Să aibă el chiar aşa faimă?...

— Faimă! reluă pustnicul; cea mai proastă din tot ţinutul.

Benignus, dezamăgit, se întoarse către călău.

— Dar, jupâne, ce vină îi aduci? Căci nu mă îndoiesc că ura-ţi este îndreptăţită.

— Bine faci, bătrâne că nu te îndoieşti. Cum negustoria lui seamănă cu a mea, Spiagudry face tot ce poate ca să mă păgubească.

— O! jupâne, să nu crezi asta! Sau, dacă este aşa, înseamnă că nu te-a văzut, cum te văd eu, înconjurat, de încântătoarea soţie şi de dulcii copilaşi, îngăduind străinilor să se bucure de fericirea căminului vostru. Dacă s-ar fi bucurat, ca noi, de amabila voastră ospitalitate, stăpâne, acest nefericit nu v-ar mai putea fi duşman.

Spiagudry nici nu sfârşise bine acest discurs dibaci, când femeia cea vânjoasă, care tăcuse până atunci, se sculă şi rosti cu voce solemnă şi totodată acră.

— Când e unsă cu miere, limba năpârcii este cu atât mai otrăvită.

Apoi se aşeză la locul ei şi continuă să-şi frece cleştii, muncă al cărei zgomot, pătrunzător, şi ascuţit umplea golurile conversaţiei, jucând, spre nefericirea urechilor celor patru călători, rolul corurilor dintr-o tragedie grecească.

„Muierea asta e smintită, zău aşa!” îşi zise în gând paznicul neputându-şi explica altfel efectul nedorit al linguşirilor sale.

— Bechlie are dreptate, doctore cu păr bălai! exclamă călăul. Şi te ţin drept limbă de năpârcă dacă ai să mai încerci să-i iei apărarea acestui Spiagudry.

— Ferească Dumnezeu, stăpâne! protestă acesta, nici prin gând nu-mi trece să-i iau apărarea.

— Aşa mai merge. Nici nu ştiţi până unde a ajuns cu neobrăzarea! Închipuiţi-vă că nemernicul are îndrăzneala să-mi dispute proprietatea lui Han din Islanda.

— Lui Han din Islanda? întrebă brusc pustnicul.

— Da, da. Îl cunoaşteţi pe acest faimos tâlhar?

— Da, răspunse pustnicul.

— Ei bine, orice tâlhar îi revine de drept călăului, nu-i aşa? Şi ce credeţi că face acest infernal Spiagudry? Cere să se pună un preţ pe capul lui Han...

— Cere să se pună un preţ pe capul lui Han? îl întrerupse pustnicul.

— Are această îndrăzneală; şi asta numai şi numai pentru ca trupul să-i ajungă lui, iar eu să fiu lipsit de ce mi se cuvine pe drept.

— Asta e curată ticăloşie, jupâne Orugix; auzi, să râvnească la un bun care îşi dă seama orice om că vi se cuvine!

Aceste cuvinte fură întovărăşite de zâmbetul sarcastic care-l înspăimânta pe Spiagudry.

— Purtarea lui este cu atât mai scârbavnică, pustnice, cu cât mi-ar trebui o execuţie ca a lui Han ca să mă facă cunoscut şi să-mi aducă norocul de care n-am avut parte când cu Schumacker...

— Chiar aşa, jupâne Nychol?

— Da, frate pustnice, în ziua când au să-l prindă pe Han, vino la mine şi o să tăiem un purcel gras în cinstea ridicării mele.

— Cu plăcere; dar cine ştie dacă am să fiu liber în ziua aceea? De altfel, chiar mai adineauri ai dat dracului ambiţia.

— Fireşte, părinte, când văd că pentru a-mi distruge speranţele cele mai întemeiate este de-ajuns un Spiagudry şi o cerere de punere la preţ.

— Aha! reluă pustnicul cu voce stranie, Spiagudry a cerut punerea la preţ!

Vocea lui era pentru bietul om precum privirea broaştei râioase pentru pasăre.

— Domnilor, spuse el, de ce să judecăm aşa uşor? Lucrul nu-i sigur, o fi doar un zvon neîntemeiat...

— Un zvon neîntemeiat! exclamă Orugix. Ba prea întemeiat. Cererea consilierilor de la Sfat se află acum la Drontheim, întărită de semnătura paznicului Spladgestului. Nu se mai aşteaptă decât hotărârea excelenţei sale generalul guvernator.

Călăul părea atât de bine informat, încât Spiagudry nu îndrăzni să-şi continue justificarea; se mulţumi să-l blesteme în gând, pentru a suta oară, pe tânărul său tovarăş. Dar ce să mai spună, când îl auzi pe pustnic, care de câteva clipe părea dus pe gânduri, întrebând deodată cu o ironie răutăcioasă în glas:

— Jupâne Nychol, care este pedeapsa pentru sacrilegii?

Aceste cuvinte avură asupra lui Spiagudry acelaşi efect ca şi când i-ar fi fost smulse plasturele şi peruca. Aşteptă îngrozit răspunsul lui Orugix, care înainte de a vorbi îşi goli paharul.

— Depinde de ce sacrilegiu este vorba, răspunse acesta.

— Să zicem, profanarea unui mort?

Acum, tremurătorul Benignus se aştepta să-şi audă în orice moment numele rostit de către misteriosul pustnic.

— Pe vremuri, răspunse rece Orugix, era îngropat de viu împreună cu cadavrul profanat.

— Şi acum?

— Acum îl tratăm mai blând.

— Mai blând! şopti Spiagudry abia răsuflând.

— Da, continuă călăul cu aerul satisfăcut şi nepăsător al artistului ce vorbeşte despre arta lui; i se arde mai întâi cu fierul roşu un S pe pulpă.

— Şi-apoi? îl întrerupse bătrânul paznic.

— Apoi, spuse călăul, este doar spânzurat.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Spiagudry; doar spânzurat!

— Dar ce-i cu el? Se uită la mine ca osânditul la spânzurătoare.

— Mă bucur să văd, spuse pustnicul, că oamenii au devenit mai omenoşi.

Tocmai atunci, cum furtuna încetase, se auzi de afară, foarte desluşit, sunetul limpede şi intermitent al goarnei.

— Nychol, interveni femeia, trebuie că urmăresc vreun răufăcător. E cornul poteraşilor.

— Cornul poteraşilor! repetă fiecare dintre interlocutori pe un ton diferit, Spiagudry însă cu cea mai cumplită spaimă.

Nici nu sfârşiră bine această exclamaţie, când cineva bătu la uşa turnului.

XIII

Nu e nevoie decât de-un singur om, de-un semnal; elementele unei revoluţii sunt gata. Cine va începe? De îndată ce va exista un punct de sprijin, totul se va pune în mişcare.

BUONAPARTE

Vrei să spui că moartea contelui este o fericire pentru mine, cea mai mare fericire de care aş putea avea parte... dar, dacă-i într-adevăr aşa, de ce să fim atât de scrupuloşi? Un conte mai mult sau mai puţin în lume, ce însemnătate poate avea? Nu asta vrei să spui, Marinelli? Bine, fie! Ce mare lucru sunt câteva picături de sânge; dar trebuie ca acest sânge... să le fie de folos celor ce l-au vărsat.

LESSING, *Emilia Galotti*

LOEVIG ESTE UN TÂRG DESTUL DE însemnat, aşezat pe malul de nord al golfului Drontheim şi având în spate un lanţ de dealuri scunde şi golaşe, ciudat împestriţate de diverse soiuri de culturi, asemenea unor mozaicuri mari rezemate pe orizont. Aspectul târgului este posomorât; coliba din lemn şi trestie a pescarului, bordeiul conic clădit din pământ şi pietre, în care minerul invalid îşi trăieşte puţinele zile de bătrâneţe pe care îl îngăduie economiile sale să le petreacă odihnindu-se la soare, schelăria şubredă pe care

vânătorul de capre negre o îmbracă cu un acoperiş de paie şi pereţi din piei de animal străjuiesc uliţele mai lungi decât târgul, pentru că sunt înguste şi şerpuite. Într-o piaţă unde nu se mai văd azi decât urmele unui turn mare, se înălţa pe atunci vechea fortăreaţă clădită de Horda-Arcaşul-Iscusit, stăpânitor al Loevigului şi frate de arme cu regele păgân Halfdan, ocupată în 1698 de către primar, care ar fi fost astfel singurul din târg cu o casă mai acătării, de n-ar fi existat o barză argintie care venea în fiece vară să se instaleze în vârful clopotniţei ascuţite a bisericii, asemenea mărgelei albe din vârful bonetei ţuguiate a unui mandarin.

În dimineaţa aceleiaşi zile în care Ordener ajunsese la Drontheim, la Loevig sosise un alt personaj, tot incognito. Lectica aurită a acestuia, deşi fără armoarii, cei patru lachei vânjoşi înarmaţi până în dinţi deveniseră de îndată subiectul conversaţiilor şi ţinta curiozităţii tuturor. Hangiul de la *Pescăruşul de aur*, unde trăsese acest important personaj, devenise şi el misterios şi răspundea „Nu ştiu” la toate întrebările, cu un aer ce voia să spună: „Ştiu tot, dar de la mine nu aflaţi nimic”. Lacheii cei vânjoşi erau mai muţi decât peştii şi mai întunecaţi decât gurile unei mine. Primarul stătuse mai întâi în turnul său, aşteptând în demnitatea funcţiei sale ca străinul să i se înfăţişeze; curând însă locuitorii îl văzuseră cu mirare cum se prezentase în zadar, de două ori, la *Pescăruşul de aur*, şi cum seara pândise fără folos vreun semn al călătorului, care stătea rezemat de pervazul ferestrei întredeschise. Cumetrele îşi închipuiseră aşadar că personajul îşi destăinuise înaltul rang jupânului primar. Se înşelau. Un trimis al străinului se prezentase la primar ca să-i vizeze paşaportul, şi primarul băgase de seamă că pecetea de ceară verde de pe permis purta două mâini ale dreptăţii, încrucişate, susţinând o mantie de hermină cu o coroană de conte deasupra şi îmbrăcând un ecuson în jurul căruia atârnau colanele ordinelor Elefantului şi Danebrogului. Constatarea îi fusese de ajuns primarului, care-şi dorea

fierbinte să obţină de la marea cancelarie postul de ispravnic al ţinutului Drontheimhus. Dar toate stăruinţele îi fuseseră zadarnice, căci nobilul necunoscut nu voia să vadă pe nimeni.

Se sfârşea a doua zi de la sosirea călătorului în Loevig când hangiul intră în odaie, ploconindu-se adânc şi vestind că sosise mesagerul aşteptat de curtenia sa.

— Bine, zise curtenia sa, să urce.

O clipă mai târziu mesagerul intră, închise uşa cu grijă, salută până la pământ pe străinul ce se întorsese pe jumătate înspre el şi aşteptă într-o tăcere plină de respect ca acesta să-i adreseze cuvântul.

— Te aşteptam azi-dimineaţă, spuse acesta. Ce te-a reţinut?

— Interesele înălţimii voastre, seniore conte; nu am altă grijă.

— Ce face Elphège? Ce face Frederic?

— Sunt sănătoşi amândoi.

— Prea bine! prea bine! Asta-i tot ce ai de spus? Ce mai e nou pe la Drontheim?

— Nimic, în afară de faptul că baronul de Thorvick a sosit acolo ieri.

— Da, ştiu că a vrut să-l consulte pe acel bătrân mecklemburghez de Levin în legătură cu căsătoria proiectată. Ai aflat rezultatul întrevederii lui cu guvernatorul?

— Azi la amiază, când am plecat, nu-l văzuse încă pe general.

— Cum aşa? Sosit din ajun? Mă uimeşti, Musdoemon. Dar pe contesă?

— Nici pe-atât, seniore.

— Dar tu l-ai văzut?

— Nu, nobilul meu stăpân; şi de altfel nici nu-l cunosc.

— Dacă nimeni nu l-a văzut, de unde ştii că este la Drontheim?

— De la slujitorul său, care a sosit ieri la palatul guvernatorului.

— Şi el ar fi tras altundeva?

— Slujitorul spune că a pornit cu barca la Munckholm de cum a sosit, după ce a trecut pe la Spladgest.

Privirea contelui se aprinse.

— La Munckholm! S-a dus la Schumacker! Eşti sigur? Am ştiut dintotdeauna că cinstitul Levin este un trădător. La Munckholm? Ce caută acolo? Îi cere sfaturi şi lui Schumacker? Crezi că?...

— Nobile senior, îl întrerupse Musdoemon, nu este sigur că s-a dus acolo.

— Ce? Atunci ce tot îndrugi? Îţi baţi joc de mine?

— Să mă ierte înălţimea voastră, i-am reprodus doar ce spunea slujitorul seniorului baron. Dar seniorul Frederic, care era ieri de gardă la donjon, nu l-a văzut pe baronul Ordener.

— Asta nu-nseamnă nimic! Fiul meu nu-l cunoaşte pe fiul vice-regelui. Ordener a putut intra în fortăreaţă incognito.

— Da, seniore; dar seniorul Frederic afirmă că nu a văzut pe nimeni.

Contele păru că se potoleşte.

— Asta-i altceva; e exact afirmaţia fiului meu?

— A repetat-o de trei ori; iar interesul seniorului Frederic este acelaşi cu al înălţimii voastre.

Această observaţie a trimisului îl linişti cu desăvârşire pe conte.

— Aha! spuse. Înţeleg. Baronul, sosind, a vrut să se plimbe puţin pe malul golfului, şi slujitorul a crezut că se duce la Munckholm. Într-adevăr, ce să caute acolo? De ce să mă tem? Această lipsă de grabă a ginerelui meu de a-l vedea pe generalul Levin dovedeşte, dimpotrivă, că afecţiunea lui pentru el nu este chiar atât de mare cum m-am temut. N-ai să mă crezi, dragă Musdoemon, urmă contele cu un zâmbet, mi-am şi închipuit că Ordener este îndrăgostit de Ethel Schumacker şi făuream un roman şi o intrigă în jurul acestei călătorii la Munckholm. Din fericire, Ordener este mai puţin nebun ca mine. Dar, dacă tot veni

vorba, dragul meu, ce s-a ales de această tânără Danae în mâinile lui Frederic?

Musdoemon nutrise aceleaşi temeri ca şi stăpânul său în legătură cu Ethel Schumacker şi le combătuse fără a fi putut să le învingă la fel de uşor. Totuşi, fericit să-şi vadă stăpânul zâmbind, se feri să-i tulbure liniştea şi căută, dimpotrivă, s-o sporească, în scopul de a spori acea seninătate atât de preţioasă la cei mari pentru favoriţii lor.

— Nobile conte, fiul înălţimii voastre nu a reuşit pe lângă fiica lui Schumacker; se pare însă că altul a fost mai norocos.

Contele îl întrerupse cu violenţă.

— Un altul? Care altul?

— Ce ştiu eu ce mojic, vreun ţărănoi sau vasal...

— Să fie adevărat? exclamă contele, a cărui faţă aspră şi supărată se luminase deodată.

— Mi-a afirmat-o seniorul Frederic, de faţă cu nobila contesă.

Contele se sculă şi începu să umble prin odaie frecându-şi mâinile.

— Musdoemon, dragul meu Musdoemon, încă o mică străduinţă şi ne-am atins scopul. Vlăstarul copacului s-a veştejit; nu ne mai rămâne decât să doborâm trunchiul. Mai ai vreo veste bună?

— Dispolsen a fost ucis.

Faţa contelui se lumină de-a binelea.

— A! mergem din izbândă în izbândă. Ai pus mâna pe documente? Şi, mai ales, pe caseta de fier?

— Îmi pare rău că trebuie să-i spun înălţimii voastre că omorul nu a fost făptuit de oamenii noştri. Dispolsen a fost ucis şi prădat pe malul de la Urchtal, şi lumea zice că ar fi mâna lui Han din Islanda.

— Han din Islanda! reluă stăpânul şi faţa i se posomorî; cum aşa? Acel tâlhar vestit din care voiam să facem căpetenia revoltaţilor!

— Chiar el, nobile conte; şi mă tem, din câte am auzit,

că ne va fi greu să dăm de el. Oricum, am găsit un individ care-i va lua numele şi-l va putea înlocui ca şef. Este un muntean aspru, înalt şi vânjos ca stejarul, nemilos şi îndrăzneţ ca lupul într-un pustiu de zăpadă; este cu neputinţă ca acest formidabil uriaş să nu semene cu Han din Islanda.

— Acest Han din Islanda, întrebă contele, este înalt?

— Aşa umblă zvonul prin popor, înălţimea voastră.

— Mi-a plăcut întotdeauna, Musdoemon, cu ce artă îţi organizezi planurile. Când izbucneşte insurecţia?

— O! foarte curând, înălţimea voastră, poate chiar acum. Tutela regală este de multă vreme nesuferită minerilor; toţi primesc cu bucurie ideea unei răscoale. Incendiul va porni de la Guldbransdal, se va întinde la Sund-Moer, va cuprinde Kongsbergul. Două mii de mineri pot fi mobilizaţi în trei zile. Revolta se face în numele lui Schumacker; în numele lui vorbesc emisarii noştri. Rezervele din sud şi garnizoanele de la Drontheim şi Skongen se vor pune în mişcare; iar înălţimea voastră se va afla aici tocmai bine pentru a înăbuşi rebeliunea, nou şi nepreţuit serviciu adus regelui, şi a-l scăpa de Schumacker, care-i ameninţă tronul. Iată pe ce temeiuri de nezdruncinat se va clădi edificiul încununat de căsătoria nobilei doamne Ulrica cu baronul de Thorvick.

Consfătuirea intimă a doi scelerați nu durează niciodată mult, pentru că ce a rămas omenesc în ei se sperie curând de tot ce este diavolesc. Când două suflete perverse îşi etalează reciproc impudica goliciune, urâţenia mutuală le revoltă. Chiar şi crima se înspăimântă de crimă; şi doi perverşi care vorbesc, cu tot cinismul unei convorbiri între patru ochi, de patimile, de plăcerile şi de interesele lor, sunt, unul pentru altul, o oglindă îngrozitoare. Propria lor mişelie îi umileşte privită la altul, propriul lor orgoliu îi ruşinează, nimicnicia lor îi înspăimântă; şi nu pot fugi unul de altul, nu se pot renega în semenul lor; căci fiecare legătură odioasă, fiecare înfiorătoare coincidenţă, fiecare paritate hidoasă găseşte

în ei o voce neostenită care o denunţă urechii lor mereu obosită. Oricât de tainică le-ar fi discuţia, au întotdeauna doi martori insuportabili: Dumnezeu, pe care nu-l văd, şi conştiinţa, pe care o simt.

Convorbirile confidenţiale cu Musdoemon erau cu atât mai obositoare pentru conte, cu cât acesta îl făcea întotdeauna şi fără menajamente părtaş la crimele întreprinse sau plănuite. Mulţi curtezani se cred abili dacă ascund celor mari adevărata faţă a faptelor rele; iau asupra lor răspunderea răului, ba chiar lasă uneori patronului satisfacţia de a fi părut să se împotrivească unei crime profitabile. Musdoemon, dintr-un rafinament de iscusinţă, urma calea opusă. Voia să pară că sfătuieşte rar şi că ascultă întotdeauna. Cunoştea sufletul stăpânului său, tot atât de bine pe cât îl cunoştea stăpânul pe al lui; de aceea nu se compromitea decât compromiţându-l şi pe conte. Capul pe care contele l-ar fi făcut să cadă cu cea mai mare plăcere după al lui Schumacker era al lui Musdoemon: iar acesta o ştia tot atât de bine ca şi cum stăpânul său i-ar fi spus-o, iar stăpânul ştia că el o ştie.

Contele aflase ce-l interesa. Era mulţumit. Nu-i mai rămânea decât să-l concedieze pe Musdoemon.

— Musdoemon, încheie el cu zâmbet binevoitor, eşti cel mai credincios şi mai zelos dintre slujitorii mei. Totul merge bine şi-ţi sunt îndatorat. Te numesc secretar de taină al Marii Cancelarii.

Musdoemon se înclină adânc.

— Şi asta nu-i tot, urmă contele, voi cere regelui, pentru a treia oară, să-ţi acorde ordinul Danebrog; dar mă tem că rangul în care te-ai născut, o înrudire josnică...

Musdoemon roşi, apoi păli şi ascunse aceste schimbări ale feţei înclinându-se din nou.

— Du-te, spuse contele întinzându-i mâna ca să i-o sărute, du-te, domnule secretar de taină, să-ţi redactezi *placeatul*. Poate că regele se va afla, de astă dată, în toane mai bune.

— Fie că Majestatea Sa are să aprobe ori nu, sunt

mişcat şi mândru de bunătatea înălţimii voastre.

— Grăbeşte-te, dragul meu, căci n-aş vrea să mai zăbovesc aici. Caută să obţii informaţii precise despre Han.

Musdoemon se înclină pentru a treia oară şi deschise uşa.

— Ah! spuse contele, uitam... în noua ta calitate de secretar de taină, scrie cancelariei să-l destituie pe primarul din Loevig, care-şi compromite rangul în canton purtându-se slugarnic cu străini pe care nu-i cunoaşte.

XIV

> Monahul ce se închină noaptea în faţa raclei cu moaşte,
> Cavalerul ce-şi struneşte calul focos,
> Cel ce moare în sunetul temut al goarnelor,
> Cel ce moare la murmurul paşnic al rugăciunilor,
> Se bucură cu toţii de grija ta, acordată deopotrivă,
> Omului cucernic, sub coif sau sub rasă.
>
> *Imn către Sf. Anselmus*

— DA, STĂPÂNE, SUNTEM DATORI cu un pelerinaj la peştera din Lynrass. Cine ar fi crezut că pustnicul acela pe care îl blestemam, crezându-l un spirit diavolesc, avea să fie îngerul nostru păzitor, şi că lancea care părea să ne ameninţe în orice clipă avea să ne servească drept punte pentru a trece prăpastia?

Astfel vorbea, în termeni burlesc metaforici, Benignus Spiagudry, manifestându-şi faţă de Ordener bucuria, admiraţia şi recunoştinţa faţă de misteriosul sihastru. Se poate ghici că cei doi călători ieşiseră din Turnul Blestemat. Îi regăsim acum, ajunşi destul de departe de cătunul Vygla şi înaintând anevoie pe un drum de munte întrerupt de băltoace sau de pietre mari lăsate pe pământul umed şi mâlos de şuvoaiele trecătoare ale furtunii. Încă nu se făcuse ziuă; doar tufişurile ce încununau stâncile de ambele părţi ale drumului se

profilau ca nişte umbre negre pe cerul care începea să albească, şi ochiul vedea cum obiectele, încă lipsite de culoare, îşi recapătă treptat formele în acea lumină spălăcită pe care crepusculul nordului o revarsă prin negura rece a dimineţii.

Ordener tăcea, căci de la o vreme se lăsase furat încetişor de acea toropeală pe care o îngăduie uneori mişcarea maşinală a mersului. Nu dormise din ajun, când dăduse odihnei, într-o barcă de pescar ce se legăna legată în portul Drontheim, doar puţinele ore scurse între ieşirea lui din Spladgest şi reîntoarcerea lui la Munckholm. De aceea, în timp ce trupul lui înainta spre Skongen, gândul îi zburase către golful Drontheim, în acea întunecată închisoare ale cărei turnuri lugubre adăposteau singura fiinţă din lume ce-i putea trezi în suflet ideea de speranţă şi de fericire. Când era treaz, amintirea iubitei îi stăpânea gândurile; în somn, acea amintire se prefăcea într-o imagine fantastică care-i lumina visurile. În acea a doua viaţă a somnului, când sufletul trăieşte singur iar fiinţa fizică cu toate nevoile ei materiale parcă a dispărut, o vedea pe fata iubită nu mai frumoasă, nici mai neprihănită, ci mai liberă, mai fericită, mai deplin a lui. Numai că uitarea de trup, amorţirea simţurilor, nu puteau fi desăvârşite pe drumul către Skongen; din când în când o băltoacă, o piatră, o cracă de copac, împiedicându-i mersul, îl readuceau brusc de la ideal la realitate. Ridica atunci capul, întredeschidea ochii obosiţi şi regreta întoarcerea din frumoasa lui călătorie cerească la anevoioasa călătorie pământească unde nimic nu-i înlocuia iluziile pierdute decât gândul că ţinea la piept acea buclă din părul iubitei, mărturie de dragoste în aşteptarea zilei când Ethel avea să fie a lui pentru totdeauna. Apoi această amintire trezea din nou frumoasa imagine fantastică, şi el se cufunda din nou, nu în vis, ci într-o nedesluşită şi îndărătnică visare.

— Stăpâne, nu mai avem de ce să ne temem, reluă Spiagudry mai tare, şi vocea lui îl trezi pe Ordener odată

cu un trunchi de copac de care se izbise. Soldaţii au luat-o spre dreapta împreună cu pustnicul, şi suntem destul de departe de ei ca să putem vorbi. E drept că până acum era mai înţelept să tăcem.

— Într-adevăr, spuse Ordener căscând, duci cam departe prudenţa. Sunt pe puţin trei ceasuri bune de când am părăsit turnul şi ne-am despărţit de soldaţi.

— Aşa-i, seniore; dar prudenţa nu strică niciodată. Vezi, dacă mi-aş fi destăinuit numele când şeful acelei cete infernale a întrebat de Benignus Spiagudry cu o voce care semăna cu a lui Saturn cerându-şi fiul nou-născut pentru a-l devora; dacă în acea clipă de groază nu aş fi recurs la o tăcere prudentă, unde aş fi acum, nobilul meu stăpân?

— Zău aşa, bătrâne, cred că în acea clipă nimeni nu ar fi putut obţine să-ţi spui numele, chiar de-ar fi încercat să ţi-l smulgă cu cleştele.

— Dar nu aveam oare dreptate, stăpâne? Dacă aş fi vorbit, pustnicul, să-l binecuvânteze sfântul Hospiţiu şi sfântul Usbald singuraticul, pustnicul nu ar fi avut timp să întrebe pe căpetenia poteraşilor dacă soldaţii din ceata lui nu sunt din garnizoana de la Munckholm, întrebare fără rost, pusă doar pentru a câştiga timp. Iar când acesta a răspuns afirmativ, ai băgat de seamă, tinere senior, cu ce zâmbet ciudat l-a poftit pustnicul pe militarul ăla fără minte să-l urmeze, spunându-i că ştie unde s-a ascuns fugarul Benignus Spiagudry?

Paznicul se opri o clipă, parcă pentru a-şi mai lua avânt, căci reluă deodată cu o voce aproape plângătoare de entuziasm:

— Bun preot! Cinstit şi viguros pustnic; pune în practică principiile umanităţii creştine şi ale milei evanghelice! Şi eu mă speriasem de înfăţişarea lui, destul de sinistră, într-adevăr, dar care ascunde un suflet atât de nobil! Ai mai băgat de seamă, nobilul meu stăpân, ceva ciudat în vocea lui când pleca însoţit de poteraşi şi mi-a spus la revedere? În altă împrejurare tonul vocii lui m-ar fi speriat; dar nu este vina piosului şi prea bunului pustnic.

Pe semne că singurătatea dă vocii acel timbru straniu; căci mai cunosc eu, seniore – şi vocea lui Benignus deveni şoaptă – mai cunosc eu un alt singuratic, o fiinţă vie înspăimântătoare, pe care... Dar nu, din respect pentru venerabilul pustnic din Lynrass, nu voi face această asemănare odioasă. Şi nici mănuşile nu erau câtuşi de puţin nelalocul lor, este destul de frig ca să porţi mănuşi, şi nici băutura lui sărată nu mă miră. Cenobiţii catolici urmează uneori canoane ciudate; chiar acesta, stăpâne, se află pomenit într-un vers al vestitului Urensius, călugăr din muntele Caucaz!

Rivos despiciens, maris undam potat amaram[15].

Cum de nu mi-am amintit de acest vers în blestemata aia de ruină de la Vygla! Un dram de memorie m-ar fi cruţat de multe spaime zadarnice. E drept că nu-i uşor, nu-i aşa, seniore, să ai mintea limpede într-o astfel de speluncă, când şezi la masa unui călău, a unei fiinţe sortite dispreţului şi scârbei tuturor, care nu se deosebeşte de ucigaşi decât prin frecvenţa şi impunitatea omorurilor, şi a cărui inimă îmbină cruzimea celor mai fioroşi tâlhari cu o laşitate pe care, cel puţin, nu o îngăduie primejdia legată de fărădelegile lor aventuroase! O fiinţă care dă de mâncare şi toarnă de băut cu aceeaşi mână cu care mânuieşte instrumentele de tortură şi face să pârâie oasele ticăloşilor între scândurile strânse în menghine! Să respiri acelaşi aer cu un călău! Chiar şi cel mai nepricopsit cerşetor îşi leapădă cu scârbă ultimele zdrenţe care îi mai apărau bolile şi goliciunea de asprimea iernii, dacă au fost pângărite de atingerea lui spurcată! Iar cancelarul, după ce şi-a pus pecetea pe decretul de numire a gâdelui, îl aruncă sub masă în semn de dezgust şi blestem! În Franţa, când îi vine, în sfârşit, călăului rândul să moară, sergenţii ordinii publice plătesc mai curând o amendă de patruzeci de livre decât să-i ia

---

[15] Dispreţuind râurile, bea unda amară a mării (lat.).

locul! La Pesta, condamnatul Chorchill, căruia i se oferea viaţa cu condiţia să devină călău, a preferat rolul de pacient celui de gâde! Şi ştiut este, nobile tinere senior, că Turmeryn, episcopul de Maestricht a pus să fie purificată o biserică în care intrase călăul, şi că ţarina Petrovna se spăla pe faţă de câte ori se întorcea de la o execuţie! Iar regii Franţei, pentru a cinsti pe ostaşi, au hotărât ca ei să fie pedepsiţi numai de către camarazii lor, pentru ca aceşti nobili bărbaţi, chiar vinovaţi de crimă, să fie cruţaţi de atingerea infamantă a călăului. Şi, în sfârşit, ceea ce este hotărâtor, în *Coborârea Sfântului Gheorghe în infern*, scrisă de învăţatul Melasius Iturham, Caron îi dă întâietate tâlharului Robin Hood faţă de călăul Phliperass. Într-adevăr, stăpâne, de-o fi să ajung vreodată om cu putere – ceea ce numai Dumnezeu poate şti – îi suprim pe călăi şi restabilesc vechea lege şi vechile tarife. Pentru uciderea unui prinţ se va plăti, ca în 1150, o mie patru sute patruzeci de scuzi dubli regali; pentru a unui conte o mie patru sute patruzeci de scuzi simpli; pentru aceea a unui baron, o mie patru sute patruzeci de scuzi mici; uciderea unui simplu nobil va fi taxată o mie patru sute patruzeci de ascalini; iar a unui burghez...

— Mi se pare că aud un tropot de cal ce se apropie, îl întrerupse Ordener.

Întoarseră capul amândoi şi, cum se făcuse ziuă pe când Spiagudry îşi depăna doctul discurs, putură într-adevăr să vadă, la vreo sută de paşi în urmă, un bărbat îmbrăcat în negru, care cu o mână le făcea semn şi cu cealaltă îndemna un căluţ bălan rotat, cum se văd adesea, domesticiţi sau sălbatici, prin muncelele Norvegiei.

— Te rog, stăpâne, spuse fricosul paznic, să ne grăbim, acest om negru pare a fi ostaş.

— Cum, bătrâne, suntem doi şi s-o luăm la fugă în faţa unui singur om!

— Şi douăzeci de ulii se împrăştie în faţa unei bufniţe. Ce glorie putem dobândi aşteptând pe un slujbaş al

justiţiei?

— Şi de unde ştii că ar fi aşa ceva? reluă Ordener ai cărui ochi nu erau tulburaţi de frică. Linişteşte-te, buna mea călăuză; l-am recunoscut pe călător. Să ne oprim.

Bătrânul fu nevoit să-l asculte. Călăreţul îi ajunse curând din urmă şi Spiagudry se linişti recunoscând faţa gravă şi senină a preotului Athanase Munder.

Acesta îi salută zâmbind şi, strunindu-şi calul, le spuse cu o voce întretăiată de gâfâială.

— Dragii mei, pentru voi m-am întors din drum; iar Domnul nu va îngădui ca lipsa mea, prelungită într-un scop de binefacere, să fie păgubitoare celor care au nevoie de mine.

— Părinte, răspunse Ordener, am fi fericiţi să vă putem fi de folos.

— Dimpotrivă, nobile tânăr, eu vreau să vă fiu de folos. Binevoieşti să-mi spui ţinta călătoriei domniei tale?

— Părinte, nu mi-e cu putinţă.

— Doresc, fiule, ca să fie într-adevăr neputinţă şi nu neîncredere. Căci altminteri, vai mie! Vai de cel în care omul cinstit nu se poate încrede, chiar dacă nu l-a văzut decât o singură dată.

Smerenia şi glasul potolit al preotului îl înduioşară pe Ordener.

— Tot ce-ţi pot spune, părinte, este că treaba noastră ne duce în munţii din nord.

— Chiar aşa gândeam şi eu, fiule, şi de aceea am şi venit. În acei munţi umblă nişte cete de mineri şi de vânători, care pot fi adesea periculoase pentru drumeţi.

— Şi ce-i cu asta?

— Ce-i cu asta? Ştiu că aş încerca în zadar să abat din cale un tânăr cu simţăminte nobile, pornit în căutarea pericolului, dar cum mi-aţi părut demn de toată stima, m-am gândit că v-aş putea fi de folos într-alt fel. Nenorocitul de calpuzan, căruia i-am dat ieri sfânta împărtăşanie fusese şi miner. Înainte de a muri mi-a dat acest zapis cu numele lui, spunându-mi că mă va apăra de orice

primejdie dacă am vreodată drum prin acei munţi. Dar la ce i-ar putea folosi hârtia aceasta unui biet preot care va trăi şi va muri printre deţinuţi şi care, de altfel, *inter castra latronum*[16] nu trebuie să-şi caute apărarea decât în răbdare şi rugăciuni, singurele arme de la Dumnezeu! Nu am refuzat documentul, căci nu trebuie să mâhneşti cu un refuz sufletul celui care, peste puţine clipe, nu va mai putea dărui nici primi nimic pe pământ. Bunul Dumnezeu m-a inspirat atunci, căci azi vă pot dărui la rândul meu acest pergament, ca să vă însoţească în primejdiile drumului şi pentru ca darul muribundului să devină o binefacere pentru călător.

Ordener primi cu înduioşare darul bătrânului preot.

— Părinte, spuse el, să fie aşa cum doreşti! Îţi mulţumim. Şi totuşi, adăugă el, punând mâna pe sabie, îmi purtam la şold zapisul de liberă trecere.

— Tinere, spuse preotul poate că acest neînsemnat petec de hârtie te va apăra mai bine decât spada ta de fier. Privirea celui ce se pocăieşte are mai multă putere decât însăşi spada arhanghelului. Adio. Mă aşteaptă întemniţaţii mei. Rugaţi-vă uneori pentru ei şi pentru mine.

— Părinte, spuse Ordener zâmbind. Am spus că osândiţii sfinţiei tale vor fi graţiaţi. Aşa va fi.

— O! nu vorbi cu atâta siguranţă, fiule. Nu-l ispiti pe Domnul. Nimeni nu ştie ce se petrece în sufletul celuilalt, şi nu puteţi şti încă ce va hotărî fiul vice-regelui. Se poate chiar, din păcate, să nu găsească niciodată de cuviinţă să primească pe un umil preot de închisoare. Adio, fiule; să-ţi fie călătoria binecuvântată, iar sufletul tău nobil să găsească uneori o amintire pentru sărmanul preot şi o rugă pentru bieţii osândiţi.

[16] În tabăra tâlharilor (lat.).

XV

Fii bine venit, Hugo; spune-mi... ai mai văzut tu o furtună atât de înfiorătoare?

MATURIU, *Bertram*

Cum de s-au făptuit aceste omoruri înspăimântătoare?

SHAKESPEARE, *Romeo şi Julieta*

ÎNTR-O SALĂ VECINĂ CU ÎNCĂperile locuite de guvernatorul Drontheimului, trei dintre secretarii excelenţei sale erau aşezaţi în faţa unei mese negre încărcată cu pergamente, hârtii, peceţi şi călimări; un scaun rămas gol arăta că unul dintre scribi întârziase. Stăteau de o bună bucată de vreme, meditând şi scriind, fiecare cu ale lui, când unul dintre ei exclamă:

— Ştii tu, Wapherney, că bietul bibliotecar Foxtipp va fi probabil dat afară de episcop, în urma scrisorii de recomandare pe care aţi trimis-o în sprijinul cererii doctorului Anglyvius?

— Ce tot spui, Richard? îl apostrofă iritat secretarul căruia nu-i erau adresate aceste cuvinte, Wapherney nu putea sprijini cererea lui Anglyvius, care a indignat pe general când i-am citit-o.

— Aşa mi-ai povestit, ce-i drept, reluă Wapherney; dar am găsit pe cerere cuvântul *tribuatur*[17], scris de mâna excelenţei sale.

— Nu se poate! strigă celălalt.

---

[17] Se aprobă (lat.).

— Ba se poate, dragul meu; de altfel generalul şi-a mai schimbat părerea şi în legătură cu alte hotărâri despre care mi-ai vorbit, aşa cum rezultă din rezoluţiile date. Astfel, pe cererea minerilor, generalul a scris: *negetur*[18].

— Este imposibil! Nu mai înţeleg nimic; generalul se temea să aţâţe spiritele agitate ale minerilor.

— O fi vrând să folosească severitatea ca să-i sperie. Cu atât mai mult cu cât a respins şi cererea de graţiere pentru cei doisprezece condamnaţi prezentată de preotul Munder.

Secretarul căruia i se adresase Wapherney se sculă brusc.

— A! nu, de astă dată nu pot să cred ce-mi spui. Guvernatorul are inimă prea bună şi a arătat prea multă milă faţă de aceşti condamnaţi ca să...

— Poftim, Arthur, îl întrerupse Wapherney, citeşte şi convinge-te.

Arthur luă cererea şi se încredinţă că era respinsă.

— Nu-mi pot crede ochilor, zise. O să-i mai duc odată cererea generalului. Când a dat excelenţa sa aceste rezoluţii?

— Acum trei zile, cred, îi răspunse Wapherney.

— Adică, reluă Richard în şoaptă, în dimineaţa dinaintea apariţiei atât de scurte şi a dispariţiei atât de misterioase şi neaşteptate a baronului Ordener.

— Ei poftim, strigă Wapherney, înainte ca Arthur să fi avut timpul să-i răspundă, iată încă un *tribuatur* pe caraghioasa cerere a acestui Benignus Spiagudry!

Richard izbucni în râs.

— Nu este bătrânul paznic al cadavrelor care a dispărut şi el într-un chip atât de ciudat?

— Ba da, reluă, Arthur; iar în Spladgest a fost găsit un cadavru mutilat, aşa că acum justiţia îl urmăreşte pentru sacrilegiu. Dar un lapon care îl slujea, şi care a rămas acum singur în Spladgest, crede, ca şi restul lumii, că a fost răpit de diavol fiindcă era vrăjitor.

---

[18] Se respinge (lat.).

— Halal renume avea individul ăsta! spuse Wapherney râzând.

Nici nu sfârşise bine când intră şi al patrulea secretar.

— Pe cinstea mea, Gustav, ai cam întârziat! Ai făcut vreun chef aseară?

— Nu! reluă Wapherney, a venit pe drumul cel mai lung pentru a se putea fuduli cu mantaua lui cea nouă pe sub ferestrele drăgălaşei Rosily.

— Tare aş fi vrut să fie aşa, Wapherney, spuse noul venit. Dar întârzierea mea are de fapt o cauză mult mai puţin plăcută; şi mă îndoiesc că mantaua mea cea nouă să fi produs vreun efect asupra persoanelor pe care le-am vizitat.

— Dar de unde vii? întrebă Arthur.

— De la Spladgest.

— Dumnezeu mi-e martor, exclamă Wapherney, lăsând să-i scape pana din mână, că despre Spladgest vorbeam adineauri! Mai înţeleg să vorbeşti despre Spladgest ca să treacă vremea, dar nu să te duci acolo de plăcere.

— Şi cu atât mai mult să zăboveşti acolo, spuse Richard. Dar ce-ai putut vedea acolo, dragul meu Gustav?

— Ei da, răspunse Gustav, nu sunteţi curioşi să vedeţi, sunteţi în schimb dornici să auziţi; şi aţi fi pedepsiţi crunt dacă aş refuza să vă descriu ororile de acolo care v-ar cutremura dacă le-aţi vedea cu ochii voştri.

Cei trei secretari se rugară de Gustav, care se lăsa greu, deşi dorinţa de a le povesti ce văzuse nu era mai mică decât a lor de a-l auzi.

— Ei hai, Wapherney, ai să ai ce istorisi surorii tale celei mici, care nu mai poate după poveşti de groază. Am fost dus spre Spladgest de mulţimea care se îmbulzea într-acolo. Tocmai se aduseseră cadavrele a trei soldaţi din regimentul de la Munckholm şi a doi poliţişti, găsite ieri, cale de patru leghe, în chei, în fundul prăpăstiei Cascadthymore. Ziceau unii că toţi aceşti nefericiţi alcătuiau ceata trimisă acum trei zile spre Skongen după paznicul fugit de la Spladgest. Dacă-i adevărat, este de

neînţeles cum de au putut fi ucişi atâţia oameni înarmaţi. Mutilarea trupurilor pare a dovedi că au fost prăvăliţi de sus, de pe stânci. Să ţi se facă părul măciucă, nu altceva.

— Cum, Gustav, i-ai văzut? întrebă repezit Wapherney.

— Da, şi-i mai am şi acum dinaintea ochilor.

— Cine se bănuie că i-ar fi omorât?

— Unii zic că ar putea fi vorba de o bandă de mineri, şi afirmau ieri că s-ar fi auzit în munţi sunetul cornului lor.

— Nu zău! spuse Arthur.

— Ba da, chiar aşa; dar un ţăran bătrân a spulberat această ipoteză, amintind că înspre Cascadthymore nu se află nici mine, nici mineri.

— Bine, şi-atunci cine să fi fost?

— Nu se ştie; dacă trupurile nu ar fi întregi, s-ar putea crede că au fost omorâţi de fiare pentru că poartă zgârieturi lungi şi adânci. Şi tot aşa arată şi cadavrul unui bătrân cu barbă albă adus la Spladgest alaltăieri dimineaţă, după furtuna aceea îngrozitoare care te-a împiedicat, dragul meu Wapherney, să te duci ca Leandru pe celălalt mal al golfului s-o vizitezi pe Hero[19] de pe dealul Larsynn.

— Bine, bine! Gustav, spuse Wapherney râzând, dar cine este acel moşneag?

— După lungimea trupului şi a bărbii albe, după nişte mătănii pe care le mai strânge încă între degete, deşi altminteri l-au găsit despuiat de toate, ar fi fost recunoscut, zice-se, un sihastru din împrejurimi; cred că i se spunea pustnicul de la Lynrass. Cert este că nenorocitul a fost ucis şi el; dar în ce scop? Nimeni nu mai omoară azi din fanatism religios, iar bietul om nu avea nimic pe lume decât rasa lui de lână aspră şi mila oamenilor.

---

[19] Hero şi Leandru, eroii unei străvechi şi tragice poveşti de dragoste, de origine grecească. Îndrăgostiţii fiind despărţiţi de Hellespont, Leandru trecea strâmtoarea înot în fiecare seară, călăuzit de o torţă aprinsă de Hero. Dar furtuna stingând-o într-o noapte, Leandru s-a înecat. Valurile i-au adus trupul neînsufleţit la picioarele iubitei lui care, de durere, s-a aruncat şi ea în mare (n. t.).

— Şi spui, reluă Richard, că trupul lui este zgâriat la fel ca ale soldaţilor, ca de unghiile unei fiare?

— Da, dragul meu; iar un pescar susţinea că a văzut nişte urme asemănătoare pe trupul unui ofiţer ucis, găsit acum câteva zile pe plaja de la Urchtal.

— Ciudat! spuse Arthur.

— E îngrozitor! adăugă Richard.

— Ei, reluă Wapherney, gata cu vorbăria şi hai la lucru, că acum trebuie să sosească şi generalul. Dragă Gustav, sunt tare curios să văd aceste cadavre; dacă vrei, diseară, la plecare, vom intra puţin la Spladgest.

XVI

Chiar cea care-l purtase în pântec... maică-sa, se dădea înapoi când îl vedea, şi nu mai recunoştea chipul straniu al fiului ei.

MATURIN, *Bertram*

Da, blestemă şi desăvârşeşte groaznica fatalitate a vieţii mele! Căci l-am luat de soţ copleşită de disperare şi sumbre prevestiri. Un duh m-a înşelat prin farmece hâde. Toate riturile disperării s-au îndeplinit în acea însoţire... Fii mărinimos! înjunghie-mă!
Dă-mi soţul! Dă-mi copilul! înapoiază-mă mie însumi!! Lumea spune că sunt nebună, dar eu te cunosc bine. Priveşte-mă... Nu cer decât moartea! Moartea dăruită de mâna ta. Mâna ta ştie să împartă moartea, dar mie nu vrei să mi-o dai!

(idem)

Ce puţin i-ar fi trebuit ca să fie fericită: o colibă într-o vale a Alpilor, grija casei, i-ar fi fost de-ajuns să-i umple blânda viaţă şi să-i satisfacă puţinele dorinţe; dar eu, duşmanul Domnului, nu am cunoscut odihna până nu i-am zdrobit inima, şi nu i-am nimicit soarta. Trebuie să cadă victimă iadului.

GOETHE, *Faust*

ÎN 1675, ADICĂ CU DOUĂZECI ŞI patru de ani înainte de epoca în care se petrece această povestire, întreg cătunul Thoctree sărbătorise cu bucurie căsătoria blândei Lucy Pelnyrh cu Caroll Stadt, un tânăr înalt, chipeş şi bun la suflet. Trebuie spus că se iubeau de mult; şi cum ar fi fost cu putinţă ca oamenii din sat să nu se intereseze de soarta celor doi tineri îndrăgostiţi în acea zi în care atâtea dorinţe arzătoare, atâtea speranţe îngrijorate aveau să se preschimbe în fericire? Născuţi în acelaşi sat, crescuţi pe aceleaşi meleaguri, Caroll adormise adesea, în copilărie, cu capul în poala lui Lucy; iar după munca zilei, Lucy se rezemase adesea, în timpul adolescenţei, de braţul lui Caroll. Lucy era fata cea mai sfioasă şi cea mai frumoasă din toată regiunea, Caroll băiatul cel mai nobil şi cel mai viteaz. Se iubeau şi nu şi-ar fi putut aminti ziua începutului dragostei lor, cum nu-şi puteau aminti ziua în care se născuseră.

Dar căsătoria lor nu se făcuse, după chipul dragostei lor, încet şi de la sine. Se iviseră interese, învrăjbiri între familii şi rude, felurite piedici; fuseseră despărţiţi un an întreg, şi Caroll suferise mult departe de Lucy, iar Lucy plânsese îndelung departe de Caroll, înaintea acelei zile fericite care îi unea, ca pe viitor să nu mai sufere şi să nu mai plângă decât împreună.

Numai salvându-şi iubita de la un mare pericol o câştigase Caroll în sfârşit pe Lucy. A auzit într-o zi ţipete în pădure; un răufăcător temut de toţi muntenii o surprinsese pe Lucy şi voia s-o răpească. Caroll a atacat cu îndrăzneală acea fiară cu chip omenesc, poreclită Han după răcnetul său ciudat, ca de fiară. Da, într-adevăr, îl atacase pe acela pe care nimeni nu îndrăznea să-l atace; dragostea îi insuflase o putere de leu. A scăpat-o pe iubita sa Lucy şi i-a adus-o înapoi tatălui său, iar tatăl s-a învoit la căsătorie.

Satul întreg se bucurase în ziua nunţii. Doar Lucy părea mâhnită, îl privea cu nespusă dragoste pe scumpul ei Caroll dar, spre mirarea tuturor, cu tot atâta tristeţe. Pe măsură ce fericirea tânărului părea să crească, ochii ei arătau tot mai multă dragoste şi tot mai multă jale. „O, scumpa mea Lucy, îi spuse Caroll după ceremonia sfântă, prezenţa acestui tâlhar care este pentru tot ţinutul o nenorocire, a fost pentru mine o binefacere!” Unii au văzut-o atunci dând din cap fără a răspunde.

Veni şi seara; au fost lăsaţi singuri în căsuţa lor cea nouă, iar dansul şi veselia sporiră în piaţa satului pentru a serba fericirea mirilor.

A doua zi, Caroll Stadt dispăru; un vânător din munţii Kole, care-l întâlnise rătăcind în zori pe malul golfului, aduse tatălui lui Lucy Pelnyrh câteva cuvinte scrise de mâna lui. Bătrânul Will Pelnyrh arătă hârtia pastorului şi primarului, şi nu rămase din veselia din ajun decât deznădejdea cumplită şi tăcută a lui Lucy.

Misterioasa catastrofă înmărmuri tot satul şi se căută în zadar vreo explicaţie. S-au făcut chiar rugăciuni pentru sufletul lui Caroll în aceeaşi biserică în care, cu câteva zile mai înainte, el însuşi cântase imnuri de slavă pentru fericirea sa. Nu se ştia ce putere o mai lega de viaţă pe văduva Stadt. După nouă luni de plâns şi singurătate dădu naştere unui prunc şi, în aceeaşi zi, satul Golyn fu nimicit de căderea stâncii sub care era aşezat.

Naşterea acestui fiu nu alină cu nimic durerea adâncă a mamei. Gill Stadt nu părea să semene cu Caroll. Copilăria lui sălbatică vestea o viaţă şi mai sălbatică. Câteodată un omuleţ fioros – care, după mărturia muntenilor ce-l zăriseră de departe, ar fi fost vestitul Han din Islanda – intra în căsuţa singuratică a văduvei lui Caroll, iar cei care treceau întâmplător prin apropiere puteau auzi tânguiri de femeie şi răcnete de tigru. Omul îl lua cu el pe tânărul Gill şi lunile se scurgeau; apoi îl înapoia mamei lui, mai aspru şi mai înspăimântător ca înainte.

Văduva Stadt îl iubea şi-l ura totodată pe acest copil, îl

strângea uneori în braţele ei de mamă, de parcă ar fi fost singura ei legătură cu viaţa; alteori îl respingea îngrozită şi-l striga pe Caroll, pe scumpul ei Caroll. Nimeni pe lume nu ştia ce-i răvăşeşte inima.

Gill împlinise douăzeci şi trei de ani; o văzu pe Guth Stersen şi se îndrăgosti nebuneşte de ea. Guth Stersen era bogată, el sărac. Plecă atunci la Roeraas să se facă miner şi să câştige aur. Mama lui nu mai ştia nimic despre el.

Într-o noapte, torcea la lumina unei lămpi pe jumătate stinse, în căsuţa ei cu zidurile îmbătrânite ca şi ea în singurătate şi jale, martori muţi ai nopţii atât de misterioase a nunţii ei. Se gândea îngrijorată la fiul ei, a cărui prezenţă, atât de dorită, nu putea decât să-i amintească vechi dureri, sau poate să-i aducă altele. Biata mamă îşi iubea fiul, oricât era de netrebnic. Şi cum să nu-l fi iubit? Doar suferise atâta pentru el!

Se sculă şi luă din adâncul prăfuit al unui vechi dulap un crucifix ruginit. Îl privi câtva timp îngândurată; apoi, cu o mişcare bruscă îl îndepărtă îngrozită:

— Să mă rog! strigă ea; pot eu oare să mă rog? Nefericito, nu te mai poţi ruga decât iadului! Eşti a iadului.

Se cufundase din nou în mohorâta-i visare, când cineva bătu la uşă.

Era ceva neobişnuit pentru văduva Stadt, căci, din cauza vieţii stranii pe care o ducea, toţi locuitorii din Thoctree erau convinşi de multă vreme că avea legături cu spiritele infernale şi se fereau de casa ei. Eresuri ciudate ale unui secol şi ale unei ţări în care domnea neştiinţa! Nefericirea îi adusese aceeaşi faimă de vrăjitorie pe care paznicul Spladgestului o datora ştiinţei!

— O fi fiul meu, o fi Gill! rosti ea repezindu-se la uşă.

Dar vai! nu era el. Era un pustnic mic de stat, într-o rasă de lână aspră, cu gluga trasă pe ochi de sub care nu se vedea decât o barbă neagră.

— Sfinţia ta, spuse văduva, ce vrei de la mine? Nu ştii

la ce uşă ai bătut.

— Cum să nu ştiu! răspunse pustnicul cu o voce răguşită pe care o cunoştea prea bine.

Îşi lepădă mănuşile şi barba neagră şi îşi dădu pe spate gluga, descoperind o faţă hâdă, o barbă roşcată şi mâini înarmate cu gheare fioroase.

— Ah! ţipă văduva, ascunzându-şi faţa între mâini.

— Ei, ce-i! spuse omuleţul, nu ţi-au ajuns douăzeci şi patru de ani ca să te obişnuieşti cu chipul soţului pe care va trebui să-l priveşti o veşnicie?

Ea murmură înspăimântată:

— O veşnicie!

— Ascultă, Lucy Pelnyrh, ţi-am adus veşti de la fiul tău.

— De la fiul meu! Unde este? De ce nu vine?

— Nu poate.

— Dar ai veşti de la el. Îţi mulţumesc. Vai! se întâmplă aşadar să-mi aduci şi fericire!

— Într-adevăr, fericire îţi aduc, spuse omul cu o voce surdă; căci eşti muiere slabă şi mă mir că pântecul tău a purtat aşa băiat. Bucură-te, dar. Te temeai ca fiul tău să nu-mi calce pe urme; nu te mai teme.

— Cum! exclamă mama cu încântare, fiul meu, iubitul meu Gill, s-a schimbat?

Pustnicul îi privea bucuria cu un rânjet sinistru.

— Da! S-a schimbat mult, spuse.

— Şi de ce nu a alergat la mine? Unde l-ai văzut? Ce făcea?

— Dormea.

În bucuria ei, văduva nu luase în seamă nici privirea sinistră, nici expresia de cruntă batjocură a omuleţului.

— De ce nu l-ai trezit, de ce nu i-ai spus: Gill, du-te să-ţi vezi mama?

— Dormea somn adânc.

— O! când va veni? Spune-mi, te implor, dacă am să-l văd curând.

Falsul pustnic scoase de sub rasă o cupă de o formă ciudată.

— Ei bine, văduvo, spuse el, bea pentru grabnica întoarcere a fiului tău!

Văduva scoase un ţipăt de groază. Era o ţeastă omenească. Făcu un gest de spaimă şi nu mai putu rosti nicio vorbă.

— Nu, nu, strigă deodată omul cu voce tunătoare, nu-ţi întoarce privirea, femeie; uită-te bine. Ai cerut să-ţi vezi fiul? Uită-te, îţi spun, căci asta-i tot ce a rămas din el!

Şi, la lumina roşietică a lămpii, întinse către buzele palide ale mamei craniul golit şi uscat al fiului ei.

Prea multe nenorociri se abătuseră asupra sufletului ei pentru ca una mai mult să-i mai poată frânge. Ridică doar înspre asprul pustnic o privire fixă, încremenită.

— O! moartea! spuse ea cu glas stins; moartea! lasă-mă să mor.

— Mori, dacă aşa vrei!... dar adu-ţi aminte, Lucy Pelnyrh, de pădurea de la Thoctree; adu-ţi aminte de ziua în care demonul, punând mâna pe trupul tău, ţi-a dat sufletul iadului! Eu sunt demonul, Lucy, şi tu eşti soaţa mea pe vecie. Acum, mori, dacă vrei.

Aşa se credea, în acele ţinuturi bântuite de superstiţii, că spiritele infernale se arătau uneori printre oameni pentru a duce în mijlocul lor o viaţă închinată crimei şi fărădelegilor. Aşa faimă înspăimântătoare avea şi Han. Se mai credea că femeia care, sedusă sau siluită, se însoţea cu unul din acei diavoli cu chip omenesc, era osândită pe veci împreună cu el.

Faptele pe care pustnicul i le amintea văduvei părură să-i readucă în gând aceste idei.

— Vai! spuse ea îndurerată, aşa-i, nu pot să scap de viaţă! Şi ce-am făcut? Ştii doar prea bine, iubitul meu Caroll, că sunt nevinovată. Braţul unei fete nu are puterea braţului unui demon.

Privirea i se rătăcise şi cuvintele ei incoerente păreau a se naşte din tremurul convulsiv al buzelor.

— Da, Caroll, din acea zi sunt pângărită şi nevinovată; şi demonul mă întreabă dacă am uitat acea zi

înspăimântătoare! Vai, Caroll, nu te-am înşelat; ai sosit prea târziu; fusesem a lui înainte de a fi a ta! Vai! şi voi fi osândită pe vecie. Nu, nu te voi mai întâlni pe tine, după care plâng. La ce bun să mor? Voi merge cu acest monstru într-o lume care-i seamănă, în lumea iadului! Dar ce-am făcut eu? Nenorocirile vieţii mele îmi vor fi de-a pururi socotite păcate.

Micul pustnic aţintea asupra ei o privire triumfătoare şi despotică.

— Ah! exclamă ea deodată întorcându-se spre el. Ah! spune-mi dacă toate astea nu sunt un vis îngrozitor adus de tine. Ştii prea bine că din ziua pierzaniei mele, toate nopţile infame în care spiritul tău m-a căutat au fost însemnate pentru mine de apariţii spurcate, vise înspăimântătoare, vedenii groaznice.

— Femeie, femeie, vino-ţi în fire. Eşti trează şi Gill a murit.

Amintirea vechilor ei nenorociri ştersese parcă din mintea mamei pe cea din urmă; aceste vorbe i-o treziră din nou.

— O, copilul meu! copilul meu! spuse ea; şi glasul ei ar fi înduioşat pe oricine, în afară de fiinţa crudă care o asculta. Nu, are să se întoarcă! Nu a murit! Nu pot să cred că a murit.

— Atunci, du-te de-l cere înapoi stâncilor din Roeraas care l-au zdrobit, golfului Drontheim care l-a înghiţit.

Văduva căzu în genunchi, strigând în deznădejdea ei:

— Dumnezeule, Dumnezeule mare!

— Taci, slujitoare a iadului!

Nefericita tăcu. El urmă:

— Nu te mai îndoi de moartea fiului tău. A fost pedepsit după greşeala tatălui său. Privirea unei femei i-a muiat sufletul de granit. Ai fost a mea, dar nu te-am iubit niciodată. Nefericirea lui Caroll al tău s-a întors asupra lui. Fiul meu şi al tău a fost înşelat de logodnica lui, de cea pentru care a murit.

— A murit! reluă ea, a murit! Să fie adevărat? Vai Gill,

te-ai născut din durerea mea; ai fost zămislit în spaimă şi născut printre lacrimi; gura ta îmi rănea sânul; când erai copil niciodată mângâierile tale nu au răspuns dezmierdărilor mele, nici sărutul tău îmbrăţişărilor mele. Ai fugit de mama ta, ai respins-o pe biata ta mamă atât de singură pe lume şi de părăsită! Nu căutai să-mi ştergi amintirea trecutului dureros decât dându-mi noi prilejuri de mâhnire; mă părăseai pentru demonul căruia îi datorai viaţa, şi eu văduvia; nu mi-ai dăruit, Gill, de-a lungul anilor, nicio bucurie; dar azi moartea ta îmi pare, totuşi, cea mai grea dintre mâhnirile mele, azi amintirea ta îmi pare o amintire plină de farmec şi de alinare. Vai!

Nu putu spune mai mult; îşi ascunse faţa în vălul ei de lână neagră şi începu să plângă cu hohote.

— Muiere slabă! murmură pustnicul; apoi urmă, cu voce aspră: Stăpâneşte-ţi durerea, eu mi-am bătut joc de a mea. Ascultă, Lucy Pelnyrh, pe când tu îţi plângi încă fiul, eu am şi început să-l răzbun. Logodnica lui l-a înşelat cu un soldat din garnizoana de la Munckholm. Tot regimentul va pieri de mâna mea. Priveşte, Lucy Pelnyrh.

Îşi suflecase mânecile rasei şi arăta văduvei braţele lui diforme mânjite de sânge.

— Da, spuse el cu un răcnet de fiară, cred că sufletul lui Gill rătăceşte mulţumit pe plaja de la Urchtal şi în cheile de la Cascadthymore. Hai, femeie, nu vezi sângele ăsta? Potoleşte-te, dară!

Apoi se întrerupse, parcă şi-ar fi amintit ceva.

— Văduvo, nu ţi-a adus nimeni din partea mea o casetă de fier? Cum aşa! Ţi-am trimis aur şi îţi aduc sânge, şi tot mai plângi? Nu faci parte din rasa oamenilor?

Cufundată în deznădejdea ei, văduva tăcea.

— Ei hai! spuse el cu râs aspru. Mută şi neclintită! Nici măcar femeie nu eşti! Lucy Pelnyrh! Şi o scutura de braţ ca să-l asculte: Nu ţi-a adus nimeni o casetă de fier, sigilată?

Văduva, trezită o clipă, îi făcu semn din cap că nu, apoi căzu din nou în mohorâta-i visare.

— A! ticălosul! strigă omuleţul. Ticălos şi necredincios! Spiagudry, acel aur te va costa scump.

Şi lepădându-şi rasa de pustnic, se repezi afară din casă cu un mârâit de hienă pornită în căutarea unui cadavru.

XVII

Mereu singură, o slabă speranţă o mai susţinea; şi aştepta din zi în zi o veste alinătoare; dar vai!...
Tot veghind singură în turnul ce se ridică deasupra mării, mintea ţi s-a rătăcit în lungi visuri de spaimă şi în singurare.

LE PRIEUR

Seniore, îmi pieptăn părul şi-l pieptăn plângând, pentru că mă laşi singură şi pleci pe cărările munţilor.

Doamna către conte, romanţă

ETHEL NUMĂRASE PATRU ZILE lungi şi monotone de când rătăcea singură în grădina mohorâtă a donjonului Slesvig; singură în oratoriu, martor al atâtor lacrimi şi confident al atâtor dorinţe; singură în lunga galerie unde, odată, nu auzise clopotul bătând miezul nopţii. Bătrânul ei tată o întovărăşea uneori, şi totuşi ea era singură căci adevăratul tovarăş al vieţii ei era departe.

Biata fată! Ce vină avea oare de răscumpărat acel suflet neprihănit pentru ca, atât de tânăr, să aibă parte de atâta nenoroc? Scoasă din lume, lipsită de onoruri, de bogăţie, de bucuria tinereţii, de triumfurile frumuseţii, era în închisoare încă din leagăn; întemniţată alături de un tată întemniţat, crescuse văzându-l cum se stinge; şi, culme a nefericirii, ca să nu-i fie străină nicio sclavie, dragostea venise să o caute în închisoare.

Cel puţin dacă iubitul ei Ordener ar fi fost alături de ea; nu i-ar mai fi păsat atunci de libertate. Nici măcar nu ar mai fi ştiut că există o lume de care era despărţită. Şi, de altfel, lumea ei, cerul ei, ar fi fost atunci cu ea în acel donjon strâmt, sub privirea acelor turnuri negre, înţesate de soldaţi, spre care se ridicau ochii plini de milă ai trecătorilor.

Dar, vai! Ordener plecase din nou; şi în loc de a trăi alături de el ore scurte, dar mereu reînnoite, cu mângâieri sfinte şi caste îmbrăţişări, îşi petrecea nopţile şi zilele plângând de dorul lui şi rugându-se să fie ferit de primejdie. Căci o fată are doar rugăciunea şi lacrimile.

Câteodată pizmuia aripile rândunelei libere care venea să-i ceară puţină hrană printre zăbrelele ferestrei. Uneori lăsa gândul să-i fugă cu norul mânat de vânt spre miazănoapte: apoi, întorcea deodată capul şi-şi acoperea ochii de parcă s-ar fi temut să nu-i apară giganticul tâlhar şi începutul unei lupte inegale pe unul din acei munţi îndepărtaţi, ale căror vârfuri albăstrui se zăreau în depărtare ca nişte nori nemişcaţi.

O! ce crunt este să iubeşti când eşti despărţit de fiinţa iubită! Puţine suflete au cunoscut pe deplin această durere, pentru că puţine sunt inimile care au cunoscut dragostea în toată profunzimea ei. Atunci, oarecum străin de propria-i existenţă, omul îşi creează sieşi o însingurare tristă, un vid imens şi, pentru fiinţa absentă, nu ştiu ce lume înspăimântătoare de primejdii, de monştri şi de decepţii; diferitele facultăţi care alcătuiau natura noastră se preschimbă şi se pierd într-un dor nesfârşit de fiinţa a cărei lipsă o ducem; tot ceea ce ne înconjoară este în afara vieţii noastre. Respirăm totuşi, umblăm, acţionăm, dar gândul ne este departe. Ca o planetă rătăcită care şi-ar fi pierdut soarele, trupul se mişcă la întâmplare: sufletul se află altundeva.

XVIII

Pe un scut uriaş acei şefi neînduratori.
Înspăimântă iadul cu cumplite jurăminte;
Şi lângă un taur negru pe care l-au înjunghiat
Toţi, cu mâna în sânge, jură răzbunare.
ESCHIL, *Cei şapte în faţa Tebei*

ŢĂRMUL NORVEGIEI ESTE TOT numai golfuri înguste, golfuleţe, stânci, lagune, capuri, atât de multe încât obosesc memoria călătorului şi răbdarea topografului. Pe vremuri, dacă ar fi să dăm crezare superstiţiilor, fiecare istm era bântuit de un demon, în fiecare golfuleţ locuia o zână, fiecare promontoriu era ocrotit de câte un sfânt; căci superstiţia amestecă toate credinţele pentru a-şi găsi pricină de spaimă. Pe plaja de la Kelvel, cu câteva mile mai la nord de peştera Walderhog, un singur loc era ferit, zice-se, de orice jurisdicţie a spiritelor infernale, intermediare sau cereşti. Era un luminiş pe malul mării, străjuit de o stâncă în vârful căreia se mai zăreau ruinele străvechi ale castelului uriaşului Ralph sau Radulf. Mica pajişte sălbatică, mărginită înspre apus de mare şi strânsă între stânci acoperite cu buruieni, îşi datora privilegiul însuşi numelui acestui vechi senior norvegian, primul ei stăpânitor. Căci nicio zână, niciun diavol, nici măcar un înger nu ar fi îndrăznit să se aşeze ca oaspete sau

stăpânitor al unui loc ce fusese pe vremuri ocupat şi ocrotit de Ralph Uriaşul.

Drept este că numele temut al lui Ralph era de ajuns ca să dea un aer înspăimântător unor locuri foarte sălbatice de felul lor. Dar, oricum, o amintire inspiră mai puţină teamă decât un duh; şi niciodată un pescar întârziat de vreme rea şi nevoit să-şi lege barca în golful lui Ralph nu se întâmplase să vadă vreun duh râzând şi cântând printre suflete rătăcitoare în vârful unei stânci, ori vreo zână plimbându-se printre tufele de iarbă-neagră în carul ei de fosfor tras de licurici, şi nici pe vreun sfânt urcând înapoi către lună după ora rugii sale.

Totuşi, dacă în noaptea care a urmat după marea furtună, valurile mării şi violenţa vântului ar fi îngăduit vreunui marinar rătăcit să tragă la malul acelui liman primitor, poate că l-ar fi cuprins o spaimă superstiţioasă văzând pe cei trei bărbaţi care, în noaptea aceea, şedeau în jurul unui foc mare aprins în mijlocul luminişului. Doi dintre ei purtau pălăriile mari de pâslă şi pantalonii largi ai minerilor regali. Braţele le erau goale până la umăr şi picioarele încălţate cu cizme gălbui. Un brâu din stofă roşie le susţinea săbiile încovoiate şi pistoalele cu ţeavă lungă. Amândoi purtau un corn atârnat de gât. Unul era bătrân, celălalt tânăr, iar desimea bărbii unuia şi lungimea pletelor celuilalt dădeau chipurilor lor aspre şi dure un aspect sălbatic.

După căciula de piele de urs, scurta din piele unsă, puşca purtată pe spate, pantalonii scurţi şi înguşti lăsând genunchii descoperiţi, opincile din coajă de mesteacăn şi baltagul lucitor pe care-l ţinea în mână, puteai lesne recunoaşte în tovarăşul celor doi mineri un muntean din nordul Norvegiei.

Acela care ar fi zărit de departe aceste trei ciudate arătări, pe care flăcările focului, agitate de briza mării, le scăldau în luciri roşii şi schimbătoare, s-ar fi speriat pe bună dreptate, chiar fără să creadă în spectre şi demoni; i-ar fi fost de ajuns să creadă în hoţi şi să aibă ceva mai

mulţi bani decât un poet.

Cei trei oameni întorceau mereu capul înspre cărăruia pierdută din pădurea care se opreşte la luminişul lui Ralph şi, judecând după acele dintre cuvintele lor pe care nu le lua vântul, păreau să aştepte un al patrulea.

— Te-ai gândit tu, Kennybol, că dacă ne-am afla la ora asta în pajiştea învecinată, a spiriduşului Tulbytilbet, sau dincolo, în golful Sfântului Cuthbert, nu l-am aştepta atât de liniştiţi pe acest trimis al contelui de Griffenfeld? zise minerul cel bătrân.

— Nu vorbi aşa tare, Jonas, răspunse munteanul, binecuvântat fie Ralph Uriaşul care ne ocroteşte! Să mă ferească cerul să mai calc vreodată în luminişul lui Tulbytilbet! Mai deunăzi, când voiam să culeg nişte anghelică, am rupt o mătrăgună care a început să sângereze şi să tipe de era să-nnebunesc.

Minerul cel tânăr începu să râdă.

— Nu zău, Kennybol! mi se pare mie că ţipătul mandragorei şi-a arătat toată puterea pe mintea ta slabă.

— Minte slabă ai tu! răspunse supărat munteanul; ia priveşte, Jonas, cum râde de mătrăgună. Râde ca un nebun care se joacă cu un cap de mort.

— Hm! exclamă Jonas. Să meargă el la peştera Walderhog, unde toate capetele celor ucişi de Han, demonul din Islanda, se întorc în fiece noapte să-i horească în jurul culcuşului de frunze uscate şi să clănţăne din dinţi ca să-l adoarmă.

— Asta aşa-i, spuse munteanul.

— Dar, reluă tânărul, nu ne-a făgăduit seniorul Hacket, pe care-l aşteptăm, că acest Han din Islanda are să fie în fruntea răscoalei noastre?

— Ba aşa a făgăduit, răspunse Kennybol; şi cu ajutorul acestui demon suntem în stare să învingem toate mundirele verzi din Drontheim şi chiar din Copenhaga.

— Asta-i bine! zise bătrânul miner, dar să ştiţi că nu eu am să stau noaptea de strajă lângă el.

Un zgomot de frunze uscate foşnind sub paşi omeneşti

atrase atenţia celor trei bărbaţi; întoarseră capetele şi, la lumina focului, îl recunoscură pe noul venit.

— El este! E seniorul Hacket! Bine ai venit seniore Hacket; te-am cam aşteptat. Stăm aci de mai bine de trei sferturi de oră.

Seniorul Hacket era un om scund şi gras; purta veşminte negre şi, faţa-i jovială avea o expresie sinistră.

— Da, prieteni, spuse el; am întârziat pentru că nu ştiam bine drumul şi a mai trebuit să mă şi feresc. M-am despărţit de contele Schumacker azi dimineaţă; iată trei pungi cu aur pe care mi le-a încredinţat pentru voi.

Cei doi bătrâni se repeziră să apuce aurul, cu lăcomia obişnuită a ţăranilor din acea ţară săracă a Norvegiei. Tânărul miner respinse punga pe care i-o întindea Hacket.

— Păstrează-ţi aurul, seniore trimis; aş minţi dacă aş spune că m-am răzvrătit de dragul contelui Schumacker al dumitale; m-am răsculat ca să-i scap pe mineri de tutela regală; m-am răsculat pentru ca bătrâna mea mamă să nu se mai învelească noaptea cu un ţol mai zdrenţuit chiar decât ţărmul Norvegiei noastre.

Departe de a se arăta descumpănit, seniorul Hacket răspunse zâmbind:

— Fie, dragul meu Norbith, am să trimit aceşti bani sărmanei tale mame ca să-şi cumpere două pături noi s-o apere de frig la iarnă.

Tânărul făcu din cap un semn de încuviinţare şi trimisul se grăbi să adauge, ca un orator iscusit:

— Dar fereşte-te să mai vorbeşti atât de necugetat şi să spui că nu te-ai răsculat pentru Schumacker, conte de Griffenfeld.

— Dară... dară, protestară cei doi bătrâni în şoaptă, noi ştim că minerii sunt împilaţi, dar nu-l cunoaştem pe acest conte, pe acest deţinut politic.

— Cum aşa? îi tăie vorba trimisul; ce nerecunoscători sunteţi! Vă chinuiţi în galeriile voastre subterane, lipsiţi de aer şi de lumină, fără nimic al vostru pe lume, sclavi ai celei mai crunte împilări! Cine v-a ajutat? Cine v-a aprins

din nou curajul? Cine v-a dat aur, arme? Cine altul decât strălucitul meu stăpân, nobilul conte de Griffenfeld, mai obidit şi mai nefericit chiar decât voi? Şi-acum, după ce i-aţi primit binefacerile, refuzaţi să le folosiţi pentru a-i reda libertatea, cucerind-o totodată şi pe a voastră?

— Aveţi dreptate, îl întrerupse tânărul miner, nu s-ar cuveni dinspre partea noastră.

— Da, seniore Hacket, întăriră cei doi bătrâni, vom lupta pentru contele Schumacker.

— Curaj, prieteni! Ridicaţi-vă în numele lui, duceţi numele binefăcătorului vostru de la un capăt al Norvegiei la altul. Ascultaţi-mă, totul pare a înlesni lupta voastră dreaptă; veţi scăpa de un duşman cumplit, de generalul Levin de Knud, guvernatorul acestui ţinut. În urma urzelilor tainice ale stăpânului meu va fi rechemat temporar la Bergen. Dar, spune-mi, Kennybol, spune-mi, Jonas, şi dumneata, dragul meu Norbith, tovarăşii voştri sunt gata de luptă?

— Fraţii mei din Guldbransdal, spuse Norbith, nu aşteaptă decât un semn de la mine. Chiar mâine, dacă vreţi...

— Mâine, fie. Minerii tineri pe care îi conduci trebuie să ridice primii steagul răscoalei. Dar dumneata, bunul meu Jonas?

— Şase sute de bărbaţi neînfricaţi din insulele Faroer, care trăiesc de trei zile cu carne de capră neagră şi grăsime de urs în pădurea Bennallag nu aşteaptă decât chemarea cornului bătrânului lor căpitan, Jonas din Loevig.

— Prea bine. Şi alţii, Kennybol?

— Toţi cei care poartă baltag în munţii Kole şi se caţără pe stânci cu genunchii goi sunt gata să se alăture fraţilor lor din mine, de îndată ce va fi nevoie.

— E de ajuns. Înştiinţaţi-i pe tovarăşii voştri, ca să nu se îndoiască de izbândă, adăugă trimisul cu glas tare, că şeful rebeliunii va fi Han din Islanda.

— Este lucru sigur? întrebară toţi trei deodată, cu o

voce în care groaza se împletea cu speranţa.

Trimisul spuse:

— Vă aştept pe toţi trei peste patru zile, la aceeaşi oră, cu cetele voastre întrunite în mina Apsyl-Corh, lângă lacul Smiasen, mai jos de plaiul Stelei Albastre. Han din Islanda are să fie cu mine.

— Vom fi acolo, făgăduiră cei trei şefi. Fie ca Domnul să nu-i părăsească pe cei care primesc ajutorul demonului.

— Din partea lui Dumnezeu să nu aveţi grijă, spuse Hacket rânjind. Ascultaţi-mă bine, veţi găsi în ruinele de la Crag steaguri pentru cetele voastre. Nu uitaţi strigătul de luptă: *Trăiască Schumacker! Să-l scăpăm pe Schumacker!* Acum trebuie să ne despărţim: nu mai e mult până la ziuă. Dar întâi să-mi juraţi tăcerea cea mai desăvârşită asupra celor ce facem noi aici.

Fără a scoate o vorbă, cei trei şeii îşi împunseră cu vârful sabiei o vână din braţul stâng; apoi, apucând mâna trimisului, lăsară să se prelingă într-însa câteva picături din sângele lor.

— Pe sângele nostru, spuseră ei.

Şi cel tânăr adăugă:

— Să mi se scurgă tot sângele precum cel pe care-l dau acum; să-şi bată joc duhul răului de proiectele mele precum furtuna de firul de pai; să-mi fie braţul de plumb când voi avea de răzbunat vreo jignire; să-mi locuiască liliecii mormântul; să fiu, în viaţă fiind, urmărit de cei morţi şi, mort, pângărit de cei vii; să mi se topească ochii în lacrimi ca ai unei muieri dacă voi scoate o vorbă despre ce s-a întâmplat la ăst ceas în ăst luminiş al uriaşului Ralph. Să mă audă prea fericiţii sfinţi.

— Amin, repetară cei doi bătrâni.

Se despărţiră atunci şi în urma lor nu mai rămase în luminiş decât un foc pe jumătate stins, ale cărui pâlpâiri mai urcau la răstimpuri până în vârful turnurilor dărăpănate şi singuratice ale lui Ralph Uriaşul.

XIX

PRIMUL TÂLHAR: Fugi!... Ţinutul acesta, deşi întins, nu are niciun loc să te poţi ascunde; moartea e peste tot.
AL DOILEA TÂLHAR: Seniorul Aldobrand are anume însărcinare de la domnul său să-ţi urmărească viaţa osândită prin toată Sicilia.

MATURIN, *Bertram*

TEODORA: Fugi Tristane, nu mai sta!
TRISTAN: Vai, grozavă boroboaţă!...
TEODORA: Măi, ne-o fi văzut pe toţi?
TRISTAN: Nu ştiu. Bănuiesc că da.

LOPE DE VEGA, *Câinele grădinarului*

BENIGNUS SPIAGUDRY NU ÎNŢELEGEA ce motive puteau îndemna un tânăr bun, zdravăn şi părând a avea încă mulţi ani de trăit, cum era tovarăşul său de drum, să pornească de bunăvoie împotriva înfricoşătorului Han din Islanda. De când umblau împreună, încercase de mai multe ori să-l iscodească, dar tânărul era neclintit în tăcerea lui. Bietul om nu avusese mai mult noroc cu celelalte întrebări dictate de curiozitatea firească pe care i-o trezea ciudatul său tovarăş. O dată încercase pe ocolite să afle câte ceva despre familia şi numele tânărului său stăpân... „Spune-mi Ordener”, răspunsese el scurt, şi acest răspuns atât de nesatisfăcător fusese rostit pe un ton care interzicea orice altă încercare. A trebuit să se resemneze; fiecare îşi are

tainele sale; chiar el, bunul Spiagudry, nu ascundea oare cu grijă în traistă, sub manta, o anume casetă misterioasă, despre care orice investigaţie nu i s-ar fi părut nici binevenită, nici plăcută?

Plecaseră din Drontheim de patru zile, fără să fi înaintat însă prea mult, atât din cauza drumurilor stricate de furtună, cât şi a cărărilor ocolite sau ascunse alese de prudentul paznic fugar, pentru a se feri de localităţi şi de întâlniri nedorite. În sfârşit, după ce lăsaseră Skongenul pe mâna dreaptă, spre seara celei de a patra zile ajunseră pe malul lacului Sparbo.

Era o privelişte întunecată şi măreaţă acea întindere de apă, în care se reflectau ultimele raze ale zilei şi primele stele ale nopţii, într-un cadru de stânci uriaşe, de brazi negri şi de stejari înalţi. Un lac văzut seara produce uneori, la o anumită distanţă, o ciudată iluzie optică; pare că un hău neînchipuit, străpungând globul nostru dintr-o parte în alta, ar lăsa să se vadă cerul prin pământ.

Ordener se opri să privească acele vechi păduri druidice care acoperă munţii din jurul lacului precum părul acoperă un creştet de om, şi colibele de la Sparbo, de culoarea cretei, răspândite pe coastă asemenea unei turme răsfirate de capre albe. Asculta zgomotul îndepărtat al forjelor[20], amestecat cu mugetul surd al marilor păduri fermecate, cu ţipetele intermitente ale gâştelor sălbatice şi cu armonia gravă a valurilor. La nord, o stâncă imensă de granit, luminată încă de soare, se înălţa, maiestuoasă, deasupra micului cătun Oelmoe, apoi vârful ei părea că se încovoaie sub o îngrămădire de turnuri ruinate, ca un uriaş obosit sub povară.

Când sufletul este trist îl bucură spectacolele melancolice, cărora le dăruieşte ceva din melancolia sa. Dacă un om nefericit se întâmplă să ajungă la sfârşitul zilei printre munţi înalţi şi sălbatici, lângă un lac sumbru, lângă o pădure întunecată, va privi acea scenă gravă, acea natură serioasă ca printr-un văl funebru; i se va

[20] Apa lacului Sparbo era renumită pentru călirea otelului (n. a.).

părea că soarele nu apune, ci moare.

Ordener visa, tăcut şi nemişcat, când însoţitorul lui exclamă:

— Prea bine, tinere senior! Este frumos să meditezi astfel în faţa lacului celui mai bogat în pleuronecte din Norvegia.

Această observaţie şi gestul care o întovărăşea l-ar fi făcut măcar să zâmbească pe oricine afară de un îndrăgostit despărţit poate pentru totdeauna de iubita lui.

Învăţatul paznic urmă:

— Şi totuşi, îngăduie să te distrag din docta domniei tale contemplare ca să-ţi amintesc că ziua e pe sfârşite şi că trebuie să ne grăbim dacă vrem să ajungem în satul Oelmoe înainte de a se întuneca.

Observaţia era justă. Ordener o porni din nou şi Spiagudry după el, continuând să depene cugetări, care nu prea erau ascultate, despre fenomenele botanice şi fiziologice pe care le oferă naturaliştilor lacul Sparbo.

— Seniore Ordener, spunea el, ascultă de credincioasa ta călăuză, renunţă la proiectul tău nefast; da, seniore, ne-am stabili pe malul acestui lac atât de curios, unde am putea face împreună o seamă de cercetări erudite, de pildă asupra ciudatei plante *stella canora palustris*, pe care mulţi savanţi o socotesc fabuloasă, dar pe care episcopul Arngrim afirmă că a văzut-o şi a auzit-o pe malul lacului Sparbo. Unde mai pui că am avea bucuria să locuim pe terenul cel mai bogat în ghips din Europa, şi unde sicarii din Drontheim ai zeiţei Themis umblă cel mai puţin. Nu-ţi surâde deloc, tânărul meu stăpân? Hai, renunţă la această călătorie bezmetică; căci, să nu-ţi fie cu supărare, întreprinderea aceasta este periculoasă şi fără profit, *periculum sine pecunia*, adică nebunească şi concepută într-un moment în care era mai bine să-ţi fi venit altă idee.

Ordener, care nu asculta vorbele bietului om, nu-i răspundea decât cu acele monosilabe neînsemnate şi distrate pe care marii guralivi le iau drept răspunsuri.

Ajunseră astfel la cătunul Oelmoe, în piaţa căruia se petreceau lucruri neobişnuite.

Toţi locuitorii: vânători, pescari, fierari, ieşeau din colibe şi se adunau în grabă în jurul unei movile rotunde pe care stăteau câţiva oameni, dintre care unul suna din corn şi flutura în acelaşi timp deasupra capului o mică flamură jumătate albă şi jumătate neagră.

— O fi vreun şarlatan, spuse Spiagudry, vreun ticălos care face din aur plumb şi transformă rănile în ulcere. Hai să vedem ce născocire diavolească vrea să le vândă bieţilor ţărani! Măcar dacă aceşti impostori s-ar mulţumi să-i înşele pe regi, dacă ar imita cu toţii pe danezul Borch şi pe milanezul Borri, alchimiştii care şi-au bătut joc atât de năstruşnic de Frederic al nostru[21]; dar le trebuie şi paralele ţăranilor pe lângă milioanele prinţilor.

Spiagudry se înşela; apropiindu-se de movilă, recunoscură după roba neagră şi boneta rotundă şi ascuţită, un sindic însoţit de câţiva pristavi. Omul care suna din goarnă era cel ce făcea strigările edictelor.

Tulburat, paznicul fugar şopti:

— Zău aşa, seniore Ordener, nu mă aşteptam, intrând în acest târg prăpădit, să dau de un sindic. Marele sfânt Hospiţiu să mă aibă în pază! Ce-o fi vestind?

Nu aşteptă mult şi orice îndoială îi fu spulberată când auzi ridicându-se deodată glasul ascuţit al crainicului, ascultat cu evlavie de mica mulţime a locuitorilor din Oelmoe.

— „În numele majestăţii sale şi din ordinul excelenţei sale generalul Levin de Knud, guvernator, înaltul sindic al ţinutului Drontheim face cunoscut tuturor locuitorilor oraşelor, comunelor şi satelor sus-zisului ţinut că:

[21] Frederic al III-lea a fost înşelat de Borch sau Borrichius, chimist danez, şi mai ales de Borri, şarlatan milanez, care spunea că ar fi îndrăgit de arhanghelul Mihail. Acest impostor uimise Strasbourgul şi Amsterdamul cu pretinsele lui minuni şi nemulţumindu-se cu atât, mincinos din ce în ce mai îndrăzneţ, nu pregetă, după ce înşelase poporul, să-i înşele pe regi: a început cu regina Christina la Hamburg şi a terminat cu regele Frederic al III-lea la Copenhaga (n. a.).

1. S-a pus preţ pe capul numitului Han, de baştină din Klipstadur, în Islanda, ucigaş şi incendiator, una mie de scuzi regali.

Mulţimea fremătă. Crainicul urmă:

2. S-a pus preţ pe capul lui Benignus Spiagudry, necroman şi profanator, fost paznic al Spladgestului din Drontheim, patru scuzi regali.

3. Acest edict va fi publicat în tot ţinutul de către sindicii oraşelor, comunelor şi satelor, care vor ajuta la îndeplinirea lui.“

Sindicul luă edictul din mâinile crainicului şi adăugă cu o voce lugubră şi solemnă:

— Viaţa acestor oameni este oferită cui va voi s-o ia.

Cititorul îşi închipuie lesne că nefericitul nostru Spiagudry nu a putut asculta aceste strigări fără oarecare emoţie, iar semnele de cumplită spaimă care i-au scăpat în acele clipe ar fi atras fără îndoială asupra lui atenţia celor din jur, dacă nu ar fi fost cu toţii interesaţi mai ales de prima parte a edictului.

— S-a pus preţ pe capul lui Han! exclamă un bătrân pescar care venise trăgând după el plasele încă ude. Pe sfântul Usuf, ar putea la fel de bine să pună preţ pe capul lui Belzebut.

— Pentru a păstra măsura cuvenită între Han şi Belzebut, spuse un vânător, uşor de recunoscut după haina lui din piele de căprioară, ar trebui să se ofere o mie cinci sute de scuzi pentru căpăţâna cornută a celui de-al doilea demon.

O bătrână, dând din fruntea-i pleşuvă şi tot învârtindu-şi fusul adăugă:

— Tare aş vrea să văd capul lui Han, ca să ştiu dacă e adevărat ce se zice că ochii lui sunt doi tăciuni aprinşi.

— Să fii sigură că-i aşa, îi răspunse altă bătrână. Nu ştii că a aprins catedrala din Drontheim numai privind-o? Eu aş vrea să văd monstrul în întregime, cu coada lui de şarpe, cu copitele despicate şi cu aripile lui mari de liliac.

— Cine a mai scornit basmele astea, maică bună? o

întrerupse vânătorul cu îngâmfare. L-am văzut, eu, pe acest Han din Islanda în strunga de la Medsyhath; e un om ca noi toţi, atâta doar că e înalt ca un plop de patruzeci de ani.

— Într-adevăr? întrebă din mulţime o voce cu intonaţie ciudată.

Acea voce, care îl făcu pe Spiagudry să tresară, era a unui omuleţ cu faţa ascunsă sub o pălărie mare de miner şi cu trupul acoperit cu o rogojină făcută din trestie şi păr de viţel de mare.

— Ce să zic, spuse atunci cu un râs gros un fierar care-şi purta barosul în bandulieră, că or pune preţ pe capul lui o mie ori zece mii de scuzi regali, să fie înalt de patru stânjeni sau de patruzeci, eu tot n-am să mă duc după el.

— Nici eu, spuse pescarul.

— Nici eu, nici eu, răspunseră cu toţii.

— Totuşi, dacă cineva doreşte, reluă omuleţul, apăi să ştie că Han se va afla mâine în ruina de la Arbar, lângă lacul Smiasen, şi poimâine în peştera Walderhog.

— Omule, eşti sigur de ce spui?

Întrebarea fu pusă în acelaşi timp de Ordener, care asista la scenă cu un interes lesne de înţeles pentru oricine altul decât Spiagudry, şi de un alt omuleţ, destul de rotofei, în haine negre, cu o faţă veselă, şi care ieşise din singurul han al comunei de cum începuse cornul să sune.

Omuleţul cu pălăria mare îi privi un răstimp pe amândoi şi răspunse cu o voce surdă:

— Da.

— Dar cum de ştii, cum de poţi s-o spui cu atâta siguranţă? întrebă Ordener.

— Ştiu unde se află Han din Islanda, cum ştiu şi unde este Benignus Spiagudry; niciunul nici altul nu sunt departe.

Spaima îl cuprinse din nou pe bietul paznic care, neîndrăznind nici să mai privească la misteriosul omuleţ şi, temându-se că peruca lui franţuzească nu-l ascundea

îndeajuns, începu să-i tragă pe Ordener de pulpană, şoptindu-i:

— Stăpâne, seniore, pentru Dumnezeu, fie-ţi milă; din suflet te rog să plecăm, să ieşim din această blestemată suburbie a iadului!

Ordener, mirat şi el, îl privea atent pe omuleţ care, cu spatele la soare, părea dornic să-şi ascundă chipul.

— Pe Benignus Spiagudry, spuse pescarul, l-am văzut la Spladgestul din Drontheim. Este unul cam deşirat.

— E cel pentru care se dau patru scuzi.

Vânătorul izbucni în râs.

— Patru scuzi! Eu unul n-am să-l vânez. Pielea unei vulpi albastre face mai mult.

O asemenea comparaţie l-ar fi jignit rău pe învăţatul paznic în orice altă împrejurare; de data asta, însă, îl linişti întrucâtva. Totuşi se pregătea să-l mai roage o dată pe Ordener să-şi reia drumul, când acesta, care aflase acum ceea ce voia să ştie, i-o luă înainte şi ieşi din îmbulzeala mulţimii care, oricum, începuse să se mai împrăştie.

Deşi avuseseră intenţia, la sosirea în cătunul Oelmoe, să înnopteze acolo, amândoi, parcă înţeleşi, l-au părăsit fără nici măcar să-şi pună unul altuia întrebări în legătură cu motivele care-i îndemnau să plece. Ordener spera să-l întâlnească cât mai curând pe tâlhar, iar Spiagudry să se îndepărteze cât mai iute de poteraşi.

Ordener era prea îngândurat ca să-şi bată joc de necazurile tovarăşului său şi, când rupse tăcerea, vocea lui era afectuoasă.

— Bătrâne, la care ruină poate fi găsit mâine Han din Islanda, după spusele omuleţului acela care părea că le ştie pe toate?

— Nu ştiu... nu am auzit bine, nobile stăpân, spuse Spiagudry, vorbind adevărat de astă dată.

— Va trebui deci să ne resemnăm să-l întâlnim abia poimâine, la peştera Walderhog?

— Într-adevăr, seniore, peştera Walderhog este sălaşul

preferat al lui Han din Islanda..

— Să pornim într-acolo, spuse Ordener.

— S-o luăm spre stânga, ocolind stânca Oelmoe; ne trebuie mai puţin de două zile ca să ajungem.

— Spune-mi, bătrâne, reluă Ordener cu menajamente, îl cunoşti pe omul acela ciudat care părea că te cunoaşte atât de bine?

Întrebarea trezi din nou în sufletul lui Spiagudry spaima care începuse să mai scadă pe măsură ce se depărtau de Oelmoe.

— Nu! Zău, seniore – nu-l ştiu, răspunse el cu voce tremurată. Atâta doar că are un glas tare ciudat!

Ordener încercă să-l liniştească.

— Nu te teme, bătrâne; slujeşte-mă bine şi te voi apăra. Dacă îl înving pe Han, îţi făgăduiesc nu numai iertarea, dar şi mia de scuzi regali oferiţi de justiţie.

Cinstitul Benignus iubea nemaipomenit viaţa, dar iubea aurul din cale-afară. Făgăduiala lui Ordener avu efectul unor cuvinte magice; nu numai că-i alungară temerile, dar treziră la el un fel de ilaritate vorbăreaţă care se descărca în lungi discursuri, în gesticulaţii bizare şi în citate savante.

— Seniore Ordener, spuse el, chiar dacă ar trebui să intru în controversă pe acest subiect cu Over-Bilseuth, zis şi Flecarul, nu, nimic nu m-ar putea opri să afirm că eşti un tânăr înţelept şi onorabil. Chiar, ce poate fi mai vrednic de laudă, *quid cithara tuba vel campana dignius*[22], decât să-ţi expui cu mărinimie viaţa pentru a-ţi izbăvi ţara de un monstru, de un tâlhar, de un demon în care par a fi întruniţi toţi demonii, toţi tâlharii şi toţi monştrii din lume? Să nu-mi spună nimeni că eşti mânat de vreun interes meschin! Nobilul senior Ordener cedează răsplata vitejiei tovarăşului său de drum, bătrânului care-l va fi condus la numai o milă de peştera Walderhog; căci, nu-i aşa, tânărul meu stăpân, că-mi vei îngădui să aştept rezultatul ilustrei tale întreprinderi în cătunul Surb, situat

---

[22] Ce este mai vrednic: harpa, trâmbiţa sau clopotul (lat.).

în pădure, la o milă de malul de la Walderhog? Iar când se va afla strălucita ta victorie, seniore, va izbucni în toată Norvegia o bucurie la fel cu cea care l-a cuprins pe Vermund Proscrisul când, din chiar vârful acestei stânci din Oelmoe pe care o ocolim acum, a văzut focul aprins de fratele său Halfdan, în semn de izbăvire, pe donjonul de la Munckholm...

Auzind acest nume, Ordener îl întrerupse brusc:

— Cum? Se poate vedea donjonul de la Munckholm din vârful acestei stânci?

— Da, seniore, la douăsprezece mile spre sud, între munţii pe care bunii noştri îi numeau Scăunaşele lui Frigga. La ora asta se poate foarte bine vedea farul donjonului.

— Într-adevăr! exclamă Ordener, tulburat la gândul să mai poată vedea o dată locul unde se afla toată fericirea lui. Bătrâne, trebuie să fie vreo cărare care duce în vârful stâncii?

— Da, desigur; o cărare care începe din pădurea în care intrăm acum; urcă lin până la vârful pleşuv al stâncii şi continuă apoi, pe trepte săpate în stâncă de tovarăşii lui Vermund, până la castelul lui. Sunt ruinele acelea care se văd la lumina lunii.

— Ei bine, bătrâne, arată-mi cărarea; vom înnopta în ruinele acelea, în ruinele de unde se vede donjonul de la Munckholm.

— Vai, seniore, la ce ţi-e gândul? spuse Benignus. Oboseala zilei...

— Bătrâne, îţi voi sprijini mersul; pasul meu nu a fost nicicând mai sigur.

— Seniore, mărăcinii au năpădit acea cărare de mult părăsită, pietrele s-au măcinat, noaptea...

— Am să merg eu înainte.

— Se prea poate ca vreo fiară, vreo jivină impură, vreun monstru hâd...

— Nu am plecat la drum ca să mă feresc de monştri.

Gândul de a poposi atât de aproape de Oelmoe îi

displăcea foarte mult lui Spiagudry, dar cel de a vedea farul de la Munckholm şi poate lumina de la fereastra lui Ethel îl încânta şi-l mâna înainte pe Ordener.

— Tânărul meu stăpân, spuse Spiagudry, crede-mă, schimbă-ţi gândul. Presimt că ne va aduce nenoroc.

În faţa dorinţei lui Ordener ruga lui nu avea însă nicio putere.

— Hai! spuse el cu nerăbdare, nu uita că ţi-ai luat obligaţia să mă slujeşti bine. Vreau să-mi arăţi cărarea. Unde e?

— Ajungem îndată la ea, spuse paznicul, nevoit să se supună.

Cărarea li se deschise într-adevăr curând în faţă şi ei îşi începură urcuşul, dar Spiagudry băgă de seamă, cu mirare şi spaimă, că buruienile înalte erau culcate şi rupte, iar vechea cărăruie a lui Vermund Proscrisul părea să fi fost călcată de curând.

XX

LEONARDO: Regele te cheamă.
HENRIQUE: Cum aşa?
LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

AŞEZAT ÎN FAŢA UNOR HÂRTII ÎNtinse pe masa lui de lucru, printre care se puteau deosebi câteva scrisori deschise de curând, generalul Levin de Knud părea cufundat într-o visare adâncă. În picioare lângă el, un secretar îi aştepta ordinele. Generalul ba lovea cu pintenii frumosul covor care i se întindea sub picioare, ba se juca distrat cu decoraţia Elefantului care-i atârna la gât de colanul ordinului. Din când în când deschidea gura, parcă ar fi vrut să spună ceva, apoi se oprea, îşi freca fruntea şi privea din nou la scrisorile desfăcute de pe masă.

— Cum dracu?... strigă el în cele din urmă.

Exclamaţia concluzivă fu urmată de o clipă de tăcere.

— Cine şi-ar fi închipuit, reluă el, că aceşti ticăloşi de mineri vor ajunge până acolo? Nu încape îndoială că au fost împinşi la răzvrătire de instigaţii secrete. Dar ştii tu, Wapherney, că treaba este serioasă? Ştii tu că vreo cinci sau şase sute de netrebnici din insulele Faroer, comandaţi de un tâlhar bătrân, pe nume Jonas, au şi părăsit minele? că un tânăr fanatic, Norbith, a luat comanda revoltaţilor din Guldbransdal? că minerii de la Sund-Moer, de la Hubfallo, de la Kongsberg, colţoşii aceia care nu aşteptau decât un semn, poate s-au şi răzvrătit? Ştii tu că li s-au alăturat şi muntenii, conduşi de bătrânul Kennybol, vulpoiul cel mai şiret din Kole? Mai ştii tu că, după un

zvon care umblă în nordul Drontheimhusului, dacă dăm crezare veştilor trimise de sindici, cel care comandă întreaga insurecţie este chiar acel tâlhar vestit pe capul căruia am pus un preţ, groaznicul Han? Ce spui de toate astea, dragul meu Wapherney? Hm!

— Excelenţa voastră, spuse Wapherney, ştie bine ce măsuri...

— Mai este încă în această nenorocită de treabă ceva ce nu pot înţelege: anume că răscoala ar fi pusă la cale, după cum se spune, de prizonierul nostru Schumacker. Nimeni nu pare mirat de asta, şi e tocmai ce mă miră pe mine cel mai mult. Mi se pare foarte greu ca un om în tovărăşia căruia se complace bunul meu Ordener să fie un trădător. Şi totuşi, minerii, după cum sunt informat, se răscoală în numele lui; numele lui este lozinca şi strigătul lor de luptă; îi păstrează chiar titlurile care i-au fost luate de rege. Asta pare sigur. Dar cum se face că toate aceste detalii să fi fost cunoscute de contesa de Ahlefeld încă de acum şase zile, când primele simptome reale ale insurecţiei abia începeau să se arate printre mineri? Ciudat, foarte ciudat! Oricum, până una alta, trebuie să luăm măsuri. Dă-mi sigiliul, Wapherney.

Generalul scrise trei scrisori, le sigilă şi le dădu secretarului.

— Trimite-o pe aceasta baronului Voethaun, colonelul archebuzierilor, acum în garnizoană la Munckholm, ca să-şi pornească grabnic regimentul împotriva răsculaţilor. Iată, pentru comandantul de la Munckholm un ordin ca să vegheze mai atent ca niciodată asupra fostului mare cancelar. Trebuie să-l văd şi să-l interoghez eu însumi pe acest Schumacker. Iar pe a treia trimite-o la Skongen, maiorului Wolhm, comandantul de acolo, ca să-şi îndrepte o parte din garnizoană spre focarul insurecţiei. Mergi, Wapherney şi vezi să fie executate degrabă poruncile.

Secretarul ieşi, lăsându-l pe guvernator cufundat în gândurile sale.

— Toate acestea sunt foarte îngrijorătoare, îşi spuse el.

Acolo minerii răzvrătiţi, aici intriganta asta de soţie a cancelarului, nebunul meu de Ordener... cine ştie unde! O fi călătorind printre toţi bandiţii aceia, lăsându-l aci sub protecţia mea pe Schumacker care conspiră împotriva statului, şi pe fiica lui, pentru siguranţa căreia m-am înduplecat să mut de acolo compania din care face parte acel Frederic de Ahlefeld pe care Ordener îl acuză. A! nu m-am gândit că această companie poate foarte bine să oprească primele coloane de răzvrătiţi; se află tocmai unde trebuie pentru asta, Walhstrom, unde îşi are garnizoana, este aproape de lacul Smiasen şi de ruina Arbar, un punct pe care revolta îl va cuprinde cu siguranţă.

Ajuns la acest punct al cugetărilor sale, generalul fu întrerupt de zgomotul uşii care se deschise.

— Ce s-a mai întâmplat, Gustav?

— Domnule general, un trimis care cere să se înfăţişeze excelenţei voastre.

— Ce-o mai fi şi cu ăsta? Cine ştie ce pacoste!... Să intre.

Trimisul intră şi înmână guvernatorului un pachet.

— Excelenţă, spuse el, este din partea înălţimii sale, vice-regele.

Generalul deschise grabnic plicul.

— Sfinte Sisoe! exclamă el cu un gest de uimire, îmi vine să cred că au înnebunit cu toţii. Acum i-a venit vice-regelui să mă poftească să mă duc la el, la Bergen. Pentru o afacere urgentă, spune el, şi din poruncă regală... Asta-i o afacere urgentă care pică tare prost. „Marele cancelar, care vizitează actualmente Drontheimhusul, vă va înlocui în timpul absenţei voastre...” Nu prea am încredere în aşa locţiitor! „Episcopul îl va ajuta...” Ce să zic, bună alegere a mai făcut Frederic cu asemenea guvernatori pentru un ţinut răzvrătit: doi oameni de robă: un cancelar şi un episcop! Dar ce să-i faci, invitaţia este cât se poate de urgentă, este porunca regelui. N-am încotro. Dar înainte de a

pleca, vreau să-l văd pe Schumacker şi să-l interoghez. Am impresia foarte clară că vor să mă încurce într-un haos de intrigi, dar conştiinţa mea e o călăuză care nu înşală.

XXI

Totul prinde glas ca să-l acuze de crima sa.

Cain, tragedie

De unde vine acea spaimă care tulbură zilele unei prosperităţi vinovate?...
De ce are sângele glas şi piatra cuvânt?...

CHATEAUBRIAND, *Geniul creştinismului*

— DA, SENIORE CONTE, PUTEM să-i întâlnim chiar azi în ruina Arbar. O mulţime de împrejurări mă îndeamnă să dau crezare acestei informaţii preţioase, pe care am căpătat-o aseară, din întâmplare, aşa cum v-am spus, în satul Oelmoe.

— Mai e mult până la această ruină?

— Se află lângă lacul Smiasen. Călăuza m-a asigurat că vom ajunge acolo înainte de amiază.

Astfel vorbeau doi bărbaţi înfăşuraţi în mantale cafenii, care călăreau în zori pe unul din miile de drumuri şerpuite şi înguste care străbat în toate sensurile pădurea dintre lacurile Smiasen şi Sparbo. Călăuza lor, un muntean cu un corn atârnat de gât şi înarmat cu un topor, mergea înainte pe un căluţ sur, iar în urmă veneau alţi patru călăreţi, înarmaţi până în dinţi, spre care cei doi întorceau din când în când capul, ca şi cum s-ar fi temut să nu fie auziţi.

— Dacă acest tâlhar islandez se află într-adevăr în ruina Arbar, spunea cel al cărui cal era ţinut puţin în urma

celuilalt, am câştigat un avantaj de seamă, căci greutatea mare era să găsim această fiinţă care nu se ştie niciodată unde e.

— Aşa crezi, Musdoemon? Şi dacă n-are să ne accepte propunerea?

— Nu se poate, înălţimea voastră! îi oferim aur şi impunitatea: ce tâlhar n-ar primi?

— Dar ştii prea bine că nu-i un tâlhar obişnuit, aşa că nu-l judeca după tine; dacă refuză, cum ţi-ai putea împlini făgăduiala dată alaltăieri noapte celor trei şefi ai insurecţiei?

— Nobile conte, în acest caz, pe care îl socot cu neputinţă dacă avem norocul să-l găsim pe omul nostru, a uitat înălţimea voastră că un fals Han din Islanda mă aşteaptă peste două zile, la ora hotărâtă, la Steaua-Albastră, locul întâlnirii cu cei trei şefi, nu departe de ruina Arbar?

— Ai dreptate, ai întotdeauna dreptate, dragul meu Musdoemon, răspunse nobilul conte; şi fiecare se întoarse la gândurile lui.

Ca să-l distreze pe conte, Musdoemon, care avea tot interesul să întreţină buna dispoziţie a stăpânului său, întrebă pe călăuză:

— Spune-mi, omule, ce este crucea aceea veche de piatră care se înalţă colo sus, după lăstărişul acela de stejari?

Călăuza, om cu privirea fixă şi cu o expresie nătângă, se întoarse şi dădu din cap de câteva ori spunând:

— Aia! Măria ta este cea mai veche spânzurătoare din Norvegia; a fost ridicată de regele Olaf pentru un judecător care căzuse la înţelegere cu un tâlhar.

Musdoemon zări pe faţa stăpânului său o expresie cu totul diferită de cea pe care spera s-o vadă în urma vorbelor nemeşteşugite ale călăuzei.

— A fost, urmă acesta, o poveste cum nu se mai află! mi-a povestit-o mătuşa Osie: tâlharul a fost pus să-l spânzure pe judecător.

Biata călăuză n-avea cum să ştie că păţania cu care voia să-i înveselească pe călători era aproape o insultă la adresa lor.

Musdoemon îl opri.

— Destul, destul, spuse, cunoaştem povestea.

„Obraznicul! îşi spuse contele, cunoaşte povestea! A! Musdoemon, ai să-mi plăteşti scump neobrăzarea asta.”

— Înălţimea voastră a spus ceva? întrebă Musdoemon cu voce umilă.

— Chibzuiam cum să fac ca să-ţi obţin în sfârşit Ordinul Danebrogului. Căsătoria fiicei mele Ulrica cu baronul Ordener poate fi un bun prilej.

Musdoemon răspunse cu declaraţii de devotament şi recunoştinţă.

— Dar să vorbim despre treburile noastre, continuă contele. Crezi că mecklemburghezul a primit ordinul de rechemare temporară pe care i l-am trimis?

Cititorul va fi înţeles, poate, că era vorba de generalul Levin de Knud, originar din Mecklemburg, şi pe care contele obişnuia să-i numească astfel.

„Să vorbim despre treburile noastre! îşi spuse în gând Musdoemon jignit; ai zice că treburile mele sunt una şi *treburile noastre* alta.”

— Seniore conte, răspunse el cu glas tare, îmi închipui că trimisul vice-regelui trebuie să fie acum la Drontheim şi, prin urmare, că generalul Levin a început să-şi facă pregătirile de drum.

Contele reluă cu voce afectuoasă.

— Această rechemare, dragul meu, este una din sforăriile tale cele mai reuşite, una din urzelile tale cele mai bine concepute şi executate.

— Este atât meritul meu cât şi al înălţimii voastre, răspunse Musdoemon, dornic, cum am mai spus, să-l amestece pe conte în toate uneltirile lui.

Acesta desluşise gândul ascuns al omului său de încredere, dar voia să pară că nu l-a înţeles. Surâse:

— Dragul meu secretar de taină, eşti modest ca

întotdeauna; dar nimic nu mă va împiedica să-ţi recunosc serviciile eminente. Prezenţa contesei Elphège şi absenţa mecklemburghezului îmi asigură izbândă deplină la Drontheim. Iată-mă şeful provinciei, şi dacă Han din Islanda acceptă să ia comanda răzvrătiţilor pe care vreau să i-o ofer chiar eu, mie îmi va reveni, în faţa regelui, gloria de a fi înăbuşit această răscoală primejdioasă şi de a fi pus mâna pe formidabilul tâlhar.

Astfel vorbeau amândoi în şoaptă, când călăuza întoarse capul spre ei:

— Seniorii şi stăpânii mei, spuse el, iată, la stânga noastră, movila pe care Bjord cel Drept a pus să fie descăpăţânat în faţa întregii sale armate Vellon cel cu două feţe, trădătorul care îi îndepărtase pe adevăraţii apărători ai regelui şi adusese vrăjmaşul în tabără, ca să se creadă că doar el l-a scăpat.

Aceste amintiri din istoria vechii Norvegii nu păreau a fi pe gustul lui Musdoemon, căci întrerupse brusc vorbele călăuzei:

— Ia mai taci, omule, vezi-ţi de drum şi priveşte înainte; ce ne pasă nouă ce prostii învechite îţi reamintesc nişte ziduri năruite sau nişte copaci uscaţi. Îl plictiseşti pe stăpânul meu cu basmele tale băbeşti.

Aşa şi era.

XXII

Rage-acuma hămesit
Leul; urlă-n lună lupul
Şi plugarul obosit
Îşi dedă odihnei trupul.
Leneş pâlpâie văpaia
Pe tăciuni, cobind a moarte,
Ţipă-n turnuri cucuvaia.
Ceasul tainic nu-i departe
Când strigoii-n ţintirim
Ies din gropi întredeschise.

SHAKESPEARE, *Visul unei nopţi de vară*

Ajunşi la pădurea de pini care le tăia calea, au cercetat semnele. Semnele erau a piază-rea.
Bunul Nugno-Salido, foarte mâhnit de cele văzute, spuse: „Să ne întoarcem în castelul nostru de la Salas. Să nu mergem mai departe, semnele sunt rele, un vultur a prins în gheare o bufniţă care ţipa cât putea. Corbii croncănesc a jale. Să nu mergem mai departe."

Cei şapte infanţi din Lara

SĂ NE ÎNTOARCEM LA ORDENER.
L-am lăsat împreună cu Spiagudry, urcând anevoie, la lumina lunii ce răsărea, pe coama stâncii încovoiate de la Oelmoe. Ţăranii norvegieni numeau pe atunci această stâncă, pleşuvă în partea unde începea să se rotunjească, *Gâtul Vulturului*, numire ce se potrivea într-adevăr destul

de bine cu înfăţişarea acelei mase enorme de granit.

Pe măsură ce călătorii noştri urcau spre partea golaşă a stâncii, mărăcinişul lua locul pădurii, muşchiul pe acela al ierbii, iar măceşul sălbatic, grozamele şi laurul ghimpat înlocuiau stejarii şi mestecenii; sărăcire a vegetaţiei care, pe munţii înalţi, vesteşte întotdeauna apropierea vârfului prin subţierea progresivă a stratului de pământ aşternut peste ceea ce s-ar putea numi osatura muntelui.

— Seniore Ordener, spuse Spiagudry, a cărui minte neastâmpărată părea să fie neîncetat răpită de un vârtej de idei deosebite, acest urcuş este foarte obositor şi a trebuit tot devotamentul ce ţi-l port ca să te urmez... Dar mi se pare că zăresc acolo, la dreapta, un minunat *convolvulus*; mi-ar plăcea să-l cercetez îndeaproape. Ce păcat că nu este lumină. Nu ţi se pare o necuviinţă ca un învăţat ca mine să fie evaluat la patru scuzi? Este adevărat că faimosul Fedru era sclav, şi că şi Esop, dacă este să dăm crezare eruditului Planudes, a fost vândut la târg ca o vită sau ca un obiect oarecare. Şi cine nu s-ar simţi onorat să fie asemuit cu marele Esop?

— Şi cu vestitul Han? întrebă Ordener zâmbind.

— Pe sfântul Hospiţiu, răspunse paznicul, nu-i rosti numele; m-aş lipsi bucuros de aşa asemănare, ţi-o jur, seniore. Dar n-ar avea haz ca preţul pus pe capul lui să-i revină lui Benignus Spiagudry, tovarăşul lui de înjosire? Seniore Ordener, eşti mai nobil decât Janson, care nu a dăruit Lâna de aur pilotului corăbiei Argo; şi totuşi, expediţia domniei tale, al cărei scop nu-l prea înţeleg, nu este mai puţin primejdioasă decât a lui Janson.

— Dar, spuse Ordener, de vreme ce-l cunoşti pe Han din Islanda, mai dă-mi câteva amănunte despre el. Mi-ai spus că nu este un uriaş cum se crede îndeobşte.

Spiagudry îl întrerupse:

— Stai, stăpâne! ascultă, se aude în urma noastră un zgomot de paşi.

— Aşa-i, răspunse liniştit tânărul. Dar nu te speria; o fi vreo sălbăticiune gonită de prezenţa noastră şi care se

retrage în hăţiş.

— Ai dreptate, tinere Cezar; de mult n-au mai văzut pădurile astea fiinţă omenească! Dacă ar fi să judecăm după greutatea pasului, animalul trebuie să fie destul de mare. O fi vreun elan sau vreun ren. Sunt mulţi prin această parte a Norvegiei. Mai sunt şi râşi. Am văzut o dată unul, pe care l-au adus la Copenhaga; era monstruos de mare. Trebuie să-ţi descriu fiara.

— Scumpa mea călăuză, spuse Ordener, mai bine mi-ai descrie altă fiară, nu mai puţin cruntă, pe fiorosul Han.

— Vorbeşte încet, seniore! Ce liniştit rosteşte stăpânul un asemenea nume! Nu ştii... Doamne Dumnezeule! seniore, ascultă!!

Vorbind astfel, Spiagudry se apropie de Ordener, care auzise într-adevăr, foarte desluşit, un ţipăt asemănător cu acel răcnet care, cum poate îşi mai reaminteşte cititorul, îl speriase aşa de tare pe sfiosul paznic în seara furtunoasă în care plecaseră din Drontheim.

— Ai auzit? şopti acesta, gâfâind de spaimă.

— Da, am auzit, spuse Ordener, şi nu înţeleg de ce tremuri. Este un urlet de sălbăticiune, poate chiar al unuia din acei râşi de care vorbeai mai adineauri. Gândeai că poţi trece la ora asta a nopţii prin asemenea locuri fără să ai niciun semn de prezenţa jivinelor pe care le tulburi? Te asigur, bătrâne, că sunt mai speriate ca noi.

Văzându-şi tânărul tovarăş atât de liniştit, Spiagudry îşi mai veni şi el în fire.

— S-ar putea să ai dreptate, seniore. Dar acest răcnet de fiară seamănă îngrozitor cu o voce... Nu a fost deloc fericită ideea, iartă-mă că ţi-o spun, stăpâne, de a urca până la acest castel al lui Vermund. Mă tem să nu ni se întâmple vreo nenorocire pe *Gâtul Vulturului*.

— Să n-ai nicio teamă câtă vreme eşti cu mine, răspunse Ordener.

— O! nimic nu te sperie; şi totuşi, seniore, numai preafericitul sfânt Pavel putea să prindă vipera fără să fie muşcat. Nici nu ai băgat de seamă, când am intrat pe

poteca asta blestemată, că era umblată de curând, aşa că ierburile călcate nici nu prinseseră încă a se ridica.

— Toate astea mă sperie prea puţin, trebuie să recunosc. Iar liniştea minţii mele nu depinde de mult-puţina aplecare a firelor de iarbă. Uite, ieşim acum din mărăciniş; nu o să mai auzim nici fâşâit de paşi, nici răcnet de fiară; de aceea nu-ţi mai spun, buna mea călăuză, să-ţi aduni tot curajul, ci toate puterile, căci poteca săpată în stâncă are să fie şi mai greu de urcat.

— Nu că ar fi mai pieptişă, seniore, dar învăţatul călător Suckson spune că este des întreruptă de stânci prăvălite sau de pietroaie mari, ce nu pot fi urnite, şi peste care e greu de trecut. Îndeosebi, puţin mai încolo de poarta Malaer, de care ne apropiem, ar fi o piatră mare triunghiulară, de granit, pe care doream de mult să o văd. Schoenning afirmă că a văzut pe ea cele trei semne runice primordiale.

Călătorii călcau de câtva timp pe stâncă goală; ajunseră la ruinele unui turn mic prin care trebuiau să treacă şi asupra căruia Spiagudry atrase atenţia lui Ordener:

— Este poarta Malaer, seniore. De-a lungul acestei poteci săpate în stâncă se află câteva construcţii interesante, care ne învaţă cum erau vechile întărituri ale castelelor noastre norvegiene. Poarta asta tăinuită, păzită întotdeauna de patru oşteni, era prima lucrare înaintată a cetăţii lui Vermund. În legătură cu cuvântul poartă, călugărul Urensius face o remarcă neaşteptată; cuvântul *janua*, care vine de la *Janus*, al cărui templu avea uşi atât de vestite, ar fi dat cuvântul *janicer* sau *ienicer*, paznic la poarta sultanului. Ar fi ciudat ca numele celui mai blajin prinţ din istorie să fi trecut la oştenii cei mai cruzi de pe pământ.

În tot timpul sporovăielii ştiinţifice a paznicului, cei doi drumeţi înaintau destul de anevoie pe pietrele lunecoase sau ascuţite, în jurul cărora crescuse acea iarbă scurtă şi alunecoasă ce se găseşte uneori pe stânci. Ordener îşi

uita oboseala la gândul fericit de a putea zări acel Munckholm atât de îndepărtat. Spiagudry exclamă deodată:

— A! o zăresc! Numai priveliştea ei mă răsplăteşte pentru toată osteneala mea. O văd, seniore, o văd!

— Pe cine? întrebă Ordener, cu gândurile duse la iubita lui, Ethel.

— Uite acolo, seniore, piramida triunghiulară despre care vorbeşte Schoenning! Voi fi, cu profesorul Schoenning şi episcopul Isleif, al treilea învăţat care va fi avut fericirea s-o cerceteze. Din păcate doar la lumina lunii.

Când se apropie de faimoasa piatră, Spiagudry scoase un ţipăt totodată de durere şi de spaimă. Mirat, Ordener îl întrebă ce i se mai întâmplase; dar paznicului arheolog îi trebui câtva timp înainte de a-i putea răspunde.

— Ziceai, spuse Ordener, că piatra închide drumul; vezi că, dimpotrivă, îl lasă perfect liber, şi asta trebuie să te bucure.

— Ba tocmai asta mă necăjeşte! răspunse Benignus cu o voce jalnică.

— Cum aşa?

— Dar, seniore, reluă paznicul, nu vezi că această piramidă a fost mişcată de la locul ei; că baza ei, care mai înainte era aşezată pe cărare, se află acum expusă la aer, şi că piatra este acum culcată tocmai pe acea faţă pe care Schoenning descoperise semnele runice primordiale? Vai ce nenoroc!

— Îţi înţeleg dezamăgirea, spuse tânărul.

— Unde mai pui, adăugă Spiagudry îngrozit, că mutarea unei asemenea mase dovedeşte prezenţa aici a unei fiinţe supraomeneşti. Dacă n-a fost diavolul, doar un singur om, în toată Norvegia, este destul de puternic ca să...

— Scumpa mea călăuză, iar te-au apucat spaimele. Cine ştie dacă această piatră nu zace aşa de mai bine de un secol?

— E drept, reluă Spiagudry cu o voce mai liniştită, că sunt o sută şi cincizeci de ani de când a studiat-o ultimul cercetător. Dar mi se pare că a fost răsturnată de curând. Locul pe care stătea mai este încă umed. Uite, seniore.

Ordener, grăbit să ajungă la ruine, îşi smulse călăuza de lângă piramida minunată şi reuşi cu vorbe înţelepte să împrăştie spaima ce-l cuprinsese din nou pe bătrânul învăţat în faţa straniei deplasări a pietrei.

— Ascultă-mă, bătrâne, n-ai decât să te stabileşti pe malul acestui lac după ce vei fi primit mia de scuzi pe capul lui Han, şi să faci orice fel de cercetări îţi va pofti inima.

— Ai dreptate, nobile senior; dar nu vorbi atât de uşor despre o victorie ce pare destul de îndoielnică. Îţi voi da un sfat, ca să-l poţi răpune mai uşor pe monstru.

Ordener se apropie iute de Spiagudry.

— Un sfat! Ce sfat?

— Tâlharul, îi răspunse bătrânul în şoaptă, privind neliniştit în jurul lui, poartă atârnată la brâu o ţeastă din care obişnuieşte să bea. Este ţeasta fiului său, luată de pe cadavrul pentru a cărui profanare sunt urmărit...

— Vorbeşte puţin mai tare şi nu mai tremura aşa, abia te aud. Ei, ce-i cu ţeasta aceea?

— Trebuie să pui mâna pe ea, spuse Spiagudry aplecându-se către urechea tânărului. Monstrul ţine la ea ca la un lucru vrăjit. Când vei fi stăpân pE ţeasta fiului său, îl vei putea răpune cum vei voi.

— Foarte bine, omule, dar cum să pun mâna pe ţeasta aceea?

— Prin şiretlic, stăpâne; când doarme monstrul, poate...

Ordener îl întrerupse.

— Destul. Sfatul tău nu-mi este de folos; eu nu trebuie să ştiu dacă un duşman doarme. Nu ştiu să lupt decât cu spada.

— Doamne, Doamne! Nu e lucru dovedit că arhanghelul Mihail nu s-a folosit de şiretlic pentru a doborî pe Satana...

Spiagudry îşi curmă brusc vorba şi, întinzându-şi mâinile înainte, exclamă cu o voce aproape stinsă:

— Cerule! cerule! ce văd acolo? Priveşte, stăpâne, nu se vede un omuleţ care merge înaintea noastră pe potecă?

— Nu, răspunse Ordener, ridicându-şi privirea... Nu văd nimic.

— Nimic, seniore? Aşa-i, poteca ocoleşte şi el a dispărut după stâncă. Să nu mergem mai departe, seniore, te rog din suflet.

— Într-adevăr, dacă pretinsul individ a dispărut aşa de repede, înseamnă că nu are de gând să ne aştepte; şi dacă el a găsit de cuviinţă să fugă, asta nu înseamnă că trebuie să fugim şi noi.

— Sfinte Hospiţiu, ai milă de noi! îngăimă Spiagudry care, de câte ori se afla în primejdie, îşi amintea de ocrotitorul său favorit.

— Ai luat umbra mişcătoare a unei bufniţe speriate drept o fiinţă omenească, mai spuse Ordener.

— Şi totuşi, mi s-a părut că am văzut un omuleţ; ce-i drept, lumina lunii înşală adesea în chip surprinzător. Aşa i s-a întâmplat şi lui Baldan, senior de Merneugh, care a luat perdeaua albă a patului său drept năluca maică-si, ceea ce l-a hotărât să meargă a doua zi să-şi declare paricidul în faţa judecătorilor din Christiania care, altminteri, îl condamnau pe pajul nevinovat al răposatei. Astfel lumina lunii i-a salvat pajului viaţa.

Nimeni nu uita mai bine de prezent pierzându-se în trecut decât Spiagudry. O amintire, culeasă din străfundul vastei sale memorii, îi era de ajuns pentru a alunga toate impresiile prezentului. Povestea lui Baldan îi risipi astfel temerile, şi urmă cu o voce mai liniştită.

— Da, se poate ca lumina lunii să mă fi înşelat şi pe mine.

Între timp ajunseseră în vârful *Gâtului Vulturului* şi zăriră din nou ruinele ascunse în timpul urcuşului de rotunjimea stâncii.

Cititorul nu trebuie să se mire că întâlnim, atât de des în Norvegia ruine pe crestele munţilor. Oricine a umblat prin munţi în Europa va fi văzut numeroase vestigii de cetăţi şi de castele înfipte pe piscurile cele mai înalte, ca nişte vechi cuiburi de vulturi. În Norvegia, mai ales, în secolul în care ne duce această istorisire, asemenea construcţii „aeriene” uimeau atât prin varietatea, cât şi prin numărul lor. Uneori erau lungi ziduri cu creste dărăpănate, încingând câte o stâncă ca un brâu; alteori turnuri subţiratice şi ascuţite ce încununau un pisc; sau, pe fruntea pleşuvă a unui munte înalt, turnuri mătăhăloase, grupate în jurul unui donjon masiv, semănând de departe cu o coroană din alte vremuri. Alături de fragilele arcade ogivale ale vreunui claustru gotic găseai stâlpii greoi, parcă egipteni, ai unei biserici saxone; lângă citadela cu turnuri pătrate a unei căpetenii păgâne, cetăţuia cu creneluri a unui senior creştin; în preajma castelului ruinat de vremuri, o mănăstire distrusă de război. Din toate aceste ziduri, amestec straniu de arhitecturi, aproape uitate azi, ridicate cu îndrăzneală pe locuri în aparenţă inaccesibile, nu mai dăinuiau decât rămăşiţe, mărturii totodată ale puterii şi ale nimicniciei omului. Poate că în incinta lor se petrecuseră multe lucruri mai demne de a fi povestite decât tot ce se povesteşte pe pământ; dar întâmplările trec, ochii care le-au văzut se închid, tradiţiile se sting cu scurgerea anilor, ca un foc neîngrijit; şi atunci cine mai poate pătrunde taina veacurilor?

Castelul lui Vermund Proscrisul unde soseau atunci drumeţii noştri era unul din cele de care superstiţia lega cele mai multe poveşti ciudate şi întâmplări miraculoase. După zidurile din bolovani legaţi cu un mortar mai tare ca piatra se vedea lesne că fusese clădit prin veacul al cincilea sau al şaselea. Numai unul dintre cele cinci turnuri îşi mai păstra înălţimea de odinioară, celelalte patru, mai mult sau mai puţin năruite şi acoperind vârful stâncii, cu rămăşiţele lor, erau legate între ele prin şiruri

de ruine, care arătau vechile margini ale curţilor din incinta castelului. Era greu de pătruns în acea incintă, plină de pietroaie, de bucăţi de stâncă şi de arbuşti de tot soiul, care, târându-se din ruină în ruină, acopereau cu tufele lor zidurile căzute, sau lăsau să atârne până în prăpastie lungile lor ramuri flexibile. Acolo, în împletitura aceasta de ramuri, veneau, zice-se, să se legene sub razele lunii, nişte duhuri albăstrui – sufletele vinovate ale celor care se înecaseră de bunăvoie în lacul Sparbo; tot acolo priponea spiriduşul lacului norul pe care trebuia să plece la răsăritul soarelui. Mistere înfricoşătoare la care, nu o dată fuseseră martori unii pescari îndrăzneţi care, pentru a profita de somnul câinilor de mare[23], îşi duceau barca în timpul nopţii până sub stâncă Oelmoe, ce se încovoia în întuneric deasupra Capetelor lor precum bolta ruptă a unui pod uriaş.

Călătorii noştri reuşiră să treacă dincolo de zidul de împrejmuire al castelului, strecurându-se cu destulă greutate printr-o crăpătură, căci fosta poartă era astupată de ruine. Singurul turn rămas în picioare, după cum am spus, se afla la capătul stâncii. Din vârful turnului, îi spuse Spiagudry lui Ordener, putea fi zărit fanalul de la Munckholm. Se îndreptară către el, deşi bezna era acum deplină. Luna se ascunsese în spatele unui nor negru. Se pregăteau să treacă printr-o spărtură dincolo de un alt zid, pentru a pătrunde în ceea ce fusese cea de-a doua curte a castelului când Benignus se opri brusc şi-l apucă pe Ordener de braţ, dar cu o mână ce tremura în aşa hal, încât scutura tot trupul tânărului.

— Ce-i?... întrebă Ordener mirat.

Fără a răspunde, Benignus îi strânse braţul şi mai tare, parcă cerându-i să tacă.

— Bine, dar... reluă tânărul.

O nouă strângere şi un oftat pe jumătate înăbuşit îl hotărâră să aştepte ca noua spaimă a călăuzei sale să se

[23] Câinii de mare sunt temuţi de pescari pentru că sperie peştele (n. a.).

curme.

În sfârşit, Spiagudry rosti cu voce stinsă:

— Stăpâne! acum ce mai zici?

— Despre ce? întrebă Ordener.

— Nu-ţi pare rău acum, seniore, continuă celălalt pe acelaşi ton, că ai urcat până aici?

— Nu, într-adevăr, buna mea călăuză, şi sper să urc şi mai sus. De ce să-mi pară rău?

— Cum, seniore, n-ai văzut?...

— Să văd ce?

— N-ai văzut? repetă cinstitul paznic din ce în ce mai înspăimântat.

— Nu, zău! răspunse Ordener pierzându-şi răbdarea. N-am văzut nimic şi nu am auzit decât zgomotul dinţilor tăi clănţănind de frică.

— Cum? acolo, după zidul acela, în umbră, doi ochi de jeratic, ca nişte comete, aţintiţi asupra noastră... Nu i-ai văzut?

— Pe legea mea, nu.

— Nu i-ai văzut rătăcind, urcând, coborând şi dispărând apoi printre ruine?

— N-am văzut nimic. Şi la urma urmei ce-mi pasă?

— Cum, seniore Ordener, nu ştii că nu există în Norvegia decât un singur om ai cărui ochi să lucească aşa în întuneric?

— Ei, şi-atunci? Cine este acel om cu ochi de pisică? Să fie Han, temutul islandez? Cu atât mai bine! Dacă este aici ne scuteşte de drumul până la Walderhog.

Acest *cu atât mai bine* nu-i prea venea la socoteală lui Spiagudry, care nu se putu împiedica să nu-şi dezvăluie gândurile ascunse, exclamând involuntar:

— Dar, seniore, mi-ai făgăduit să mă laşi în satul Surb, la o milă de locul luptei!

Bunul, nobilul Ordener înţelese şi zâmbi:

— Ai dreptate, bătrâne; ar fi nedrept să te bag în primejdiile care mă privesc numai pe mine. Dar nu te teme. Prea îl vezi peste tot pe acest Han din Islanda.

Crezi că nu poate fi, printre ruinele de aici, vreo pisică sălbatică cu ochii lucitori ca ai omului acela?

Pentru a cincea oară Spiagudry reuşi să-şi mai vină în fire, fie că explicaţia lui Ordener i se păru într-adevăr firească, fie că liniştea tânărului său însoţitor era molipsitoare.

— A! seniore, fără domnia ta muream de zece ori de spaimă, căţărându-mă pe aceste stânci. Drept este că fără domnia ta nici nu mă încumetam s-o fac.

Luna se ivi din nou, luminând intrarea turnului la picioarele căruia ajunseseră. Pătrunseră, ridicând o perdea deasă de iederă din care căzură şopârle adormite şi cuiburi vechi de păsări de noapte. Paznicul luă de pe jos două pietre pe care le lovi una de alta şi aprinse cu scânteia lor o grămadă de frunze uscate şi crenguţe adunate de Ordener. Curând, o flacără luminoasă prinse a se ridica, împrăştiind întunericul din jur şi permiţându-le să cerceteze interiorul turnului.

Nu mai rămăsese din acesta decât zidul exterior, rotund, foarte gros şi acoperit cu iederă şi muşchi. Tavanele celor patru etaje se surpaseră, unul după celălalt, la partea de jos, unde formau o grămadă de moloz. O scară îngustă, fără rampă, ruptă pe alocuri, urca în spirală pe suprafaţa interioară a zidului, ajungând până în vârf. De cum se aprinse focul, o sumedenie de bufniţe şi ereţi îşi luară zborul, scoţând ţipete speriate şi sinistre; lilieci mari atingeau, la răstimpuri, flăcările cu aripile lor de culoarea cenuşei.

— Gazdele astea nu prea se bucură de oaspeţi, spuse Ordener, dar te rog, nu te mai speria.

— Eu, seniore, spuse Spiagudry aşezându-se lângă foc, eu să mă tem de o bufniţă sau de un liliac! Trăiam alături de cadavre şi nu-mi păsa de vampiri. Nu mă tem decât de cei vii. Nu sunt viteaz, recunosc, dar nici nu sunt superstiţios. Şi-acum, ştii ceva, seniore, să dăm încolo aceste zburătoare cu aripi negre şi glas răguşit, şi să ne gândim la cină.

Ordener nu se gândea decât la Munckholm.

— Am adus ceva merinde, spuse Spiagudry, scoţându-şi traista de sub manta; dar dacă foamea domniei tale se potriveşte cu a mea, acest codru de pâine neagră şi bucata asta de brânză râncedă nu au să ne sature. Cred că vom fi nevoiţi să rămânem departe de limitele impuse de legea lui Filip cel Frumos, regele Franţei. Or fi ceva cuiburi de pescăruşi sau de fazani în vârful turnului: dar cum să ajungi acolo pe scara asta şubredă, care ar putea ţine cel mult nişte spiriduşi?

— Şi totuşi, insistă Ordener, va trebui să mă ţină şi pe mine, căci sunt hotărât să urc până sus.

— Cum, stăpâne? pentru nişte cuiburi de pescăruşi? Pentru Dumnezeu, renunţă la această imprudenţă. Nu face să-ţi rupi gâtul pentru a îmbunătăţi o cină. Mai gândeşte-te că te poţi înşela şi nimeri peste cuiburi de bufniţe.

— Parcă de cuiburi îmi pasă mie! Nu mi-ai spus că din vârful turnului se zăreşte donjonul de la Munckholm?

— Asta aşa-i, tinere stăpân; înspre sud. Acum înţeleg că am făcut urcuşul ăsta obositor până la castelul lui Vermund de dragul unei precizări geografice importante. Dar binevoieşte a cugeta o clipă, nobile senior Ordener, că datoria învăţatului zelos poate fi uneori aceea de a înfrunta oboseala, dar niciodată pericolul. Te rog din suflet, nu ispiti norocul pe nenorocita aceea de scară stricată, pe care nici măcar un corb nu ar îndrăzni să se odihnească.

Benignus se temea să rămână singur în partea de jos a turnului. Cum se scula ca să-l prindă pe Ordener de mână, traista căzu de pe genunchii lui slăbănogi pe pietre cu un sunet metalic.

— Ce sună aşa în traistă? întrebă Ordener.

Această întrebare privind un lucru atât de gingaş pentru Spiagudry îi stinse dorinţa de a-l mai opri pe tânărul său tovarăş.

— Ei bine, spuse el, fără a răspunde la întrebare,

devreme ce, în pofida rugăminţilor mele, te încăpăţânezi să urci până în vârful turnului, fii cu băgare de seamă la crăpăturile dintre trepte.

— Dar, întrebă din nou Ordener, ce-ai ascuns în traistă de sună aşa tare?

Insistenţa aceasta indiscretă îi displăcu nespus bătrânului paznic care-l blestemă din tot sufletul pe tânărul curios.

— Nobile stăpân! răspunse el, ce importanţă are o tinichea care se loveşte de o piatră? Cum nu te pot îndupleca să rămâi, se grăbi el să adauge, nu zăbovi prea mult şi ai grijă să te ţii bine de iedera de pe zid. Ai să vezi felinarul de la Munckholm între cele două *Scăunele ale lui Frigga*, înspre sud.

Spiagudry nu ar fi putut născoci ceva mai nimerit ca să alunge orice alt gând din mintea tânărului. Lepădându-şi mantaua, Ordener se repezi la scară, iar paznicul îl urmări cu privirea până ce nu-l mai văzu decât alunecând ca o umbră nedesluşită pe lângă zidurile abia luminate, în partea de sus, de flacăra unduitoare a focului şi de raza nemişcată a lunii.

Atunci se aşeză la loc şi îşi apucă traista:

— Acum, scumpul meu Benignus Spiagudry, spuse el, cât eşti singur şi nu te vede acest tânăr cu ochi de râs, grăbeşte-te să sfarmi neplăcutul înveliş de fier care te împiedică să te înstăpâneşti, *oculis et manu*, pe comoara închisă, fără îndoială, în această casetă. Când va scăpa din acest înveliş, are să fie mai uşor de dus şi de ascuns.

Apucase un pietroi şi se pregătea să sfarme capacul casetei, când o rază de lumină căzu pe sigiliul de fier care îl închidea şi opri mâna paznicului arheolog.

— Pe sfântul Willebrod Numismatul, nu mă înşel, exclamă el, începând să frece cu energie capacul ruginit, asta e stema lui Griffenfeld. Era să fac o mare prostie spărgând sigiliul, căci este poate ultimul model întreg al acestei steme vestite, sfărâmată în 1676 de mâna călăului. Fir-ar să fie! Să nu ne atingem de capac. Oricare

ar fi valoarea obiectelor ascunse în cutie – afară doar dacă, cum nu prea este cu putinţă, vor fi monezi din Palmira sau medalii cartagineze – capacul este, cu siguranţă, încă mai preţios. Iată-mă acum singurul proprietar al armoariilor Griffenfeld, astăzi desfiinţate! Să ascundem cu grija comoara. Nu se poate să nu găsesc un chip să deschid caseta fără a comite un astfel de vandalism. Stema lui Griffenfeld! Da, da, iată mâna dreptăţii şi cumpăna pe câmp roşu. Ce noroc pe mine!

La fiecare nouă descoperire heraldică pe care o făcea curăţind rugina de pe vechiul sigiliu, scotea un strigăt de admiraţie sau o exclamaţie de încântare.

— Am să deschid broasca cu un acid, fără să stric sigiliul. Trebuie să conţină comoara fostului cancelar. Dacă cineva, ispitit să câştige patru scuzi regali, m-ar recunoaşte şi m-ar aresta, mi-ar fi uşor să mă răscumpăr. Aşa că această binecuvântată casetă va fi salvarea mea...

Vorbind astfel ridică instinctiv privirea. Faţa lui grotescă trecu într-o clipită de la expresia unei bucurii neţărmurite la cea a unei stupori îngrozite. Începu să tremure convulsiv. Privirea îi deveni fixă, fruntea i se zbârci, gura îi rămase căscată şi vocea i se stinse în gâtlej, ca o lumină pe care o sufli.

În faţa lui, de cealaltă parte a focului, stătea în picioare un omuleţ cu braţele încrucişate. Nenorocitul de paznic recunoscuse pe dată, după veşmintele din piei pătate de sânge, toporul de piatră, barba roşcată şi privirea arzătoare aţintită asupra lui, fiinţa înspăimântătoare pe care o văzuse ultima oară la Drontheim, în Spladgest.

— Eu sunt! spuse omuleţul cu o expresie înspăimântătoare. Această casetă va fi salvarea ta, adăugă el cu un zâmbet de groaznică ironie. Spiagudry, pe-aici e drumul la Thoctree?

Nefericitul încercă să îngaime câteva vorbe.

— Thoctree!... Seniore... Seniorul şi stăpânul meu... Acolo mă duceam...

— Te duceai la Walderhog! răspunse celălalt cu voce

tunătoare.

Îngrozit, Spiagudry îşi adună toate puterile pentru a face cu capul semn că nu.

— Îmi aduceai un duşman; mulţumesc! va fi un muritor mai puţin. Nu te teme, călăuză credincioasă, îi vine şi lui rândul.

Nefericitul paznic vru să strige şi abia putu scoată un murmur nedesluşit, o bâiguială de neînţeles.

— De ce te sperie prezenţa mea? Doar mă căutai. Ascultă, nu ţipa, sau eşti un om mort.

Omuleţul îşi ridică ameninţător toporul de piatră deasupra paznicului, apoi urmă cu o voce ce-i ieşea din piept aşa cum iese dintr-o peşteră zgomotul puhoiului de apă.

— M-ai trădat.

— Nu, înălţimea voastră; nu, excelenţă... spuse în sfârşit Benignus, abia putând să rostească aceste cuvinte imploratoare.

Celălalt scoase un fel de răcnet înăbuşit.

— A! ai vrea să mă mai înşeli încă! Să-ţi piară pofta! Ascultă, eu eram pe acoperişul Spladgestului când ţi-ai încheiat pactul cu acest smintit; vocea mea ai auzit-o atunci, de două ori. Tot pe mine m-ai auzit în timpul furtunii, pe drum; pe mine m-ai regăsit în turnul Vygla; eu ţi-am spus atunci: la revedere!

Paznicul, îngrozit, aruncă priviri rătăcite în jurul lui, parcă ar fi vrut să strige după ajutor.

Omuleţul continuă:

— Nu voiam să-mi scape soldaţii care te urmăreau. Făceau parte din regimentul de la Munckholm. Pe tine nu te puteam pierde. Spiagudry, pe mine m-ai revăzut în satul Oelmoe, ascuns sub pălăria de miner; vocea şi paşii pe care i-ai auzit, urcând spre ruină, ai mei erau; iată-mă!

Vai! nefericitul nu mai trebuia convins; se aruncă zvârcolindu-se la picioarele cruntului său judecător, strigând cu o voce sugrumată şi sfâşietoare:

— Îndurare!

Omuleţul stătea cu braţele încrucişate, aţintind asupra lui o privire sângeroasă, mai mistuitoare decât flacăra focului.

— Să te salveze această casetă, în care îţi puseseşi toată nădejdea, spuse el batjocoritor.

— Îndurare, seniore! îndurare! repetă bietul Spiagudry aproape mort de spaimă.

— Te sfătuisem să fii credincios şi mut; nu ai ştiut să fii credincios; pe viitor te asigur că ai să fii mut.

Prinzând înţelesul înfricoşător al acestor cuvinte, paznicul scoase un lung geamăt.

— Nu te teme, spuse omul, nu am să te despart de comoara ta.

Spunând acestea şi desfăcându-şi cingătoarea de piele, o petrecu în inelul casetei şi o agăţă de gâtul lui Spiagudry care se împleticea sub povară.

— Hai! continuă el, cărui diavol doreşti să-ţi încredinţezi sufletul? Cheamă-l degrabă, de frică să nu i-o ia înainte alt demon care să nu-ţi fie pe plac.

Disperatul bătrân, incapabil să rostească cel mai mic sunet, căzu la genunchii omuleţului cu toate semnele rugii şi ale spaimei.

— Nu, nu! spuse acesta; ascultă-mă, credinciosule Spiagudry, nu te mai mâhni aşa că-l laşi pe tânărul tău însoţitor fără călăuză. Îţi făgăduiesc că are să vină şi el după tine. Urmează-mă, tu doar îi arăţi calea. Hai!

Spunând acestea îl apucă pe nenorocitul Spiagudry în braţele sale de fier, ducându-l afară din turn, aşa cum duce tigrul un şarpe; îndată după aceea se auzi prin ruine un ţipăt de groază, urmat de un hohot de râs înspăimântător.

XXIII

> Da, îi poţi arăta ochiului întristat al îndrăgostitului credincios obiectul îndepărtat al focului său. Dar, vai! scenele de aşteptare, de despărţire, gândurile, amintirile dulci şi amare, visările fermecate ale fiinţelor care se iubesc! Cine le poate reda?
>
> MATURIN, *Bertram*

ÎNTRE TIMP, ÎNDRĂZNERŢUL ORDENER, după ce era să cadă de nenumărate ori în timpul periculoasei ascensiuni, ajunsese pe creasta zidului gros şi circular al turnului. Sosirea lui neaşteptată tulbură liniştea unor bufniţe negre centenare, care porniră speriate în zbor pieziş, întorcând înspre el priviri fixe, iar piciorul lui se lovi de nişte pietre desprinse, care căzură în prăpastie, lovindu-se de colţurile stâncilor cu zgomot surd şi îndepărtat.

În orice altă împrejurare Ordener şi-ar fi lăsat privirea şi visarea să-i rătăcească îndelung peste adâncimea prăpastiei, sporită de întunericul nopţii. Ar fi căutat să desluşească în zare marile umbre ale căror contururi întunecate abia dacă erau albite de lumina înceţoşată a lunii; ar fi căutat să deosebească negura de stânci şi munţii de nori; închipuirea lui ar fi dat viaţă formelor uriaşe, aparenţelor fantastice ce le capătă munţii şi negurile la lumina lunii. Ar fi ascultat de departe tânguirea nedesluşită a lacului şi a pădurilor, amestecată cu şuierul ascuţit al vântului prin ierburile uscate,

crescute în crăpăturile pietrelor, la picioarele sale, şi mintea lui ar fi dat un grai tuturor acestor voci moarte, pe care lumea materială le înalţă în timpul somnului oamenilor şi în tăcerea nopţii. Dar fără ca el să-şi dea seama, priveliştea îi copleşise întreaga fiinţă şi alte gânduri îl stăpâneau. De cum a pus piciorul pe creasta zidului, privirea i s-a şi întors spre sudul cerului şi o bucurie nespusă l-a pătruns când a zărit strălucind la orizont, dincolo de unghiul celor doi munţi, un punct luminos ca o stea roşie. Era felinarul de la Munckholm.

Nu sunt făcuţi să guste adevăratele bucurii ale vieţii cei ce nu pot înţelege fericirea pe care o simţi atunci tânărul. Sufletul i se umplu de bucurie; pieptul îi zvâcnea cu putere, respirând cu greu. Nemişcat, cu privirea încordată, contempla astrul de consolare şi speranţă! I se părea că acea rază de lumină, venită în miez de noapte din locul unde i se afla toată fericirea, îi aducea ceva din fiinţa iubitei sale Ethel. Să nu ne îndoim; sufletele cunosc uneori, peste timpuri şi depărtări, misterioase corespondenţe. Într-adevăr, ce putere poate avea depărtarea fizică asupra unor suflete legate de acelaşi gând, de aceeaşi dorinţă? Iubirea adevărată poate să sufere, dar nu să moară.

Cine nu a aşteptat de sute de ori, în nopţi ploioase, sub vreo fereastră slab luminată? Cine nu a trecut în sus şi în jos în faţa unei uşi, cine nu a rătăcit cu încântare în jurul unei case? Cine nu s-a abătut brusc din cale, pentru a urmări, seara, prin cotiturile unei străzi pustii, o rochie ce foşneşte, un văl alb, deodată recunoscut în umbră? Cine nu a trăit asemenea emoţii poate spune că nu a iubit niciodată.

Privind în depărtare felinarul de la Munckholm, Ordener cugeta. După bucuria dintâi urmase o mulţumire tristă şi ironică; o mie de sentimente diferite se zbăteau în sufletul lui tulburat. „Da, îşi spunea el, omul trebuie să urce mult şi greu pentru a zări, în sfârşit, un punct de fericire în noaptea nemărginită. Ea e acolo! doarme,

visează, poate se gândeşte la mine... Dar cine îi va spune că iubitul ei se află acum, trist şi singuratic, aninat în umbră deasupra unei prăpastii? Iubitul ei, care nu mai are de la ea decât o buclă de păr păstrată lângă inimă şi o scânteie de lumină în depărtare!” Apoi, aruncându-şi privirea asupra razelor roşietice care se strecurau prin crăpăturile zidului de la focul aprins în turn, şopti: „Poate că de la o fereastră a închisorii ea priveşte, cu nepăsare, la această flacără îndepărtată.”

Deodată răsunară parcă sub el, la marginea prăpastiei, un ţipăt înfiorător şi un hohot de râs prelungit; se răsuci brusc şi văzu că golul turnului era pustiu; îngrijorat de soarta bătrânului, se grăbi să se întoarcă jos, dar nici nu coborâse bine câteva trepte, când auzi o bufnitură surdă, ca şi cum un corp greu ar fi căzut în apele adânci ale lacului.

XXIV

Contele don Sancho Diaz, senior de Saldana, plângea lacrimi amare în temniţă.
Deznădăjduit, se jeluia în singurătatea lui de nedreptatea regelui Alfons.
„O, triste momente, în care pletele mele albe îmi amintesc mereu anii mulţi, petrecuţi în această groaznică închisoare!”

Romanţe spaniole

Mă străduiam în zadar să-i înalţ sufletul, dar în acel pământ răcit, florile gândurilor mele nu puteau prospera.

SCHILLER, *Don Carlos*

— Cine eşti tu?
— Nu vezi? Un om aruncat de soartă din înaltul roţii şi care ţi-a căzut la picioare... Dar tu, oşteanule însărcinat să veghezi asupra-mi, cine eşti?... cui semeni?...

LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

Mânia duşmanului mă îndârjeşte şi mă împietreşte, dar mustrările unui prieten mă sperie...

ABU’TTAYYB, poet arab

SOARELE ASFINŢEA; RAZELE LUI orizontale proiectau pe lungul anteriu de lână al lui Schumacker, pe rochia de mătase grea a lui Ethel, umbrele negre ale zăbrelelor de la fereastră. Amândoi şedeau lângă fereastra înaltă boltită în ogivă, bătrânul într-un mare jilţ gotic, fata pe un scăunel la picioarele lui. Nemişcat în poziţia lui melancolică, prizonierul visa. Fruntea pleşuvă şi brăzdată de cute adânci i se rezema în palme şi nu i se vedea din toată faţa decât barba albă ce-i atârna răvăşită pe piept.

— Tată, spuse Ethel, care încerca să-i distragă gândurile, tatăl şi domnul meu, am avut azi noapte un vis fericit... Priveşte, ridică ochii, nobilul meu tată, uită-te cât de frumos e cerul.

— Nu-l văd, răspunse bătrânul, decât prin zăbrelele închisorii, şi viitorul tău, Ethel, nu-l văd decât prin nenorocirile mele.

Apoi îşi lăsă iar în palme capul, ridicat doar pentru o clipă, şi amândoi tăcură.

— Tatăl şi domnul meu, reîncepu fata, puţin mai târziu şi cu voce sfioasă, te gândeşti oare la seniorul Ordener?

— Ordener? spuse bătrânul, parcă încercând să-şi amintească despre cine i se vorbea. A, da, ştiu de cine vorbeşti... Ce-i cu el?

— Crezi că se întoarce curând, tată? A plecat de mult. Azi am numărat a patra zi.

— Bătrânul dădu din cap cu amărăciune.

— Cred că atunci când vei număra al patrulea an, vom fi tot atât de aproape de întoarcerea lui ca şi azi.

Ethel păli de spaimă.

— Doamne! crezi că nu se mai întoarce niciodată?

Schumacker nu răspunse. Fata îşi repetă întrebarea cu glas neliniştit şi rugător.

— Nu a făgăduit că se va întoarce? întrebă brusc prizonierul.

— Ba da, seniore, răspunse Ethel, mai înviorată.

— Atunci cum de-l mai aştepţi? Nu e om? Cred că

vulturul se va întoarce la hoit, dar nu cred că primăvara se arată iar când anul e pe ducă.

Văzând că tatăl ei se lăsase iar copleşit de amărăciune, Ethel se linişti; simţea în sufletul ei de fecioară şi de copil o voce care dezminţea categoric filosofia posomorâtă a bătrânului.

— Tată, îi spuse ea hotărâtă, seniorul Ordener, se va întoarce: el nu e ca ceilalţi oameni.

— Ce ştii tu despre el, fată?

— Ce ştie şi domnia ta.

— Nu ştiu nimic, răspunse bătrânul. Am auzit vorbe de om care vesteau fapte de zei.

Apoi adăugă cu un râs amar:

— M-am gândit mult la toate astea şi mi-am dat seama că e prea frumos ca să cred.

— Eu, seniore, am crezut, tocmai pentru că este frumos.

— O! fată! dacă ai fi ceea ce trebuia să fii, contesă de Tonsberg şi prinţesă de Wollin, înconjurată, cum ai fi fost de o curte de trădători chipeşi şi de adoratori interesaţi, asemenea credulitate te-ar pune în mare primejdie.

— Tată, nu este credulitate, ci încredere.

— E lesne de văzut, Ethel, că ai sânge francez în vine. Cuvintele rostite treziră o seamă de amintiri în mintea bătrânului, astfel încât urmă cu un fel de mulţumire: Căci cei care l-au înjosit pe tatăl tău mai mult decât fusese înălţat, nu vor putea şterge faptul că eşti fiica principesei Charlotte de Taranto, şi că Adela sau Edel, contesă de Flandra, al cărei nume îl porţi, ţi-a fost bunică.

Dar gândurile lui Ethel zburaseră departe.

— Tată, îl judeci greşit pe nobilul Ordener.

— Nobil! fiica mea! ce înţeles dai tu acestui cuvânt? Am creat nobili care s-au dovedit a fi tare ticăloşi.

— Nu spun, seniore, că este un nobil dintre cei care se fac.

— Ştii care dacă se trage dintr-un *jarl* sau dintr-un

hersa[24]?

— Nu ştiu mai multe decât tine, tată. Poate că este, urmă ea, plecându-şi ochii, fiu de şerb sau de vasal. Din păcate e suficient azi să pictezi coroane sau lire pe portiera trăsurii ca să fii luat drept nobil. Voiam să spun doar, cum am învăţat de la tine, veneratul meu senior, că el este nobil după inimă.

Dintre toţi bărbaţii pe care îi văzuse Ethel, Ordener era cel pe care îl cunoştea cel mai mult şi totodată cel mai puţin. Apăruse în viaţa ei, oarecum ca unul din acei îngeri care veneau printre cei dintâi oameni, înveşmântaţi în lumină şi mister. Prezenţa lor era o revelaţie şi lumea li se închina. Iar Ordener îi destăinuise lui Ethel ceea ce oamenii ascund cel mai mult: sufletul lui; nu-i spusese nimic despre cele cu care ei se laudă de obicei: de unde şi din cine se trage; privirea lui îi fusese îndeajuns lui Ethel şi se încredea în vorbele lui. Îl iubea, îi dăruise viaţa, ştia totul despre sufletul lui. Dar nu-i ştia nici măcar numele.

— Nobil după inimă! repetă bătrânul. Nobil după inimă! Această nobleţe este mai presus de cea pe care o dau regii.

— Da, tată, răspunse fata, şi de aceea cel care păstrează una, se mângâie uşor de pierderea celeilalte.

La aceste cuvinte tatăl ei tresări şi-şi recăpătă curajul.

Urmă cu voce mai hotărâtă.

— Ai dreptate, fată. Dar nu ştii că dizgraţia pe care lumea o socoteşte nedreaptă este uneori justificată de conştiinţa noastră lăuntrică. Asta ţine de firea noastră omenească nemernică; când ne bate soarta, se trezesc în conştiinţa noastră, ca să ne mustre, o sumedenie de voci care dormeau în timpul prosperităţii.

— Nu vorbi aşa, ilustrul meu tată, spuse Ethel adânc

---

[24] Vechii seniori din Norvegia purtau, înainte ca Griffenfeld să întemeieze o nobilime organizată, titlurile de *hersa* (baron) sau *jarl* (conte). Din acest din urmă cuvânt derivă englezescul *carl* (conte) (n. a.).

mişcată; căci înţelesese din glasul schimbat al bătrânului că acesta îi dezvăluise, fără să vrea, taina uneia din suferinţele sale.

Ridică ochii înspre el şi, sărutându-i mâna rece şi zbârcită, îi spuse blând:

— Tare aspru judeci doi bărbaţi nobili, pe seniorul Ordener şi pe tine, veneratul meu tată.

— Iar tu, ce uşor hotărăşti, Ethel! Parcă n-ai şti că viaţa este un lucru grav.

— Am greşit, seniore, apărându-l pe mărinimosul Ordener?

Schumacker se posomorî.

— Nu te pot aproba, fata mea, să admiri în felul acesta un necunoscut, pe care se prea poate să nu-l mai vezi niciodată.

— O! spuse fata, înfiorată de aceste vorbe îngheţate, să nu crezi aşa ceva. Îl vom revedea. Doar pentru tine s-a dus să înfrunte primejdia!

— Mărturisesc că la început, ca şi tine, m-am încrezut în vorbele lui. Dar nu se va duce, şi de aceea nici nu se va întoarce.

— Ba da, seniore, se va duce!

Fata vorbise cu voce aproape jignită. Se simţea ea însăşi insultată de neîncrederea faţă de Ordener. Ce sigur îi era sufletul de ceea ce afirma!

Prizonierul spuse, fără a părea emoţionat.

— Bine, bine! dar chiar dacă se duce să lupte cu acel tâlhar, chiar dacă înfruntă primejdia, tot acelaşi lucru se va întâmpla. Tot nu se mai întoarce.

Biata Ethel! Cât de dureros poate răni un cuvânt rostit cu nepăsare o inimă neliniştită şi sfâşiată! Îşi plecă fruntea palidă pentru a ascunde de privirea rece a tatălui ei două lacrimi ce i se prelingeau, fără voie, de sub pleoapele umflate.

— O tată, şopti ea, poate că bietul de el îşi varsă sângele, acum, când vorbeşti aşa.

Bătrânul ministru dădu din cap în semn de îndoială.

— Nu cred acest lucru, cum nici nu-l doresc; şi de altminteri, care mi-ar fi vina? Voi fi fost nerecunoscător faţă de acest tânăr, cum au fost alţii cu mine.

Un lung oftat fu singurul răspuns al lui Ethel, pe când Schumacker, aplecându-se peste masa lui, continuă să rupă cu un aer distrat câteva foi din volumul jerpelit şi plin de însemnări intitulat *Vieţile oamenilor iluştri* de Plutarh.

Puţin după aceea se auzi uşa scârţâind, iar Schumacker, fără a se întoarce, strigă, ca de obicei:

— Nu intra! lăsaţi-mă în pace; nu vreau să intre nimeni.

— Este excelenţa sa guvernatorul, răspunse uşierul.

Într-adevăr, un bărbat în vârstă, în haine de general, purtând la gât colanele Ordinelor Elefantul, Danebrog şi Lâna de aur, se îndreptă către Schumacker, care se sculă pe jumătate, mormăind printre dinţi: „Guvernatorul, guvernatorul!” Generalul o salută cu respect pe Ethel, care stătea în picioare lângă tatăl ei şi îl privea cu îngrijorare şi teamă.

Este poate nevoie, înainte de a merge mai departe, să amintim în câteva cuvinte motivele vizitei generalului Levin la Munckholm. Cititorul nu a uitat, desigur, veştile proaste care îl frământau pe bătrânul guvernator, cum s-a arătat la capitolul XX al acestei poveşti adevărate. La primirea lor, generalului îi apăruse din capul locului necesitatea de a pune întrebări lui Schumacker, dar se hotărâse anevoie s-o facă. Gândul de a mai chinui un biet prizonier, şi aşa destul de oropsit, şi pe care îl văzuse pe vremuri atât de puternic, de a cerceta cu asprime tainele nefericirii, chiar vinovate, displăcea adânc sufletului său bun şi generos. Şi, totuşi, funcţia ce-o deţinea i-o impunea; nu trebuia să plece din Drontheim fără a poseda acele lămuriri ce se puteau ivi în urma interogatoriului pe care urma să-l ia autorului aparent al răscoalei minerilor. Aşadar, în seara dinaintea plecării sale şi după o lungă şi confidenţială convorbire cu contesa de Ahlefeld, guvernatorul se hotărâse la o

întrevedere cu Schumacker. Gândul la interesele statului, la folosul pe care l-ar fi putut trage numeroşii săi duşmani din ceea ce i s-ar fi putut imputa ca o neglijenţă, poate şi cuvintele viclene ale soţiei marelui-cancelar, îl frământaseră în timpul drumului spre cetate, convingându-l de obligaţia de a se arăta mai dârz. Urcase scările donjonului Leului din Slesvig hotărât să fie aspru, să se poarte cu conspiratorul Schumacker ca şi când n-ar fi cunoscut niciodată pe cancelarul Griffenfeld, să uite orice amintire şi chiar să se lepede de firea lui, să vorbească acestui vechi confrate de favoruri şi putere ca un judecător.

Totuşi, de cum pătrunse în apartamentul ex-cancelarului, fu tulburat de chipul venerabil, deşi morocănos, al bătrânului; iar expresia blândă, dar mândră, a fetei îl înduioşă; înfăţişarea celor doi prizonieri fu de ajuns ca să-i risipească jumătate din asprime.

Se îndreptă către ministrul dizgraţiat şi îi întinse involuntar mâna, spunând, fără a-şi da seama că celălalt nu răspunde la gestul său politicos:

— Bună ziua, conte de Griffen... începu el sub puterea unei vechi obişnuinţe. Se corectă, în grabă: Seniore Schumacker! Apoi se opri, satisfăcut şi vlăguit după un asemenea efort.

Făcu o pauză. Generalul îşi muncea mintea să găsească cuvintele care să răspundă asprimii cu care începuse.

— Şi-aşa, spuse în sfârşit Schumacker, sunteţi guvernatorul Drontheimhusului?

Generalul, puţin mirat să i se pună întrebări de cel pe care venise să-l interogheze, dădu afirmativ din cap.

— În cazul acesta, reluă prizonierul, trebuie să vă înfăţişez o plângere.

— O plângere! Ce fel? Ce s-a întâmplat? întrebă nobilul Levin cu bunăvoinţă.

Schumacker continuă, supărat:

— Un ordin al vice-regelui prescrie să fiu lăsat liber şi

liniştit în acest donjon.

— Da, cunosc ordinul.

— Şi totuşi, seniore guvernator, sunt persoane care îşi permit să mă sâcâie şi să intre în închisoarea mea.

— Cine îndrăzneşte? strigă generalul: spuneţi-mi cine...

— Chiar domnia ta, seniore guvernator.

Aceste cuvinte, rostite pe un ton arogant, supărară pe general.

Răspunse cu voce iritată:

— Aţi uitat că atunci când este vorba de slujba regelui, puterea mea nu cunoaşte limite.

— Ar trebui să cunoască, spuse Schumacker, pe acelea ale respectului cuvenit nefericirii. Dar oamenii nu le cunosc.

Fostul mare-cancelar vorbea ca pentru sine, dar guvernatorul îl auzi.

— Aşa-i! Am greşit, conte de Griff... vreau să spun, seniore Schumacker; ar fi trebuit să vă las privilegiul mâniei, de vreme ce îl am pe al puterii.

Schumacker tăcu o clipă.

— Regăsesc, spuse el îngândurat, în faţa şi vocea dumitale, seniore guvernator, amintirea unui om pe care l-am cunoscut odinioară, e mult de atunci, pe vremea prosperităţii mele. Un anume Levin de Knud, din Mecklemburg. L-aţi cunoscut cumva pe nebunul acela?

— L-am cunoscut, răspunse liniştit generalul.

— A! vi-l amintiţi? Credeam că oamenii nu-şi amintesc de alţii decât în vremuri de restrişte.

— Era căpitan în miliţia regală, pare-mi-se, urmă guvernatorul.

— Da, era doar căpitan, cu toate că regele ţinea mult la el. Dar nu se gândea decât la petreceri şi ambiţia nu-l rodea defel. Era o minte nespus de ciudată. Poţi să-ţi închipui atâta măsură în aspiraţiile unui favorit?

— Cred că da.

— Mi-era drag, acest Levin de Knud, pentru că nu mă supăra cu nimic. Era prieten cu regele, cum ar fi fost cu

oricare altul. S-ar fi zis că-l iubea pentru sine, că aşa-i plăcea, şi nu pentru că-i putea fi de folos.

Generalul încercă să-l întrerupă pe Schumacker, dar acesta continuă cu un soi de îndârjire, fie din spirit de contrazicere, fie pentru că amintirea trezită îi era într-adevăr plăcută.

— Dacă l-ai cunoscut pe acest căpitan Levin, seniore guvernator, poate ţi-aduci aminte că a avut un fiu, un băiat care i-a murit foarte tânăr. Dar îţi aduci aminte ce s-a întâmplat la naşterea acestui fiu?

— Îmi amintesc cu mult mai bine ce s-a petrecut la moartea lui, răspunse generalul cu o voce schimbată şi trecându-şi palma peste ochi.

— Este vorba, continuă nepăsătorul Schumacker, de un fapt cunoscut de puţină lume şi care vă va da măsura ciudăţeniei acestui Levin. Regele în persoană voia să-i boteze copilul; închipuiţi-vă că Levin a refuzat! Ba mai mult. A chemat să-i fie naş băiatului pe un cerşetor bătrân, care-şi făcea veacul pe la porţile palatului. Nu am înţeles niciodată raţiunea acestei sminteli.

— Cred că v-o pot desluşi, răspunse generalul. Alegând un proteguitor pentru sufletul copilului său, acest căpitan Levin gândea, fără îndoială, că un om sărac are mai multă trecere pe lângă Dumnezeu decât un rege.

Schumacker stătu puţin pe gânduri, apoi spuse:

— Aveţi dreptate.

Guvernatorul voi să aducă vorba despre scopul vizitei sale, dar Schumacker îl opri.

— Mă rog, dacă este adevărat că-l cunoaşteţi pe acest Levin din Mecklemburg, lăsaţi-mă să vă vorbesc despre el. Dintre toţi oamenii pe care i-am văzut pe vremea măririi mele, este singurul a cărui amintire nu-mi face nici silă, nici scârbă. Deşi ciudăţenia lui se apropia de sminteală, prin însuşirile sale nobile era un om cum nu sunt mulţi.

— Nu sunt de aceeaşi părere. Acest Levin nu se deosebea de ceilalţi oameni. Sunt chiar mulţi mai buni ca

el.

Schumacker îşi încrucişă braţele şi ridică ochii la cer.

— Vezi-i, Doamne, cum sunt toţi! Nu poţi lăuda în faţa lor un om vrednic fără să nu încerce să-l ponegrească. Îţi otrăvesc până şi plăcerea de a lăuda pe drept. Şi este atât de rară!

— Dacă m-aţi cunoaşte, nu m-aţi acuza că-l ponegresc pe gen... adică pe căpitanul Levin.

— Lasă! Lasă! răspunse prizonierul. În ce priveşte cinstea şi mărinimia, n-a mai fost nimeni ca acest Levin de Knud, şi a spune contrariul înseamnă în acelaşi timp să-l ponegreşti şi să slăveşti peste măsură această ticăloasă rasă omenească!

— Vă asigur, reluă guvernatorul, încercând să potolească mânia lui Schumacker, că nu am avut faţă de Levin de Knud niciun gând viclean.

— Nu spune asta. Deşi era smintit, oamenii sunt departe de a-i semăna. Sunt prefăcuţi, nerecunoscători, invidioşi, calomniatori. Ştiţi dumneavoastră că Levin de Knud dădea spitalelor din Copenhaga mai mult de jumătate din veniturile lui?

— N-aş fi bănuit că ştiţi asta.

— Asta-i! exclamă bătrânul cu un ton triumfător. Spera să-l poată ponegri liniştit, fiind convins că nu sunt la curent cu faptele bune ale bietului Levin!

— Nu, nu asta voiam să spun!

— Şi crezi dumneata că nu ştiu că a cerut regelui să încredinţeze regimentul pe care acesta i-l hotărâse unui ofiţer care îl rănise, pe el, Levin, în duel, pentru că, auzi dumneata, acesta era mai vechi decât el?

— Credeam că fapta a rămas secretă.

— Şi dacă urma să rămână secretă, ia spune-mi, seniore guvernator, pentru asta să fie mai puţin frumoasă? Dacă Levin îşi ascundea virtuţile, să fie un motiv ca să le negăm? O! toţi oamenii sunt la fel! Cum poate îndrăzni cineva să-l confunde cu ei pe nobilul Levin, el care, neputând salva viaţa unui soldat condamnat

pentru că încercase să-l ucidă, a dat o pensie văduvei lui.

— Oricine ar fi făcut la fel.

Schumacker izbucni:

— Cine? Dumneata? Eu? toţi oamenii, seniore guvernator? Pentru că porţi strălucitoarea uniformă de general şi decoraţii pe piept, eşti convins de meritele dumitale? Eşti general şi bietul Levin va fi murit căpitan. Ce-i drept, era un smintit şi nu se gândea la avansare.

— El nu s-o fi gândit, dar bunătatea regelui nu l-a dat uitării.

— Bunătatea? Hai să-i zicem simţ al dreptăţii! dacă totuşi se poate vorbi de simţ al dreptăţii la un rege! Şi cum l-a răsplătit?

— Cu mult peste meritele lui.

— Minunat! strigă bătrânul ministru bătând din palme. Un căpitan credincios a fost poate făcut maior, după treizeci de ani de serviciu, şi această înaltă favoare vă displace, nobile general? Are dreptate zicala persană care spune că soarele când apune este gelos pe luna care răsare.

Schumacker era atât de iritat, încât nici nu-l auzi pe general îngânând:

— Dacă mă întrerupeţi mereu... n-am să pot să vă explic...

— Nu! nu! urmă el, mi se păruse la început, seniore general, că ar fi o oarecare asemănare între domnia ta şi bunul Levin; dar nici vorbă nu poate fi!...

— Vă jur că...

— În curând, căci vă ştiu eu pe voi, oamenii, o să susţineţi că este şi el ca voi toţi, viclean, făţarnic şi rău...

— Vă asigur că nu.

— Că poate, mai ştiu eu? că poate şi-a trădat vreun prieten, a persecutat pe un binefăcător, aşa cum aţi făcut cu toţii, sau că şi-a otrăvit tatăl, sau şi-a ucis mama?

— Vă înşelaţi... Departe de mine gândul...

— Tot el l-a determinat pe vicecancelarul Wind, precum şi pe Scheel, pe Vinding şi pe Casson, trei dintre

judecătorii mei, să nu se pronunţe pentru pedeapsa cu moartea. Ştiai asta? Şi vrei să tac nepăsător, auzind cum este calomniat? Da, aşa s-a purtat cu mine, deşi eu mă purtasem cu el mai mult rău decât bine, căci sunt la fel ca voi, ticălos şi rău.

În timpul acestui dialog neaşteptat, nobilul Levin se simţea cuprins de o ciudată tulburare. Insultat făţiş şi sincer lăudat, nu ştia cum să răspundă complimentelor atât de directe, şi ocărilor atât de măgulitoare. Era totodată iritat şi înduioşat, gata să-şi iasă din fire, ar fi vrut totodată să-i mulţumească lui Schumacker. Prezent şi necunoscut, îi făcea plăcere să-l vadă pe asprul Schumacker că apără în faţa lui, împotriva lui, un prieten absent; totuşi ar fi dorit ca panegiricul avocatului său să nu fie atât de amar şi otrăvit. Dar, în adâncul inimii sale, laudele furioase aduse căpitanului Levin îl înduioşau mai mult decât îl răneau insultele aduse guvernatorului din Drontheim. Privindu-l cu ochi binevoitori pe favoritul dizgraţiat, se hotărî să-l lase să-şi exprime în voie toată indignarea şi recunoştinţa. În sfârşit, după o lungă declamaţie despre nerecunoştinţa omenească, Schumacker căzu istovit în jilţul său, cuprins de braţele fiicei sale care tremura toată, şi spuse cu durere în glas:

— Vai, oameni! Ce v-am făcut, ca să-mi arătaţi toată goliciunea voastră?

Generalul nu putuse încă să ajungă la motivul important care-i determinase vizita la Munckholm. Era din nou adânc scârbit la gândul că trebuia să chinuie cu un interogatoriu aspru un biet prizonier; milei şi înduioşării pe care le resimţea li se adăugau alte două motive destul de puternice: starea de agitaţie în care se afla Schumacker l-ar fi împiedicat desigur să răspundă cât de cât satisfăcător; şi de altfel, considerând toată afacerea în sine, i se părea imposibil încrezătorului Levin ca un astfel de om să fie un conspirator. Totuşi, cum să plece din Drontheim fără să-i fi luat un interogatoriu lui Schumacker? Această obligaţie neplăcută decurgând din

funcţia lui de guvernator i-a învins odată mai mult ezitările şi începu, cu o voce cât putea de blândă:

— Vă rog să vă liniştiţi, conte Schumacker.

Inspiraţia clipei îi dictase bunului guvernator acest apelativ, care concilia întrucâtva respectul datorat sentinţei judecătoreşti care pronunţase degradarea prizonierului şi menajamentele cerute de nefericirea omului care o suferise, unind titlul nobiliar cu numele lui de plebeu. Urmă:

— Este o datorie neplăcută pentru mine, aceea de a veni...

— Înainte de toate, îl întrerupse Schumacker, îngăduiţi-mi, seniore guvernator, să vă mai cer o lămurire despre un lucru care mă interesează mult mai mult decât tot ceea ce mai are excelenţa voastră de comunicat. Mi-aţi spus, adineauri, că acel smintit de Levin fusese răsplătit pentru serviciile aduse. Tare aş vrea să ştiu în ce fel.

— Majestatea sa, seniore de Griffenfeld, l-a înălţat la rangul de general, şi de mai bine de douăzeci de ani acest smintit îmbătrâneşte liniştit, onorat de această demnitate militară şi de bunăvoinţa regelui.

Schumacker îşi plecă fruntea.

— Da, smintitul de Levin, căruia puţin îi pasă dacă va îmbătrâni căpitan, va muri general, iar înţeleptul Schumacker, care credea că va muri mare-cancelar, îmbătrâneşte într-o închisoare de stat.

Vorbind aşa, prizonierul îşi acoperi faţa cu mâinile şi oftă adânc. Ethel, care nu înţelesese din această convorbire decât ceea ce mâhnise pe tatăl ei, căută de îndată să-i schimbe gândurile.

— Tată, vezi acolo, înspre nord, s-a aprins o lumină pe care n-am mai văzut-o în serile dinainte.

Într-adevăr, în noaptea care se lăsase de-a binelea, licărea în zare o lumină slabă şi îndepărtată, care părea aprinsă în vârful vreunui munte îndepărtat. Dar ochii şi gândul lui Schumacker nu se îndreptau mereu spre nord, ca ai lui Ethel, şi nu răspunse nimic. Doar generalul dădu

importanţă observaţiei făcută de fată. „Poate să fie, gândi el, un foc aprins de răzvrătiţi” şi gândul acesta, amintindu-i din nou scopul prezenţei sale, îl determină să-i spună prizonierului:

— Seniore Griffenfeld, îmi pare rău că vă mâhnesc, dar trebuie să...

— Înţeleg prea bine, seniore guvernator, nu-i destul că-mi petrec zilele în acest donjon, că trăiesc umilit şi părăsit, că nu mai am decât amintiri amare de mărire şi putere; mai trebuie să-mi încălcaţi singurătatea, pentru ca să-mi contemplaţi durerea şi să vă bucuraţi de mâhnirea mea. De vreme ce nobilul Levin de Knud, pe care înfăţişarea voastră mi-l amintea întrucâtva, este general ca domnia voastră, ar fi fost o prea mare fericire pentru mine să ocupe el funcţia pe care o deţineţi; căci, vă jur, seniore guvernator, nu ar fi fost în stare să vină să chinuie pe un nefericit în temniţa lui.

În timpul acestui dialog ciudat, generalul fusese de mai multe ori ispitit să-i pună capăt, dându-şi numele în vileag, dar reproşul indirect al lui Schumacker îl împiedică s-o facă. Se potrivea atât de bine cu simţămintele sale lăuntrice, încât îi inspiră un fel de ruşine de sine însuşi. Încercă totuşi să răspundă învinuirii lui Schumacker. Ciudat lucru! Datorită diferenţei lor de caracter, aceşti doi oameni îşi schimbaseră reciproc poziţiile. Judecătorul era oarecum nevoit să se justifice în faţa acuzatului.

— Dar, spuse generalul, dacă datoria l-ar fi constrâns s-o facă, să nu vă îndoiţi că Levin de Knud...

— Ba mă îndoiesc, nobile guvernator! exclamă Schumacker; şi nici domnia voastră să nu vă îndoiţi că ar fi refuzat cu nobilă indignare obligaţia de a pândi pe un nefericit prizonier şi de a-i mări suferinţa! Îl cunosc mai bine decât îl cunoaşteţi; în niciun caz nu ar fi acceptat funcţia de călău. Acum, seniore general, vă ascult, îndepliniţi ceea ce numiţi datorie. Ce vrea de la mine excelenţa voastră?

Şi bătrânul ministru îşi aţinti cu mândrie privirea asupra

guvernatorului. Dar acestuia îi pierise şi bruma de hotărâre. I se trezise repulsia iniţială pentru ceea ce avea de făcut şi această repulsie era de neînvins.

„Are dreptate, îşi zicea în sinea lui; să chinui pe un nefericit din cauza unor simple bănuieli! S-o facă altul nu eu.”

Efectul acestor cugetări nu se lăsă aşteptat; se apropie de Schumacker surprins şi-i strânse mâna. Apoi, ieşind în grabă:

— Conte Schumacker, îi spuse el, nu înceta să-l stimezi pe Levin de Knud.

XXV

LEUL: Ho!
TEZEU: Bine ai răcnit, leule!
SHAKESPEARE, *Visul unei nopţi de vară*

Mi se spune lupul cu ochi scânteietori; umblu singuratic.
Edda

REIGINN vorbi: – Eşti vesel Sigurdur, şi străluceşti de slavă pe când îţi ştergi sabia *Gramr* în iarbă; mi-ai ucis fiul, dar eu sunt în parte vinovat... Aşază-te acolo şi ţine inima lui Fafnir lângă foc; vreau să-i mănânc inima după ce i-am băut sângele.
SOŢIA VULTURULUI vorbi: – Iată-l pe Sigurdur; şade la foc, acoperit de sânge. Frige inima lui Fafnir... Să-l trimită în iad pe acest flecar cu păr cărunt, să-i taie capul!
Cântecul lui Fafnir

...Ridică-te, spuse el, să te ucid aşa cum mi-ai ucis fiul.
O mie una de nopţi, noaptea a III-a

CĂLĂTORUL CE STRĂBATE, ÎN ZILELE noastre, munţii acoperiţi cu zăpadă care împrejmuiesc lacul Smiasen ca un brâu alb nu mai găseşte nicio urmă din ceea ce norvegienii secolului al XVII-lea numeau ruinele de la Arbar. Nu s-a ştiut niciodată

ce construcţie omenească, ce fel de clădire fusese odinioară această ruină, dacă i se poate spune astfel. Ieşind din pădurea care acoperă malul de miazăzi al lacului, după ce urci un povârniş presărat ici-colo cu bucăţi de zid şi rămăşiţe de turnuri, ajungi la o deschizătură boltită care pătrunde în coasta muntelui. Această deschizătură, azi astupată de prăvăliri de pământ, forma intrarea într-un fel de galerie săpată în stâncă, galerie care străbătea muntele dintr-o parte în alta. Luminată slab de răsuflători conice, tăiate în boltă din loc în loc, ea dădea într-un fel de sală lunguiaţă şi ovală, pe jumătate săpată în stâncă şi terminată cu un fel de zidărie ciclopică. În jurul acestei săli puteai vedea, în firide adânci, nişte chipuri de granit lucrate primitiv. Câţiva din aceşti idoli misterioşi, căzuţi de pe soclurile lor, zăceau, unii peste alţii, pe pardoseală, împreună cu alte ruine informe, acoperite de iarbă şi muşchi, printre care se târa şopârla şi se strecurau păianjenii şi toate acele insecte hâde care se nasc din pământ şi ruine.

Lumina nu pătrundea în acest loc decât printr-o deschizătură opusă intrării în galerie. Văzută dintr-un anumit unghi, aceasta avea forma unei ogive grosolane, fără vârstă şi fără dată, făcute din întâmplare de arhitect. S-ar fi putut numi şi fereastră, deşi începea de la pardoseală, căci dădea spre o prăpastie înfricoşătoare; şi nu pricepeai unde puteau duce cele trei sau patru trepte agăţate deasupra golului, în afara şi în josul acestei ieşiri ciudate.

Sala reprezenta interiorul unui fel de turn uriaş care, văzut de departe, dinspre prăpastie, părea unul dintre piscurile muntelui. Turnul se înălţa singuratic, aşa cum am mai spus, şi nimeni nu ştia din ce fel de clădire făcuse cândva parte. Iar deasupra lui, pe un platou inaccesibil chiar pentru vânătorul cel mai îndrăzneţ, se înălţa o masă de piatră, care putea fi luată de departe drept o stâncă înclinată sau resturile unei arcade colosale. Turnul şi arcada năruită erau cunoscute ţăranilor sub numele de

ruinele de la Arbar. Nu se ştia de unde îi venea numele, cum nu se ştia nimic nici despre originea monumentului.

Pe o piatră, în mijlocul acestei săli eliptice, şedea un omuleţ îmbrăcat în piei de animale, acelaşi pe care am avut de mai multe ori prilejul să-l întâlnim în cursul acestei istorisiri. Sta cu spatele la lumina zilei, sau mai curând la lumina săracă ce pătrunde în turnul întunecos chiar şi atunci când soarele străluceşte la amiază.

Această lumină săracă este prea slabă pentru a lăsa să se desluşească ce fel este trupul peste care se apleacă omuleţul. Se aud nişte gemete înăbuşite, care pornesc cu siguranţă din acel trup, judecând după slabele zvâcniri care îl agită. Omuleţul se îndreaptă din când în când şi duce la gură un fel de cupă, de forma unui craniu omenesc, plină cu o licoare fumegândă, a cărei culoare nu se vede în penumbră, şi din care soarbe cu lăcomie.

Se ridică dintr-odată în picioare.

— Parcă se aud nişte paşi în galerie; să fi venit aşa curând cancelarul celor două regate?

Aceste cuvinte sunt urmate de un hohot de râs fioros ce se sfârşeşte într-un răcnet sălbatic şi căruia îi răspunde deodată un urlet pornit din galerie.

— Aha! reia locuitorul ruinei Arbar. Nu e om, dar tot duşman e; este un lup.

Într-adevăr, un lup uriaş iese deodată de sub bolta galeriei, se opreşte o clipă; apoi se apropie pieziş de om, cu burta aproape lipită de pământ, aţintindu-şi asupra lui ochii aprinşi ce strălucesc în umbră. În picioare, cu braţele încrucişate, acesta îl priveşte la rândul său.

— A! e bătrânul lup cu părul sur! Lupul cel mai bătrân din pădurile Smiasenului. Bună ziua, lupule; ochii îţi strălucesc şi ţie; eşti flămând şi mirosul cadavrelor te atrage. Curând îţi vine rândul să atragi şi tu alţi lupi flămânzi. Fii binevenit, lupule din Smiasen: de mult doream să te întâlnesc. Eşti atât de bătrân, încât se spune că nu poţi muri. De mâine n-are să se mai spună.

Fiara răspunse printr-un urlet înfiorător, se cutremură

toată, apoi se năpusti dintr-un singur salt asupra omuleţului.

Acesta nu se clinti. Iute ca fulgerul, braţul lui drept se încolăci în jurul pântecelui lupului care, în picioare în faţa sa, îşi proptise labele de umerii lui; cu mâna stângă îşi apăra faţa de gura căscată a fiarei, apucând-o de gât cu atâta putere, încât aceasta, silită să ridice capul, de abia putu scoate un gâlgâit surd de durere.

— Lupule din Smiasen, spuse omul triumfător, îmi rupi tu haina, dar o voi înlocui cu pielea ta.

În clipa în care adăuga acestor cuvinte de victorie altele, bolborosite într-o limbă ciudată, o sforţare convulsivă a lupului în agonie îl făcu să se împiedice de pietrele răspândite pe jos. Căzură amândoi, şi urletele omului se confundară cu răcnetele fiarei.

Nevoit, în timpul căderii, să dea drumul gâtului lupului, omuleţul începu să simtă cum colţii tăioşi i se înfig în umăr când, rostogolindu-se unul peste celălalt, cei doi luptători se loviră de un morman alb şi păros care zăcea în colţul cel mai întunecat al sălii.

Era un urs, care se trezi mormăind din somnu-i adânc.

Dar de cum îşi deschise ochii leneşi şi putu desluşi lupta, se năpusti cu furie, nu pe om, ci pe lupul care în acel moment se afla deasupra. Îl înşfăcă şi slobozi astfel pe luptătorul cu chip omenesc.

Omul, departe de a se arăta recunoscător pentru un ajutor atât de însemnat, se ridică plin de sânge, se repezi la urs şi-l lovi zdravăn cu piciorul în burtă, cum ar face un stăpân cu câinele său care a greşit.

— Friend! Cin’ te-a chemat? Ce te amesteci? ţipă el furios şi scrâşnind din dinţi. Pleacă! adăugă el răcnind.

Ursul, lovit de om şi muşcat de lup, scoase un fel de geamăt jalnic; apoi, plecându-şi capul uriaş, dădu drumul fiarei înfometate, care se năpusti asupra omuleţului cu o furie înnoită.

În timp ce încăierarea continua, ursul izgonit se întoarse la locul în care dormise, se aşeză cu gravitate,

privind cu nepăsare pe cei doi duşmani furioşi, într-o tăcere desăvârşită şi trecându-şi alternativ labele din faţă peste vârful botului său alb.

Dar când decanul lupilor de la Smiasen se năpusti din nou la atac, omuleţul îi apucă dintr-o mişcare botul sângerând şi, cu o sforţare nemaipomenită, puternică şi dibace, reuşi să i-l cuprindă tot în încleştarea pumnului său. Lupul se zbătea, zvâcnind de furie şi de durere; o spumă lividă i se prelingea de-a lungul buzelor zdrobite iar ochii, parcă bulbucaţi de furie, păreau a-i ieşi din orbite. Dintre cei doi adversari nu omul, ci fiara îşi simţea oasele sfărâmate de colţi ascuţiţi şi carnea sfârtecată de gheare tăioase; iar răcnetul sălbatic, cutremurător de fioros, nu fiara îl scotea, ci omul.

În sfârşit, acesta, adunându-şi toată puterea, istovită de îndelunga rezistenţă a bătrânului lup, îi strânse botul cu ambele mâini, şi atât de tare, încât sângele ţâşni din nările şi din gâtlejul fiarei; ochii aprinşi se stinseră şi se închiseră pe jumătate; se clătină şi căzu la picioarele învingătorului. Doar mişcarea slabă şi continuă a cozii şi zvâcniturile convulsive şi intermitente care-i cutremurau trupul vădeau că nu era încă mort.

O ultimă convulsie scutură fiara în agonie şi simptomele de viaţă încetară.

— Ai murit, lupule! spuse omuleţul împingându-l dispreţuitor cu piciorul; dar ce, credeai că-ţi mai era dat să îmbătrâneşti după ce te-ai întâlnit cu mine? N-ai să mai alergi cu pas înăbuşit prin zăpadă pe urmele prăzii; eşti acum şi tu un hoit bun pentru lupi şi vulturi; în lunga ta viaţă de omoruri şi măceluri ai mâncat mulţi călători rătăciţi prin părţile Smiasenului; acum ai murit şi n-ai să mai mănânci oameni. Păcat!

Apucă o piatră ascuţită, se lăsă pe vine lângă trupul încă palpitând şi cald al lupului, îi desfăcu încheieturile, îi despărţi capul de umeri, despică pielea pe toată lungimea ei pe burtă, o trase de pe carne, aşa cum scoţi o haină şi într-o clipă, temutul lup din Smiasen nu mai fu decât un

hoit jupuit şi însângerat. Aruncă pielea pe umerii săi răniţi de muşcături, cu partea fără blană, umedă şi cu lungi pete de sânge în afară.

— Omul trebuie să se îmbrace cu pielea dobitoacelor, mârâi el printre dinţi, căci a lui e prea subţire ca să-l apere de frig.

În timp ce vorbea aşa pentru sine, parcă şi mai hâd sub hâdul său trofeu, ursul, pesemne plictisit să stea degeaba, se apropiase încetişor, parcă pe furiş de celălalt trup ce zăcea în umbră şi despre care am vorbit la începutul acestui capitol; se auzi atunci, din acea parte întunecoasă a sălii, un zgomot de dinţi, întovărăşit de gemete slabe şi jalnice de agonie. Omuleţul se întoarse.

— Friend! ţipă el ameninţător. A! mizerabile Friend, ia vino-ncoace!

Luând o piatră mare de pe jos, o aruncă în capul monstrului care, năucit de lovitură, renunţă la ospăţul său şi veni, lingându-şi buzele roşii, să se întindă gâfâind la picioarele omuleţului, înspre care îşi ridică capul uriaş ca şi cum i-ar fi cerut iertare pentru necuviinţă.

Începu atunci între cei doi monştri – căci această denumire era îndreptăţită pentru locuitorul ruinelor Arbar – un schimb de mârâituri grăitoare, ale omului exprimând puterea şi supărarea, ale ursului ruga şi supunerea.

— Na, spuse în cele din urmă omul, arătând cu degetul său noduros hoitul jupuit al lupului, ia-ţi prada şi lasă-mi-o pe a mea.

Ursul mirosi leşul lupului, scutură apoi din cap cu un aer nemulţumit şi-şi întoarse privirea spre cel ce părea a-i fi stăpân.

— Am înţeles, îi răspunse omul, ăsta-i prea mort pentru tine, pe când celălalt mai palpită. Eşti un rafinat, Friend, de parcă ai fi şi tu om; vrei ca hrana să fie încă vie când o sfârteci; îţi place să-ţi simţi prada murind sub colţii tăi; nu te bucuri decât de ceea ce suferă. Ne asemănăm; căci nu sunt un om, Friend, sunt mai presus de acest neam de mişei, sunt şi eu o fiară sângeroasă ca tine. Aş vrea să

poţi vorbi, prietene Friend, ca să-mi spui dacă bucuria ta, care-ţi înfioară măruntaiele de urs când te-nfrupţi din măruntaie omeneşti, este la fel ca a mea; ba nu, nu aş vrea să te aud vorbind, de teamă ca vocea ta să nu-mi amintească vocea omenească. Da, mârâie la picioarele mele, cu acest mârâit care-l înfioară, la munte, pe ciobanul rătăcit; îmi place, ca un glas de prieten, pentru că vesteşte un duşman. Scoală, Friend, ridică-ţi capul înspre mine; linge-mi mâinile cu limba ta care a gustat de atâtea ori sânge omenesc. Ai dinţii albi ca şi ai mei; nu-i vina noastră dacă nu sunt roşii ca o rană proaspătă; dar sângele spală sângele. Am văzut adesea, din întunericul unei peşteri, fetele din Kole sau din Oelmoe spălându-şi picioarele goale în apele repezi de munte şi cântând cu voce blândă; dar botul tău păros şi răcnetele tale răguşite îmi sunt mai dragi decât vocile lor melodioase şi feţele lor catifelate: îl înspăimântă pe om.

Vorbind astfel, se aşezase, lăsându-şi mâna în voia dezmierdărilor monstrului, care se tăvălea pe spate la picioarele lui şi se gudura în mii de feluri, ca un căţel ce se răsfaţă pe canapeaua stăpânei.

Şi mai stranie era însă atenţia încordată cu care părea să asculte cuvintele stăpânului. Avea aerul să înţeleagă mai ales monosilabele bizare cu care acesta le împestriţa, şi îşi exprima această înţelegere ridicând deodată capul, sau scoţând din fundul gâtlejului sunete nedesluşite.

— Oamenii spun că fug de ei, reluă omuleţul, dar ei sunt aceia care fug de mine; ei fac de frică ceea ce eu aş face din ură. Dar tu ştii prea bine, Friend, că mă bucur să întâlnesc un om când mi-e foame ori sete.

Zări atunci în fundul galeriei o lumină roşietică ce creştea cu încetul, colorând slab bătrânele ziduri umede.

— Chiar vine unul. Când vorbeşti de iad, diavolul îşi arată coarnele. Hei! Friend, adăugă el, întorcându-se înspre urs; hai, scoală-te!

Fiara se ridică îndată.

— Bine, să-ţi răsplătim cuminţenia, potolindu-ţi foamea.

Tot vorbind, omuleţul se aplecă înspre ceea ce zăcea întins pe jos. Se auzi o pârâitură de oase sfărâmate de topor, dar nu se mai auziră nici suspine, nici gemete.

— Se pare, şopti omuleţul, că nu mai suntem decât două fiinţe în viaţă în această sală de la Arbar. Na, prietene Friend. Sfârşeşte-ţi masa începută.

Aruncă spre deschizătura care dădea în exterior, şi de care am mai vorbit, bucata pe care o desfăcuse din obiectul întins la picioarele sale. Ursul se repezi asupra acestei prăzi cu atâta lăcomie, încât nici măcar ochiul cel mai ager nu şi-ar fi putut da seama dacă ciozvârta aceea avea într-adevăr forma unui braţ omenesc acoperit cu o bucată de postav verde de culoarea uniformei archebuzierilor din Munckholm.

— Se apropie, spuse omuleţul, privind ţintă lumina care creştea din ce în ce. Prietene Friend, lasă-mă puţin singur. Hai, ieşi!

Fiara ascultătoare se repezi către gaura din perete, coborî de-a-ndăratelea treptele exterioare şi dispăru cu un urlet de mulţumire, purtându-şi în dinţi prada sângerândă.

Chiar atunci, un bărbat destul de înalt apăru la gura galeriei, ale cărei adâncimi sinuoase mai reflectau încă o lumină slabă. Era înfăşurat într-o manta cafenie lungă şi purta un felinar orb, pe care îl ridică îndreptându-i lumina spre faţa omuleţului.

Acesta, aşezat pe piatra lui şi cu braţele încrucişate, îi spuse:

— Fii rău venit, tu ce ai intrat aici mânat de gând şi nu de instinct.

Străinul nu-i răspunse, mulţumindu-se să-l privească cu atenţie.

— Uită-te bine la mine, urmă el ridicând capul, căci peste un ceas poate că n-ai să mai ai destul glas ca să te poţi făli că m-ai văzut.

Noul venit îşi plimbă insistent lumina pe omuleţ şi părea mai mult surprins decât speriat de înfăţişarea lui.

— Ei, ce te miri aşa? reluă omuleţul cu un râs ce semăna cu trosnetul unui craniu când se sparge; am braţe; şi picioare ca şi tine. Atât doar că ale mele n-au să fie, ca ale tale, hrană pentru jivinele pădurii şi pentru corbi.

Străinul răspunse, în sfârşit, cu glas încet, deşi hotărât, ca şi cum s-ar fi temut, să nu fie auzit de afară.

— Ascultă-mă, nu vin ca duşman, ci ca prieten.

Celălalt îi tăie vorba:

— Atunci de ce nu ţi-ai lepădat înfăţişarea de om?

— Intenţia mea este să-ţi vin în ajutor, dacă eşti într-adevăr cel pe care îl caut.

— Cu alte cuvinte vrei să-ţi vin eu în ajutor. Omule, îţi pierzi timpul. Nu ştiu să ajut decât pe cei care s-au săturat de viaţă.

— După vorbă, răspunse străinul, înţeleg că eşti într-adevăr cel de care am nevoie; dar statura ta... Han din Islanda este un uriaş, nu poţi să fii tu...

— Mi se întâmplă pentru prima dată să se îndoiască cineva de mine.

— Cum! Chiar eşti Han? zise străinul apropiindu-se de omuleţ. Dar lumea spune că Han din Islanda este un uriaş!

— Adaugă-mi faima la înălţime şi ai să mă vezi mai înalt decât muntele Hecla.

— Zău aşa! Răspunde-mi, te rog; eşti într-adevăr Han, de baştină din Klipstadur, în Islanda?

— La asemenea întrebări nu răspund cu cuvinte, spuse omuleţul ridicându-se în picioare; felul cum îl privi pe străinul imprudent îl făcu pe acesta să se dea înapoi cu trei paşi.

— Mulţumeşte-te, rogu-te, să răspunzi cu privirea, zise el cu o voce aproape rugătoare şi aruncând spre deschizătura galeriei o ochire în care se citea părerea de rău de a-i fi trecut pragul. Am venit aci numai şi numai în interesul tău.

La început, când pătrunsese în sală, noul-venit, nu-l

văzuse decât nedesluşit pe cel pe care îl căuta, şi putuse, în consecinţă, să-şi păstreze cumpătul; dar când se ridică stăpânul ruinelor Arbar, cu faţa lui de fiară, membrele scurte, umerii însângeraţi, pe care o piele încă umedă de-abia îi acoperea mâinile uriaşe prelungite cu gheare şi privirea aprinsă, îndrăzneţul străin se cutremură, asemenea călătorului neştiutor care îşi închipuie că mângâie un ţipar şi se trezeşte muşcat de o năpârcă.

— În interesul meu? reluă monstrul. Ai venit să-mi dai de veste că mai este vreun izvor de otrăvit, vreun sat de pârjolit sau vreun archebuzier din Munckholm de înjunghiat?

— Poate că da. Ascultă-mă. Minerii din Norvegia se revoltă şi ştii câte nenorociri aduce o revoltă. În numele minerilor, îţi propun să fii capul răscoalei.

Omuleţul tăcu o clipă. Apoi o viclenie diabolică se arătă pe faţa lui încruntată.

— Chiar în numele minerilor mi-o propui? întrebă el.

Întrebarea păru să-l descumpănească pe noul venit; totuşi, ştiindu-se necunoscut de temutul său interlocutor, îşi veni repede în fire.

— De ce se răscoală minerii? mai întrebă acesta.

— Pentru a scăpa de sarcinile ce decurg din tutela regală.

— Numai pentru asta? întrebă celălalt la fel de batjocoritor.

— Mai vor şi să-l scape pe întemniţatul de la Munckholm.

— Să fie ăsta singurul scop al mişcării? repetă omuleţul cu o voce care-l descumpăni pe străin.

— Nu ştiu să fie altul, bâigui el.

— A! nu ştii să fie altul!

Tonul era tot batjocoritor. Ca să iasă din încurcătură, străinul se grăbi să scoată de sub manta o pungă grea pe care o aruncă la picioarele monstrului.

— Asta e simbria cuvenită căpeteniei.

Omuleţul respinse punga cu piciorul.

— Nu-mi trebuie. Crezi tu că dacă mi-aş dori aurul sau sângele tău, ţi-aş aştepta îngăduinţa ca să-mi potolesc pofta?

Străinul făcu o mişcare de mirare şi aproape de spaimă.

— Era un dar pe care minerii regelui m-au însărcinat să ţi-l aduc.

— Nu am nevoie de bani, ţi-o repet. Aurul nu-mi foloseşte la nimic. Oamenii îşi vând sufletul, dar nu şi viaţa. Şi atunci eşti nevoit să le-o iei.

— Să vestesc deci căpeteniile minerilor că temutul Han din Islanda primeşte doar şefia?

— Nu o primesc...

Aceste cuvinte, rostite sec, izbiră neplăcut auzul pretinsului trimis al minerilor revoltaţi.

— Cum aşa? întrebă el.

— Nu o primesc! repetă celălalt.

— Refuzi să iei parte la o expediţie care îţi oferă atâtea avantaje?

— Pot şi singur să jefuiesc gospodării, să pustiesc cătune, să ucid ţărani şi soldaţi.

— Bine, dar gândeşte-te că, primind oferta minerilor, eşti la adăpost de orice pedeapsă.

— Asta tot din partea minerilor mi-o făgăduieşti? îl întrebă omuleţul râzând.

— Îţi mărturisesc că nu, răspunse străinul cu un aer misterios, ci din partea cuiva foarte sus-pus, care se interesează de insurecţie.

— Şi acest om atât de sus-pus este oare sigur că n-are să fie spânzurat?

— Dacă ai şti cine este, nu ai mai întreba.

— Oare? Şi cine o fi?

— Asta nu pot spune!

Omuleţul se apropie de străin şi-l bătu pe umăr, tot rânjind sardonic.

— Vrei să-ţi spun eu cine este?

Omul cu mantaua tresări de spaimă, dar şi din pricina

mândriei rănite. Nu se aştepta nici la brusca interpelare a monstrului şi nici la sălbatica lui familiaritate.

— Îmi vine să râd, continuă acesta. Tu habar n-ai că eu ştiu tot. Acel om atât de sus-pus este marele cancelar al Danemarcei şi al Norvegiei, iar marele cancelar al Danemarcei şi al Norvegiei eşti tu.

Într-adevăr, el era. Sosise la ruina Arbar, înspre care l-am văzut ducându-se împreună cu Musdoemon, şi nu voise să încredinţeze altcuiva misiunea de a-l convinge pe tâlhar, fără a bănui că acesta îl cunoaşte şi îl aşteaptă. Ulterior, contele de Ahlefeld, cu toată iscusinţa şi puterea sa, nu a putut niciodată să descopere prin ce mijloc reuşise Han din Islanda să se informeze aşa de bine. Să fi fost o trădare din partea lui Musdoemon? E drept că Musdoemon fusese acela care îi strecurase nobilului conte ideea de a se duce el însuşi să se întâlnească cu tâlharul; dar ce interes l-ar fi putut îndemna la această perfidie? Să fi găsit Han la vreuna din victimele lui ceva documente privind proiectele marelui cancelar? Dar, în afară de Musdoemon, Frederic de Ahlefeld era singura fiinţă în viaţă la curent cu planul tatălui său şi, oricât de fluşturatec ar fi fost, nu era destul de smintit ca să compromită un astfel de secret. De altfel, se afla în garnizoană la Munckholm. Cel puţin aşa credea marele cancelar. Cei care vor citi sfârşitul acestei scene vor fi în măsură să vadă, fără a putea nici ei să pătrundă enigma mai mult decât contele de Ahlefeld, cât temei putea fi pus pe această din urmă ipoteză.

Una din calităţile principale ale contelui de Ahlefeld era prezenţa de spirit. Când îşi auzi numele rostit atât de răspicat de către omuleţ, nu-şi putu înăbuşi o exclamaţie de uimire; dar expresia de teamă şi de mirare dispăru într-o clipă de pe faţa lui palidă şi trufaşă, făcând loc liniştii şi siguranţei de sine.

— Da, aşa este! spuse el. Vreau să-ţi vorbesc deschis; sunt într-adevăr cancelarul. Dar, la rândul tău, fii cinstit...

Un hohot de râs îl întrerupse.

— M-am lăsat eu rugat să-ţi spun numele meu şi să ţi-l spun pe al tău?

— Răspunde-mi dar, cu aceeaşi sinceritate, cum de-ai ştiut cine sunt?

— Nu ţi s-a spus că ochiul lui Han din Islanda vede prin munţi?

Contele încercă să insiste.

— Să nu vezi în mine altceva decât un prieten.

— Dă-mi mâna, conte de Ahlefeld! rosti omuleţul cu brutalitate. Apoi, privindu-l pe ministru drept în ochi, exclamă: Dacă sufletele noastre amândouă ne-ar părăsi trupurile chiar acum, cred că Satana însuşi ar sta în cumpănă înainte de a hotărî care din ele este al monstrului.

Trufaşul senior îşi muşcă buzele; dar pus între teama de tâlhar şi necesitatea de a-l câştiga drept unealtă, se feri să-şi arate nemulţumirea.

— Nu-ţi nesocoti interesul. Primeşte să fii capul răscoalei şi ai încredere în recunoştinţa mea.

— Cancelar al Norvegiei, te încrezi în succesul planurilor tale precum baba visează la rochia care o va toarce din cânepa furată, în timp ce gheara pisicii îi încurcă fuiorul.

— Gândeşte-te bine înainte de a-mi respinge propunerea.

— Iar eu, tâlharul, îţi răspund ţie, mare cancelar a două regate: nu!

— Mă aşteptam la alt răspuns după ajutorul nepreţuit pe care mi l-ai adus.

— Ce ajutor ţi-am adus? întrebă tâlharul.

— Nu l-ai ucis tu pe căpitanul Dispolsen? îi răspunse cancelarul.

— Se prea poate, conte de Ahlefeld, dar nu ştiu despre cine vorbeşti.

— Cum aşa! Nu ţie ţi-a căzut în mâini caseta de fier pe care o ducea?

Întrebarea aceasta păru să-i trezească tâlharului o

amintire.

— Stai, spuse el, mi-l amintesc, într-adevăr, pe omul acela cu caseta de fier. Era pe plaja de la Urchtal.

— Dacă ai putea, cel puţin, reluă cancelarul, să-mi dai această casetă, ţi-aş fi foarte recunoscător. Spune-mi ce s-a ales de ea? Căci trebuie să ştii unde e.

Insistenţa nobilului ministru trezi interesul tâlharului.

— Caseta asta pare să-ţi stea tare mult la inimă, cancelar al Norvegiei?

— Da, aşa este.

— Şi care mi-e răsplata dacă-ţi spun unde o poţi găsi?

— Tot ce doreşti, dragul meu Han din Islanda.

— Bine. Atunci n-am să-ţi spun.

— Glumeşti. Gândeşte-te la serviciul pe care mi l-ai aduce.

— Tocmai la asta mă şi gândesc.

— Îţi voi asigura o avere colosală, voi cere pentru tine iertarea regelui.

— Cere-mi-o mai degrabă tu pe a ta, spuse tâlharul. Ascultă-mă, mare-cancelar al Danemarcei şi al Norvegiei: tigrii nu mănâncă hiene. Te las acum să pleci viu şi nevătămat din faţa mea, pentru că eşti rău şi pentru că fiecare clipă din viaţa ta, fiece gând al sufletului tău, zămisleşte o năpastă pentru oameni şi-ţi lungeşte răbojul fărădelegilor. Dar să nu te mai întorci aici, căci atunci ai afla că ura mea nu cruţă pe nimeni, nici chiar pe nelegiuiţi. Cât despre căpitanul tău, să nu-ţi închipui cumva că l-am ucis de dragul tău; uniforma e cea care i-a adus moartea; cum i-a adus-o şi cestuilalt ticălos; nici pe el nu l-am înjunghiat de dragul tău, crede-mă.

Vorbind aşa, îl luase pe nobilul conte de braţ şi-l trăsese către trupul întins în umbră.

Cum îşi sfârşea omuleţul vorba, raza felinarului lumină un cadavru sfârtecat, purtând într-adevăr uniforma de ofiţer al archebuzierilor din Munckholm. Cancelarul se apropie cu groază. Deodată ochii lui se pironiră pe faţa lividă şi însângerată a mortului. Gura era vânătă şi

căscată, părul zburlit, obrajii galbeni ca ceara, ochii stinşi. Totuşi îl recunoscu. Scoase un ţipăt înfiorător.

— Dumnezeule! Frederic! băiatul meu!

Chiar sufletele cele mai uscate, mai împietrite în aparenţă, ascund întotdeauna în străfundul lor vreo dragoste nici de ele bănuită, cuibărită printre patimi şi vicii, ca un martor misterios şi răzbunător. S-ar crede că se află acolo pentru a obliga cândva crima să guste şi ea din durere. Aşteaptă tăcută să-i vină ceasul. Omul corupt o poartă în sân şi nu ştie de ea, pentru că niciunul din necazurile lui obişnuite nu este destul de puternic ca să pătrundă prin scoarţa groasă de egoism şi de răutate care o acoperă; dar, când se iveşte pe neaşteptate una din acele rare şi adevărate dureri ale vieţii, ea pătrunde în acest suflet ca o sabie şi răzbate până în străfundurile lui. Atunci dragostea necunoscută se dezvăluie nefericitului ticălos, cu atât mai năprasnică cu cât era mai necunoscută, cu atât mai dureroasă cu cât era mai puţin simţită, pentru că sfredelul nefericirii a trebuit să răscolească sufletul mult mai adânc ca să ajungă la ea. Natura se trezeşte şi se dezlănţuie; îl lasă pe nefericit pradă unor disperări neaşteptate, unor chinuri de nespus; el resimte, îngemănate, toate durerile de care îşi bătuse joc atâţia ani. Chinurile cele mai deosebite îl sfâşie deodată. Inima lui, pe care apasă o amorţire stinsă, zvâcneşte în ghearele unor chinuri convulsive. I se pare că, în viaţă fiind, a întrezărit iadul şi că a descoperit ceva mai adânc decât deznădejdea.

Contele de Ahlefeld îşi iubea fiul fără să ştie. Spunem fiul, pentru că, neştiind de adulterul soţiei sale, astfel îl socotea pe Frederic, moştenitorul de drept al numelui său. Cum îl credea încă la Munckholm, era departe să se aştepte să-l găsească în turnul de la Arbar şi să-l găsească mort! Şi totuşi el era, palid şi însângerat; el era, nu se putea îndoi.

Este uşor de închipuit ce s-a petrecut în inima lui când certitudinea că-l iubea i s-a împlântat pe neaşteptate în

suflet, odată cu aceea de a-l fi pierdut. Toate sentimentele pe care aceste pagini nu le descriu îndeajuns i se dezlănţuiră în suflet, dintr-odată, ca o vijelie. Trăsnit de uimire, de groază şi disperare, se dădu înapoi, frângându-şi mâinile şi bolborosind cu voce sfâşietoare:

— Fiul meu! băiatul meu!

Tâlharul izbucni în râs, şi era groaznic să auzi hohotele acestui râs împletindu-se cu bocetele tatălui care privea cadavrul fiului său.

— Pe străbunul meu Ingolf! degeaba ţipi, conte de Ahlefeld, nu-l mai poţi trezi.

Deodată chipul lui înspăimântător se posomorî, şi spuse cu o voce răguşită:

— Tu plânge-ţi fiul, eu îl răzbun pe al meu.

Un zgomot de paşi grăbiţi în galerie îl întrerupse; când întoarse mirat capul, patru bărbaţi voinici se năpusteau în sală cu sabia trasă; un al cincilea, mic şi gras, venea după ei cu o torţă într-o mână şi o spadă în cealaltă. Purta o manta cafenie, la fel cu a marelui cancelar.

— Seniore, strigă el, v-am auzit, vă venim în ajutor.

Cititorul i-a recunoscut desigur pe Musdoemon şi pe cei patru slujitori înarmaţi din suita contelui.

Când flacăra torţei îşi răspândi lumina în sală, cei cinci nou veniţi se opriră, încremeniţi de groază; şi într-adevăr, ceea ce vedeau era înspăimântător. Într-un colţ hoitul plin de sânge al lupului; într-altul trupul sfâşiat al tânărului ofiţer; apoi tatăl cu ochii rătăciţi, urlând de durere şi, alături de el, fiorosul tâlhar, întorcând spre agresori faţa-i hâdă pe care se citea o mirare neînfricată.

La sosirea acestor ajutoare neaşteptate, gândul răzbunării îl cuprinse pe conte, schimbându-i disperarea în turbare.

— Moarte tâlharului! strigă el, trăgându-şi sabia. L-a ucis pe fiul meu! Moarte lui!

— L-a ucis pe seniorul Frederic? întrebă Musdoemon, dar faţa-i luminată de flacăra torţei nu trăda nicio

tulburare.

— Moarte! Moarte! repetă contele cu furie.

Toţi şase se năpustiră asupra tâlharului. Acesta, surprins de atacul neaşteptat, se dădu înapoi spre deschizătura dinspre prăpastie şi scoase un răcnet fioros, de mânie mai mult decât de spaimă.

Şase săbii îl înfruntau, dar privirea-i era mai aprinsă şi faţa mai ameninţătoare decât ale agresorilor săi. Apucase toporul de piatră şi, silit de numărul adversarilor să se mulţumească cu apărarea, îl rotea în jurul lui cu atâta repeziciune, încât cercul acestei rotiri îl apăra ca un scut. Scântei săreau cu clinchet răsunător din vârfurile săbiilor lovite de tăişul toporului, dar nicio sabie nu-i atingea trupul. Totuşi, obosit de lupta dusă mai înainte cu lupul, era nevoit să dea puţin câte puţin înapoi, astfel că ajunse în curând cu spatele în dreptul deschizăturii dinspre prăpastie.

— Curaj, băieţi, strigă contele, pe el! Să aruncăm monstrul în prăpastie.

— Mai curând cad stelele decât să cad eu, răspunse tâlharul.

Agresorii îşi înteţiră atacurile cu îndrăzneală sporită când îl văzură pe omuleţ silit să coboare una din treptele scării ce ducea spre abis.

— Aşa-i bine! Daţi năvală! strigă marele-cancelar. Trebuie să cadă; hai, încă puţin! Ticălosule! Este ultima ta crimă. Pe el, băieţi!

Tâlharul nu răspunse, dar în timp ce cu mâna dreaptă îşi rotea fără încetare înspăimântătorul topor, cu stânga apucă cornul agăţat de cingătoare şi ducându-l la gură, scoase câteva sunete răguşite şi prelungi, cărora le răspunse deodată un răcnet venit parcă din prăpastie.

Câteva clipe mai târziu, când cei şase luptători îndârjiţi împotriva tâlharului se bucurau că-l siliseră să coboare şi a doua treaptă, un cap uriaş de urs alb se ivi la capătul scării prăbuşite. Uimiţi şi înspăimântaţi, agresorii dădură înapoi.

Ursul urcă greoi treptele, arătându-le colţii ascuţiţi din botul mânjit de sânge.

— Mulţumesc, prietene Friend! strigă tâlharul.

Şi profitând de uimirea celorlalţi, încălecă pe spatele ursului, care începu să coboare de-a-ndăratelea, ameninţând mereu cu colţii pe duşmanii stăpânului său.

Când se dezmeticiră, putură vedea cum ursul îşi ducea stăpânul spre locuri mai sigure, coborând în prăpastie aşa cum probabil urcase, agăţându-se de trunchiuri de copaci şi de colţuri de stâncă. Încercară să prăvălească bolovani asupra lor, dar până să urnească unul din acele blocuri de granit care zăceau acolo de atâta vreme, tâlharul şi straniul lui ajutor dispăruseră deja într-o peşteră.

XXVI

Să nu mai râdem, căci tot ce părea vesel, plăcut, îşi are de asemenea partea serioasă, chiar foarte serioasă, ca totul pe lume! Credeţi-mă, acest cuvânt: – hazardul – este un blestem; nimic din câte se făptuiesc sub soare nu se datorează hazardului...

LESSING, *Emilia Galotti*

DA, EXISTĂ O RAŢIUNE ADÂNCĂ ce se dezvăluie adesea în ceea ce oamenii numesc hazard. Parcă ar fi întâmplările vieţii, o mână misterioasă care le hotărăşte calea şi ţelul. Ne minunăm de capriciile sorţii, de ciudăţeniile ei şi, deodată, ies din acel haos fulgerări înspăimântătoare sau raze minunate; şi înţelepciunea omenească se smereşte în faţa înaltelor lecţii ale destinului.

Dacă cineva, de exemplu, ar fi venit, pe vremea când Frederic de Ahlefeld se fălea în faţa doamnelor din Copenhaga cu straiele lui scumpe, rangul său însemnat şi hazul vorbelor sale, dacă un cunoscător al viitorului ar fi venit să-i tulbure frivolitatea gândurilor cu prevestiri întunecate; dacă i-ar fi spus că într-o zi acea uniformă strălucitoare, mândria lui, avea să-l piardă; că un monstru cu chip omenesc avea să-i bea sângele aşa cum sorbea el, voluptuosul nepăsător, vinurile alese din Franţa şi Boemia; că părul lui, pentru care nu se găseau niciodată destule esenţe şi parfumuri, avea să măture pragul unei vizuini de fiară; că braţul lui, al cărui sprijin îl oferea cu

atâta graţie frumoaselor doamne din Charlottenburg, avea să fie aruncat unui urs, precum o ciozvârtă de căprioară pe jumătate roasă, cum ar fi răspuns Frederic unor astfel de prevestiri? Ar fi pufnit în râs şi s-ar fi răsucit pe un călcâi; şi, ceea ce este mai înspăimântător, orice minte omenească raţională i-ar fi dat dreptate.

Dar să-i privim soarta şi mai de sus. Nu este oare o taină de nepătruns să vezi crima contelui şi a contesei de Ahlefeld întorcându-se asupra lor ca o pedeapsă cumplită? Au urzit împotriva fiicei unui om întemniţat o ţesătură mişelească; întâmplarea face ca această nefericită să găsească un protector, care socoteşte necesar să-l îndepărteze pe fiul însărcinat cu îndeplinirea ticăloasei uneltiri. Acest fiu, singura lor speranţă, este trimis departe de locul unde urma să-şi exercite farmecele vinovate; şi, cum ajunge la noua reşedinţă, o altă întâmplare răzbunătoare îl aruncă în braţele morţii. Astfel, voind să târască o biată fată neprihănită şi detestată în mocirla dezonoarei, părinţii l-au împins în mormânt pe fiul lor vinovat şi îndrăgit. Chiar vina lor le-a adus nenorocirea.

XXVII

A! iat-o pe frumoasa noastră contesă! Să mă iertaţi, doamnă, dacă nu pot, azi, să mă bucur de onoarea vizitei voastre. Sunt prins cu nişte treburi urgente. Altădată, dragă contesă, altădată; dar azi nu-mi este cu putinţă să vă primesc aci.

Prinţul către Orsina

A DOUA ZI ÎN ZORI, DUPĂ VIZITA lui la Munckholm, guvernatorul Drontheimhusului porunci să i se pregătească trăsura de călătorie, sperând să pornească înainte ca doamna de Ahlefeld să se fi trezit; dar, după cum am mai spus, ea se trezea uşor.

Generalul semnase ultimele recomandări pe care le lăsa episcopului ce urma să-i ţină locul în timpul cât lipsea, îşi îmbrăcase haina îmblănită şi se pregătea să iasă, când uşierul o anunţă pe nobila doamnă.

Vestea neaşteptată îl descumpăni pe bătrânul ostaş, mai obişnuit să râdă în faţa a o sută de tunuri decât să facă faţă artificiilor femeieşti. Totuşi, îşi luă rămas bun de la vicleana contesă cu destulă amabilitate şi nu-şi arătă iritarea decât atunci când o auzi şoptindu-i la ureche, cu un aer făţarnic care voia să pară doar confidenţial.

— Ei, nobile general, ce ţi-a spus?

— Cine, Poel? Mi-a spus că trăsura aşteaptă.

— Vorbeam despre deţinutul de la Munckholm, generale.

— A!
— Eşti mulţumit de răspunsurile date la întrebările dumitale?
— Da... mulţumit, doamnă contesă, răspunse guvernatorul, simţindu-se, cum este lesne de ghicit, tare încurcat.
— Ai obţinut dovada că este amestecat în complotul minerilor?
Levin nu putu să se stăpânească:
— Nobilă doamnă, este nevinovat!
Se opri, căci rostise o convingere a inimii, nu a minţit sale!
— Este nevinovat! repetă contesa cu un aer disperat, deşi neîncrezător; căci se temea ca Schumacker să nu-şi fi dovedit, într-adevăr, generalului nevinovăţia, pe care interesele marelui cancelar cereau s-o ponegrească.
Guvernatorul avusese răgaz să se gândească; răspunse insistenţelor nobilei doamne cu o voce care o linişti, pentru că trăda îndoială şi tulburare.
— Nevinovat... Da, dacă vreţi...
— Dacă vreau, seniore general!
Şi răutăcioasa femeie izbucni în râs.
Râsul îl jigni pe guvernator.
— Nobilă contesă, îi spuse el, îmi veţi îngădui să nu dau socoteală despre această convorbire decât vice-regelui.
O salută adânc şi coborî în curte, unde îl aştepta trăsura.
„Da, îşi zicea contesa de Ahlefeld, întorcându-se în apartamentul ei, du-te, cavalere rătăcitor! Îndepărtarea ta ne scapă de proteguitorul duşmanilor noştri. Du-te! Plecarea ta înseamnă întoarcerea lui Frederic. I-auzi ce-i vine în minte, să-l trimită pe cel mai chipeş cavaler din Copenhaga în munţii aceia fioroşi! Din fericire, nu-mi va fi greu acum să-i obţin rechemarea.”
La acest gând, îi porunci slujnicei celei mai apropiate:
— Dragă Lisbeth, cere să se aducă de la Bergen două duzini de pieptănaşi, din aceia pe care îi poartă în păr

tinerii noştri eleganţi; mai informează-te şi despre noul roman al faimoasei Scudéry şi ai grijă ca maimuţa iubitului meu Frederic să fie spălată cu apă de trandafiri în fiece dimineaţă.

— Cum, buna mea stăpână, întrebă Lisbeth, se întoarce seniorul Frederic?

— Da, se-ntoarce; şi ca să-l bucure revederea noastră trebuie să-i îndeplinim toate gusturile; vreau să-i pregătesc o surpriză de întoarcere.

Biata mamă!

XXVIII

...Bernard aleargă pe malurile Arlancei. Seamănă cu leul ieşit din vizuină în căutarea vânătorilor şi hotărât să-i răpună sau să moară.
A plecat, spaniolul viteaz şi hotărât!
Cu pas iute, purtând o lance grea în care şi-a pus nădejdea, aleargă Bernard pe malul Arlancei.

Romanţe spaniole

UN CETAŢEAN: Să nu-mi vorbeşti de el. Numele lui aduce moarte.
CLARA: Eu, să nu-i rostesc numele?... Ce faceţi, voi, oameni cinstiţi? Vi s-au tulburat minţile? V-aţi pierdut judecata? Nu vă uitaţi la mine cu expresia asta speriată şi îngrijorată; nu coborâţi ochii cu spaimă...
CETAŢEANUL: Să ne ferească Dumnezeu să vă mai ascultăm!

GOETHE, *Egmont*

DUPĂ CE A COBORÂT DIN TURNUL de unde zărise lumina de la Munckholm, Ordener îl căutase multă vreme pe bietul Benignus Spiagudry. Îl chemase de nenumărate ori şi nu-i răspunsese decât ecoul înăbuşit. Mirat, dar nicidecum speriat de dispariţia acestuia, o atribuise unei spaime de neînvins a nefericitului paznic şi, după ce se căi un timp că-l lăsase singur, se hotărî să înnopteze pe stânca de la Oelmoe, ca

să-i dea timp să se întoarcă. Mâncă ceva şi, înfăşurându-se în manta, se culcă lângă focul ce se stingea, sărută bucla de păr a Ethelei şi adormi de îndată; căci dacă-ţi este conştiinţa liniştită, poţi dormi chiar când ţi-e inima îngândurată.

Se sculă odată cu soarele, dar nu găsi altă urmă de Spiagudry decât traista şi mantaua, lăsate în turn, ceea ce însemna că plecarea acestuia fusese peste măsură de grăbită. Atunci, renunţând la gândul de a-l mai întâlni, cel puţin acolo, pe stânca de la Oelmoe, se hotărî să plece fără el, căci trebuia să-l găsească a doua zi pe Han din Islanda la Walderhog.

S-a putut afla, din primele capitole ale acestei povestiri, că Ordener se obişnuise de tânăr cu oboseala unei vieţi rătăcitoare şi plină de aventuri. Cum colindase de mai multe ori nordul Norvegiei, nu mai avea nevoie de călăuză acum când ştia unde să-l găsească pe tâlhar. Porni deci singur spre nord-vest, fără a-l mai avea alături pe Benignus Spiagudry, care să-i spună cât cuarţ sau spat se putea găsi înăuntrul fiecărui deal, ce legende se povesteau despre fiecare cocioabă şi dacă vreo crăpătură a pământului provenea dintr-un şuvoi al străvechiului potop sau dintr-o cutremurare vulcanică.

A mers o zi încheiată prin acei munţi care, despărţiţi din loc în loc, ca nişte coaste, din lanţul principal ce străbate Norvegia în lung, coboară treptat până la mare; astfel încât toate malurile ţării sunt o succesiune de promontorii şi de golfuri, iar tot interiorul pământurilor o succesiune de munţi şi de văi, ciudăţenie a înfăţişării solului, care a permis să se compare Norvegia cu un schelet mare de peşte.

Nu era uşor să călătoreşti prin acele locuri. Trebuia ba să urci pe albia plină de pietre a vreunui puhoi secat, ba să treci, pe punţi nesigure din trunchiuri de copaci răsturnaţi, chiar peste câte un drum prin care un puhoi şi-a făcut de curând albia.

De altfel, Ordener mergea câteodată ore de-a rândul

fără să simtă prezenţa omului în acele locuri nelucrate, decât uneori prin apariţia aripilor unei mori de vânt, pe vârful vreunui deal, alteori prin zgomotul vreunei forje îndepărtate, al cărei fum negru unduia în bătaia vântului.

La mari răstimpuri, întâlnea câte un ţăran călare pe un căluţ sur cu capul plecat, dar mai puţin sălbatic decât stăpânul său, sau un negustor de piei şi blănuri într-o sanie trasă de reni la spatele căreia era legată o funie lungă, cu noduri multe ce săltau pe pietrele drumului, ca să sperie lupii.

Iar dacă Ordener îl întreba pe negustor încotro se afla peştera de la Walderhog, acela îi răspundea, cu nepăsarea comerciantului nomad ce cunoaşte doar numele şi poziţia geografică a locurilor pe care meseria lui îl obligă să le străbată:

— Ţine calea tot spre nord-vest, dai de satul Hervalyn, apoi treci viroaga Dodlysax şi până la noapte poţi să ajungi la Surb, la numai două mile de Walderhog.

Dacă Ordener punea aceeaşi întrebare ţăranului, acesta, cunoscător al datinilor şi al povestirilor de la gura sobei, dădea de câteva ori din cap, îşi oprea căluţul sur şi zicea:

— Walderhog! peştera de la Walderhog! acolo cântă pietrele, horesc oasele şi locuieşte demonul din Islanda. Doar nu vrei domnia ta să te duci chiar la peştera de la Walderhog?

— Ba chiar acolo, răspundea Ordener.

— Domnia ta ţi-ai pierdut maica bună? sau ţi-a ars casa? ori ţi-a furat vecinul porcul cel gras?

— Nicidecum, răspundea tânărul.

— Atunci de bună seamă a slobozit vreun vrăjitor un farmec în mintea domniei tale.

— Omule, te-am întrebat de drumul spre Walderhog.

— Păi, la întrebarea asta răspund, seniore. Mergi sănătos. Ţine-o tot spre miazănoapte. Ştiu bine cum te duci, dar nu ştiu cum ai să te întorci.

Şi ţăranul se îndepărta, făcându-şi semnul crucii.

Monotoniei posomorâte a drumului i se adăuga neplăcerea unei ploi mărunte şi pătrunzătoare, ce cuprinsese văzduhul spre mijlocul zilei şi sporea neajunsurile. Nici păsările nu se încumetau să zboare, şi Ordener, rebegit în mantaua lui, nu vedea trecând deasupra capului său decât vreun uliu sau şoim în căutare de pradă; alteori apropierea lui stârnea dintre trestii un vultur pescar, cu un peşte în gheare.

Se înnoptase de-a binelea când tânărul călător sosi, în sfârşit, după ce trecuse prin păduricea de arini şi de mesteceni de lângă viroaga Dodlysax, la cătunul Surb unde, dacă cititorul îşi mai aminteşte, Spiagudry voise să-şi instaleze cartierul general. Mirosul de gudron şi fumul de turbă îl lămuriră pe Ordener că intra într-o aşezare de pescari. Se apropie de prima colibă pe care o putu desluşi în beznă. Intrarea scundă şi îngustă se închidea, după obiceiul norvegienilor, cu o lungă piele de peşte străvezie, colorată acum de lumina roşietică şi pâlpâitoare a focului din vatră. El bătu în tocul de lemn al uşii şi strigă:

— Om bun!

— Intră, intră, răspunse o voce dinăuntru.

În acelaşi timp o mână binevoitoare ridică pielea de peşte şi Ordener pătrunse în sălaşul conic, locuinţa obişnuită a pescarilor de pe coastele Norvegiei. Era un fel de colibă rotundă, clădită din lemn şi pământ, în mijlocul căreia strălucea un foc în care flacăra purpurie a turbei se îmbina cu lucirile albe ale lemnului de brad. Lângă foc, pescarul cu nevasta lui şi doi copii erau aşezaţi în faţa unei măsuţe încărcate cu blide de lemn şi ulcele de lut. În partea opusă dormeau doi reni pe un aşternut de frunze şi de piei, menit să fie şi culcuşul gazdelor şi al oaspeţilor aduşi de întâmplare. Dar această alcătuire interioară a colibei nu putea fi desluşită de la prima privire, căci un fum gros şi acru, ce-şi găsea anevoie drumul printr-o deschizătură din vârful conului, învăluia totul într-o ceaţă deasă şi mişcătoare.

Pescarul şi nevasta lui se sculară de cum păşi Ordener

pragul colibei şi-i răspunseră la bineţe cu feţe deschise şi binevoitoare. Ţăranii norvegieni sunt tare primitori, fie dintr-o curiozitate veşnic trează, fie din cauza firii lor.

— Seniore, spuse pescarul, ţi-o fi foame şi frig; aici e foc ca să-ţi usuci mantaua şi nişte *rindebrod* bun să te îndestulezi. Domnia ta vei binevoi apoi să ne spui cine eşti, de unde vii, unde te duci şi ce povestesc bătrânele din locul de baştină al domniei tale.

— Da, seniore, spuse şi femeia, dar cu acest *rindebrod* care e bun, cum spunea bărbatul şi stăpânul meu, mai ia şi nişte *stock-fish* sărat şi gustos, uns cu grăsime de balenă. Ia loc, seniore străin.

— Iar dacă domniei tale nu-i place hrana sfântului Usuf[25], reluă bărbatul, să aibă numai puţină răbdare, o pot încredinţa că se va înfrupta dintr-un but minunat de căprioară, sau măcar dintr-o bucată de fazan regal. Aşteptăm pe cel mai bun vânător din cele trei provincii. Nu-i aşa, buna mea Maase?

Maase, cum îi spunea pescarul nevesti-si, înseamnă pe limba norvegienilor pescăruş. Femeia nu păru să fie mirată de această denumire, fie că într-adevăr aşa o chema, fie că era o alintare.

— Cel mai bun vânător! cred şi eu! răspunse ea cu mândrie. E fratele meu, vestitul Kennybol! Dumnezeu să-i binecuvânteze drumurile! A venit să stea câteva zile cu noi, şi vei putea, seniore, să bei bere din aceeaşi cană cu el. E călător, ca şi domnia ta.

— Îţi sunt foarte îndatorat, buna mea gazdă, răspunse Ordener zâmbind; dar va trebui să mă mulţumesc cu *stock-fish*-ul vostru îmbietor şi cu o bucată de *rindebrod*. Nu am timp să-l aştept pe fratele dumitale, vestitul vânător, căci trebuie s-o pornesc iar la drum.

Buna Maase, necăjită de plecarea grabnică a străinului, dar încântată de laudele aduse *stock-fish*-ului şi fratelui ei, exclamă:

— Eşti tare îndatoritor, seniore. Dar de ce vrei să ne

---

[25] Sfântul protector al pescarilor. (n. a.).

părăseşti aşa curând?

— Trebuie.

— Să umbli prin munţi acuma noaptea şi pe asemenea vreme?

— Da, pentru o treabă ce nu suferă amânare.

Răspunsurile tânărului stârneau atât curiozitatea înnăscută cât şi mirarea gazdelor sale.

Pescarul se ridică în picioare şi spuse:

— Vă aflaţi la Christofor Buldus Braal, pescar din cătunul Surb.

Iar femeia adăugă.

— Maase Kennybol îi este soţie prea supusă.

Când ţăranii norvegieni voiau să afle în mod politicos numele unui străin, obişnuiau să şi-l spună întâi pe al lor.

Ordener răspunse:

— Iar eu sunt un călător ce nu este sigur nici de numele pe care îl poartă şi nici de drumul pe care îl urmează.

Acest răspuns ciudat nu păru să-l mulţumească pe pescarul Braal.

— Pe coroana lui Gormon cel Bătrân, spuse el, credeam că nu se află la ora asta, în Norvegia, decât un singur om care să nu fie sigur de numele său, şi acesta este nobilul baron de Thorvick, care, zice-se, se va numi acum conte de Danneskjold, din cauză strălucitei sale căsătorii cu fiica marelui-cancelar. Asta-i, cel puţin, vestea cea mai nouă pe care am adus-o de la Drontheim. Te felicit, seniore străin, pentru această asemănare cu fiul vice-regelui, puternicul conte Guldenlew.

— Dacă domnia ta, adăugă femeia, cu faţa aprinsă de curiozitate, nu vrei să ne destăinuieşti nimic în ce te priveşte, poate ai vrea să ne vorbeşti despre ce se petrece prin ţară, cum ar fi, să zicem, această înaltă căsătorie, despre care a auzit soţul şi stăpânul meu?

— Da, reluă acesta, cu vădită mândrie, asta-i vestea cea mai nouă. Nu va trece nicio lună şi fiul vice-regelui o va lua în căsătorie pe fiica marelui-cancelar.

— Mă îndoiesc, spuse Ordener.

— Te îndoieşti, seniore? Îţi spun eu că treaba e ca şi încheiată. Nu sunt zvonuri deşarte. Am aflat-o chiar de la jupânul Poel, slujitorul credincios al nobilului baron de Thorvick, adică al nobilului conte de Danneskjold. Să se fi întâmplat ceva în ultimele şase zile? Să se fi stricat logodna?

— Eu aşa cred, răspunse tânărul zâmbind.

— Dacă-i aşa, seniore, mă înşelam. Nu trebuie să aprinzi focul ca să frigi peştele înainte să se zbată-n plasă. Dar să fie vestea asta sigură? De la cine ai aflat-o?

— De la nimeni, răspunse Ordener. Aşa am ticluit-o eu, în mintea mea.

La aceste cuvinte naive, pescarul uită de buna cuviinţă norvegiană şi izbucni într-un lung hohot de râs.

— Să-mi fie cu iertare, seniore. Se vede că eşti într-adevăr un călător şi, desigur, un străin. Dar ce-ţi închipui domnia ta că lucrurile se vor lua după toanele dumitale şi că vremea se va însenina sau înnoura după cum doreşti?

Şi pescarul, la curent cu toate treburile ţării, cum sunt de obicei ţăranii norvegieni, începu să-i explice lui Ordener pentru ce motive această căsătorie nu putea să nu se facă: era potrivită cu interesele familiei de Ahlefeld; vice-regele nu se putea opune voinţei regelui, care o dorea; şi, în afară de asta, se spunea că viitorii soţi se iubesc cu patimă. Într-un cuvânt, pescarul Braal era convins că nunta avea să aibă loc; ar fi vrut el să fie tot atât de sigur că-l poate omorî a doua zi pe blestematul câine de mare care făcea prăpăd în balta Master-Bick.

Lui Ordener începea să nu-i mai vină la socoteală această discuţie cu un om atât de bine informat despre treburile statului, când fu scos din încurcătură de ivirea unui nou personaj.

— Ăsta-i fratele meu! exclamă buna Maase.

Şi într-adevăr, doar sosirea unui frate o putea smulge din admiraţia contemplativă cu care-l asculta pe soţul ei.

Şi, în timp ce copiii se aruncau cu strigăte de bucurie de gâtul unchiului lor, pescarul îi întinse mâna cu

gravitate:

— Fii binevenit, frate!

Apoi se întoarse către Ordener:

— Seniore, acesta este fratele nostru, vestitul vânător Kennybol, din munţii Kole.

— Bună seara la toţi, spuse munteanul scoţându-şi căciula de piele de urs. Frate, vânătoarea merge prost pe ţărmurile voastre, aşa cum de bună seamă ţi-ar merge pescuitul prin munţii noştri. Cred că mai repede mi-aş umple tolba umblând după spiriduşi prin pădurile ceţoase ale reginei Mab. Soră Maase, eşti primul pescăruş pe care l-am văzut azi de aproape. Căci, uitaţi-vă prieteni, fie pacea Domnului cu voi! pentru acest pârlit de cocoş de munte a alergat primul vânător din Drontheimhus prin toate luminişurile pădurii până la ora asta şi pe o astfel de vreme.

Vorbind aşa, scoase din tolbă un cocoş alb, adăugând că aşa pasăre slabă nu făcea nici cât încărcătura de puşcă trasă.

— Dar, adăugă el printre dinţi, flinta mea credincioasă, vei trage curând într-un vânat mai mare. În loc de piei de capră sau de elan, ai să găureşti mantăi verzi şi mundire roşii.

Aceste cuvinte, auzite pe jumătate, treziră curiozitatea surorii lui:

— Ce spui? întrebă ea, ce vrei să spui, frate-meu?

— Spun că sub limba muierilor joacă întotdeauna un spiriduş.

— Că bine spui, frate Kennybol, exclamă pescarul. Aceste fiice ale Evei sunt toate curioase ca muma lor. Vorbeai parcă de mantăi verzi?

— Frate Braal, răspunse vânătorul supărat, nu mă destăinui decât puştii mele, pentru că sunt sigur că nu trăncăneşte.

— Se vorbeşte în sat, reluă pescarul cu îndrăzneală, despre o răzvrătire a minerilor. Frate, ştii ceva despre asta?

Munteanul întinse mâna după căciulă şi şi-o trase pe cap până la ochi, aruncând o privire piezişă către străin; apoi se aplecă înspre pescar şi-i şopti scurt:

— Taci!

Acesta dădu de câteva ori din cap.

— Frate Kennybol, peştele cât e de mut, tot cade în plasă.

Se aşternu o clipă de tăcere. Cumnaţii se priveau cu subînţeles: copiii smulgeau penele cocoşului rămas pe masă, femeia încerca să înţeleagă ce se întâmplă, iar Ordener nu-i slăbea din ochi.

— Dacă azi masa nu-i prea bogată, spuse dintr-odată vânătorul, cu dorinţa vădită de a schimba vorba, mâine n-are să mai fie aşa. Frate Braal, prinde tu numai pe regele peştilor şi mă leg să-ţi aduc untură de urs ca să-l găteşti.

— Untură de urs! exclamă Maase. Ai văzut oare un urs prin împrejurimi? Auziţi Patrick, Regner, auziţi copii, nu cumva să ieşiţi din colibă. Un urs!

— Linişteşte-te, soru-mea, de mâine încolo poţi să fii fără grijă, că îi venim noi de hac. Da, într-adevăr, am zărit un urs, ca la două mile de Surb, unul alb. Părea că duce un om, sau mai curând un animal. Ba nu. Putea să fie un cioban, căci ciobanii poartă straie de blană. Era departe şi nu mi-am putut da seama. Dar m-a mirat că-şi ducea prada pe spinare şi nu în gură.

— Păi cum, frate!

— Da, aşa era, şi animalul trebuie să fi fost mort, căci nu se apăra, nu se mişca deloc.

— Bine, dar, judecă logic pescarul, dacă era mort, cum de stătea pe spinarea ursului?

— Asta n-am înţeles nici eu. Oricum, ăsta a fost ultimul ospăţ al ursului. Când am ajuns în sat, am dat de veste la şase tovarăşi de nădejde, iar mâine, soră Maase, îţi voi aduce cea mai frumoasă blană albă care a umblat vreodată pe zăpada unui munte.

— Bagă de seamă, frate, spuse femeia, că ce ai văzut nu e lucru curat. Ursul ăsta o fi chiar diavolul!

— Ai înnebunit? o întrerupse munteanul râzând; auzi acolo, să se schimbe diavolul în urs! În pisică, în maimuţă, mai treacă meargă, s-a mai văzut; dar în urs? A! pe sfântul Eldon care-i alungă pe diavoli, ar râde şi copiii şi babele de născocirile tale.

Biata femeie îşi lăsă capul în jos.

— Frate, erai mai marele meu înainte ca cinstitul meu soţ să-şi plece privirea asupra mea, fă cum te va îndemna îngerul tău păzitor.

— Dar, îl întrebă pescarul pe muntean, în ce parte ai întâlnit ursul?

— Înspre lacul Smiasen, pe la Walderhog.

— La Walderhog! şopti femeia închinându-se.

— La Walderhog! repetă Ordener.

— Dar, frate, spuse din nou pescarul, doar nu te duceai cumva spre peştera Walderhog?

— Eu? Ferească Dumnezeu! Ursul se ducea.

— Şi acolo mergeţi după el mâine? îl întrerupse Maase îngrozită.

— Nici pomeneală de aşa ceva; cum vă închipuiţi că ar îndrăzni, chiar şi un urs, să se adăpostească într-o peşteră unde?...

Se opri şi toţi trei îşi făcură cruce.

— Ai dreptate, răspunse pescarul, sunt lucruri pe care le simt şi dobitoacele.

— Bunele mele gazde, spuse atunci Ordener, ce vă înspăimântă aşa în peştera de la Walderhog?

Se priviră toţi trei încremeniţi, uimiţi, de parcă nu ar fi înţeles o astfel de întrebare.

— Nu-i acolo mormântul regelui Walder? întrebă tânărul.

— Da, răspunse femeia, un mormânt de piatră care cântă.

— Şi asta nu-i tot, spuse pescarul.

— Acolo joacă noaptea oasele celor morţi, urmă ea.

— Şi asta nu-i tot, repetă, munteanul.

Tăcură, de parcă nu ar fi îndrăznit să spună mai mult.

— Şi ce alte lucruri nefireşti se mai petrec acolo? întrebă Ordener.

— Tinere, îi răspunse grav vânătorul. Nu trebuie să vorbeşti cu atâta uşurinţă, când vezi cum îl trec fiorii pe un bătrân lup sur ca mine.

Tânărul răspunse zâmbind:

— Şi totuşi tare aş fi vrut să ştiu toate minunile care se petrec în peştera de la Walderhog, căci acolo mă duc.

Cuvintele lui îi împietriră de spaimă pe ceilalţi trei.

— La Walderhog! Dumnezeule! mergi la Walderhog?

— Şi spune asta, adăugă pescarul, aşa cum ai spune: Mă duc la Loevig să-mi vând peştele, sau la luminişul lui Ralph după scrumbii! La Walderhog, Dumnezeule mare!

— Tinere nefericit! sări femeia, oare te-ai născut fără înger păzitor? Nu te ocroteşte niciun sfânt din cer? Păcatele mele! Aşa o fi, dacă nici nu ştii bine cum te cheamă.

— Şi ce cuvânt, o întrerupse munteanul, îndeamnă pe domnia ta să meargă în acel groaznic loc?

— Am o întrebare de pus cuiva, răspunse Ordener.

Uimirea celor trei gazde creştea odată cu curiozitatea lor.

— Ascultă-mă, seniore străin; se pare că nu prea cunoşti bine locurile pe aici; fără îndoială domnia ta trebuie că se înşală; nu se poate să vrei să te duci la Walderhog.

— De altfel, adăugă munteanul, dacă ai ceva de întrebat, acolo nu stă nimeni.

— Decât diavolul, reluă femeia.

— Diavolul, care diavol?

— Da, diavolul, reluă ea, acela pentru care cântă mormântul şi joacă morţii.

— Oare nu ştii seniore, spuse pescarul coborându-şi glasul şi apropiindu-se de Ordener, oare nu ştii că peştera de la Walderhog este sălaşul obişnuit al lui...

Femeia îi tăie vorba.

— Bărbate, nu rosti acest nume, e de piază-rea.

— Sălaşul cui? întrebă Ordener.

— Al diavolului făcut om, spuse Kennybol.

— Într-adevăr, iubitele mele gazde, nu vă înţeleg vorbele. Mie mi s-a spus că la Walderhog locuieşte Han din Islanda.

Un întreit ţipăt de groază răsună în colibă.

— Păi bine! Dacă ştii! El este diavolul.

Femeia îşi trase pe frunte scufia de lână groasă, luându-i pe toţi sfinţii de martori că nu ea îi rostise numele.

Când pescarul îşi mai veni în fire, îl privi fix pe Ordener, ca şi cum ar fi văzut la acest tânăr ceva de neînţeles.

— Nu credeam, seniore călător, chiar de ar fi fost să trăiesc mai mult decât taică-meu care s-a prăpădit la o sută douăzeci de ani, să ajung să îndrept către Walderhog o fiinţă omenească în toate minţile şi temătoare de Dumnezeu.

— Dar acum, exclamă Maase, domnia ta nu va mai merge la peştera asta blestemată; să intri acolo înseamnă să vrei să faci legământ cu diavolul!

— Ba mă voi duce, bunele mele gazde, şi cel mai mare bine pe care mi-l puteţi face este să-mi arătaţi calea cea mai scurtă.

— Calea cea mai scurtă ca să ajungi acolo unde vrei să te duci, spuse pescarul, este să te arunci din înaltul stâncii celei mai apropiate în prăpastia cea mai la îndemână.

— Totuna este, întrebă Ordener cu glas liniştit, să alegi o moarte zadarnică în locul unei primejdii cu folos?

Braal dădu din cap, în timp ce cumnatul lui îl cerceta cu privirea pe tânărul îndrăzneţ.

— Înţeleg, exclamă deodată pescarul, vrei să câştigi mia de scuzi regali, făgăduiţi de înaltul sindic pentru capul demonului din Islanda.

Ordener zâmbi.

— Tinere senior, continuă pescarul tulburat, crede-mă, lasă-te de asta. Sunt sărac şi bătrân, dar nu aş da timpul

ce-mi mai rămâne de trăit pe mia asta de scuzi regali, chiar de-ar fi vorba numai de o zi.

Privirea rugătoare şi miloasă a femeii pândea pe faţa tânărului efectul rugăminţii soţului ei. Ordener se grăbi să răspundă:

— Alte interese, mai mari, mă îndeamnă să-l caut pe acest tâlhar pe care-l numiţi demon; nu pentru mine, ci pentru alţii am...

Munteanul care nu-l slăbise din ochi pe Ordener, îi tăie vorba:

— Acum am înţeles, ştiu de ce-l cauţi pe demonul din Islanda.

— Vreau să-l silesc să lupte, spuse tânărul.

— Asta e, spuse Kennybol, ai primit o însărcinare privind interese mari.

— Aşa am spus.

Munteanul se apropie de tânăr cu un aer de complicitate, şi o adâncă uimire îl cuprinse pe Ordener când îl auzi şoptindu-i la ureche:

— Lucrezi pentru contele Schumacker de Griffenfeld, nu-i aşa?

— Omule, exclamă Ordener, de unde ştii?...

Şi într-adevăr, era greu să înţeleagă cum putea un muntean norvegian să cunoască o taină pe care nu o încredinţase nimănui, nici chiar generalului Levin.

Kennybol se aplecă spre el.

— Îţi doresc să izbândeşti, reluă el cu acelaşi ton misterios; ai un suflet mare dacă vrei să ajuţi pe oropsiţi.

Uimirea lui Ordener era atât de mare, încât nu găsea cuvinte ca să scoată vreo vorbă şi să-l întrebe pe muntean cum de-i ştia scopul călătoriei.

— Nicio vorbă, spuse Kennybol, punându-şi un deget pe gură, doresc să obţii de la locuitorul din Walderhog lucrul pentru care îl cauţi; braţul meu este credincios, ca şi al dumitale, întemniţatului de la Munckholm.

Apoi, ridicând glasul, înainte ca Ordener să fi putut răspunde:

— Frate, spuse el, şi buna mea soră Maase, primiţi-l pe acest nobil tânăr ca pe un frate. Şi-acum cred că putem cina.

— Aşa! spuse Maase, l-au înduplecat pe oaspetele nostru să nu se mai ducă în vizuina demonului.

— Soră-mea, roagă-te ca să nu i se întâmple nimic rău. Este un tânăr viteaz şi bun la suflet. Hai, bunule senior, îmbucă ceva, odihneşte-te la noi. Mâine am să-ţi arăt drumul şi-apoi vom pleca, domnia ta după diavolul dumitale, iar eu după ursul meu.

XXIX

> Se întâmplă astfel de nenorociri, încât chiar prezenţa duşmanului poate deveni plăcută.
>
> CALDERON, *Prinţul Constant*

> Prietene, hei! prietene, din ce orn te-ai întrupat? Ce fiu al oamenilor te-a zămislit de îndrăzneşti să-l ataci pe balaurul Fafnir?
>
> *Edda*

PRIMA RAZĂ A SOARELUI-RĂSARE de-abia înroşise coama cea mai înaltă a stâncilor de pe malul mării când un pescar, venit înainte de zori să-şi arunce năvodul în faţa peşterii de la Walderhog, la câteva bătăi de archebuză de mal, văzu o umbră ce părea înfăşurată într-o manta sau într-un giulgiu, coborând printre stânci şi dispărând sub bolta înfricoşătoare a peşterii. Îngrozit, îl chemă pe sfântul Usuf al pescarilor să-i păzească barca şi sufletul, şi alergă să povestească familiei sale înspăimântate că zărise unul dintre spectrele care locuiau în sălaşul lui Han din Islanda reîntorcându-se în peşteră odată cu venirea zilei.

Acest spectru, ce avea să fie multă vreme motiv de discuţii şi de spaimă în lungile seri de iarnă, era Ordener, nobilul fiu al vice-regelui Norvegiei, care, pe când cele două regate îl credeau alături de mândra lui logodnică şi şoptindu-i vorbe dulci, venise, singur şi necunoscut, să-şi primejduiască viaţa pentru cea căreia îi dăruise şi inima şi viitorul, pentru fiica unui proscris.

Semne rele, preziceri sinistre îl însoţiseră în timpul călătoriei; când îşi luase rămas bun de la familia pescarului, buna Maase rămăsese în genunchi în pragul casei să se roage pentru ei. Munteanul Kennybol şi cei şase ortaci ai lui, după ce i-au arătat drumul, s-au despărţit de el la o jumătate de milă de Walderhog; aceşti vânători neînfricaţi, care se duceau râzând să înfrunte un urs, priviseră mult timp înfioraţi cărarea pe care păşea călătorul îndrăzneţ.

Tânărul intră în peştera de la Walderhog de parcă ar fi atins limanul mult dorit. O bucurie cerească îl cuprindea la gândul că avea să-şi îndeplinească acum rostul vieţii şi că peste puţin avea, poate, să-şi dea sângele pentru iubita sa Ethel. În preajma înfruntării cu tâlharul temut de o întreagă provincie, cu un monstru, poate un demon, nu faţa hâdă a acestuia i se înfăţişa în închipuire, ci chipul blând al fecioarei din temniţă, rugându-se pentru el în faţa altarului din închisoare.

Dacă ar fi luptat pentru oricare alta, s-ar fi putut gândi, în treacăt şi pentru a le înlătura, la pericolele pe care venise de atât de departe să le înfrunte; dar ce inimă mai are loc pentru cugetare când bate în ea dubla exaltare a devotamentului neţărmurit şi a dragostei curate?

Înainta, cu capul sus, sub bolta sonoră, unde mii de ecouri repetau zgomotul paşilor lui, fără să arunce măcar o privire stalactitelor, bazalturilor seculare care îi atârnau deasupra capului printre conuri de muşchi, de iederă şi de licheni, îngrămădiri nedesluşite de forme stranii, în care credulitatea superstiţioasă a ţăranilor norvegieni văzuse colcăind mulţimi de duhuri rele sau alaiuri de fantome.

Trecu, la fel de nepăsător, prin faţa mormântului regelui Walder, de care se legau atâtea tradiţii lugubre, şi nu auzi altă voce decât lungile şuierături ale crivăţului aspru în aceste funebre galerii.

Merse mai departe, pe sub arcade şerpuite, în lumina slabă care pătrundea prin crăpături pe jumătate acoperite de buruieni. Piciorul i se lovea adesea de nişte rămăşiţe

ciudate, care scoteau un sunet dogit şi i se păreau a fi cranii sparte şi fălci omeneşti cu dinţii pe ele.

Dar nicio spaimă nu ajungea până la el. Se mira doar că nu-l întâlnise încă pe groaznicul locuitor al înfiorătorului sălaş.

Ajunse la un fel de sală rotundă, o formaţie naturală înăuntrul muntelui. Aici se termina calea subterană pe care venise, iar pereţii nu aveau alte deschizături decât nişte crăpături prin care se vedeau munţii şi pădurile de afară.

Străbătuse întreaga peşteră fără să-l fi zărit pe tâlhar, şi, uimit, începu să-şi piardă speranţa de a-l mai întâlni. Atenţia îi fu atunci atrasă de un monument de o formă ciudată, situat chiar în mijlocul sălii. Trei pietre lungi şi masive, puse în picioare, susţineau o a patra, largă şi pătrată, aşa cum trei stâlpi susţin un acoperiş. Sub acest soi de trepied gigantic se înălţa un fel de altar, făcut şi el tot dintr-un singur bloc de granit şi străpuns de o gaură rotundă în mijlocul feţei lui de sus. Ordener recunoscu una din acele colosale construcţii druidice pe care le observase adesea în timpul călătoriilor sale prin Norvegia, şi dintre care exemplarele cele mai remarcabile sunt monumentele de la Lokmariaker şi Carnac, în Franţa. Construcţii pline de taină care au dăinuit peste veacuri, aşezate pe pământ ca nişte corturi întinse pentru o noapte, dar trainice prin însăşi greutatea lor.

Tânărul, copleşit de gânduri, se rezemă de acest altar, a cărui gură de piatră se înnegrise de sângele atâtor victime omeneşti pe care îl înghiţise.

Deodată, o voce care părea să iasă chiar din altarul de piatră îl făcu să tresară:

— Tinere ce-ai venit aici, la mormântul tău te-au dus picioarele.

Un cap înspăimântător se înălţă de cealaltă parte a altarului druizilor; avea plete roşii şi râdea fioros.

— Tinere, reluă glasul, la mormântul tău te-au dus picioarele.

— Dar cu sabia-n mână, răspunse liniştit Ordener.

Monstrul ieşi de sub altar, dându-şi la iveală mădularele scurte şi vânjoase, hainele sălbatice şi însângerate, mâinile înarmate cu gheare şi toporul greu de piatră.

— Eu sunt, spuse cu un mârâit de fiară.

— Eu sunt, răspunse Ordener.

— Te aşteptam.

— Iar eu te căutam, răspunse tânărul neînfricat.

Tâlharul îşi încrucişă braţele.

— Ştii tu oare cine sunt?

— Da.

— Şi nu ţi-e frică?

— Nu-mi mai este.

— Dar ţi-a fost, venind încoace?

Şi monstrul dădu din cap triumfător.

— Da, mi-a fost că aş putea să nu te găsesc.

— Mă înfrunţi, dar paşii ţi s-au împiedicat de cadavre omeneşti!

— Mâine, poate, se vor împiedica de al tău.

Omuleţul tremura, turbat de furie. Ordener, nemişcat, îşi păstrase înfăţişarea liniştită şi mândră.

— Ai grijă! şopti tâlharul, voi cădea asupra ta precum grindina Norvegiei pe o umbrelă.

— Nici nu vreau altă pavăză împotriva ta.

S-ar fi zis că era ceva în privirea lui Ordener care-l domina pe monstru. Începu să smulgă cu unghiile părul din blana care îl acoperea, aşa cum un tigru înfulecă iarbă înainte de a se năpusti asupra prăzii.

— Învăţ de la tine ce este mila, spuse.

— Iar eu, de la tine ce e dispreţul.

— Copile, vocea ţi-e blândă şi faţa catifelată precum vocea şi faţa unei fetişcane; ce moarte cauţi?

— Pe a ta.

Omuleţul izbucni în râs.

— Tu nu ştii că sunt un demon, că spiritul meu este spiritul lui Ingolf Nimicitorul.

— Ştiu că eşti un tâlhar şi că ucizi pentru aur.

— Te înşeli, îl întrerupse monstrul, pentru sânge.

— Nu te-a plătit de Ahlefeld ca să-l ucizi pe căpitanul Dispolsen?

— Ce tot spui? Cine sunt ăştia?

— Nu-l ştii pe căpitanul Dispolsen? L-ai ucis pe plaja de la Urchtal.

— Se poate, dar am uitat de el, aşa cum voi fi uitat şi de tine peste trei zile.

— Nu-l cunoşti tu pe contele de Ahlefeld? Nu te-a plătit el ca să-i furi căpitanului o casetă din fier?

— Contele de Ahlefeld? Stai! Ba da, îl ştiu. Am băut ieri sângele fiului său din craniul fiului meu.

Ordener se înfioră.

— Nu erai mulţumit de simbrie?

— Ce simbrie? întrebă tâlharul.

— Ascultă-mă, căci m-am săturat să te văd în faţa mea; să sfârşim odată. Ai furat, acum o săptămână, o casetă de fier de la una dintre victimele tale, un ofiţer din Munckholm.

Numele acesta trezi atenţia tâlharului.

— Un ofiţer din Munckholm? mormăi el printre dinţi.

Apoi urmă, mirat:

— N-oi fi şi tu un ofiţer din Munckholm?

— Nu, răspunse Ordener.

— Păcat!

Şi tâlharul se posomorî.

— Ascultă-mă, reluă Ordener cu încăpăţânare, unde este caseta pe care i-ai răpit-o căpitanului?

Omuleţul rămase puţin pe gânduri.

— Pe numele lui Ingolf! Mulţi oameni a mai pus pe drumuri cutia aceea netrebnică de fier! Mai mulţi, crede-mă, decât va pune acea în care îţi vor fi adunate oasele, dacă le va aduna cineva.

Cuvintele acestea îi dovediră lui Ordener că tâlharul ştia ceva despre caseta pe care o căuta şi-i treziră din nou speranţa s-o găsească.

— Spune-mi ce-ai făcut cu această casetă. O are

contele de Ahlefeld?

— Nu...

— Râzi, deci minţi!

— Poţi să crezi ce vrei. Ce-mi pasă?

Într-adevăr, monstrul luase un aer batjocoritor care trezi bănuiala lui Ordener. Înţelese că nu mai avea altceva de făcut decât să-l înfurie, sau să-l sperie, dacă era cu putinţă.

— Ascultă, spuse el ridicând tonul, trebuie să-mi dai caseta.

Celălalt rânji.

— Trebuie să mi-o dai! repetă tânărul cu voce tunătoare.

— I-auzi! oi fi tu obişnuit să dai porunci bivolilor şi urşilor? răspunse monstrul, cu aceeaşi batjocură în glas.

— I-aş da şi dracului în iad.

— Ai să poţi s-o faci în curând.

Ordener îşi trase sabia care fulgeră în umbră.

— Fă ce-ţi spun!

— Haide-hai, răspunse celălalt, învârtindu-şi toporul. Îţi puteam sfărâma oasele şi suge sângele de cum ai sosit, dar m-am stăpânit. Eram curios să văd cum se năpusteşte vrabia asupra vulturului.

— Ticălosule, strigă Ordener, apără-te!

— Este prima dată că mi se spune aşa ceva, mormăi tâlharul, scrâşnind din dinţi.

Sări pe altarul de granit şi se ghemui asemenea pardosului care-l pândeşte pe vânător de pe o stâncă, ca să-i sară în cârcă pe neaşteptate.

De acolo ochii lui încremeniţi îl ţintuiau pe tânăr şi păreau să caute din ce parte să-l atace. S-ar fi zis cu Ordener, dacă ar fi întârziat chiar o singură clipă. Dar el nu-i dădu răgaz tâlharului şi se năpusti vijelios asupra lui, lovindu-l în obraz cu vârful sabiei.

Atunci începu o bătălie cumplită. Omuleţul, în picioare pe altar, ca o statuie pe soclul ei, părea a fi unul din acei idoli sângeroşi care primiseră în chiar locul acela jertfe

nelegiuite şi prinoase păgâne.

Mişcările îi erau atât de iuţi, încât din orice parte îl ataca Ordener întâlnea faţa monstrului şi tăişul toporului. Ar fi fost făcut bucăţi încă din primele momente, dacă nu ar fi avut ideea fericită să-şi înfăşoare mantaua în jurul braţului stâng, astfel încât cele mai multe lovituri ale duşmanului său turbat se pierdeau în acea pavăză de stofă. Făcură astfel în zadar, timp de câteva minute, sforţări nemaipomenite pentru a se răni unul pe celălalt. Ochii cenuşii şi injectaţi ai omuleţului păreau să-i iasă din orbite. Era surprins de puterea şi îndrăzneala cu care lupta un adversar ce i se păruse atât de slab, şi o furie turbată luase locul rânjetelor batjocoritoare. Fioroasa nemişcare a feţei monstrului, liniştea neînfricata a chipului lui Ordener contrastau ciudat cu iuţeala mişcărilor şi cu energia atacurilor.

Nu se auzea alt zgomot decât zăngănitul armelor, paşii repeziţi ai tânărului şi gâfâitul celor doi luptători, când omuleţul scoase un răcnet, înfiorător. Tăişul toporului i se încurcase în faldurile mantalei. Se opinti, îşi răsuci turbat braţul, fără a reuşi să-şi elibereze arma bine prinsă în stofa în care se încurca tot mai mult la fiecare smucitură.

Tânărul îşi proptise sabia în pieptul tâlharului.

— Îţi mai spun o dată, spuse Ordener, triumfător: Dă-mi caseta pe care ai furat-o mişeleşte.

Omuleţul tăcu o clipă, apoi spuse răcnind:

— Nu, şi fii blestemat!

Ordener urmă, fără a slăbi apăsarea sabiei!

— Gândeşte-te bine!

— Nu; am zis nu, repetă tâlharul.

Nobilul tânăr îşi retrase sabia.

— Atunci, trage-ţi toporul din mantaua mea, să continuăm lupta.

Îi răspunse râsul dispreţuitor al monstrului.

— Copile! faci pe mărinimosul, de parcă aş avea nevoie de aşa ceva!

Înainte ca Ordener, surprins, să fi apucat să se întoarcă

înspre el, pusese un picior pe umărul loialului său învingător şi ajunsese dintr-o săritură la doisprezece paşi de el, în mijlocul sălii.

De acolo sări asupra lui Ordener. Se agăţă de el cu tot trupul, aşa cum se agaţă pantera cu colţii şi cu ghearele de trupul leului. Ghearele i se înfigeau în umerii tânărului. Genunchii noduroşi i se încleştau pe şolduri, în timp ce faţa-i hâdă înfăţişa privirii lui Ordener o gură însângerată şi colţi de fiară gata să sfâşie. Nu mai vorbea; niciun sunet omenesc nu răzbătea din gâtlejul său; doar un muget surd, amestecat cu răcnete aspre, mânioase, îi trăda turbarea. Era mai hidos decât o fiară, mai monstruos decât un demon; era un om în care nu mai rămăsese nimic omenesc.

Ordener se clătinase sub greutatea omuleţului şi izbitura neaşteptată l-ar fi trântit jos dacă nu ar fi avut în spate unul dintre stâlpii monumentului druidic. Rămase o clipă pe jumătate răsturnat, gâfâind sub greutatea formidabilului său adversar. Să ne gândim doar că tot ceea ce am povestit aici s-a petrecut în tot aşa de puţin timp, cât trebuie ca să ne-o închipuim, şi ne vom da seama de grozăvia acestui moment al luptei.

Am spus că nobilul tânăr se clătinase, dar fără să tremure. Închină în minte un ultim gând scumpei sale Ethel, şi puterea dragostei îi dădu forţe noi. Îl cuprinse cu braţele pe monstru, apoi, apucându-şi sabia de mijloc, încercă să-i înfigă vârful în şira spinării acestuia. Tâlharul, rănit, scoase un răcnet înspăimântător; cu o smucitură, care-l făcu pe Ordener să se clatine, se desprinse din braţele cutezătorului său adversar şi căzu cu câţiva paşi înapoi, smulgând cu dinţii o bucată de postav din mantaua verde în care muşcase mânios.

Se ridică, sprinten şi iute ca o capră neagră, şi lupta se porni pentru a treia oară, mai cumplită. Întâmplarea aruncase lângă locul unde se afla Han un morman de bolovani mari, printre care muşchiul şi mărăcinii creşteau nestingheriţi de secole. Doi bărbaţi de putere obişnuită

abia de-ar fi putut clinti pe cel mai mic dintre ele. Tâlharul apucă unul cu amândouă mâinile, îl ridică deasupra capului, legănându-l înspre Ordener. Privirea îi era groaznică. Piatra, aruncată cu furie, străbătu greoi spaţiul; tânărul de-abia avu timp să se ferească. Granitul se făcu ţăndări izbindu-se de zidul subteran, cu un zgomot de nedescris care răsună prelung între pereţii peşterii.

Năucit, Ordener nici nu avusese timpul să-şi revină în fire, când o a doua masă de piatră se legănă în mâinile tâlharului. Indignat de a fi atacat cu atâta mişelie, Ordener se năpusti asupra omuleţului cu sabia ridicată, dar blocul uriaş, pornit ca un tunet, întâlni în drumul său, prin spaţiul întunecat al peşterii, oţelul fragil şi gol al sabiei, prefăcând-o în ţăndări ca pe o bucată de sticlă. Groaznicul râs al monstrului umplu peştera.

Ordener era dezarmat.

— Mai ai, strigă monstrul, ceva de spus lui Dumnezeu sau diavolului înainte de a muri?

Flăcări îi ţâşneau din ochi; cu toţi muşchii încordaţi de turbare şi bucurie, se repezise, înfrigurat de nerăbdare, la toporul lui căzut la pământ între faldurile mantalei. Biata Ethel!

Deodată se aude de afară un răcnet îndepărtat. Monstrul se opreşte. Zgomotul se înteţeşte: strigăte omeneşti se amestecă cu mormăitul tânguitor al unui urs. Tâlharul ascultă. Ţipetele de durere continuă. Atunci apucă toporul şi se repede, nu spre Ordener, ci spre una din acele crăpături despre care am vorbit şi prin care străbătea lumina. Ordener, uimit la culme de a fi astfel părăsit, se îndreaptă şi el spre una din acele ieşiri naturale şi vede, într-un luminiş destul de apropiat, un urs alb uriaş încolţit de şapte vânători printre care i se păru că-l recunoaşte pe acel Kennybol ale cărui cuvinte îl miraseră atât de mult cu o seară înainte.

Se întoarce. Tâlharul nu mai era în peşteră, iar de afară se auzea o voce înspăimântătoare, care striga:

— Friend! Friend! vin la tine, iată-mă!

XXX

Pierre, bunul băiat, şi-a pierdut averea la zaruri.

REGNIER

REGIMENTUL DE ARCHEBUZIERI din Munckholm mărşăluieşte prin văile înguste dintre Drontheim şi Skongen. Când drumul şerpuieşte de-a lungul unei ape, şirul de baionete pare că se târăşte prin viroage ca un şarpe lung cu solzii strălucind în lumina soarelui; când se încolăceşte în spirală în jurul unui munte, acesta seamănă cu una din acele coloane triumfale, în jurul cărora urcă batalioane de bronz.

Soldaţii păşesc cu armele în jos şi mantăile desfăşurate, supăraţi şi plictisiţi, căci acestor nobili bărbaţi nu le place decât lupta sau odihna. Glumele piperate, şotiile care până mai ieri îi încântau, azi nu mai reuşesc să-i înveselească; aerul este rece, cerul înnorat.

Doar uneori, când o cantinieră alunecă neîndemânatic de pe spinarea căluţului ei, sau când vreo gamelă de tinichea se rostogoleşte din stâncă în stâncă până în fundul prăpastiei, se mai aude un râs trecător între soldaţi.

Pentru a mai uita puţin de plictiseala drumului, locotenentul Randmer, tânăr baron danez, intră în vorbă cu bătrânul căpitan Lorv, oştean ieşit din front. Căpitanul înainta, tăcut şi întunecat, cu pas greoi dar sigur; locotenentul, sprinten şi uşor, pocnea dintr-o nuia pe care o smulsese din tufişurile de la marginea drumului.

— Ce ai căpitane? Eşti posomorât.

— Păi, s-ar părea că am şi de ce, răspunse bătrânul

ofiţer fără să ridice capul.

— Hai! Hai! lasă necazurile; uită-te la mine, ce, eu sunt trist? Şi, totuşi, pun prinsoare că aş avea tot atâtea motive de supărare ca şi domnia ta.

— Mă îndoiesc, baroane Randmer; mi-am pierdut singura mea avere, mi-am pierdut tot ce aveam pe lume.

— Căpitane Lory, atunci stăm la fel. Nu-s nici două săptămâni de când locotenentul Alberick a câştigat, cu o aruncătură de zaruri, frumosul meu castel de la Randmer, cu tot ce ţine de el. Sunt ruinat; şi ce, sunt eu mai puţin vesel de atunci?

Căpitanul răspunse cu voce mâhnită:

— Locotenente, n-ai pierdut decât un castel frumos; eu mi-am pierdut câinele.

La acest răspuns, chipul uşuratic al tânărului rămase nehotărât între râs şi înduioşare.

— Căpitane, spuse el, potoleşte-ţi durerea; uite, eu, care mi-am pierdut castelul...

Celălalt îi tăie vorba.

— Ei şi? De altfel ai să câştigi un alt castel.

— Iar dumneata ai să găseşti un alt câine.

Bătrânul dădu din cap.

— Am să găsesc un alt câine, dar n-am să-l mai găsesc pe bietul meu Drake.

Se opri. Lacrimi mari îi înecau ochii şi picurau, una câte una, pe faţa lui aspră.

— Nu am iubit pe nimeni altul, urmă el; nu am cunoscut nici tată nici mamă; să-i odihnească Dumnezeu, şi pe bunul meu Drake de asemenea! Locotenente Randmer, mi-a salvat viaţa în războiul din Pomerania; îl numisem Drake în cinstea vestitului amiral. Ce câine bun! Nu-şi schimba purtarea faţă de mine după cum mi-era norocul. După lupta de la Oholfen, marele general Schack l-a mângâiat şi mi-a spus: „Ai un câine tare frumos, sergente Lory” – căci pe atunci nu eram decât sergent.

— A! îl întrerupse tânărul baron, gesticulând cu nuiaua, trebuie să fie tare ciudat să fii sergent.

Bătrânul oştean nu-l asculta; părea că vorbeşte singur. Rostea cuvinte neînţelese ce de-abia se auzeau.

— Bietul Drake! Să te întorci de atâtea ori teafăr din breşe şi tranşee, şi să te îneci ca o pisică în blestematul ăsta de golf Drontheim! Bietul meu câine! bunul meu prieten! Erai demn să mori cu mine pe câmpul de luptă.

— Dragă căpitane, zise locotenentul, de ce să fii mâhnit? Mâine poate ne batem.

— Da, răspunse cu dispreţ bătrânul căpitan, dar cu ce duşmani!

— Cum aşa? Sunt tâlharii ăia de mineri! diavolii ăia de munteni!

— Cioplitori de piatră, oameni care nici măcar nu ştiu să se orânduiască pentru luptă, să formeze „râtul de porc” sau „colţul lui Gustav-Adolf”! Cu aşa mojici să lupte un om ca mine, care a făcut toate campaniile din Pomerania şi Holstein, din Scania şi Dalecarlia, care a luptat sub ordinele gloriosului general Schack şi a viteazului conte Guldenlew!

— Dar nu ştii, îl întrerupse Randmer, că şeful acestor cete e un uriaş puternic şi sălbatic ca Goliat, un tâlhar care bea sânge omenesc, un demon care are în el pe Satana.

— Despre cine e vorba?

— Ei! despre vestitul Han din Islanda!

— Brr! Pun prinsoare că acest formidabil general nici măcar nu ştie să armeze o muschetă în patru mişcări sau să încarce o carabină ca în armata imperială.

Randmer izbucni în râs.

— Da, râzi, continuă căpitanul. Va fi într-adevăr tare vesel să ne încrucişăm săbiile cu hârleţe şi cinstitele suliţe cu furci de gunoi! Ce mai duşmani de soi! Drake al meu nici nu s-ar fi înjosit să le muşte picioarele!

Căpitanul urmă cu năduf să-şi dea frâu liber indignării, când fu întrerupt de sosirea unui ofiţer care alerga înspre ei gâfâind.

— Căpitane Lory! dragă Randmer!

— Ce s-a întâmplat? întrebară amândoi într-un glas.
— Prieteni, mă cutremur de groază! Ahlefeld, locotenentul de Ahlefeld, fiul marelui-cancelar! îl ştii doar, dragă baroane Randmer, Frederic... atât de elegant... de îngâmfat...
— Da, răspunse tânărul baron, foarte elegant! Şi totuşi, la ultimul bal mascat de la Charlottemburg, costumul meu era mai reuşit decât al lui... Dar ce i s-a întâmplat?
— Ştiu despre cine vorbeşti, spuse în acelaşi timp. Lory, Frederic de Ahlefeld, locotenentul de la compania a treia, care poartă revere albastre. Este cam neglijent în serviciu.
— Nimeni nu se va mai plânge de asta, căpitane Lory.
— Cum adică? întrebă Randmer.
— Este în garnizoană la Walhstrom, preciză cu răceală căpitanul.
— Exact! răspunse celălalt. A sosit chiar acum o ştafetă la colonel... Bietul Frederic!
— Dar ce s-a întâmplat? Căpitane Bollar, mă sperii.
Bătrânul Lory spuse:
— Brrr! Tânărul nostru înfumurat o fi lipsit din nou la apel ca de obicei; iar căpitanul l-o fi trimis la arest pe fiul marelui cancelar; iată, desigur, nenorocirea pentru care te-ai schimbat la faţă.
Bollar îl bătu pe umăr.
— Căpitane Lory, locotenentul de Ahlefeld a fost mâncat de viu.
Cei doi căpitani se priviră fix, iar Randmer, o clipă descumpănit, începu deodată să râdă în hohote.
— Ho! ho! ho! căpitane Bollar, te ţii de şotii ca de obicei. Dar asta nu se prinde!
Şi locotenentul, încrucişându-şi braţele, râse cu poftă, jurând că ce-l distra mai mult era încrederea cu care primea căpitanul Lory scornelile ştrengăreşti ale lui Bollar. Povestea, spuse el, e într-adevăr hazlie, ca şi născocirea că acest Frederic, care se îngrijea întotdeauna atât de mult şi de ridicol de pielea lui, ar fi fost ronţăit de viu.

— Randmer, spuse grav Bollar, n-ai pic de minte. Îţi spun eu că Ahlefeld a murit. O ştiu de la colonel – a murit!

— Vai! că bine-şi mai joacă rolul! reluă baronul fără să se oprească din râs; are haz căpitanul!

Bollar ridică din umeri şi se întoarse înspre bătrânul Lory, care cerea amănunte.

— Chiar aşa, dragul meu căpitan Bollar, adăugă glumeţul Randmer, fără a încerca să-şi stăpânească râsul, povesteşte-ne cine l-a păpat pe bietul băiat. L-a înfulecat vreun lup sau l-a înghiţit vreun urs la cină?

— Colonelul, spuse Bollar, a primit un mesaj urgent, înştiinţându-l că toată garnizoana de la Wahistrom se retrage spre noi, în faţa unui număr mare de răzvrătiţi.

Bătrânul Lory se încruntă.

— Şi tot acolo scria că locotenentul Frederic de Ahlefeld, care plecase la vânătoare în munţi, înspre ruinele de la Arbar, a dat acolo de un monstru care l-a dus în vizuina lui şi l-a mâncat de viu.

Baronul Randmer nu-şi putu stăpâni veselia.

— Ia te uită la bunul nostru Lory, ce serios ascultă basmele astea! Bravo, căpitane Bollar, nici nu clipeşti de serios ce pari! Ai un haz nemaipomenit. Dar nu ne spui cine este acel monstru, căpcăun sau vampir, care l-a prins pe locotenent, l-a dus şi l-a mâncat ca pe un ieduţ abia născut!

— Ţie nici n-am să-ţi spun, bodogăni Bollar iritat; dar lui Lory am să-i spun, căci nu-i smintit şi neîncrezător ca tine. Dragul meu Lory, monstrul care i-a băut sângele lui Frederic este Han din Islanda.

— Căpetenia tâlharilor! exclamă bătrânul ofiţer.

— Vezi, dragul meu Lory, reluă zeflemitorul Randmer. Mai are rost să ştie instrucţia, ca în armata împărătească, când este în stare să-şi manevreze maxilarele aşa de bine?

— Baroane Randmer, spuse Bollar, te asemeni la fire cu Ahlefeld; ai grijă să nu păţeşti ca el.

— Zău aşa, exclamă tânărul, ceea ce mă distrează cel

mai mult este seriozitatea nedezminţită a căpitanului Bollar.

— Iar pe mine, replică Bollar, ce mă sperie mai mult e veselia nesecată a locotenentului Randmer.

Tocmai atunci se apropie de ei un grup de ofiţeri ce păreau să poarte o discuţie aprinsă.

— A! zău aşa, spuse Randmer, trebuie să-i distrez şi pe ei cu gogoşile lui Bollar. Domnilor, adăugă el, ducându-se spre ei, aţi auzit vestea? Bietul Frederic de Ahlefeld a fost mâncat de viu de fiorosul Han din Islanda.

Sfârşind vorba nu-şi putu stăpâni un hohot de râs care, spre marea lui uimire, fu întâmpinat de noii veniţi aproape cu strigăte de indignare.

— Şi-ţi mai arde de râs! Nu credeam să-l aud pe Randmer transmiţând pe tonul acesta o veste atât de tristă.

— Să-ţi baţi joc de o astfel de nenorocire!

— Cum! spuse Randmer tulburat, să fie oare adevărat?

— Asta-i bună, doar tu o spui! Ce, tu nu te crezi nici pe tine? i se strigă din toate părţile.

— Credeam că este o glumă de-a căpitanului Bollar.

Un ofiţer mai bătrân luă cuvântul:

— Gluma ar fi fost tare nepotrivită; din păcate nu-i vorba de aşa ceva. Colonelul nostru, baronul Voethaun, a primit chiar acum nefericita veste.

— Ce poveste îngrozitoare! E înspăimântător! strigară mai multe voci.

— Şi-acum, spuse unul, o să ne luptăm cu lupi şi urşi cu chip de om.

— O să tragă în noi cu archebuza, spunea altul, fără să ştim măcar de unde vin gloanţele; au să ne omoare unul câte unul, ca pe nişte fazani într-o cuşcă.

— Moartea lui Ahlefeld te cutremură, spuse Bollar cu o voce solemnă. Regimentul nostru n-are noroc. Întâi moartea lui Dispolsen, pe urmă uciderea bieţilor ostaşi găsiţi la Cascadthymore, acum a lui Ahlefeld: trei întâmplări tragice, una după alta.

Tânărul baron Randmer amuţise, copleşit de gânduri.

Vorbi din nou:

— E de necrezut, spuse el; bietul Frederic, care dansa aşa de bine!

După această cugetare plină de înţelepciune tăcu din nou, în timp ce căpitanul Lory îşi arăta mâhnirea pentru moartea tânărului locotenent, fără însă a scăpa ocazia să-l dojenească pe archebuzierul secund Toric Belfast, pentru că nu-şi lustruise bine catarama de la bandulieră.

XXXI

Şi dacă s-ar înţelege totuşi cu ei? Dacă totul, nu ar fi decât o înscenare grosolană? Dacă nu o fi vrednic de ceea ce vreau să fac pentru el?

LESSING

— Ssst! sst! uite un om care coboară de acolo cu o scară.

....

— Da, da, este un spion.

— Cerul nu-mi putea face un mai mare bine decât acela de a-mi îngădui să vă aduc viaţa mea în dar. Sunt al vostru; dar spuneţi-mi, rogu-vă, a cui este această oştire?

— A contelui de Barcelona.

— Care conte?

....

— Ce s-a întâmplat?

— Generale, iată o iscoadă a duşmanilor.

— De unde vii?

— Veneam, fără măcar să-mi închipui ce aveam să găsesc aici; nu mă aşteptam deloc la ceea ce văd.

LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

O CÂMPIE ÎNTINSĂ ŞI PUSTIE ARE înfăţişare sinistră după asfinţitul soarelui, când eşti singur şi calci pe rămăşiţe de paie uscate, când greierul ţârâie monoton şi când vezi la apus nori lungi şi deformaţi întinzându-se încet pe orizont ca nişte cadavre de

fantome.

Cel puţin aşa i se părea lui Ordener, cuprins de gânduri melancolice, în seara zadarnicei întâlniri cu tâlharul din Islanda. Stătuse o clipă năucit după brusca lui dispariţie, apoi i se năpustise pe urme, dar se rătăcise în terenul accidentat şi acoperit de vegetaţie şi umblase toată ziua prin locuri din ce în ce mai sălbatice. La lăsarea serii se afla într-o câmpie întinsă, al cărei orizont gol şi uniform nu promitea niciun adăpost tânărului călător istovit şi înfometat.

Cel puţin dacă suferinţa trupului nu ar fi fost agravată de mâhnirea sufletească; dar totul se sfârşise! Ajunsese la ţinta călătoriei sale fără a-şi fi îndeplinit scopul. Nu-i mai rămâneau nici măcar deşartele iluzii ale speranţei care-l mânase nebuneşte pe urmele tâlharului; şi-acum, când sufletul lui nu mai avea niciun sprijin, îl asaltau mii de gânduri deznădăjduite, necunoscute până în ajun. Ce să facă acum? Cum să se întoarcă la Schumacker fără să-i aducă salvarea Ethelei? Care era natura înspăimântătoare a nenorocirilor pe care le-ar fi înlăturat găsirea blestematei casete? Şi căsătoria cu Ulrica de Ahlefeld! Măcar de-ar putea să o scoată pe Ethel din înjositoarea captivitate; de-ar putea fugi cu ea, să-şi ducă fericirea în vreun surghiun îndepărtat.

Se înfăşură în manta şi se culcă pe pământ. Cerul era negru; o fulgerare brăzda din când în când norii, săgetând prin pâcla lor ca printr-un zăbranic, apoi se stingea; un vânt rece mătura întinderea. Tânărul privea aproape cu indiferenţă acele semne de furtună violentă şi apropiată; şi, de altfel, chiar dacă ar fi găsit un loc unde să se adăpostească de ploaie şi unde să se poată odihni, tot nu ar fi putut să-şi uite nenorocul şi să-şi odihnească gândurile.

Deodată un zvon nedesluşit de voci omeneşti îi izbi auzul. Mirat, se ridică într-un cot şi zări, la oarecare distanţă de el, nişte umbre ce se mişcau în întuneric. Privi mai atent. O lumină se aprinse în mijlocul acelui grup

misterios şi Ordener văzu, cu o uimire uşor de înţeles, că acele năluci fantasmagorice dispăreau una câte una în pământ. Apoi nu mai văzu nimic.

Ordener era mai presus de superstiţiile vremii şi ale ţării sale. Mintea lui serioasă şi învăţată nu cunoştea acele credinţe fără temei, acele spaime neînţelese care chinuie copilăria popoarelor la fel ca şi pe a oamenilor. Şi totuşi era ceva nefiresc în acea vedenie ciudată, care îl făcu să se îndoiască de sine însuşi.

Se ridică, făcu semnul crucii şi se îndreptă spre locul unde dispăruse vedenia. Începeau să cadă picături mari de ploaie; mantaua i se umfla în bătaia vântului ca o pânză de corabie şi pana de la pălărie, chinuită de vânt, îi lovea faţa.

Se opri deodată. Văzuse, la lumina unui fulger, chiar la picioarele lui, gura largă a unui puţ rotund, în care s-ar fi prăvălit fără doar şi poate de nu l-ar fi salvat lumina binevenită a furtunii. Se apropie de gaură. În fundul ei, la o adâncime ameţitoare, abia dacă se desluşea o flacără slabă ce-şi răspândea lumina roşiatică în fundul acelui imens cilindru săpat în măruntaiele pământului. Părea un foc magic, aprins acolo de spiriduşi, şi care mărea oarecum îngrozitoarea întindere de întuneric pe care ochiul trebuia să o străbată până la el.

Neînfricatul tânăr, aplecat deasupra abisului, ascultă cu atenţie şi auzi un zvon nedesluşit de voci omeneşti. Convins acum că fiinţele care-i apăruseră şi apoi dispăruseră într-un chip atât de straniu se cufundaseră în acea genune, fu cuprins de o dorinţă de neînvins – se vede că aşa îi era scris – să se ia pe urmele lor, chiar de-ar fi trebuit să urmărească nişte spectre până în gura iadului. De altfel furtuna se dezlănţuise şi abisul îi putea oferi un adăpost. Dar cum să coboare? Un alt fulger îi veni în ajutor, lăsându-i să vadă, chiar la picioarele lui, capătul unei scări care se continua în adâncimea puţului. Era o bârnă groasă, aşezată vertical şi străbătută orizontal, din loc în loc, de drugi scurţi de fier, sprijin pentru picioarele

şi mâinile celor care îndrăzneau să coboare în adânc.

Ordener nu stătu în cumpănă. Se agăţă cu îndrăzneală de scară şi începu să coboare, fără a şti măcar dacă ajunge până în fund, fără a se gândi că s-ar putea să nu mai revadă niciodată lumina soarelui. Curând, în bezna care se aduna deasupra lui, cerul nu se mai cunoscu decât după fulgerele albăstrii care-l străbăteau adesea. Curând, ploaia deasă care bătea suprafaţa pământului nu-l mai atinse decât cernută mărunt, iar rafalele de vânt care se năpusteau în gura căscată a puţului se pierdură deasupra lui într-un şuierat prelung. Deşi cobora într-una, i se părea că nu se mai apropie de lumina din fundul pământului. Coborî totuşi mai departe, dar ferindu-se de a privi în jos, de teamă să nu-i vină ameţeală şi să cadă.

Aerul din ce în ce mai înăbuşitor, larma de voci din ce în ce mai desluşită, sclipirea purpurie care începea să coloreze peretele circular al puţului, îl vestiră, în sfârşit, că nu mai era mult până la fund. Mai coborî câteva trepte şi putu să vadă, la picioarele scării, intrarea unui subteran, luminată de o lucire tremurătoare şi roşie, în timp ce urechea îi era izbită de câteva cuvinte care-i treziră de îndată toată atenţia.

— Kennybol tot nu a sosit, spunea cineva cu nerăbdare.

— Cine l-o fi reţinut? repetă acelaşi glas, după o scurtă tăcere.

— Nu ştim, seniore Hacket, îi răspunse cineva.

— Trebuie să-şi fi petrecut noaptea la sora sa Maase Braal din satul Surb, adăugă altcineva.

— Vedeţi, răspunse primul glas, că eu mă ţin de cuvânt. Trebuia să-l aduc pe Han din Islanda, să vă fie şef, şi iată-l acum aici.

Un murmur, al cărui sens era greu de înţeles, răspunse acestor cuvinte. Curiozitatea lui Ordener, trezită de numele acestui Kennybol, care îi dăduse în ajun atâta motiv de nedumerire, spori şi mai mult când îl auzi pe al lui Han din Islanda.

Acelaşi glas reluă:

— Dragi prieteni, şi voi, Jonas şi Norbith, chiar dacă Kennybol întârzie, nu-i nimic. Suntem acum destul de numeroşi ca să nu ne mai temem de nimic; v-aţi găsit flamurile în ruinele de la Crag?

— Da, seniore Hacket, răspunseră câţiva.

— Atunci, ridicaţi stindardul, a sosit vremea! V-am adus aur! Iată-l aici pe neînvinsul vostru şef! Curaj! Porniţi să-l scăpaţi pe nobilul Schumacker, pe nefericitul conte de Griffenfeld!

— Trăiască Schumacker! Trăiască! strigară toate glasurile, şi numele lui Schumacker răsună, răsfrângându-se în toate ungherele bolţilor subterane.

Ordener asculta, din ce în ce mai curios, mai uluit, ţinându-şi răsuflarea. Nu-i venea să creadă, nu putea să înţeleagă ce auzea. Schumacker în cârdăşie cu Kennybol, cu Han din Islanda! Ce dramă înfricoşătoare se juca acolo, din care îi era dat, spectator nebănuit, să întrezărească o scenă? Cine trebuia salvat? Capul cui era în joc?

— Ascultaţi-mă, reluă aceeaşi voce, sunt prietenul, omul de încredere al nobilului conte de Griffenfeld.

Ordener auzea acest glas pentru prima oară. Acesta urmă:

— Să vă încredeţi în mine cum se încrede şi el. Prieteni, toate împrejurările sunt de partea voastră; veţi ajunge la Drontheim fără să întâlniţi un singur duşman.

— Seniore Hacket, îl întrerupse o voce, să mergem, dar Peters mi-a spus că a văzut prin chei tot regimentul din Munckholm pornit împotriva noastră.

— A minţit, răspunse celălalt cu voce sigură de sine Stăpânirea nu ştie încă de răscoala voastră şi este atât de liniştită, încât acela care a respins dreptele voastre plângeri, cel care vă împilează, cel care asupreşte pe ilustrul şi nefericitul Schumacker, generalul Levin de Knud, a plecat din Drontheim şi s-a dus în capitală, ca să fie de faţă la faimoasa căsătorie a elevului său Ordener Guldenlew cu Ulrica de Ahlefeld.

Tulburarea lui Ordener este uşor de ghicit! Să audă,

într-o regiune sălbatică şi pustie, sub o boltă misterioasă, nişte necunoscuţi rostind toate numele care-l interesau şi chiar şi pe al lui! O îndoială îngrozitoare i se strecură în suflet. Să fie oare adevărat? Glasul auzit să fie într-adevăr al unui agent al contelui de Griffenfeld? Schumacker bătrânul venerabil, nobilul părinte al iubitei sale Ethel, se revolta împotriva regelui şi stăpânului său, cumpăra ajutorul unor tâlhari, aprindea un război civil! Iar el, fiul vice-regelui Norvegiei, elevul generalului Levin, îşi punea viaţa în joc, îşi compromitea viitorul pentru acest ipocrit, pentru acest rebel! Pentru el căutase şi înfruntase pe tâlharul islandez cu care Schumacker părea să fie înţeles, de vreme ce-l punea în fruntea acestor răsculaţi! Cine ştie chiar dacă acea casetă pentru care el, Ordener, fusese cât pe aci să-şi verse sângele, nu conţinea câteva din secretele ruşinoase ale acestei urzeli infame? Nu-şi bătuse oare joc de el întemniţatul înrăit de la Munckholm? Poate că-i aflase numele, sau poate – iar gândul acesta îi fu nespus de dureros – poate că, îndemnându-l la această călătorie periculoasă, nici nu urmărise altceva decât să ducă la pierzanie pe fiul duşmanului său?

Vai! Când ai îndrăgit şi respectat multă vreme numele unui nefericit, când în tainiţele ascunse ale gândului ai jurat sorţii lui nefericite o credinţă de nezdruncinat, clipa în care eşti răsplătit cu nerecunoştinţa, clipa în care te îndoieşti de mărinimia oamenilor şi eşti îndemnat să renunţi la fericirea atât de curată pe care o dă devotamentul este o clipă cumplit de amară. Îmbătrâneşti atunci, dintr-odată, cu cea mai tristă bătrâneţe, acea a experienţei, ai pierdut cea mai frumoasă dintre iluziile vieţii, în care doar iluziile sunt frumoase.

Astfel de gânduri sfâşietoare se îmbulzeau de-a valma în sufletul lui Ordener. În clipa aceea fatală, nobilul tânăr şi-ar fi dorit să moară: i se părea că-şi pierde toată bucuria vieţii. E drept că unele din afirmaţiile celui care se dăduse drept trimisul contelui de Griffenfeld i se păreau mincinoase sau îndoielnice; dar cum nu urmărea decât să

amăgească nişte oameni simpli şi necăjiţi, vina lui Schumacker i se părea şi mai mare; iar Schumacker era tatăl lui Ethel!

Gândurile acestea îl tulburau cu atât mai mult, cu cât îl năpădiseră toate dintr-odată. Se clătină pe scara care îl purta, dar ascultă mai departe; căci aştepţi, uneori cu o nerăbdare de neînţeles şi un groaznic nesaţ, nenorocirile de care te temi cel mai mult.

— Da, urmă vocea trimisului, sunteţi comandaţi de temutul Han din Islanda. Cine ar îndrăzni să lupte împotriva voastră? Cauza voastră este cauza soţiilor voastre, a copiilor voştri, despuiaţi fără ruşine de moştenirile lor; este cauza unui nobil nefericit, aruncat de douăzeci de ani într-o temniţă ticăloasă. Haideţi! Schumacker şi libertatea vă aşteaptă. La luptă împotriva tiranilor!

— La luptă! răspunseră mii de glasuri; şi se auzi în galeriile subteranului un clinchet prelung de arme, amestecat cu chemarea răguşită a cornului muntenilor.

— Opriţi! strigă Ordener.

Coborâse în grabă ultimii fuscei ai scării, fulgerat dintr-odată până în străfundul fiinţei de gândul de a-l împiedica pe Schumacker să se încarce cu o crimă şi de a-şi feri ţara de atâtea nenorociri. Dar, când se arătase în dreptul deschiderii subteranului, teama de a-l pierde printr-un discurs nesăbuit pe tatăl lui Ethel, şi poate chiar pe Ethel, înlocuise orice simţire în cugetul lui; şi se oprise, palid, uluit de priveliştea neaşteptată din faţa lui.

Era ca o piaţă uriaşă de oraş subteran, ale cărei limite se pierdeau în spatele a nenumăraţi stâlpi care susţineau bolţile. Aceşti pilaştri străluceau de parcă ar fi fost de cristal, în lumina a vreo mie de făclii purtate de o mulţime de oameni, înarmaţi fiecare cu ce apucase şi răspândiţi până în străfundurile sălii. Văzând toate aceste puncte luminoase şi feţele înspăimântătoare ale celor ce le purtau prin întuneric, ai fi crezut că era una din acele adunări fabuloase, de vrăjitori şi demoni purtători de

stele, luminând noaptea codrii bătrâni şi castelele năruite despre care pomenesc cronicile din alte vremuri.

Se auzi un strigăt:

— Un străin! Să moară! Să moară!

Sute de braţe îl ameninţau pe Ordener. Duse mâna la şold să-şi caute spada. Nobilul tânăr, în pornirea lui generoasă. Uitase că este singur şi dezarmat.

— Aşteptaţi, aşteptaţi! strigă o voce, vocea celui pe care Ordener îl credea trimisul lui Schumacker.

Era un bărbat scund şi gras, îmbrăcat în negru, cu privirea veselă şi făţarnică. Se apropie de Ordener.

— Cine eşti? întrebă el.

Ordener nu răspunse; era încercuit şi simţea pe fiecare parte a trupului apăsarea unui vârf de sabie sau a unei ţevi de pistol.

— Ţi-e frică? întrebă rotofeiul zâmbind.

— Dacă ar fi mâna ta pe pieptul meu în locul acestor săbii, spuse liniştit tânărul, ai vedea că inima mea nu bate mai repede ca a ta – dacă ai una.

— Aha! spuse bărbatul scund, face pe grozavul! Foarte bine, să moară.

Şi-i întoarse spatele.

— Ucide-mă, îi răspunse Ordener, nici nu-ţi cer altceva.

— O clipă, jupâne Hacket, spuse un moşneag cu barbă deasă, ce stătea rezemat de o flintă lungă. Eşti la mine, aici, şi numai eu am dreptul să-l trimit pe creştinul ăsta să povestească morţilor ce-a văzut.

Jupânul Hacket izbucni în râs.

— Cum vrei, dragul meu Jonas! Nu-mi pasă cine-l osândeşte pe acest spion, numai să moară.

Bătrânul se întoarse către Ordener:

— Hai, spune-ne cine eşti, tu care erai atât de dornic să afli cine suntem noi.

Ordener tăcu mai departe. Înconjurat cum era de acei ciudaţi partizani ai aceluiaşi Schumacker, pentru care ar fi fost bucuros să-şi verse sângele, nu-şi mai dorea altceva decât să moară.

— Domnia sa nu vrea să răspundă, spuse bătrânul. Când vulpea este prinsă în capcană, nu mai are glas. Omorâţi-l!

— Dragul meu Jonas, reluă Hacket, să fie moartea acestui om prima ispravă a lui Han din Islanda printre noi.

— Da, da! răspunseră mai multe glasuri.

Ordener, mirat, dar tot neînfricat, îl căută din ochi pe acel Han din Islanda cu care se luptase atât de aprig în chiar dimineaţa aceea şi văzu, cu uimire sporită, că se apropie de el un bărbat de statură uriaşă, îmbrăcat ca un muntean. Acesta pironi asupra lui Ordener o privire îngrozitor de nătângă şi ceru o secure.

— Tu nu eşti Han din Islanda, strigă Ordener din răsputeri.

— Să moară! să moară! urlă Hacket furios.

Ordener înţelese că era pierdut. Îşi vâri atunci mâna în sân, vrând să scoată şuviţa de păr a Ethelei, s-o sărute pentru ultima oară, şi mişcarea grăbită făcu să ia o hârtie împăturită pe care o purta în cingătoare.

— Ce-i cu hârtia aceea? întrebă Hacket. Norbith, ia-o.

Norbith era un tânăr cu faţă posomorâtă şi aspră, dar vădind cinste şi mândrie. Ridică hârtia şi o desfăcu.

— Dumnezeule mare! strigă el, ăsta e semnul bietului meu prieten Christophorus Nediam, pe care l-au spânzurat acum o săptămână în piaţa publică din Skongen pentru falsificare de bani.

— Fie! spuse Hacket, parcă dezamăgit. Păstrează-ţi peticul de hârtie. Gândeam că e ceva mai însemnat. Dragul meu Han, fă-i de petrecanie!

Dar tânărul Norbith trecu în faţa lui Ordener şi strigă:

— Omul acesta este sub ocrotirea mea. Mai curând are să cadă capul meu, decât un singur fir de păr de pe al lui. Nu îngădui ca semnul prietenului meu Christophorus Nediam să fie nesocotit.

Ordener, scăpat de la moarte ca prin minune, plecă ruşinat fruntea; îşi amintea acum cu cât dispreţ întâmpinase urarea blândă a preotului Athanase Munder:

„Darul muribundului să devină o binefacere pentru călător”.

— Ce tot îndrugi, dragul meu Norbith, zise Hacket, ţi-ai pierdut minţile? Omul acesta este o iscoadă, trebuie să moară.

— Daţi-mi securea, repetă uriaşul.

— Nu, nu! strigă Norbith. Ce-ar spune duhul bietului Nediam, pe care l-au spânzurat ca pe un nemernic? Nu trebuie să moară, pentru că Nediam nu vrea ca el să moară.

— Norbith are dreptate, spuse bătrânul Jonas. Nu-l putem ucide pe acest străin, jupâne Hacket! Are semnul lui Christophorus Nediam.

— Dar este o iscoadă, o iscoadă, reluă Hacket.

Bătrânul se alătură tânărului, aşezându-se în faţa lui Ordener, şi amândoi rostiră cu gravitate.

— Are semnul lui Christophorus Nediam, care a fost spânzurat la Skongen.

Hacket îşi dădu seama că trebuie să cedeze, căci toţi ceilalţi începuseră să murmure, spunând că străinul nu putea fi ucis de vreme ce avea semnul lui Nediam calpuzanul.

— Bine, bine, bombăni el printre dinţi cu mânie reţinută, să trăiască. De altfel, este treaba voastră.

— Chiar de-ar fi dracul însuşi şi tot nu l-aş ucide, zise Norbith triumfător.

Şi se întoarse către Ordener.

— Ascultă-mă, îi spuse, trebuie să fii om bun dacă ai semnul lui Nediam, bietul meu prieten. Noi suntem minerii regelui. Ne răzvrătim ca să scăpăm de tutelă. Jupânul Hacket, pe care-l vezi aici, spune că luptăm pentru eliberarea unui anume conte Schumacker; dar eu nu-l cunosc. Străinule, cauza noastră este dreaptă. Ascultă şi răspunde-mi cum i-ai răspunde sfântului tău ocrotitor. Vrei să fii de-ai noştri?

Un gând îi străfulgeră lui Ordener prin minte.

— Da, răspunse el.

Norbith îi dădu o sabie pe care o primi fără să scoată o vorbă.

— Frate, îi spuse tânărul şef, dacă vrei să ne trădezi, pe mine să mă ucizi primul.

În clipa aceea se auzi sunetul unui corn răsunând sub bolţile minei, apoi glasuri îndepărtate care spuneau: Iată-l pe Kennybol.

XXXII

Anume gânduri urcă drept în ceruri.

Romanţe spaniole

SUFLETUL CUNOAŞTE UNEORI INspiraţii neprevăzute, străfulgerări neaşteptate, al căror cuprins şi a căror profunzime nu le-ar putea exprima niciun volum întreg de cugetări, aşa cum nici lumina a o mie de făclii nu poate reda strălucirea uriaşă şi rapidă a fulgerului.

Nu vom încerca să analizăm aici impulsul imperios şi tainic care l-a îndemnat pe nobilul fiu al vice-regelui Norvegiei să dea ascultare propunerii lui Norbith şi să se alăture unor mineri răsculaţi în numele unui proscris. Era totodată dorinţa generoasă de a înţelege cu orice chip dedesubturile acestei sumbre aventuri, dezgustul amar de viaţă, o disperare căreia nu-i mai păsa de viitor; poate cine ştie ce îndoială cu privire la culpabilitatea lui Schumacker, îndoială trezită de tot ce i se părea dubios şi fals în cele ce vedea, dar şi un tainic instinct al adevărului; apoi, mai ales, dragostea lui pentru Ethel. A mai fost îndemnat, poate, şi de o revelaţie intima a binelui pe care l-ar putea face lui Schumacker un prieten clarvăzător, aflat în mijlocul partizanilor săi orbiţi.

XXXIII

> Acesta-i şeful? privirea lui mă înspăimântă, nu aş îndrăzni să-i vorbesc.
>
> MATURIN, *Bertram*

LA STRIGĂTELE CARE VESTEAU sosirea renumitului vânător Kennybol, Hacket se repezi să-l întâmpine, lăsându-i pe Ordener cu ceilalţi doi şefi.

— Ai venit, în sfârşit, dragul meu Kennybol! Vino să te prezint viteazului vostru şef, Han din Islanda.

La auzul acestui nume, Kennybol, care sosise palid, gâfâind, cu părul vâlvoi, cu faţa plină de sudoare şi mâinile mânjite de sânge, se dădu înapoi.

— Han din Islanda!

— Haide, haide, spuse Hacket, linişteşte-te! Vine să vă ajute. Socoteşte-l prieten, tovarăş de luptă.

Kennybol nici nu-l auzea.

— Han din Islanda este aici? repetă el.

— Da, bineînţeles, spuse Hacket, stăpânindu-şi râsul echivoc; nu ţi-o fi frică de el?

— Ce-ai spus? îl întrerupse vânătorul pentru a treia oară, vrei să zici... Han din Islanda aici, în mina asta?

Hacket se întoarse înspre cei care îl înconjurau.

— Oare a înnebunit viteazul nostru Kennybol? Apoi, către Kennybol: înţeleg că de frica lui Han din Islanda ai întârziat.

Kennybol ridică mâna:

— Jur, pe numele sfintei Etheldera, sfânta mucenică norvegiană, că nu frica de islandez m-a împiedicat să

ajung aici mai devreme, jupâne Hacket, ci însuşi Han din Islanda!

Cuvintele lui stârniră un murmur de mirare prin mulţimea de munteni şi mineri adunaţi în jurul vorbitorilor şi tulburară pe Hacket, tot aşa cum îl tulburaseră cu puţin înainte venirea şi cuvintele lui Ordener.

— Ce vrei să spui? întrebă el cu glas scăzut.

— Spun, jupâne Hacket, că de n-ar fi fost blestematul dumitale de islandez, aş fi ajuns aici înainte de primul ţipăt al cucuvelei.

— Nu zău! şi ce ţi-a făcut?

— Nici nu mă întreba; atâta-ţi spun, să-mi albească barba într-o singură zi, ca blana cacomului, dacă mă mai prinde cineva la vânătoare de urşi albi.

— Nu cumva era să te mănânce un urs?

Kennybol ridică din umeri în semn de dispreţ:

— Na-ţi-o bună, un urs? Ia te uită ce duşman de temut! Kennybol mâncat de un urs? Drept cine mă iei, jupâne Hacket?

— A! iartă-mă, spuse Hacket zâmbind.

— Dacă ai şti ce mi s-a întâmplat, jupâne, îl întrerupse bătrânul vânător, cu glas scăzut, nu ai mai spune că Han din Islanda se află aici.

Hacket se arată din nou descumpănit. Îl prinse pe Kennybol de braţ, ca şi cum s-ar fi temut ca acesta să se apropie mai mult de locul unde, deasupra capetelor minerilor, răsărea acela, enorm, al uriaşului.

— Dragul meu Kennybol, spuse el cu glas aproape solemn, povesteşte-mi, rogu-te, pricina pentru care ai întârziat. Înţelegi că, aşa cum stau lucrurile, orice lucru poate avea o mare însemnătate.

— Aşa este, răspunse Kennybol, după ce stătu puţin pe gânduri.

Atunci, ascultând de rugăminţile repetate ale lui Hacket, îi povesti cum, ajutat de alţi şase tovarăşi, hăituise, în chiar dimineaţa aceea, un urs alb până în apropierea peşterii Walderhog, fără să-şi dea seama, în

fierbinţeala urmăririi, că ajunsese atât de aproape de acel loc temut; cum gemetele ursului chemaseră pe un omuleţ, un monstru, un demon care, înarmat cu o secure de piatră, se năpustise asupra lor, luând apărarea ursului. Apariţia acelui diavol care nu putea fi altul decât Han, demonul islandez, îi îngheţase pe toţi şapte de groază; în cele din urmă nefericiţii săi tovarăşi fuseseră, toţi şase, răpuşi de monstru, iar el, Kennybol, scăpase numai prin fugă, cu ajutorul sprintenelii lui deosebite, a oboselii lui Han şi mai ales, a milei sfântului Silvestru, preafericitul ocrotitor al vânătorilor.

— Vezi, dar, jupâne Hacket, îşi sfârşi el povestirea îngrozitoare şi împodobită cu toate florile retoricei munţilor, vezi dar că nu sunt eu de vină dacă am întârziat, şi că este cu neputinţă ca demonul din Islanda, pe care l-am lăsat azi-dimineaţă cu ursul lui sfârtecându-i pe cei şase tovarăşi ai mei, sărmanii, prin tufişurile din jurul peşterii Walderhog, să fie acum, ca prieten, la întrunirea de-aci, în mina Apsyl-Corh. Vă spun eu că nu se poate. Îl cunosc acum pe acest demon întruchipat, l-am văzut cu ochii mei!

Hacket, care-l ascultase cu mare atenţie, vorbi atunci cu glas plin de gravitate:

— Dragul meu prieten Kennybol, când vorbeşti despre Han din Islanda sau despre iad, să ştii că nimic nu este cu neputinţă. Eu ştiam tot ce mi-ai spus acum.

Uimirea, credulitatea cea mai naivă se puteau citi pe chipul aspru al bătrânului vânător din munţii Kole.

— Cum de?...

— ...Da, urmă Hacket, pe faţa căruia un observator mai iscusit ar fi putut desluşi o expresie de satisfacţie diabolică. Ştiam totul, afară doar de faptul că dumneata ai fost părtaş la această nefericită întâmplare. Han din Islanda mi-a povestit-o venind încoace.

— Cu adevărat? spuse Kennybol, şi privirea pe care o aţintise asupra lui Hacket deveni temătoare şi plină de respect.

Hacket urmă, cu acelaşi sânge rece.

— Da, crede-mă că aşa este; şi-acum fii liniştit, am să te duc la acest temut Han din Islanda.

Kennybol scoase un strigăt de groază.

— Fii liniştit, crede-mă, reluă Hacket. Priveşte-l de-acum încolo drept căpetenie şi tovarăş; dar nu cumva să-i aminteşti de cele petrecute azi-dimineaţă, mă auzi?

Kennybol fu silit să se supună şi consimţi, în sfârşit, deşi nu fără o vie împotrivire lăuntrică, să se lase prezentat demonului. Se apropiară de grupul unde se aflau Ordener, Jonas şi Norbith.

— Bunul meu Jonas, dragul meu Norbith, spuse Kennybol, Domnul să vă ocrotească.

— Fii binecuvântat, Kennybol, căci avem nevoie de ocrotire, spuse Jonas.

În clipa aceea, privirea lui Kennybol o întâlni pe a lui Ordener, care de asemenea o căuta pe a lui.

— A! tinere, eşti aici, îi spuse el apropiindu-se cu grabă şi întinzându-i mâna aspră şi zbârcită, fii binevenit. Se pare că îndrăzneala ta a dat roade bune.

Ordener, care nu înţelegea cum de acest muntean îl putea înţelege atât de bine, se pregătea să-i ceară lămuriri, când Norbith i-o luă înainte:

— Îl cunoşti pe acest străin, Kennybol?

— Cum să nu-l cunosc? Îl iubesc şi-l cinstesc. Este devotat ca şi noi aceleiaşi cauze.

Şi-i făcu din nou cu ochiul lui Ordener, în semn de complicitate. Acesta nu apucă să-i răspundă, căci Hacket, care se dusese după uriaşul de care toţi păreau a se feri, cu groază, se apropie de cei patru, spunând:

— Vajnicule vânător Kennybol, iată-vă căpetenia, vestitul Han din Klipstadur!

Kennybol aruncă spre tâlharul gigantic o privire în care era încă mai multă mirare decât teamă şi se aplecă înspre urechea lui Hacket:

— Jupâne Hacket, demonul pe care l-am lăsat azi-dimineaţă la Walderhog era mic.

Hacket îi răspunse în şoaptă:

— Uiţi, Kennybol, că este un demon!

— Aşa-i, răspunse credulul vânător, şi-o fi schimbat înfăţişarea.

Şi se întoarse într-o parte, tremurând, pentru a-şi face pe furiş semnul crucii.

XXXIV

Masca se apropie; este chiar Angelo în persoană; ticălosul îşi cunoaşte bine meseria; pare a fi sigur de el.
LESSING

ÎNTR-O PĂDURE ÎNTUNECOASĂ DE stejari bătrâni, în care lumina palidă a dimineţii răzbea cu greu, un bărbat scund de stat se apropia de un altul, singur, ce părea să-l aştepte. Vorbiră în şoaptă:

— Să mă ierte luminăţia voastră dacă am făcut-o să aştepte. Am întârziat din pricina câtorva incidente.

— Ce fel?

— Şeful muntenilor, Kennybol, a sosit la întrunire de-abia pe la miezul nopţii; în schimb ne-a tulburat prezenta unui martor neaşteptat.

— Cine?

— Un bărbat tânăr, care s-a năpustit în mină ca un nebun, chiar în toiul sanhedrinului nostru. Am crezut mai întâi că era un spion şi am încercat să-i conving să-l ucidă; dar purta zapisul de liberă trecere al nu ştiu cărui spânzurat foarte respectat de mineri, şi ei l-au luat sub ocrotirea lor. Când stau să mă gândesc, îmi vine să cred că era vreun călător mai curios sau vreun zevzec de savant. Oricum, am luat măsurile care se impuneau.

— Altminteri, totul merge bine?

— Foarte bine! Minerii din Guldbransdal şi din Faroer, comandaţi de tânărul Norbith şi de bătrânul Jonas, şi muntenii din Kole, conduşi de Kennybol, trebuie să fie pe drum la ora aceasta. Tovarăşii lor din Hubfallo şi Sund-Moer îi vor întâlni la patru mile de Steaua-Albastră; iar cei

din Kongsberg, împreună cu ceata fierarilor de la Smiasen, care au şi silit garnizoana din Walhstrom să se retragă, cum bine ştie nobilul conte, îi aşteaptă câteva mile mai încolo. La noapte, dragul şi respectatul meu stăpân, toate aceste cete întrunite vor poposi la două mile de Skongen, în cheile Stâlpului-Negru.

— Cum l-au primit pe falsul Han din Islanda?

— Cu desăvârşită încredere.

— A! De ce nu pot să răzbun moartea fiului meu nimicindu-l pe acest monstru! Ce nenorocire că ne-a scăpat!

— Nobilul meu senior, folosiţi-vă întâi de numele lui Han din Islanda pentru a vă răzbuna pe Schumacker; apoi veţi cugeta cum să vă răzbunaţi pe Han. Răzvrătiţii vor merge toată ziua şi vor poposi deseară în cheile Stâlpului-Negru.

— Ce spui? Să laşi să pătrundă atât de aproape de Skongen aşa de mulţi răzvrătiţi? Musdoemon!...

— Mă bănuiţi de ceva, nobile conte? Să binevoiască luminăţia voastră să trimită chiar acum la colonelul Voethaun, al cărui regiment trebuie să fie la Skongen; să-l informeze că toate forţele răzvrătiţilor îşi petrec noaptea, fără nicio bănuială, în cheile Stâlpului-Negru care pare un loc făcut anume pentru o ambuscadă.

— Am înţeles; dar dragul meu, de ce ai făcut totul pentru ca rebelii să fie atât de mulţi?

— Cu cât răscoala va fi mai înfricoşătoare, stăpâne, cu atât vina lui Schumacker şi meritele domniei voastre vor fi mai mari. De altfel răscoala trebuie zdrobită dintr-odată.

— Bine! Dar de ce ai ales un loc de popas atât de apropiat de Skongen?

— Pentru că este singurul, din toţi munţii, în care apărarea nu este cu putinţă. Nu vor scăpa de acolo decât cei aleşi ca să figureze la judecată.

— Minunat! Dar, Musdoemon, am o presimţire care mă îndeamnă să terminăm repede treaba asta. Aici totul pare

să meargă bine. Dar sunt foarte îngrijorat în alte locuri. Ştii că am pus să se cerceteze pe ascuns la Copenhaga cam ce hârtii ar fi putut să ajungă în mâinile lui Dispolsen?

— Şi ce-aţi aflat?

— Chiar acum am primit vestea că acest intrigant avusese legături misterioase cu blestematul ăla de astrolog, cu Cumbysulsum.

— Cel care a murit de curând?

— Da; şi că bătrânul vrăjitor, înainte de a muri, i-a dat lui Dispolsen nişte documente.

— Blestemăţie! Avea la el nişte scrisori de-ale mele şi proiectul scris al planului nostru.

— Al planului tău, Musdoemon!

— Vă cer iertare, nobile conte! Dar, ce va fi îndemnat pe luminăţia voastră să-şi destăinuiască intenţiile acestui şarlatan de Cumbysulsum? Trădătorul naibii!

— Pentru că, Musdoemon, nu sunt ca tine, lipsit de orice credinţă. Am avut întotdeauna încredere – şi pe bună dreptate – în ştiinţa magică a bătrânului Cumbysulsum.

— Ce păcat că luminăţia voastră nu s-a îndoit de devotamentul lui, pe cât se încredea în ştiinţa lui. Dar, să nu ne pierdem cu firea. Dispolsen a murit, documentele s-au pierdut; iar peste câteva zile nici nu se va mai pomeni de cei care s-ar fi putut servi de ele.

— Oricum, ce învinuire poate ajunge până la mine?

— Iar eu sunt ocrotit de luminăţia voastră.

— Poţi să te bizui pe mine, dragul meu; dar să grăbim, rogu-te, deznodământul acestei tărăşenii. Am să trimit o ştafetă colonelului. Vino acum, escorta mă aşteaptă după desişurile acelea şi trebuie să ne întoarcem la Drontheim, de unde sper că a plecat bătrânul mecklemburghez. Hai, slujeşte-mă bine ca până acum şi, orice vor fi făcut toţi Cumbysulsumii sau Dispolsenii din lume, poţi să te bizui pe mine până în pânzele albe.

— Luminăţia voastră să fie încredinţată... Drace!

Ajunşi aici îi înghiţi pădurea şi vocile lor se stinseră treptat; curând nu se mai auzi decât bătaia copitelor a doi cai ce se îndepărtau.

XXXV

— Bateţi, tobe! Iată-i că vin!
...Au jurat cu toţii, şi toţi au făcut acelaşi legământ, să nu se întoarcă în Castilia fără contele dezrobit, seniorul lor.
Au luat, într-o căruţă, statuia de piatră, şi sunt hotărâţi să nu se întoarcă decât dac-ar vedea statuia întorcându-se ea singură.
Şi toţi, în semn că cel care ar face un pas înapoi să fie socotit trădător, au ridicat mâna şi au jurat. ....
Se îndreaptă către Arlançon, cât de repede pot merge boii care trag căruţa; nu se opresc, cum nu se opreşte soarele.
Burgos rămâne pustiu; afară de femei şi de copii, toţi au plecat; la fel şi în satele dimprejur.
Merg, vorbind despre cai şi despre şoimi şi se întreabă dacă e bine să libereze Castilia de tributul pe care îl plăteşte Leonului.
Dar înainte de a intra în Navara, au întâlnit la graniţă...

Romanţe spaniole

În faţa lor apare acel uriaş puternic şi curajos, generalul lor, care se înalţă cu un cap deasupra tuturor tovarăşilor săi.

LOPE DE VEGA, *Araucanul îmblânzit*

ÎN TIMP CE SCHIMBUL DE CUVINTE de mai sus avea loc într-o pădure de pe malul Smiasenului, răzvrătiţii, împărţiţi în trei coloane, ieşiră din mina de plumb de la Apsyl-Corh prin intrarea principală, care se deschide în malul unei viroage adânci.

Ordener care, în ciuda dorinţei lui de a fi aproape de Kennybol, se afla în ceata lui Norbith, nu văzu la început decât o lungă înşiruire de făclii, a căror lumină, luându-se la întrecere cu primele raze ale dimineţii, se reflecta pe securile, furcile, sapele, măciucile ţintuite cu fier, ciocanele uriaşe, târnăcoapele, răngile şi toate celelalte arme improvizate pe care munca le împrumută răscoalei, amestecate cu altele care vădeau caracterul de conspiraţie al mişcării: muschete, suliţe, săbii, carabine şi archebuze. Când soarele răsări de-a binelea şi lumina făcliilor nu mai fu decât fum, putu să observe mai bine înfăţişarea acestei ciudate oştiri, care înainta în dezordine, cântând răguşit şi scoţând strigăte sălbatice, asemenea unei haite de lupi înfometaţi porniţi să dobândească un cadavru. Era împărţită în trei corpuri sau, mai bine zis, în trei gloate. În faţă mergeau muntenii din Kole, comandaţi de Kennybol, căruia îi semănau cu toţii, îmbrăcaţi în piei de fiară, cu feţe dârze şi aspre. Veneau apoi minerii tineri ai lui Norbith şi cei bătrâni ai lui Jonas, cu pălăriile lor mari de pâslă, nădragii largi, braţele goale şi feţele înnegrite, privind buimăciţi la soare. Deasupra acestor cete zgomotoase fluturau de-a valma steaguri de culoarea focului, cu lozinci ca: „Trăiască Schumacker!” „Să-l salvăm pe liberatorul nostru!” „Libertate minerilor!” „Libertate contelui de Griffenfeld” „Moarte lui Guldenlew!” „Moarte împilatorilor!” „Moarte lui Ahlefeld!” Răzvrătiţii păreau să le socotească mai curând nişte poveri decât motive de fală, şi ele treceau din mână în mână când stegarii osteneau, sau când voiau să alăture sunetul răguşit al cornului lor vociferărilor

tovarăşilor.

Ariergarda acestei ciudate oştiri se compunea din zece căruţe trase de reni şi de măgari, pesemne pentru muniţii; iar avangarda dintr-un singur om, uriaşul adus de Hacket, înarmat cu o măciucă şi o secure. Mult în urma lui şi stăpânite de groază veneau primele rânduri, comandate de Kennybol, care nu-l slăbea din ochi pe pretinsul Han, parcă ar fi vrut să nu-i scape niciuna din prefacerile prin care ar fi trecut diabolicul său şef.

Puhoiul răzvrătiţilor cobora astfel zgomotos şi făcând să răsune pădurile de cornul muntenilor din nord. Curând i se alăturară cetele de la Sund-Moer, Hubfallo şi Kongsberg şi cea a fierarilor de la Smiasen, a căror înfăţişare contrasta ciudat cu a celorlalţi răsculaţi. Erau bărbaţi înalţi şi puternici, înarmaţi cu ciocane şi răngi, purtând drept platoşe şorţuri mari de piele groasă şi, în loc de stindarde, o cruce mare de lemn. Mărşăluiau grav, în cadenţă.

Oastea răsculaţilor nu întâlnea pe nimeni în cale. Când o auzea că se apropie, păstorul de capre îşi ascundea turma în vreo peşteră, ţăranul îşi părăsea satul, căci locuitorul din câmpie şi din văi se teme de cornul tâlharilor la fel ca de oamenii legii.

Străbătură astfel dealuri şi codri cu aşezări omeneşti puţine şi îndepărtate, bătură drumuri şerpuite pe care erau mai multe urme de animale sălbatice decât de picior omenesc, ocoliră lagune, trecură pâraie repezi, viroage adânci şi mlaştini. Toate acele locuri îi erau necunoscute lui Ordener. O singură dată, numai, privirea lui găsi, în zare, ceva ce semăna cu o stâncă mare şi încovoiată. Se aplecă înspre unul din tovarăşii lui de drum:

— Prietene, ce stâncă este cea de colo, înspre miazăzi, la dreapta?

— Este Gâtul-Vulturului, stânca de la Oelmoe, răspunse acela.

Ordener oftă.

XXXVI

De ce-i în stare crima pentru a zdrobi virtutea?
KOTZEBUE, *Adelalde von Wolfingen*

MAIMUŢICĂ, PAPAGALI, PIEPTENI şi panglici, totul era pregătit de contesa de Ahlefeld pentru a-l primi cu cinste pe locotenentul Frederic. Adusese, cu mare cheltuială, ultimul roman al vestitei domnişoare de Scudéry. Din porunca ei i se făcuse o legătură scumpă, ferecată cu argint aurit şi frumos lucrat. Îl aşezaseră printre flacoanele cu esenţe mirositoare şi cutiile de pudră, pe toaleta elegantă cu picioare poleite, împodobită cu mozaic de lemn cu care mobilase viitorul budoar al scumpului ei băiat, Frederic. După ce dădu roată pentru o ultimă oară la toate aceste mici fleacuri pregătite cu o grijă de mamă şi pentru care îşi uitase câteva momente ura, se gândi că nu mai avea altceva mai bun de făcut decât să lucreze la pierzania lui Schumacker şi a Ethelei. Plecarea generalului Levin îi lăsa fără apărare în mâinile ei.

Multe lucruri se petrecuseră în donjonul de la Munckholm, despre care nu fusese lămurită decât foarte vag.

— Cine să fi fost şerbul, vasalul sau ţăranul care cucerise dragostea fiicei fostului cancelar, aşa cum lăsase să se înţeleagă cuvintele ambigue şi încurcate ale lui Frederic? Ce legături avea baronul Ordener cu prizonierii de la Munckholm? Din ce motive de neînţeles dispăruse acesta, într-un fel atât de ciudat, tocmai atunci când cele

două regate nu mai vorbeau decât de căsătoria lui apropiată cu Ulrica de Ahlefeld, de care părea să nu-i pese? În sfârşit, ce se petrecuse între Levin de Knud şi Schumacker? Contesa îşi frământa în zadar mintea. În cele din urmă hotărî să se ducă personal la Munckholm, pentru a lămuri toate aceste mistere, mânată în acelaşi timp de curiozitatea femeii şi de interesul duşmăniei.

Într-o seară pe când Ethel, singură în grădina donjonului, sfârşea de zgâriat cu diamantul unui inel, pentru a şasea oară, nu se ştie ce semn tainic pe stâlpul negru al uşii pe care plecase Ordener, acea uşă se deschise. Fata tresări. Uşa se deschidea pentru prima dată de când se închisese în urma lui.

I se înfăţişă o femeie înaltă, palidă, îmbrăcată în alb, care se uita la Ethel cu un zâmbet dulce ca mierea otrăvită, iar sub privirea paşnică şi binevoitoare se întrezărea o expresie de ură, de ciudă şi de involuntară admiraţie.

Ethel o privi cu mirare, aproape cu teamă. De când bătrâna ei doică se prăpădise în braţele ei, era prima femeie pe care o vedea în lugubra incintă de la Munckholm.

— Copila mea, spuse blând străina, eşti fata prizonierului de la Munckholm?

Ethel întoarse instinctiv capul; simţea o neînţeleasă repulsie faţă de femeia străină: parcă vocea ei blândă ar fi purtat un venin. Răspunse:

— Mă numesc Ethel Schumacker. Tatăl meu spune că la naştere mi se spunea contesă de Tonsberg şi principesă de Wollin.

— Aşa ţi-a spus tatăl tău? exclamă femeia cu o intonaţie pe care o stăpâni îndată. Apoi adăugă: Ai avut parte de multă nefericire.

— Nefericirea m-a cuprins la naştere în braţele ei de fier, răspunse tânăra prizonieră; tatăl meu mi-a spus că ea nu mă va părăsi decât la moarte.

Un zâmbet flutură pe buzele străinei, care urmă cu milă

în glas:
— Şi nu le porţi pică celor care ţi-au azvârlit viaţa într-o temniţă? Nu-i blestemi pe cei care sunt cauza nefericirii tale?
— Nu, de teamă ca blestemul nostru să nu cheme asupra lor nenorociri la fel cu cele pe care ni le-au adus nouă.
— Şi, continuă cu fruntea senină femeia în alb, îi cunoşti pe vinovaţii durerilor tale?
Ethel se gândi o clipă, apoi răspunse.
— Totul s-a făcut din voinţa Celui de Sus.
— Tatăl tău nu ţi-a vorbit niciodată despre rege?
— Regele? Mă rog pentru el dimineaţa şi seara, fără să-l cunosc.
Ethel nu înţelese de ce străina îşi muşcă buzele auzind acest răspuns.
— Nefericitul tău tată nu ţi-a pomenit niciodată, în momentele de necaz, despre duşmanii lui neînduplecaţi, generalul Arensdorf, episcopul Spollyson, cancelarul de Ahlefeld?
— Nu ştiu despre cine vorbiţi.
— Şi nu ai auzit niciodată numele lui Levin de Knud?
Amintirea scenei petrecute cu două zile mai înainte între guvernatorul Drontheimului şi Schumacker era încă prea vie în mintea Ethelei, pentru ca numele lui Levin de Knud să nu i-o trezească.
— Levin de Knud? spuse ea; mi se pare că este acel om pentru care tatăl meu are atâta stimă şi, aş zice chiar, atâta dragoste.
— Ce spui? exclamă străina.
— Da, urmă fata, pe acest Levin de Knud îl apăra tata cu atâta însufleţire alaltăieri faţă de guvernatorul Drontheimului.
Cuvintele ei o uimiră şi mai mult pe străină.
— Faţă de guvernatorul Drontheimului? Nu-ţi bate joc de mine, fata mea! Am venit aici ca să te ajut. Tatăl tău îl apăra pe generalul de Knud împotriva guvernatorului

Drontheimului?
— Pe general? mi se pare că vorbea de un căpitan... Ba nu, aveţi dreptate. Tatăl meu, continuă Ethel, părea să-l iubească pe acel general Levin de Knud, tot atât pe cât părea să-l urască guvernatorul Drontheimului.
„Asta-i tare ciudat!” îşi spuse în sinea ei străina a cărei curiozitate creştea văzând cu ochii.
— Spune-mi, draga mea, ce s-a petrecut între tatăl tău şi guvernatorul Drontheimului?
Interogatoriul acesta o plictisea pe biata Ethel, care se uită drept la femeia din faţa ei.
— Sunt oare o criminală, ca să-mi puneţi astfel de întrebări?
La auzul acestor cuvinte, atât de fireşti, necunoscuta păru descumpănită, ca şi cum ar fi simţit că pierde tot folosul iscusinţei sale. Urmă totuşi, cu o voce uşor tulburată:
— Nu mi-ai vorbi astfel, dacă ai şti de ce am venit şi pentru cine.
— Veniţi cumva din partea lui? strigă Ethel. Mi-a trimis vreo veste?
Se îmbujoră toată; inima îi bătea puternic, tulburată de nerăbdare, de nelinişte.
— ...Din partea cui? întrebă cealaltă.
Fata se opri înainte de a rosti numele iubit. Văzuse lucind în ochii străinei o fulgerare de bucurie vicleană, ca o rază ieşită din iad. Spuse trist:
— Nu ştiţi despre cine vorbesc.
Faţa binevoitoare a străinei lăsă pentru a doua oară să se ghicească cât de amăgită îi fusese aşteptarea.
— Biată fată! exclamă ea. Ce pot face ca să te ajut?
Ethel nu asculta. Gândul ei zburase dincolo de munţii de la miazănoapte, pe urmele călătorului îndrăzneţ, îşi plecase fruntea, şi mâinile i se împreunară de la sine.
— Tatăl tău nu speră să iasă din închisoare?
Întrebarea, pe care străina trebui s-o rostească de două ori, o trezi pe Ethel din visare.

— Ba da, răspunse.
Şi în ochi i se iviră lacrimi.
În schimb, ochii străinei se aprinseră.
— Aşa speră, spui tu! Şi cum? În ce fel? Când?
— Speră să părăsească temniţa, pentru că speră să părăsească viaţa.
Există uneori în simplitatea unui suflet blând şi tânăr o putere care îşi râde de şiretlicurile unei inimi îmbătrânite în răutate. Acest gând păru s-o cutremure pe străină, căci expresia feţei i se schimbă brusc; atinse cu mâna-i rece braţul Ethelei:
— Ascultă-mă, spuse ea pe un ton care suna aproape a adevăr, nu ştii tu oare că viaţa tatălui tău este din nou ameninţată de o anchetă judecătorească? Că este bănuit de a fi aţâţat o revoltă printre minerii din Nord?
Cuvintele revoltă şi anchetă nu erau limpezi pentru Ethel; îşi ridică ochii negri asupra femeii străine:
— Ce vreţi să spuneţi?
— Că tatăl tău complotează împotriva statului; că vina lui este aproape dovedită; că această crimă atrage după sine pedeapsa cu moartea.
— Moarte! Crimă!... strigă biata copilă.
— Crimă şi moarte, răspunse grav străina.
— Tatăl meu, nobilul meu tată! urmă Ethel. Vai! el care-şi petrece zilele ascultând cum îi citesc legendele Edelei şi pildele Scripturii! El, să uneltească! Ce rău v-a făcut?
— Nu mă privi aşa; îţi repet, nu-ţi sunt duşmană. Tatăl tău este bănuit de o mare crimă, iar eu te înştiinţez de-acest lucru. Şi cred că mă puteam aştepta la puţină recunoştinţă, nu la ură.
Reproşul o tulbură pe Ethel.
— O, iertaţi-mă, nobilă doamnă! iertaţi-mă! Dar am întâlnit noi până acum un om care să nu ne fie duşman? M-am îndoit de vorbele voastre. Mă iertaţi, nu-i aşa?
Străina zâmbi.
— Ce spui, fata mea, nu ai întâlnit niciun prieten până

azi?

O văpaie fierbinte cuprinse obrajii Ethelei. Stătu o clipă în cumpănă.

— Ba da... Doar cerul cunoaşte adevărul. Avem un prieten, nobilă doamnă, unul singur!

— Unul şi singur! se repezi străina. Te rog, spune-mi cum îl cheamă; nu ştii cât este de important... pentru salvarea tatălui tău. Cine este acest prieten?

— Nu ştiu, spuse Ethel.

Străina păli.

— Îţi baţi joc de mine pentru că vreau să-ţi vin în ajutor? Gândeşte-te că este vorba de chiar viaţa tatălui tău. Spune-mi, cine este prietenul despre care vorbeşti.

— Dumnezeu mi-e martor, nobilă doamnă, că nu ştiu despre el decât că se numeşte Ordener.

Ethel spusese aceste cuvinte cu amărăciunea pe care o simţi când rosteşti în faţa unui indiferent numele sfânt ce trezeşte în noi tot ce-i în stare să iubească inima.

— Ordener! Ordener! repetă necunoscuta cu o tulburare stranie, în timp ce mâinile ei mototoleau febril broderia albă a vălului ei. Dar care-i numele tatălui său? întrebă apoi cu voce nesigură.

— Nu ştiu, răspunse fata. Dar ce-mi pasă de familie şi de tatăl lui! Acest Ordener, nobilă doamnă, este cel mai bun dintre oameni.

Vai! vocea Ethelei îi trădase inima, străina îi pătrunsese taina.

Aceasta se prefăcu liniştită, se reculese şi o întrebă pe fată, fără a o slăbi din priviri:

— Ai auzit vorbindu-se despre viitoarea căsătorie a fiului vice-regelui cu fiica marelui cancelar de Ahlefeld?

A trebuit să-şi repete întrebarea înainte ca mintea lui Ethel să se poată fixa asupra unor lucruri care nu păreau s-o intereseze.

— Cred că da, răspunse ea.

Liniştea, nepăsarea ei, părură s-o surprindă pe necunoscută.

— Şi ce gândeşti despre această căsătorie?

Nu putu să descopere nicio urmă de tulburare în ochii mari ai Ethelei în timp ce aceasta răspundea:

— Nu cred nimic. Să aibă parte de noroc!

— Conţii Guldenlew şi Ahlefeld, taţii celor doi logodnici, sunt doi mari duşmani ai tatălui tău.

— Fie căsătoria copiilor lor fericită! repetă blând Ethel.

— Mă gândesc, dacă viaţa tatălui tău este în primejdie, urmă şireata necunoscută, că poate ai reuşi, cu prilejul acestei înalte căsătorii, să-i obţii graţierea prin bunăvoinţa fiului vice-regelui.

— Fiţi binecuvântată pentru grija ce-mi arătaţi, nobilă doamnă; dar cum ar putea ajunge ruga mea până la fiul vice-regelui?

Cuvintele acestea erau rostite cu o bunăcredinţă atât de vădită, încât necunoscuta nu-şi putu stăpâni un gest de mirare.

— Cum, nu-l cunoşti?

— Să-l cunosc eu pe acest senior atât de sus-pus! exclamă Ethel. Aţi uitat că nicio privire de-a mea nu a trecut vreodată de incinta fortăreţei!

— Zău aşa, şopti între dinţi străina, ce-mi tot spunea smintitul acela bătrân de Levin? Nu-l cunoaşte. Şi totuşi este cu neputinţă! urmă ea, ridicând vocea; l-ai văzut negreşit pe fiul vice-regelui, a fost aici.

— Se prea poate, nobilă doamnă; dar dintre toţi bărbaţii care au venit aici, nu l-am văzut decât pe Ordener al meu.

— Ordener al tău! o întrerupse necunoscuta. Şi urmă părând că nu observă îmbujorarea Ethelei: Cunoşti tu un tânăr cu faţă nobilă, cu trup bine legat, cu mers grav şi sigur? Privirea lui este blândă şi serioasă, obrajii fragezi ca ai unei domnişoare, pletele castanii.

— Da! exclamă biata Ethel, el este, logodnicul meu, iubitul meu Ordener! Spuneţi-mi, nobilă doamnă, mi-aţi adus veşti de la el? Unde l-aţi întâlnit? V-a spus că mă iubeşte, nu-i aşa? V-a spus că-l iubesc mai presus de

orice. Vai! o nefericită fată întemniţată nu are nimic pe lume decât iubirea ei. Nobilul meu prieten! Nu e nicio săptămână de când era aici, chiar în acest loc, cu mantaua lui verde sub care bate o inimă atât de generoasă şi cu pana neagră care se legăna cu atâta graţie pe fruntea lui înaltă...

Se opri deodată. O văzu pe necunoscută tremurând, schimbând feţe-feţe; o auzi strigând cu o voce tunătoare:

— Nefericito! îl iubeşti pe Ordener Guldenlew, logodnicul Ulricăi de Ahlefeld, fiul duşmanului de moarte al tatălui tău, fiul vice-regelui Norvegiei!

Ethel se prăbuşi la pământ fără simţire.

XXXVII

> CAUPOUCAN: Călcaţi cu atâta grijă, încât nici pământul să nu vă audă zgomotul paşilor... Fiţi cu ochii în patru, prieteni... Dacă ajungem fără a fi simţiţi, suntem siguri de izbândă.
> TUCAPEL: Vălurile întunericului s-au aşternut pretutindeni, o beznă înfricoşătoare a cuprins pământul. Nu se aude nicio santinelă şi nu am văzut iscoade.
> RINGO: Înainte!
> ....
> TUCAPEL: Ce se-aude? Să ne fi descoperit!
> LOPE DE VEGA, *Araucanul îmblânzit*

— IA SPUNE GULDON STAYPER, vechiul meu tovarăş, ce zici de crivăţul ăsta? De când a început să coboare soarele, simt că mi se încurcă în căciulă!

Cel ce vorbea era Kennybol; desprinzându-şi pentru o clipă privirile de la uriaşul din fruntea răsculaţilor, se întorsese pe jumătate către acel dintre munteni pe care întâmplarea unui marş neorânduit îl adusese lângă el.

— Hm! căpitane, cred că în cheile astea blestemate, în care vântul se năpusteşte ca un puhoi, n-are să ne fie la noapte chiar aşa de cald cum îi este flăcării când se joacă pe jeratic.

— Va trebui să facem nişte focuri care să trezească şi cucuvelele bătrâne, sus pe stânci, în palatele lor prăbuşite. Nu-mi plac cucuvelele; în noaptea aia

blestemată când am văzut-o pe vrăjitoarea Ubfeu, se prefăcuse în cucuvea.

— Pe sfântul Silvestru! îl întrerupse Guldon Stayper, întorcând capul, îngerul vântului ne bate zdravăn cu aripile! Dacă ar fi după mine, căpitane Kennybol, am arde la noapte toţi brazii de pe un munte. N-ar fi grozav să vezi o armată încălzindu-se cu o pădure?

— Ferească sfântul, dragul meu Guldon! Ce s-ar întâmpla cu căprioarele? Dar cu ereţii sau cu fazanii? Să frigi vânatul, asta-i treabă bună, dar nu să-i arzi!

Bătrânul Guldon izbucni în râs.

— Hei, căpitane, nu te-ai schimbat defel! Eşti tot acelaşi împieliţat de Kennybol, lupul căprioarelor, ursul lupilor şi bivolul urşilor!

— Mai suntem încă departe de Stâlpul-Negru? întrebă unul dintre vânători.

— Prietene, îi răspunse Kennybol, vom intra în chei pe înserat; uite acuşi ajungem la Patru-Cruci.

Se lăsă tăcerea; câtva timp nu se mai auzi decât tropotul paşilor, şuierul vântului şi cântarea îndepărtată a fierarilor de la lacul Smiasen.

— Prietene Guldon Stayper, reluă Kennybol după ce fluierase melodia vânătorului Rollon, parcă ai stat de curând câteva zile la Drontheim?

— Da, căpitane; fratele meu, George Stayper, pescarul, era bolnav şi m-am dus să-i ţin locul în barcă câteva zile, ca să nu-i moară biata familie de foame, şi el de lipsă de îngrijire.

— Ia spune-mi, dacă tot vii de la Drontheim, n-ai avut cumva prilejul să-l vezi acolo pe acel conte, prizonierul... Stumacher... Glaffenhem... Cum i-o mai fi spunând, c-am uitat? Adică omul în numele căruia ne răsculăm împotriva tutelei regale şi a cărui stemă o fi cusută pe steagul ăsta mare de culoarea focului pe care îl duci?

— Tare-i greu! spuse Guldon. Vorbeşti de prizonierul din cetatea Munckholm, contele... mă rog! Şi cum îţi închipui, căpitane, că l-aş fi putut vedea? Mi-ar fi trebuit

pentru asta, adaugă el coborându-şi glasul, să am ochii acelui demon care calcă în faţa noastră, măcar că nu lasă niciun miros de pucioasă în urma lui, ochii acelui Han din Islanda care vede prin ziduri, sau inelul fermecat al reginei Mab, care trece prin gaura cheii. Nu este acum decât unul singur printre noi, sunt sigur de asta, care să-l fi văzut pe conte... Mă rog, prizonierul despre care vorbeşti.

— Unul singur! A, da! seniorul Hacket! Dar seniorul Hacket nu mai este cu noi. Ne-a părăsit azi-noapte ca să se întoarcă...

— Nu despre seniorul Hacket este vorba, căpitane.

— Dar despre cine?

— Despre tânărul cu manta verde şi pană neagră, care a picat printre noi ieri-noapte.

— El?

— Da el, spuse Guldon, el îl cunoaşte pe contele... Mă rog, faimosul conte, sunt sigur de ce spun, cum te văd şi cum mă vezi, căpitane!

Kennybol îl privi pe Guldon, îi făcu semn cu ochiul stâng, clănţăni din dinţi şi-l bătu pe umăr cu acea exclamaţie de mândrie cu care arătăm că suntem mulţumiţi de perspicacitatea noastră:

— Îmi închipuiam eu!

— Da, căpitane, urmă Guldon Stayper, mutând pe umărul odihnit steagul de culoarea focului, îţi dau scris că acest tânăr l-a văzut pe contele... nu ştiu cum îi zice, ăla pentru care ne luptăm... chiar în donjonul de la Munckholm, şi că ţinea să intre în acea închisoare tot aşa de mult cum ar dori unul din noi să intre într-o rezervaţie de vânătoare regală.

— Dar de unde ştii tu toate astea, frate Guldon?

Bătrânul muntean îl trase de braţ pe Kennybol. Apoi, deschizându-şi cu grijă bănuitoare cojocul din piele de vidră, zise:

— Priveşte!

— Nemaipomenit! exclamă Kennybol, străluceşte de

parcă ar fi diamanturi!

Într-adevăr, cingătoarea grosolană a lui Guldon Stayper se închidea cu o pafta împodobită cu diamante.

— Şi astea sunt diamante adevărate, îi răspunse Guldon, pe cât este de adevărat că luna este departe de pământ cale de două zile de mers şi că cingătoarea mea este din piele de bivol tăbăcită.

Dar faţa lui Kennybol se posomorâse şi trecuse de la mirare la severitate. Lăsă privirea în jos şi spuse cu un fel de solemnitate sălbatică:

— Guldon Stayper din satul Chol-Soe, în munţii Kole, tatăl tău, Medprath Stayper, a murit în vârstă de o sută şi doi ani, fără să aibă niciun păcat pe suflet, căci nu este un păcat să omori din greşeală vreun cerb sau vreun elan de-al regelui. Tu, Guldon Stayper, numeri pe capul tău încărunţit cincizeci şi şapte de ani, ceea ce înseamnă tinereţe numai la bufniţe. Guldon Stayper, tovarăşul nostru, aş fi mai mulţumit pentru tine dacă diamantele acestei paftale ar fi boabe de mei, dacă nu ai dobândit-o tot aşa de drept cum dobândeşte fazanul regal alicele de plumb din puşcă.

Rostind această ciudată admonestare, tonul şefului muntenilor era în acelaşi timp ameninţător şi stăpânit.

— Diamantele acestea sunt ale mele pe drept, răspunse Guldon fără să se tulbure, tot aşa precum adevărat este că vânătorul Kennybol, căpitanul nostru, este cel mai iscusit vânător din Kole.

— Aşa să fie? întrebă Kennybol, parcă dorind să fie convins.

— Lucrurile s-au petrecut într-o seară, reluă Guldon, tocmai după ce îndrumasem spre Spladgest câţiva oameni de treabă care aduceau trupul unui ofiţer găsit pe plaja de la Urchtal. Sunt cam opt zile de atunci. Un tânăr s-a apropiat de barca mea: „La Munckholm!” zice. Mie nu-mi prea venea la îndemână. Ştii, căpitane, păsării nu-i place să zboare în jurul unei colivii. Dar tânărul senior se vedea că nu-i un oarecine, şi avea după el un slujitor care

ţinea doi cai; sărise în barcă ca unul obişnuit să poruncească; mi-am apucat vâslele – adică vâslele fratelui meu. Aşa voia pesemne îngerul meu ocrotitor. Când am ajuns, tânărul senior a vorbit întâi cu sergentul de la turn şi-apoi mi-a aruncat drept plată, şi Dumnezeu m-aude acum, căpitane, da, mi-a azvârlit această pafta cu diamante pe care ţi-am arătat-o, şi care i s-ar fi cuvenit fratelui meu George şi nu mie, dacă la ora când a venit călătorul nu ar fi fost încheiată ziua pe care o lucram pentru frate-meu George. Ăsta-i adevărul, căpitane Kennybol.

— Bine.

Faţa şefului îşi redobândise treptat seninătatea, pe cât i-o îngăduiau trăsăturile încruntate şi aspre de felul lor, şi-l întrebă pe Guldon, cu vocea îmbunată:

— Eşti sigur, bătrâne prieten, că tânărul tău este unul şi acelaşi cu cel care este acum în urma noastră, cu oamenii lui Norbith?

— Sigur. N-aş uita nici dintre o mie de feţe pe a celui care m-a îmbogăţit. De altfel are aceeaşi manta, aceeaşi pană neagră.

— Te cred, Guldon.

— Şi e lucru limpede că se ducea la faimosul prizonier; căci de nu era vorba de o taină mare, nu ar fi răsplătit aşa pe barcagiul care l-a dus, şi-apoi, de vreme ce se află acum printre noi...

— Aşa-i.

— Iar eu cred, căpitane, că tânărul străin este cu mult mai apropiat de contele pe care mergem să-l izbăvim decât jupânul Hacket, care nu-i în stare, aşa cum mi se pare mie, decât să miaune ca o pisică sălbatică.

Kennybol dădu din cap aprobator.

— Prietene, mi-ai luat vorba din gură. Aş fi, în toată povestea asta, mult mai ispitit să ascult de acel tânăr senior, decât de trimisul Hacket. Dacă demonul islandez se află acum în fruntea noastră, apoi asta cred că se datorează mult mai puţin cioroiului vorbăreţ de Hacket

decât acestui necunoscut.

— Zău, căpitane? întrebă Guldon.

Kennybol deschidea gura ca să-i răspundă, când simţi că-l bate cineva pe umăr. Era Norbith.

— Kennybol, suntem trădaţi! Gormon Woestroem soseşte acum din Sud. Regimentul de archebuzieri vine împotriva noastră. Ulanii din Slesvig sunt la Sparbo; trei companii de dragoni danezi îşi aşteaptă caii în satul Loevig. De-a lungul drumului a văzut tot atâtea haine verzi câte tufişuri. Să ne grăbim să ajungem la Skongen; să nu ne oprim până nu intrăm în oraş. Acolo, cel puţin, ne putem apăra. Deşi lui Gormon i se pare că a văzut strălucind muschete printre tufişuri, de-a lungul cheilor Stâlpului-Negru.

Tânărul şef era palid şi agitat; totuşi privirea şi sunetul vocii nu-şi pierduseră îndrăzneala şi dârzenia.

— Nu se poate! exclamă Kennybol.

— Ba da. Nu încape îndoială! spuse Norbith.

— Dar seniorul Hacket...

— Este un trădător sau un mişel. Poţi să mă crezi, Kennybol... Şi unde e acest Hacket?

Bătrânul Jonas se apropie şi el de cei doi şefi. După descurajarea adâncă care i se citea pe faţă se vedea că aflase vestea îngrozitoare.

Privirile celor doi vârstnici, Jonas şi Kennybol, se încrucişară şi amândoi dădură din cap parcă s-ar fi înţeles fără vorbe.

— Ce părere ai Jonas? Ce spui, Kennybol? întrebă Norbith.

Dar bătrânul şef al minerilor din Faroer îşi trecuse încet palma peste fruntea brăzdată de cute şi răspunse în şoaptă privirii bătrânului şef al muntenilor din Kole:

— Este prea adevărat, prea adevărat. Gormon Woestroem i-a văzut.

— Dacă-i aşa, spuse Kennybol, ce-i de făcut?

— Ce-i de făcut? întrebă la rândul lui Jonas.

— Cred, prietene Jonas, că ar fi mai cuminte să ne

oprim.

— Şi mai cuminte încă, frate Kennybol, să dăm înapoi.

— Să ne oprim, să dăm înapoi? protestă Norbith. Trebuie să mergem înainte.

Cei doi bătrâni întoarseră spre tânăr o privire rece şi mirată.

— Să mergem înainte! întări Kennybol. Şi ce facem cu archebuzierii din Munckholm?

— Şi cu ulanii din Slesvig! adăugă Jonas.

— Şi cu dragonii danezi, reluă Kennybol.

Norbith bătu din picior.

— Şi cu tutela regală? Şi cu mama care moare de foame şi de frig?

— Pe toţi dracii! Tutela regală! spuse minerul Jonas, cutremurat.

— N-are a face! răspunse munteanul Kennybol.

Jonas îl prinse pe Kennybol de mână.

— Eşti vânător, prietene, nu ai cinstea să fii supus tutelei slăvitului nostru stăpân, regele Christiern al IV-lea. Să ne izbăvească de ea sfântul rege Olaf, din cer.

— Încrede-te mai curând în sabia ta! strigă Norbith cu voce aspră.

— Vorba îndrăzneaţă nu-l costă mult pe omul tânăr, prietene Norbith, răspunse Kennybol, dar gândeşte-te că dacă mai înaintăm, toate aceste mundire verzi...

— Mă gândesc că degeaba ne-am întoarce în munţii noştri ca nişte vulpi de frica lupilor; ne cunosc numele şi ştiu de răscoala noastră; dacă tot e să mor, mai bine să fie de un glonţ de archebuză decât de funia spânzurătorii!

Jonas încuviinţă, dând din cap.

— Pe toţi dracii! Tutela pentru fraţii noştri! Spânzurătoarea pentru noi! Se poate ca Norbith să aibă dreptate.

— Strânge-mi mâna, viteazul meu Norbith, spuse Kennybol; primejdia e de amândouă părţile. Dar mai bine te avânţi în prăpastie decât să cazi în ea de-a-ndăratelea.

— Înainte! Să mergem înainte! strigă bătrânul Jonas,

lovind mânerul sabiei.

Norbith le strânse mâna cu putere.

— Fraţilor, ascultaţi-mă! Fiţi îndrăzneţi ca mine, voi fi cumpănit ca voi. Să nu ne oprim azi decât la Skongen; acolo garnizoana e neînsemnată şi-i venim lesne de hac. Să trecem, dacă nu se poate altfel, prin cheile Stâlpului-Negru, dar într-o linişte desăvârşită. Trebuie să le trecem, chiar dacă duşmanul le păzeşte.

— Cred că archebuzierii nu au ajuns încă la podul de pe Ordals, înainte de Skongen. Dar n-are a face. Tăcere desăvârşită.

— Tăcere, fie, repetă Kennybol.

— Şi-acum, Jonas, reluă Norbith, să ne întoarcem amândoi la locurile noastre. Mâine, poate, suntem la Drontheim, în pofida archebuzierilor, a ulanilor, a dragonilor şi a tuturor mundirelor verzi din sud.

Cei trei şefi se despărţiră. Curând cuvântul de ordine: *„Tăcere!”* trecu din om în om şi ceata de răsculaţi, atât de zgomotoasă până acum, nu a mai fost în acele singurătăţi întunecate de căderea nopţii decât ca o mulţime de fantome mute umblând fără zgomot pe cărările întortocheate ale unui cimitir.

Drumul pe care mergeau se tot îngusta şi părea că se afundă, treptat între doi pereţi stâncoşi din ce în ce mai abrupţi. Când luna roşietică se înălţă în mijlocul unei îngrămădiri reci de nori, care-şi depănau în jurul ei formele bizare cu o fantastică mobilitate, Kennybol se aplecă către Guldon Stayper:

— Intrăm acum în cheile Stâlpului-Negru. Tăcere!

Într-adevăr, începuse să se audă zgomotul torentului care însoţeşte, între cei doi munţi, toate ocolişurile drumului, iar înspre miazăzi se vedea uriaşa piramidă de granit, denumită Stâlpul-Negru, profilându-se pe cenuşiul cerului şi pe întinderile înzăpezite ale munţilor din jur, în timp ce spre apus zarea scăldată în negură era închisă de capul pădurii de la Sparbo şi de un lung amfiteatru de stânci, etajate ca o scară de uriaşi.

Răsculaţii, nevoiţi să-şi lungească coloanele pe drumul care şerpuia sugrumat între pereţii munţilor, mergeau înainte. Pătrundeau în acele chei adânci fără a aprinde făclii şi fără a scoate o vorbă. Nici chiar zgomotul paşilor lor nu se auzea în larma asurzitoare a căderilor de apă şi a şuierăturilor unui vânt sălbatic, care încovoia pădurile druidice şi învolbura norii în jurul piscurilor acoperite de gheată şi zăpadă. Pierdută în întunecatele adâncimi ale cheilor, lumina lunii, adesea acoperita de nori, nu cobora până la vârfurile suliţelor, iar vulturii albi care se roteau din când în când deasupra lor nu bănuiau că locurile lor singuratice sunt călcate de atâta mulţime de oameni.

Bătrânul Guldon Stayper atinse o dată umărul lui Kennybol cu patul puştii.

— Căpitane! uită-te, căpitane, sclipeşte ceva pe după lăstărişul acela.

— Da, văd, răspunse şeful muntenilor; se oglindeşte cerul în apa râului.

Şi trecură mai departe.

Altă dată Guldon îl apucă brusc pe şef de braţ:

— Uită-te în partea asta, spuse, parcă ar luci nişte ţevi de puşcă colo sus, în umbra stâncii.

Kennybol scutură capul, apoi după o clipă de încordare:

— Fii fără grijă, frate Guldon. E o rază de lună pe un petec de gheaţă.

După aceea nimic nu le mai stârni teama, şi mulţimea de oameni ce se furişa în tăcere prin şerpuirile cheilor uită încetul cu încetul de pericolul prin care trecea.

După două ore de mers, adesea anevoios, printre copacii răsturnaţi şi blocurile de granit care închideau calea, avangarda pătrunse în pădurea de brazi de la ieşirea din chei şi deasupra căreia stau spânzurate nişte stânci negre şi înalte acoperite cu muşchi.

Guldon Stayper se apropie de Kennybol să-i spună că era fericit să se vadă aproape ieşit din capcana aceea blestemată, fericit că scăpaseră cu bine din chei.

Kennybol începu să râdă, jurând că nicio clipă nu

împărtăşise aceste spaime de babe; într-adevăr, pentru cei mai mulţi dintre oameni, după trecerea pericolului, li se pare că el nici nu a existat, căutând atunci să dovedească, prin negarea primejdiei, un curaj ce poate nu le-ar fi lipsit.

Dar chiar atunci îi atraseră atenţia două luciri rotunde, ca doi tăciuni aprinşi, ce se mişcau prin desimea lăstărişului.

— Pe mântuirea sufletului meu! spuse el în şoaptă, scuturându-l pe Guldon de braţ, ochii ăştia de jeratic trebuie să fie ai celui mai grozav râs care a mieunat vreodată într-o pădure.

— Aşa-i, răspunse bătrânul Stayper, şi dacă el nu ar păşi acum în faţa noastră, aş crede mai curând că sunt ochii blestemaţi ai demonului din Isl...

— Taci! strigă Kennybol.

Apoi, apucându-şi flinta:

— Zău aşa, urmă el, nu se poate ca astfel de vânat să treacă nestingherit sub ochii lui Kennybol.

Nesocotitul vânător trase înainte ca Guldon Stayper să-l poată împiedica, deşi se repezise să-i oprească. Dar nu ţipătul ascuţit al pisicii sălbatice răspunse împuşcăturii, ci un groaznic mârâit de tigru, urmat de un hohot de râs omenesc, încă mai înfricoşător.

Nu s-a auzit zgomotul detunăturii prelungindu-se şi apoi murind din ecou în ecou în adâncul munţilor; căci nici nu fulgerase bine prin beznă lumina împuşcăturii, nici nu răsunase bine, în mijlocul tăcerii, detunătura fatală a prafului de puşcă, şi o mie de glasuri formidabile se auziră deodată din munţi, din chei, din păduri. Strigătul de *„Trăiască regele!”*, imens ca un tunet, răsună deasupra capetelor răzvrătiţilor, în dreapta şi în stânga, în faţă şi în spatele lor. Lumina ucigaşă a unui înspăimântător foc de muschete, trăgând din toate părţile, lovindu-i şi luminându-i, le arătă, prin învolburările roşietice ale fumului, un batalion în spatele fiecărei stânci, un ostaş în spatele fiecărui copac.

XXXVIII

La arme! La arme! Căpitani!
E.H., *Prizonierul lui Ochali*

ŞI-ACUM BINEVOIASCĂ CITITORUL să înceapă încă o dată ziua care a trecut şi să-şi poarte gândul la Skongen, unde regimentul de archebuzieri pe care l-am văzut mărşăluind în capitolul al treizecilea al acestei foarte adevărate povestiri intra în oraş, cam la aceeaşi oră la care răsculaţii părăseau mina de plumb de la Apsyl-Corh.

După ce împărţise poruncile cuvenite pentru încartiruirea soldaţilor pe care îi comanda, baronul Voethaun, colonelul archebuzierilor, se pregătea să intre în hanul ce-i fusese rezervat lângă poarta oraşului, când simţi o mână grea apucându-l familiar de umăr. Se întoarse.

Văzu un bărbat scund, cu o pălărie mare de paie ce-i ascundea faţa şi nu lăsa să se vadă decât o barbă roşcată şi stufoasă. Era înfăşurat cu grijă într-un fel de manta de lână cenuşie, care, după restul de glugă ce-i atârna pe spate, părea să fi fost o rasă călugărească, şi de unde nu-i ieşeau decât mâinile ascunse de mânuşi groase.

— Ce-i cu tine, omule, întrebă colonelul supărat, ce dracu mai vrei cu mine?

— Colonele al archebuzierilor din Munckholm, răspunse omul cu o voce ciudată, vino puţin cu mine, am să-ţi dau un sfat.

La această stranie poftire baronul rămase mut de uluire.

— Un sfat însemnat, colonele, repetă omul cu mănuşi groase.

Stăruinţa lui îl hotărî pe baronul Voethaun. În momentele grele prin care trecea provincia şi cu misiunea ce avea de îndeplinit, nu putea trece cu vederea nicio informaţie.

— Haidem, spuse el.

Omuleţul porni înaintea lui şi se opri de îndată ce se găsiră în afara oraşului:

— Colonele, întrebă el, ţi-ar conveni să-i nimiceşti dintr-odată pe toţi răsculaţii?

Colonelul izbucni în râs.

— Nu ar fi un început de campanie prea prost!

— Foarte bine! Atunci aşază-ţi oamenii chiar azi în ambuscadă în cheile Stâlpului-Negru, la două mile de acest oraş; cetele lor au de gând să poposească acolo la noapte. Când se va aprinde primul foc, năpusteşte-te asupra lor cu oamenii tăi. Izbânda va fi uşoară.

— Omule, sfatul este bun şi-ţi mulţumesc. Dar de unde ştii tot ce-mi spui?

— Dacă m-ai cunoaşte, ar trebui mai degrabă să te întrebi cum ar fi cu putinţă să nu ştiu.

— Cine eşti?

Omul bătu din picior.

— Nu am venit aici ca să-ţi spun asta.

— Nu te teme. Oricine ai fi, serviciul pe care mi-l aduci îţi este salvarea. Te numărai printre răzvrătiţi?

— Am refuzat să mă alătur lor.

— Atunci, de ce-ţi ascunzi numele, dacă eşti un supus credincios al regelui?

— Ce-ţi pasă?

Colonelul încercă să mai scoată câteva lămuriri de la acest ciudat sfătuitor.

— Spune-mi, să fie adevărat că vestitul Han din Islanda este în fruntea tâlharilor?

— Han din Islanda? întrebă omuleţul cu o intonaţie ciudată.

Baronul îşi repetă întrebarea, dar nu putu obţine alt răspuns decât un hohot de râs ce părea mai curând un răcnet de fiară. Mai puse câteva întrebări despre numărul răzvrătiţilor şi despre numele şefilor, dar omuleţul i-o tăie scurt.

— Colonele al archebuzierilor din Munckholm, ţi-am spus tot ce aveam să-ţi spun. Încă de azi ascunde-te la cheile Stâlpului-Negru cu tot regimentul tău şi ai să poţi zdrobi toată turma asta de oameni.

— Nu vrei să-mi spui cine eşti, şi te lipseşti astfel de recunoştinţa regelui, dar baronul Voethaun este dator să te răsplătească pentru serviciul făcut.

Colonelul îşi aruncă punga la picioarele omuleţului.

— Păstrează-ţi aurul, colonele, spuse acesta. Nu-mi trebuie; şi, adăugă el, arătând un săculeţ burduşit agăţat de cingătoarea lui de funie, dacă ar trebui să te plătesc ca să ucizi aceşti oameni, aş mai avea aur, colonele, ca să le plătesc sângele.

Înainte ca baronul să-şi fi venit în fire din uluirea în care îl cufundaseră cuvintele de neînţeles ale fiinţei misterioase, acesta dispăruse.

Baronul Voethaun făcu încet cale-ntoarsă, întrebându-se dacă se cuvenea să dea crezare sfatului primit. Când să intre în locuinţa lui, i se aduse o scrisoare purtând pecetea marelui cancelar. Era într-adevăr un mesaj de la contele de Ahlefeld, în care colonelul găsi, cu o uimire uşor de înţeles, aceeaşi veste şi acelaşi sfat pe care le primise, la porţile oraşului, de la făptura ciudată cu pălărie de paie şi mânuşi groase.

XXXIX

> O sută de flamuri fâlfâiau deasupra capetelor vitejilor şi moartea părea mai de dorit decât fuga. Un bard saxon ar fi numit acea noapte sărbătoarea săbiilor; ţipătul vulturilor năpustindu-se asupra prăzii, larma acelei lupte, i-ar fi sunat mai plăcut urechii decât cântecele vesele ale ospăţului nunţii.
>
> WALTER SCOTT, *Ivanhoe*

NU VOM ÎNCERCA SĂ DESCRIEM aici înfricoşătoarea învălmăşeală care a cuprins coloanele răzvrătiţilor, destul de lipsite de ordine şi până atunci, când fatalul defileu îşi arătă dintr-odată toate culmile, toate adânciturile pline de duşmani neaşteptaţi. Ar fi fost greu de desluşit dacă strigătul prelung, format din mii de strigăte, care a izbucnit din rândurile lor, lovite astfel pe neaşteptate, era un strigăt de deznădejde, de spaimă sau de furie. Ploaia de foc înspăimântătoare pe care o revărsau din toate părţile căprăriile ieşite la iveală ale trupelor regale se înteţea din clipă în clipă; şi înainte ca un singur foc să fi fost tras din rândurile lor, în afară de împuşcătura nefastă a lui Kennybol, nu mai vedeau de jur împrejur decât un nor înăbuşitor de fum şi de văpaie; prin acest nor zbura moartea oarbă, în care fiecare dintre ei se simţea singur, despărţit de ceilalţi, şi de abia distingea, de departe, archebuzierii, dragonii şi ulanii care apăreau nedesluşit, sus pe steiuri sau jos în zăvoi, ca nişte diavoli într-o văpaie.

Cetele, răsfirate pe o distanţă de aproximativ o milă, de-a lungul unui drum îngust şi cotit, mărginit într-o parte de un torent adânc, iar în cealaltă de un perete stâncos, ceea ce le împiedica să se regrupeze, semănau cu un şarpe care a fost îmbucătăţit cu lovituri date de-a curmezişul şi ale cărui segmente încă vii se mai zvârcolesc în ţărână, încercând să se alipească din nou.

După ce trecu buimăceala dintâi, aceeaşi deznădejde păru să-i însufleţească din nou pe toţi acei oameni, de felul lor aspri şi îndrăzneţi, unindu-i într-un singur cuget. Din gloata răzvrătiţilor, înfuriaţi de a fi astfel zdrobiţi fără putinţă de apărare, izbucni dintr-odată un urlet prelung, de parcă ar fi fost scos de o singură fiinţă, un urlet care acoperi o clipă larma duşmanilor triumfători; iar când aceştia îi văzură, fără şefi, aproape fără arme, urcând de-a valma pe stânci abrupte sub ploaia de gloanţe, prinzându-se cu dinţii şi cu unghiile de mărăcini deasupra prăpăstiilor, ca să lupte cu ciocane şi furci de fier, aceşti oşteni atât de bine înarmaţi şi orânduiţi, ocupând poziţii atât de sigure şi care nu pierduseră încă pe niciunul din ai lor, se înfiorară.

De câteva ori s-a întâmplat ca unii dintre acei disperaţi, escaladând grămezi de cadavre sau înălţându-se pe umerii tovarăşilor lor, lipiţi de peretele stâncii ca nişte scări vii, să ajungă până la crestele ţinute de ostaşi, dar de abia apucau să strige: „Libertate!”, să-şi ridice securile sau măciucile noduroase, să-şi arate feţele aspre, chinuite de o furie oarbă, şi erau aruncaţi înapoi în prăpastie, prăvălind odată cu ei pe acei dintre tovarăşii lor pe care îi întâlneau în cădere, agăţaţi de vreun tufiş sau colţ de stâncă.

Orice strădanie pentru a se apăra sau a ieşi din capcană era zadarnică; toate ieşirile defileului erau închise; toate locurile accesibile erau împănate cu oşteni. Cei mai mulţi dintre nefericiţii răsculaţi îşi dădeau duhul muşcând ţărână drumului, după ce-şi sfărâmaseră cuţitul sau securea pe vreo aşchie de granit; unii, cu braţele

încrucişate, cu privirea în pământ, se aşezau pe pietrele de la marginea drumului şi aşteptau acolo, în tăcere, nemişcaţi, glonţul care avea să-i azvârle în torent. Acei dintre ei, care fuseseră înarmaţi, prin grija lui Hacket, cu archebuze proaste, trăgeau la întâmplare spre crestele stâncilor, spre gurile peşterilor de unde cădeau fără încetare asupra lor noi grindini de gloanţe. O larmă asurzitoare, din care se desprindeau strigătele mânioase ale şefilor şi comenzile liniştite ale ofiţerilor, se amesteca într-una cu răpăitul intermitent şi des al salvelor, în timp ce o negură sângerie se înălţa şi se involbura deasupra locului măcelului, împrăştiind pe frunţile munţilor lungi luciri tremurătoare, iar torentul, albit de spumă, trecea ca un duşman între aceste două oştiri duşmane, ducându-şi la vale prada de cadavre.

Încă din primele clipe ale luptei, sau, mai bine zis, ale măcelului, muntenii din Kole, comandaţi de bravul dar necugetatul Kennybol, fuseseră cei mai loviţi. S-a arătat că ei formau avangarda armatei răsculaţilor şi că apucaseră să intre în păduricea de pini de la gura defileului.

Nici nu trăsese bine nesocotitul Kennybol cocoşul archebuzei, şi acea pădurice, populată dintr-odată, parcă printr-o vrăjitorie, cu trăgători duşmani, îi cuprinse într-un cerc de foc; în acelaşi timp, de pe o terasă înaltă, dominată de câteva stânci uriaşe aplecate, un batalion întreg al regimentului din Munckholm, aşezat în unghi drept, îi trăsnea fără încetare cu rafale de gloanţe. În acea primejdie de moarte, Kennybol, îngrozit, îşi întoarse ochii către misteriosul uriaş, convins că nu există scăpare decât de la o putere supranaturală ca, de pildă, aceea a lui Han din Islanda; dar nu-i fu dat să-l vadă pe înspăimântătorul demon deschizând dintr-odată două aripi uriaşe şi ridicându-se deasupra luptătorilor, împroşcând cu flăcări şi fulgere pe archebuzieri: nu-l văzu crescând deodată până la nori şi prăvălind un munte peste agresori, sau lovind pământul cu piciorul şi

deschizând un hău sub poziţia batalionului. Temutul Han din Islanda se dădu şi el înapoi, încă de la prima salvă de gloanţe inamice, şi se apropie de el cu o faţă aproape tulburată, cerându-i o carabină, căci, după cum susţinea cu o voce destul de obişnuită, într-o asemenea împrejurare securea lui nu-i era mai de folos decât furca unei babe.

Kennybol, mirat, dar crezând totuşi că uriaşul este într-adevăr Han din Islanda, îi întinse propria lui flintă, cu un sentiment de spaimă care-l făcea aproape să uite de ploaia de gloanţe din jurul lui. Tot spera să se întâmple o minune şi se aştepta să-şi vadă arma prefăcându-se în mâinile lui Han din Islanda fie într-un tun, fie într-un balaur înaripat, împroşcând cu foc din ochi, din gură şi din nări. Dar nu se petrecu nimic din toate acestea şi uimirea bietului vânător atinse culmea când văzu demonul încărcând flinta ca şi el, cu pulbere şi gloanţe obişnuite, şi trăgând, fără măcar să ţintească la fel de bine ca el. Îl privi cu uimire şi necaz cum repeta aceeaşi operaţie de mai multe ori; convins, în sfârşit, că din acea parte nu mai era de aşteptat vreun miracol, se gândi să caute un mijloc omenesc de a-şi scoate tovarăşii din situaţia deznădăjduită în care se aflau. Bătrânul lui prieten, Guldon Stayper, căzuse lângă el, ciuruit de gloanţe; toţi muntenii lui, îngroziţi şi neavând pe unde fugi, împresuraţi din toate părţile, se strângeau unii lângă alţii, fără a se mai gândi la apărare şi scoţând strigăte jalnice. Kennybol îşi dădu seama că acea îngrămădire de oameni era în folosul duşmanului, care trăgea în plin, scoţând din luptă, la fiecare salvă, vreo douăzeci de-ai lui. Porunci, deci, nefericiţilor săi tovarăşi să se răsfire, să se împrăştie prin hăţişurile de pe marginile drumului, mult mai lat acolo decât în restul defileului Stâlpului-Negru, să se ascundă prin desişuri şi să răspundă cât or putea mai bine focului nimicitor al soldaţilor. Muntenii, în general bine înarmaţi pentru că erau toţi vânători, îndepliniră porunca şefului lor cu o repeziciune pe care poate nu ar fi

obţinut-o într-o situaţie mai puţin critică. Într-adevăr, în faţa primejdiei, oamenii îşi pierd uşor capul şi atunci sunt îndeobşte bucuroşi să asculte de cel care dovedeşte sânge rece şi prezenţă de spirit pentru ceilalţi.

Această măsură înţeleaptă era însă departe de a asigura victoria, sau măcar salvarea. Mai mulţi munteni zăceau la pământ decât rămăseseră în picioare şi, în ciuda exemplului şi a îndemnurilor şefului lor şi ale uriaşului, unii, rezemându-se de flinta lor inutilă sau întinzându-se alături de răniţi, se resemnaseră să-şi aştepte moartea fără a mai lupta. Poate unora li se va părea uluitor ca aceşti oameni, obişnuiţi să înfrunte moartea în fiecare zi, alergând din gheţar în gheţar pe urmele fiarelor, să-şi fi pierdut aşa de repede curajul. Dar să nu judecăm pripit. Pentru anumite suflete, curajul apare numai în anumite situaţii; unii râd în faţa gloanţelor şi tremură în întuneric sau pe marginea unei prăpăstii; alţii înfruntă în fiece zi fiarele sălbatice, trec peste o prăpastie dintr-o săritură, dar vor fugi din faţa unei salve de artilerie. Astfel, îndrăzneala nu este adesea decât obişnuinţă, şi nu înseamnă că nu te temi de moarte dacă te-ai obişnuit s-o dispreţuieşti sub o anumită înfăţişare.

Înconjurat de trupurile fraţilor lui muribunzi, Kennybol începea şi el să-şi piardă nădejdea, deşi nu fusese decât uşor rănit la braţul stâng şi-l vedea pe diabolicul uriaş continuând să încarce şi să tragă cu acelaşi calm impresionant. Văzu deodată producându-se în rândurile batalionului duşman, înşiruit pe creste, o învălmăşeală nemaipomenită, care nu putea fi nicidecum rezultatul acţiunii firave a puştilor mânuite de muntenii săi. Auzi ţipete fioroase de disperare, blesteme răcnite de muribunzi, urlete de spaimă izbucnind din mijlocul acelei cete victorioase. Împuşcăturile se răriră, fumul se împrăştie, şi el văzu desluşit bucăţi mari de granit, prăvălindu-se pe archebuzierii din Munckholm de pe stânca înaltă care domina platoul pe care îl ocupau. Bolovanii veneau unul după altul, cu o iuţeală

înspăimântătoare; se auzeau sfărâmându-se zgomotos unii de alţii, se vedeau sărind printre soldaţii care, rupând rândurile, se grăbeau să părăsească în dezordine înălţimea, fugind în toate direcţiile.

Văzând acest ajutor neaşteptat, Kennybol întoarse capul; dar uriaşul era tot alături de ei! Munteanul se simţi descumpănit; îşi închipuise că islandezul îşi luase în sfârşit zborul şi se aşezase în vârful acelei stâncii de unde-i zdrobea pe duşmani. Ridică ochii spre locul de unde se rostogoleau stâncile şi nu văzu nimic. Nu putea deci crede că unii dintre răzvrătiţi ar fi ajuns în acea poziţie puternică, de vreme ce nu se vedeau sclipiri de arme şi nu se auzeau strigăte de triumf.

Între timp focul de pe platou încetase cu desăvârşire; desişul copacilor ascundea rămăşiţele batalionului care se regrupa probabil în vale. Dar şi împuşcăturile trăgătorilor din pădure se răriseră. Kennybol, căpitan destoinic, folosi acest avantaj neaşteptat; îşi încurajă tovarăşii şi le arătă, la lumina roşietică ce domnea peste toată această scenă de măcel, îngrămădirea de cadavre de pe terasa de sus, pe care mai cădeau în răstimpuri frânturi de stâncă. Atunci muntenii răspunseră, la rândul lor, cu strigăte de victorie la tânguirile duşmanilor; se adunară în coloană; deşi trăgătorii răsfiraţi prin hăţişuri îi hărţuiau încă, se hotărâră, parcă înviorați de un curaj renăscut, să iasă cu orice preţ din acel defileu blestemat.

Coloana era întocmită; cornul lui Kennybol începuse să dea semnalul de pornire în mijlocul strigătelor de „Libertate! Libertate! Jos tutela!” când se auziră din faţă tobe şi goarne sunând atacul; restul batalionului, de pe platou, împreună cu oarecari întăriri de soldaţi odihniţi, apăru la cotitura drumului, cam la o bătaie de puşcă, înfăţişând muntenilor un zid de suliţe şi de baionete, susţinut în adâncime de rânduri dese de soldaţi. Întâlnindu-se pe neaşteptate cu coloana lui Kennybol, batalionul se opri, iar acel care părea să-i comande flutură un steguleţ alb şi înaintă către munteni, însoţit de

un gornist.

Apariţia neprevăzută a trupei nu-l descumpăni pe Kennybol. Aflat în mare primejdie, omul ajunge uneori la un punct de care uimirea şi teama nu-l mai ating. De cum auzise goarnele şi tobele, bătrânul vulpoi din Kole îşi oprise tovarăşii. Când frontul batalionului se desfăşură în faţa lor într-o ordine desăvârşită, îşi puse vânătorii să-şi încarce flintele şi-i aşeză doi câte doi, ca să ofere o suprafaţă mai mică gloanţelor duşmane. El însuşi se aşeză în frunte alături de uriaş cu care, în focul acţiunii, aproape că începuse să se obişnuiască, căci îndrăznise să bage de seamă că ochii nu-i străluceau chiar ca un foc de mangal şi că pretinsele lui gheare nu se deosebeau prea mult de nişte unghii omeneşti.

Când văzu pe comandantul archebuzierilor regali înaintând înspre ei de parcă ar fi vrut să capituleze, iar împuşcăturile trăgătorilor în desiş încetară cu totul, deşi chemările lor care răsunau de pretutindeni le trădau prezenţa, el opri pregătirile de apărare.

Între timp, ofiţerul cu steguleţul alb ajunsese în mijlocul spaţiului care despărţea cele două tabere; se opri, şi gornistul care îl însoţea sună de trei ori somaţia. Atunci ofiţerul strigă cu o voce puternică, pe care muntenii o auziră desluşit, în ciuda larmei luptei care se înteţea în spatele lor, în interiorul defileului:

— În numele regelui! Iertarea lui este acordată tuturor acelor dintre răzvrătiţi care vor depune armele şi-şi vor preda conducătorii judecăţii drepte a Majestăţii Sale!

De-abia rostise parlamentarul aceste cuvinte şi se auzi o împuşcătură dintr-un hăţiş vecin. Ofiţerul, lovit, se clătină, făcu câţiva paşi înainte, înălţându-şi steguleţul, apoi căzu, strigând: — Trădare!

Nimeni nu observase cine a tras lovitura mişelească.

— Trădare! trădare! repetă batalionul archebuzierilor, fierbând de mânie.

Şi o salvă ucigătoare îi trăsni pe munteni:

— Trădare! strigară la rândul lor muntenii furioşi,

văzându-şi fraţii căzând lângă ei.

— Pe ei, camarazi! moarte mişeilor! moarte! strigară ofiţerii.

— Moarte! Moarte! repetară muntenii.

Şi luptătorii ambelor tabere se năpustiră unii împotriva celorlalţi cu săbiile goale, iar cele două coloane se întâlniră aproape peste trupul nefericitului ofiţer, cu zăngănit înfiorător de arme şi larmă cumplită.

Rândurile luptătorilor se amestecară. Şefi răzvrătiţi, ofiţeri ai regelui, oşteni, munteni, toţi, claie peste grămadă, se ciocniră, se înşfăcară, se cuprinseră, ca două haite de tigri înfometaţi ce se înfruntă în pustiu. Suliţele lungi, baionetele, halebardele deveniseră inutile; doar săbiile şi securile străluceau deasupra capetelor; şi mulţi dintre luptători, încăieraţi corp la corp, nici nu puteau folosi alte arme decât pumnalul sau dinţii.

O furie identică, o indignare asemănătoare îi însufleţeau deopotrivă pe munteni şi pe archebuzieri; acelaşi răcnet: „trădare! răzbunare!” pornea din toate gurile, învălmăşeala ajunsese la acel punct în care ferocitatea pătrunde în toate inimile, în care îţi dai viaţa dorind să piară un duşman necunoscut şi calci cu nepăsare peste mormanul de răniţi şi de cadavre, printre care muribundul se trezeşte o ultimă dată pentru a-l muşca pe cel ce-l calcă în picioare.

Tocmai atunci se întâmplă că un omuleţ, pe care, prin negura fumegândă de sânge, mulţi luptători îl luaseră dintâi drept o fiară, din cauza pieilor de animal care-l acopereau, se avântă în mijlocul măcelului, râzând în hohote şi urlând de bucurie. Nimeni nu ştia de unde venea şi de partea cui lupta, căci securea lui de piatră nu-şi alegea victimele şi crăpa deopotrivă capul unui răzvrătit sau pântecele unui oştean. Părea totuşi a-i nimici cu mai mare plăcere pe archebuzierii din Munckholm. Toţi fugeau din faţa lui; alerga prin învălmăşeală ca un kobold, iar securea lui însângerată se învârtea neîncetat azvârlind în jur bucăţi de carne

sfârtecată, mădulare rupte, oase sfărâmate. Striga „Răzbunare!” ca toţi ceilalţi, dar rostea şi cuvinte ciudate, printre care numele lui Gill revenea mereu. Acest necunoscut înspăimântător se avântase în măcel ca la o sărbătoare.

Un muntean pe care-l ţintuise privirea lui ucigaşă se aruncă la picioarele uriaşului în care Kennybol învestise atâtea speranţe dezamăgite, strigând:

— Han din Islanda, scapă-mă!

— Han din Islanda? repetă omuleţul.

Se îndreptă către uriaş:

— Tu eşti Han din Islanda? întrebă.

Drept răspuns, uriaşul îşi ridică securea de fier. Omuleţul se feri şi tăişul securii se împlântă chiar în ţeasta nefericitului care implorase ajutorul uriaşului.

Necunoscutul începu să râdă.

— Ha, ha, ha! Pe Ingolf! Îl credeam pe Han din Islanda mai îndemânatic.

— Aşa-l mântuieşte Han din Islanda pe cel care-l roagă! spuse uriaşul.

— Ai dreptate.

Cei doi luptători fără seamăn se năpustiră turbaţi unul împotriva celuilalt. Securea de fier şi securea de piatră se întâlniră, se ciocniră cu atâta putere, încât cele două tăişuri se făcură ţăndări aruncând mii de scântei.

Mai iute ca gândul, omuleţul dezarmat apucă cu amândouă mâinile o măciucă grea de lemn, părăsită de vreun muribund şi, ferindu-se de uriaşul care se apleca să-l cuprindă în braţe, o repezi cu o putere cumplită în fruntea lată a colosalului său adversar.

Uriaşul scoase un ţipăt surd şi se prăbuşi. Omuleţul, triumfător, îl călcă în picioare, spumegând de bucurie.

— Purtai un nume prea greu pentru tine, spuse.

Şi, rotind în jurul lui măciuca victorioasă, porni în căutare de noi victime.

Uriaşul nu murise. Puterea loviturii îl năucise şi se prăbuşise aproape fără simţiri. Începea să deschidă ochii

şi să facă câteva mişcări, când un archebuzier îl zări în mijlocul încăierării şi se năpusti la el, urlând:

— L-am prins pe Han din Islanda! Victorie!

— Han din Islanda este prins! repetară toate glasurile, triumfătoare sau disperate.

Omuleţul dispăruse.

Numărul adversarilor începuse să-i covârşească pe munteni; trăgătorii din pădure se alăturaseră archebuzierilor din Munckholm, precum şi detaşamente de ulani şi de dragoni descălecaţi, care soseau neîncetat din interiorul defileului, unde principalii capi ai răzvrătiţilor se predaseră, oprind astfel măcelul. Viteazul Kennybol, rănit la începutul luptei, căzuse prizonier. Prinderea lui Han din Islanda doborî şi bruma de curaj pe care o mai aveau muntenii, şi aceştia se predară.

Când zorile luminară vârfurile ascuţite ale gheţarilor înalţi, încă pe jumătate înecaţi în întuneric, în cheile Stâlpului-Negru domnea o linişte mohorâtă, o tăcere înfiorătoare, străbătută uneori de slabe tânguiri, pe care adierea dimineţii le risipea. Nori de corbi negri se repezeau din toate părţile cerului către aceste chei blestemate; iar câţiva bieţi păstori de capre, care trecură în amurg pe lângă stânci, se întoarseră înspăimântaţi la colibele lor. Ei povesteau că ar fi văzut în defileul Stâlpului-Negru o fiară cu chip omenesc care bea sânge, aşezată pe grămezi de cadavre.

XL

> Să mocnească ce-o vrea sub focul acoperit!
>
> BRANTOME

— FATA MEA, DESCHIDE FEREASTRA; vitraliile sunt tare întunecate. Aş vrea să văd lumina zilei.

— Priveşte lumina zilei, tată! Noaptea se lasă repede.

— Se mai zăresc câteva raze de soare pe dealurile de pe marginea golfului. Simt nevoia să mai respir acest aer liber printre gratiile închisorii mele. Cerul este atât de senin.

— Tată, în spatele zării se pregăteşte de furtună.

— O furtună! Ethel, unde-o vezi?

— Mă aştept la furtună, tată, pentru că cerul este senin.

Bătrânul privi mirat la fată.

— Dacă aş fi gândit aşa la tinereţe, n-aş fi acum aici. Apoi adăugă cu voce mai puţin îngândurată: Ce spui este adevărat, dar nu se potriveşte cu vârsta ta. Nu înţeleg cum de se aseamănă mintea ta crudă cu bătrâna mea experienţă.

Ethel lăsă ochii în jos, parcă tulburată de această cugetare simplă şi gravă. Mâinile ei se împreunară şi un oftat dureros îi umflă pieptul.

— Fata mea, spuse bătrânul prizonier, de câteva zile încoace eşti palidă, ca şi cum viaţa nu ţi-ar fi încălzit nicicând sângele în vine. De mai multe zile mă întâmpini dimineaţa cu ochii roşii şi umflaţi, de parcă ai fi plâns

toată noaptea. Şi vocea ta nu mai încearcă să mă scoată din tăcerea tristei meditaţii asupra trecutului în care mă cufund. Eşti, alături de mine, mai mâhnită decât mine, deşi asupra sufletului tău nu apasă, ca asupra inimii mele, greutatea unei vieţi zadarnice. Tristeţea îţi învăluie tinereţea, dar nu se poate să pătrundă până în sufletul tău. Norii dimineţii se risipesc uşor. Eşti la o vârstă în care îţi alegi în vise un viitor desprins de prezent, oricare ar fi. Ce-i cu tine, fata mea? Această captivitate searbădă te pune la adăpost de nenorociri neprevăzute. Ce greşeală ai săvârşit? Nu pot să cred că eşti mâhnită din cauza mea; te-ai obişnuit cu nefericirea mea fără leac. E drept că demult nu mai vorbesc de speranţă, dar asta nu-i motiv ca să citesc disperarea în ochii tăi.

Vorbind astfel, vocea severă a prizonierului se înduioşase şi suna aproape ca a unui părinte. Ethel stătea tăcută, în picioare. Deodată se întoarse cu o mişcare aproape convulsivă, căzu în genunchi pe piatră şi-şi ascunse faţa în mâini, parcă ar fi vrut să nu i se vadă lacrimile şi să înăbuşe hohotele de plâns care o răscoleau.

Prea multă durere se îngrămădise în sufletul bietei fete. Ce rău făcuse ea oare acelei străine, pentru ca ea să-i dezvăluie taina care-i distrugea întreaga viaţă? Vai! de când aflase numele întreg al lui Ordener, nu-şi mai găsise nici odihna trupului nici a sufletului. Noaptea nu-i aducea altă uşurare decât a plânsului fără oprelişte. Pentru ea, totul se sfârşise! Nu, nu era al ei cel de care o legau toate amintirile, toate durerile, toate rugile, cel din care visurile ei făcuseră un logodnic; căci acea seară în care Ordener o strânsese atât de duios în braţe nu mai dăinuia în mintea ei decât ca un vis. Un vis, mereu acelaşi, noapte de noapte. Dar dragostea pe care o păstra încă, fără voia ei, iubitului plecat, era o dragoste vinovată! Ordener era logodnicul alteia! Cine poate spune ce a resimţit sufletul ei feciorelnic când gelozia, acel simţământ straniu pe care nu-l mai cunoscuse s-a furişat ca o viperă? Când se zvârcolea în timpul lungilor nopţi de insomnie în

aşternutul ce-o ardea, închipuindu-şi pe iubitul ei Ordener, poate chiar atunci, în braţele unei alte femei, mai frumoasă, mai bogată şi mai nobilă decât ea? „Eram nebună când credeam că s-a dus să caute moartea de dragul meu – îşi spunea ea. Ordener este fiul vice-regelui, al unui senior puternic, iar eu nu sunt decât o biată prizonieră, copila dispreţuită a unui proscris. A plecat, el care este liber! S-a dus, desigur, să se căsătorească cu frumoasa lui logodnică, fata unui cancelar, a unui ministru, a unui conte trufaş! Să mă fi înşelat, iubitul meu Ordener? O! Doamne, cine-ar fi zis că acea voce putea să înşele?”

Şi biata Ethel plângea, plângea mereu, şi-l vedea aievea pe iubitul ei Ordener, idolul întregii sale fiinţe, înveşmântat în strălucirea rangului său, păşind către altar în mijlocul unei petreceri şi întorcându-se spre alta cu zâmbetul care-i dăruise ei atâta bucurie.

Şi totuşi, în toată jalea ei, nu-şi uitase nicio clipă îndatoririle de fiică. Făcuse, biata fată, sforţări eroice pentru a-i ascunde nefericitului ei tată suferinţa ce-o chinuia; într-adevăr, când durerea te copleşeşte, cel mai mare chin este să fii nevoit s-o înăbuşi, s-o împiedici să izbucnească, iar lacrimile pe care le înghiţi sunt mult mai amare decât cele pe care le verşi. Îi trebuiseră câteva zile bătrânului tată ca să-şi dea seama de schimbarea ce se petrecuse la draga lui Ethel, şi întrebările aproape drăgăstoase pe care i le pusese făcuseră să ţâşnească dintr-odată lacrimile ei prea mult timp înăbuşite.

Tatăl privi câtva timp cu un zâmbet îndurerat şi dând din cap la fiica lui care plângea.

— Ethel, spuse el în sfârşit, tu, care nu trăieşti printre oameni, de ce plângi?

De-abia-şi sfârşise vorba, când nobila şi blânda fată se sculă. Oprise, prin nu se ştie ce putere, lacrimile care-i curgeau şi-şi şterse ochii cu vălul.

— Tată, zise ea hotărât, scumpul meu tată, iartă-mă; a fost o clipă de slăbiciune.

Apoi îşi ridică înspre el ochii.

Se duse într-un colţ al încăperii să caute *Edda*, se întoarse să se aşeze lângă tatăl ei şi deschise cartea la întâmplare. Atunci, stăpânindu-şi tulburarea vocii, începu să citească, dar lectura ei se depăna în zadar, n-o ascultau nici ea, nici tatăl ei.

Acesta făcu un semn cu mâna.

— Ajunge, ajunge, fiica mea.

Închise cartea.

— Ethel, adăugă Schumacker, te mai gândeşti tu uneori la Ordener?

Fata, uimită, tresări.

— Da, urmă el, la acel Ordener care a plecat...

— Tată, îl întrerupse Ethel, de ce să ne gândim la el? Cred, ca şi tine, că a plecat ca să nu se mai întoarcă.

— Ca să nu se mai întoarcă, fiica mea? Nu am putut spune aşa ceva. Nu ştiu ce presimţire îmi spune, dimpotrivă, că se va întoarce.

— Altfel gândeai, tată, când vorbeai de el cu atâta îndoială.

— Am vorbit despre el cu îndoială?

— Da, tată, şi eu mă alătur părerii tale, cred că ne-a înşelat.

— Că ne-a înşelat, fiica mea? Dacă l-am judeca aşa, ne-am purta ca toţi oamenii care condamnă fără dovezi. Nu am primit din partea lui Ordener decât mărturii de devotament.

— De unde ştii, slăvitul meu tată, dacă vorba lui prietenoasă nu ascundea gânduri viclene?

— De obicei oamenii nu sunt atraşi de cei nefericiţi şi năpăstuiţi. Dacă acest Ordener nu s-ar fi simţit aproape de mine, nu ar fi venit, fără scop, să mă vadă în închisoare.

— Şi eşti sigur, reluă Ethel cu voce vlăguită, că nu avea vreun scop venind aci?

— Şi ce scop? o întrebă aprig bătrânul.

Ethel tăcu.

Îi venea prea greu să-l acuze mai departe pe iubitul ei, Ordener, pe care altădată îl apăra faţă de tatăl ei.

— Nu mai sunt conte de Griffenfeld, urmă acesta, şi nici marele cancelar al Danemarcei şi al Norvegiei, atotputernicul ministru prin mâinile căruia treceau toate favorurile regelui. Sunt un nefericit prizonier de stat, un proscris, un pestiferat politic. Trebuie curaj, chiar numai pentru a vorbi de mine fără a mă ponegri tuturor acelor pe care i-am umplut de binefaceri; să calci pragul acestei temniţe când nu eşti nici temnicer, nici călău este un act de devotament; iar să-l calci numindu-te prietenul meu, înseamnă eroism. Nu, eu n-am să fiu nerecunoscător ca tot neamul omenesc. Acest tânăr este demn de recunoştinţa mea, de n-ar fi decât pentru că mi-a arătat o faţă binevoitoare şi mi-a spus cuvinte de alinare.

Ethel asculta chinuită aceste vorbe care ar fi încântat-o cu câteva zile mai înainte, când Ordener mai era încă, în sufletul ei, iubitul ei Ordener. După un moment de tăcere, bătrânul reluă cu o voce solemnă:

— Ascultă-mă, fiica mea, căci ce am să-ţi spun este grav. Simt cum mă lasă puterile; încetul cu încetul viaţa mă părăseşte; da, fiica mea, sfârşitul meu se apropie.

Ethel îl întrerupse cu un geamăt înăbuşit.

— Doamne Dumnezeule, tată, nu vorbi aşa! Cruţ-o pe fiica ta nefericită! Vrei şi tu s-o părăseşti? Ce are să se facă, singură pe lume, când va fi lipsită de apărarea ta?

— Apărarea unui proscris! spuse tatăl dând din cap. De fapt, chiar la asta m-am gândit. Da, fericirea ta viitoare mă preocupă mai mult decât nenorocirile mele trecute. Ascultă-mă dar, şi nu mă mai întrerupe. Acest Ordener nu merită să-l judeci atât de aspru, fiica mea, şi crezusem până acum că nu-ţi displace. Înfăţişarea lui este cinstită şi nobilă, ceea ce e adevărat, nu înseamnă nimic; dar trebuie să adaug că mi s-a părut a nu fi lipsit de câteva virtuţi, deşi este de ajuns să aibă un suflet de om ca să poarte în el germenul tuturor viciilor şi al tuturor crimelor. Orice flacără dă şi fum.

Bătrânul se mai opri o dată, apoi adăugă, privind-o ţintă pe fiica lui.

— Simţind că mi se apropie sfârşitul, m-am gândit mult la el, Ethel, şi la tine; şi dacă se întoarce, aşa cum nădăjduiesc, vreau să ţi-l dau drept apărător şi soţ.

Ethel păli, se cutremură; tatăl ei încerca să dea viaţă visului ei de fericire tocmai când acest vis zburase pentru totdeauna. Gândul acesta, atât de amar „Aş fi putut să fiu fericită!” îi dezlănţui din nou disperarea. Tăcu, neputând să rostească niciun cuvânt.

Tatăl aştepta.

— Cum! spuse în sfârşit cu voce stinsă, mi-l hărăzeai de soţ, tată, fără să-i cunoşti numele, familia, obârşia?

— Nu ţi-l hărăzeam, fiica mea, ţi-l hotărăsc acuma.

Vocea bătrânului era aproape poruncitoare. Ethel oftă.

— ...Ţi-l hotărăsc. Şi ce-mi pasă de obârşia lui? Nu-mi trebuie să-i cunosc familia, de vreme ce-l cunosc pe el. Gândeşte-te; este singura ancoră de salvare ce-ţi rămâne. Şi mi se pare că, din fericire, are mai puţină aversiune pentru tine decât îi arăţi tu acuma.

Biata fată ridică ochii către cer.

— Mă auzi Ethel; îţi repet, ce-mi pasă de obârşia lui? Este, fără îndoială, de rang mic, căci cei care locuiesc în palate nu sunt deprinşi să umble prin închisori. Lasă deoparte mândria şi prejudecăţile, fiica mea; nu uita că Ethel Schumacker nu mai este prinţesă de Wollin şi contesă de Tonsberg. Ai coborât şi mai jos decât locul de unde s-a ridicat tatăl tău. Să fii deci fericită dacă acest om îţi va accepta mâna, oricare i-ar fi familia. Iar de-i este obârşia joasă, cu atât mai bine, fiica mea; zilele tale vor fi cel puţin la adăpost de furtunile care le-au chinuit pe ale tatălui tău. Vei duce, departe de invidia şi ura oamenilor, sub un nume necunoscut, o viaţă uitată, cu totul altfel decât a mea, căci se va sfârşi mai bine decât a început.

Ethel se prăbuşise în genunchi la picioarele prizonierului.

— Vai, tată, îndurare!

Deschise braţele, uimit:

— Ce vrei să spui, fiica mea?

— Nu-mi vorbi, rogu-te, de o astfel de fericire; ea nu este făcută pentru mine.

— Ethel, reluă bătrânul cu asprime, nu-ţi bate joc de întreaga ta viaţă. Eu am refuzat mâna unei principese de sânge regesc, a unei principese de Holstein-Augustemburg, auzi? Şi înfumurarea mea a fost aspru pedepsită. Dispreţuieşti mâna unui om necunoscut, dar cinstit; vezi să nu-ţi fie mândria pedepsită cum a fost a mea.

— De-ar fi voit cerul, şopti Ethel, ca acest om să fi fost necunoscut şi cinstit!

Bătrânul se sculă tulburat şi începu să umble prin încăpere.

— Fiica mea, îi spuse, necăjitul tău tată te roagă şi-ţi porunceşte. Nu mă lăsa să mor îngrijorat de viitorul tău; făgăduieşte-mi că-l vei accepta pe acest străin de soţ.

— Te voi asculta întotdeauna, tată, dar nu-i spera întoarcerea.

— Am cântărit toate posibilităţile, şi cred, după felul în care acest Ordener îţi pronunţa numele...

— Că mă iubeşte! îl întrerupse Ethel cu amărăciune; o! nu, să nu crezi asta.

Tatăl răspunse cu răceală:

— Nu ştiu dacă, pentru a-ţi folosi cuvintele de copilă, te iubeşte; dar ştiu că se va întoarce.

— Nu te mai gândi la asta, tată. De altfel, poate că nici nu ţi l-ai mai dori drept ginere, dacă l-ai cunoaşte.

— Ethel, îmi va fi ginere, oricare i-ar fi numele şi rangul.

— Dar tată, reluă ea, dacă acest tânăr care ţi-a alinat necazul, acest tânăr în care ai voi să găseşti un sprijin pentru fiica ta, dacă ar fi vlăstarul unui duşman de moarte, al vice-regelui Norvegiei, al contelui de Guldenlew?

Schumacker făcu doi paşi înapoi.

— Ce spui! Ordener! acest Ordener! Nu este cu putinţă.

Lucirea de ură nespusă care se aprinsese în ochii stinşi ai bătrânului îngheţă inima tremurătoare a Ethelei care se căi prea târziu de vorba nesăbuită care îi scăpase.

Dar lovitura fusese dată. Schumacker rămase întâi nemişcat, cu braţele încrucişate; trupul îi zvâcnea de parcă ar fi stat pe jeratic, ochii aprinşi îi ieşeau din orbite, iar privirea, ţintuită pe lespezile pardoselii, parcă ar fi vrut să le sfredelească. În sfârşit, buzele lui învineţite lăsară să le scape câteva cuvinte, rostite cu o voce slabă, ca cea a unui om care visează.

— Ordener! Da, asta-i, Ordener Guldenlew! Bravo! Hai, Schumacker, bătrân smintit, deschide-i braţele, acest tânăr cinstit a venit ca să te înjunghie!

Deodată bătu cu piciorul în pământ şi vocea lui deveni tunătoare.

— Mi-au trimis tot neamul lor de mişei să mă insulte în decădere şi în temniţa mea! Mai întâi pe Ahlefeld; cât pe ce să-i zâmbesc unui Guldenlew! Monştrii! Cine ar fi crezut despre acel Ordener că ar avea aşa suflet şi aşa nume. Vai mie! Vai lui!

Căzu, zdrobit, pe un fotoliu, şi în timp ce-şi răcorea năduful prin lungi suspine, biata Ethel, cutremurată de groază, plângea la picioarele lui.

— Nu plânge, fiica mea, spuse cu un glas sinistru, vino să te strâng la pieptul meu.

Şi o cuprinse în braţe.

Ethel nu ştia cum să-şi explice această mângâiere, tocmai într-un moment de mânie, când el urmă:

— Tu, cel puţin, fiica mea, ai fost mai clarvăzătoare decât bătrânul tău tată. Nu te-ai lăsat înşelată de năpârca cu ochii blânzi şi otrăvitori. Vino să-ţi mulţumesc pentru ura ce i-o porţi acestui ticălos de Ordener.

Ethel tremură auzind acea laudă care, vai! nu era îndreptăţită.

— Scumpul meu tată, spuse, linişteşte-te!

— Jură-mi, continuă Schumacker, jură-mi că vei nutri mereu aceleaşi sentimente pentru fiul lui Guldenlew. Jură-

mi!

— Dumnezeu interzice jurământul, tată.

— Jură, fiica mea, repetă Schumacker cu vehemenţă. Aşa-i că vei păstra întotdeauna aceleaşi simţăminte pentru acest Ordener Guldenlew?

Lui Ethel nu-i fu greu să răspundă:

— Întotdeauna.

Bătrânul o strânse la pieptul său.

— Aşa-i bine, fiica mea! îţi va rămâne, cel puţin, după urma mea, ura împotriva lor, de vreme ce nu-ţi pot lăsa bunurile şi onorurile de care m-au văduvit. I-au răpit bătrânului tău tată şi rangul şi gloria, l-au dat jos de pe eşafod ca să-l lege în fiare, parcă pentru a-l murdări cu toate înjosirile şi trecându-l prin toate chinurile. Nemernicii! Şi puterea pe care au întors-o împotriva mea, de la mine o aveau. O! să mă audă cerul şi iadul! blestemaţi să fie în viaţa lor! blestemaţi să fie în copiii şi nepoţii lor!

Tăcu apoi, sărutându-şi fiica îngrozită de blestemele lui.

— Ethel, tu eşti singura mea mândrie, singura mea avuţie; spune-mi cum de-ai descoperit că cel ce purta unul din acele nume detestate, scrise cu fiere în inima mea este un trădător? Cum ai pătruns taina?

Ethel îşi aduna puterile ca să-i răspundă, când se deschise uşa.

Un bărbat îmbrăcat în negru, purtând în mână o vergea de abanos şi la gât un lanţ de oţel înnegrit, apăru în pragul uşii, înconjurat de halebardieri, îmbrăcaţi de asemenea în negru.

— Ce vrei de la mine? întrebă prizonierul, acru şi mirat.

Omul nu-i răspunse, nu-l privi, ci desfăşură un sul lung de pergament de care atârna, cu un şnur de mătase, o pecete de ceară verde şi citi cu glas tare:

— *„În numele Majestăţii Sale, preamilostivul nostru rege Christiern, se porunceşte lui Schumacker, prizonier de stat, în fortăreaţa regală Munckholm, precum şi fiicei sale, să-l urmeze pe purtătorul acestui ordin.”*

Schumacker îşi repetă întrebarea.

— Ce vrei de la mine?

Omul negru, netulburat, dădu din nou citire poruncii.

— Ajunge! spuse bătrânul.

Se sculă şi-i făcu semn Ethelei, uluită şi înspăimântată, să urmeze împreună cu el escorta lugubră.

XLI

> Un semnal de moarte este dat, un slujitor abject al justiţiei bate în uşă şi-l înştiinţează că este nevoie de el.
>
> JOSEPH DE MAISTRE

SE LĂSASE NOAPTEA; UN VÂNT rece şuiera în jurul Turnului Blestemat şi uşile ruinei de la Vygla tremurau în ţâţânile lor, de parcă aceeaşi mână le-ar fi scuturat pe toate deodată.

Sălbaticii locuitori ai turnului, călăul şi familia sa, erau adunaţi în jurul focului, aprins în mijlocul sălii de la etajul întâi, care-şi arunca lucirile pâlpâitoare pe obrajii lor posomorâţi şi pe hainele lor stacojii. Feţele copiilor trădau aceeaşi ferocitate ca şi râsul tatălui lor şi aceeaşi rătăcire ca privirea mamei. Îşi îndreptaseră, ca şi Bechlie, privirea către Orugix, aşezat pe un scăunel de lemn, care gâfâia şi ale cărui picioare prăfuite arătau că abia se întorsese de la un drum lung.

— Ascultă, muiere, ascultaţi, copii. Nu am lipsit de acasă două zile încheiate ca să vă aduc veşti proaste. Să nu mai ştiu eu să strâng un nod de ştreang şi nici să mânuiesc securea, dacă până într-o lună nu sunt numit călău regal. Bucuraţi-vă, lupişorii tatei, s-ar prea putea să vă las moştenire chiar eşafodul din Copenhaga.

— Nychol, întrebă Bechlie, ce se întâmplă?

— Iar tu, ţigancă bătrână, reluă Nychol, cu râsul lui gros, bucură-te şi tu! Ai să-ţi poţi cumpăra mărgele de sticlă albastră pentru gâtul tău de barză sugrumată. Contractul nostru se sfârşeşte curând dar n-ai tu grijă,

peste o lună, când ai să mă vezi prim-călău al celor două regate, nu ai să pregeţi să mai spargi un ulcior cu mine[26].

— Ce se întâmplă, ce se întâmplă, tată? întrebară copiii, dintre care cel mare se juca cu un scaun de tortură plin de sânge, în timp ce mezinul se distra jumulind de viu un pui de pasăre pe care îl furase dintr-un cuib.

— Ce se întâmplă, copii? Dar Haspar, omoară dracului pasărea aia; ţipă ca un fierăstrău stricat; şi de altfel nu trebuie să fii crud. Omoar-o. Ce se întâmplă? Nimic, mai nimic într-adevăr, decât numai că s-ar putea, coană Bechlie, ca până într-o săptămână, socotind de azi, fostul cancelar Schumacker, care e închis la Munckholm şi care mi-a văzut faţa de-aproape, pe vremuri, la Copenhaga, şi vestitul tâlhar islandez, Han din Klipstadur, să-mi încapă pe mână, amândoi deodată.

Privirea rătăcită a femeii deveni mirată şi curioasă.

— Schumacker! Han din Islanda! Cum aşa, Nychol?

— Aşa bine! Am întâlnit ieri-dimineaţă, pe drumul de la Skongen, la podul peste Ordals, tot regimentul de archebuzieri din Munckholm, care se întorcea cu mutre triumfătoare. L-am luat la întrebări pe unul din soldaţi, care pesemne nu ştia de ce hainele şi căruţa îmi sunt roşii, şi am aflat că archebuzierii, se întorceau de la cheile Stâlpului-Negru, unde făcuseră piftie o ceată de tâlhari, adică de mineri răzvrătiţi. Or, vei şti, Bechlie, ţiganco, că aceşti rebeli se răsculaseră în numele lui Schumacker şi că erau comandaţi de Han din Islanda. Şi află că această revoltă cu armele în mână înseamnă pentru bunul Han din Islanda acuzaţia de răzvrătire împotriva autorităţii regale, iar pentru Schumacker cea de înaltă trădare; ceea ce-i duce de-a dreptul pe aceşti onorabili seniori care la spânzurătoare, care la secure. Mai adaugă la aceste două

---

[26] Când o ţigancă se mărita, se mulţumea drept singur ritual, să spargă un ulcior de pământ în faţa omului cu care voia să se însoţească, şi trăiau împreună tot atâţia ani câte cioburi se făcuseră. După trecerea acelui timp, soţii erau liberi să se despartă sau să spargă alt ulcior. Călăul din Drontheim face, desigur, aici aluzie la acest obicei ciudat. (n. a.)

strălucite execuţii, care nu-mi pot aduce mai puţin de cincisprezece ducaţi de aur fiecare şi mare cinste în cele două regate, pe celelalte, mai puţin însemnate, ce-i drept, ale altor câtorva...

— Cum aşa, îi tăia Bechlie vorba, l-au prins pe Han din Islanda?

— De ce-l întrerupi pe soţul şi stăpânul tău, muiere destrăbălată? răcni călăul. Da, l-au prins pe vestitul, pe vrăjitul Han din Islanda, şi odată cu el alte câteva căpetenii de-ale tâlharilor de sub ascultarea lui, care tot o să-mi aducă şi ei vreo doisprezece scuzi de căciulă, başca vânzarea cadavrelor. Vă spun că l-au prins, şi dacă vreţi să ştiţi l-am văzut cu ochii mei umblând între şirurile de soldaţi.

Femeia şi copiii se apropiară curioşi de Orugix.

— Cum! chiar l-ai văzut, tată? întrebară copiii.

— Tăceţi din gură, copii. Ţipaţi la fel ca un ticălos care zice că-i nevinovat. Da, l-am văzut. Este un fel de uriaş; mergea cu braţele ferecate cruciş la spate şi era legat la cap. O fi fost rănit, pesemne. Dar să n-aibă grijă, că-l vindec eu curând.

Şi călăul urmă, după ce ilustrase groaznica glumă cu un gest şi mai fioros.

— De altfel, acest uriaş de spaimă mi s-a părut destul de abătut. În spatele lui veneau patru tovarăşi de-ai lui, răniţi şi ei, pe care-i duceau tot la Drontheim, unde au să fie judecaţi, împreună cu fostul mare cancelar Schumacker, de către un tribunal din care va face parte înaltul-sindic şi pe care-l va prezida actualul mare-cancelar.

— Tată, cum arătau ceilalţi prizonieri?

— Primii doi erau bătrâni; unul purta o pălărie de pâslă ca minerii, iar celălalt căciulă de muntean. Arătau amândoi deznădăjduiţi. Ceilalţi doi erau – unul un tânăr miner care mergea cu capul sus, fluierând, iar celălalt... ţi-aduci aminte, afurisito de Bechlie, de călătorii ceia care au nimerit în turnul nostru, acum vreo zece zile, în

noaptea aia cu furtună mare?

— Ţin minte, aşa cum ţine minte Satana ziua căderii lui, răspunse femeia.

— Ai băgat de seamă că printre ei se afla un tânăr ce-l însoţea pe bătrânul doctor smintit cu perucă mare? un tânăr îmbrăcat cu o manta verde şi purtând o pălărie cu pană neagră?

— Da, parcă-l văd şi-acum când zicea: „Femeie, avem aur...”

— Ei bine, bătrâno, să nu fi sugrumat eu până azi decât cocoşi sălbatici, dacă nu era el al patrulea. Nu i-am văzut faţa, ce-i drept, că-i era ascunsă de pălărie, de pană şi de păr; de altfel mai ţinea şi capul plecat. Dar erau aceleaşi haine, aceleaşi cizme, acelaşi port. Uite-aşa, să-nghit spânzurătoarea de piatră de la Skongen, dacă nu era tot el! Ce mai zici de asta, Bechlie? N-ar avea haz dacă, după ce l-am ajutat pe acest străin să-şi ţină zilele, tot eu să i le scurtez şi să-mi cunoască îndemânarea după ce mi-a cunoscut ospitalitatea?

Râsul înspăimântător al călăului ţinu mult; apoi urmă:

— Hai, bucuraţi-vă cu toţii şi să bem ceva; hai, Bechlie, dă-mi şi mie un pahar din berea aceea care-ţi zgârie gâtlejul, de parca-i bea pile, să-l golesc în cinstea avansării mele viitoare. Hai! sănătate şi glorie seniorului Nychol Orugix, viitor călău regal! Îţi mărturisesc, babo păcătoasă, că nu mi-a fost uşor să mă duc la Noes să spânzur, în târgul acela uitat, un pârlit de hoţ de varză şi cicoare. Când m-am gândit mai bine, mi-am zis că nici treizeci şi doi de ascalini nu sunt de lepădat, şi până n-am să-i decapitez pe nobilul conte fost mare-cancelar şi pe vestitul demon Han din Islanda nu mă înjosesc dacă execut nişte hoţi de rând şi alţi ticăloşi de acelaşi fel. Aşa că, până să-mi vină diploma de călău regal, m-am dus să-i trimit pe lumea cealaltă pe păcătosul acela din Noes; na, babo, adăugă el, scoţând o pungă de piele din traistă, ţi-am adus treizeci şi doi de ascalini.

Trei sunete prelungi de goarnă răsunară atunci la

picioarele turnului.

— Muiere, strigă Orugix sculându-se. Sunt oamenii marelui-sindic.

Şi se repezi să-i întâmpine.

Se întoarse curând cu un pergament mare, căruia îi rupsese pecetea.

— Uite, muiere, asta-i de la marele-sindic. Ia citeşte-mi ce scrie aci, tu, care ai desluşi şi slovele Satanei. O fi avansarea mea; căci, dacă preşedintele tribunalului este un mare-cancelar, iar pârâtul tot un mare-cancelar, s-ar cuveni ca sentinţa să fie îndeplinită de un călău regal.

Femeia luă pergamentul şi, după ce-l parcurse mai întâi cu privirea, îl citi cu glas tare, în timp ce copiii se zgâiau la ea cu ochi rătăciţi şi nătângi.

— *„În numele înaltului-sindic din Drontheim, se porunceşte lui Nychol Orugix, călăul provinciei, să se deplaseze de îndată la Drontheim şi să aducă cu el securea de onoare, butucul şi draperiile negre.”*

— Asta-i tot? întrebă călăul nemulţumit.

— Da, asta-i tot, răspunse Bechlie.

— Călăul provinciei! bombăni Orugix printre dinţi.

Stătu câtva timp supărat cu ochii la pergament.

— Hai! zise în sfârşit, trebuie să mă supun şi să plec. Şi totuşi îmi cer securea de onoare şi draperiile negre... Ai grijă, Bechlie, să cureţi rugina de pe secure şi vezi dacă draperiile nu sunt pătate. De fapt, să nu pierdem nădejdea, poate că nu mă vor avansa decât ca răsplată, după această frumoasă execuţie. Atâta pagubă pentru condamnaţi! nu au să aibă cinstea să fie executaţi de un călău regal.

XLII

ELVIRA: Ce s-a întâmplat cu bietul Sancho? Nu a fost văzut în oraş.
NUNO: S-o fi pus la adăpost!
LOPE DE VEGA, *Regele este cel mai bun judecător*

CONTELE DE AHLEFELD, TRĂGÂND după sine o mantie largă din mătase neagră îmblănită cu cacom, purtând pe cap o perucă de judecător şi pe piept mai multe stele şi decoraţii, printre care străluceau colanele ordinelor Elefantului şi Danebrogului, purtând adică ţinuta completă de mare-cancelar al Danemarcei şi Norvegiei, se plimba îngrijorat în apartamentul contesei de Ahlefeld. Erau singuri.

— E ora nouă, tribunalul intră în şedinţă şi nu pot să-i las să aştepte, căci sentinţa trebuie dată chiar în seara asta, ca să fie îndeplinită mâine dimineaţă cel mai târziu. Înaltul-sindic m-a asigurat că până în zori călăul va fi aici. Elphège, ai poruncit să fie pregătită barca cu care să mă duc la Munckholm?

— Te aşteaptă de cel puţin o jumătate de oră, răspunse contesa, ridicându-se uşor din fotoliul ei.

— Lectica este la uşă?

— Da, bineînţeles.

— Ei!... şi cum ziceai, adăugă contele, lovindu-se peste frunte, există o legătură de dragoste între Ordener Guldenlew şi Ethel Schumacker?

— Da, şi foarte serioasă, crede-mă, răspunse contesa zâmbind cu mânie şi dispreţ.

— Cine putea să-şi închipuie? Şi totuşi, parcă bănuiam

ceva.

— Şi eu, spuse contesa. Ne-a copt-o blestematul acela de Levin.

— Mecklemburghez ticălos! mormăi cancelarul; lasă, pun eu o vorbă bună pentru tine la Arensdorf! Poate te alegi cu o disgraţie. A! dar ia ascultă Elphège, mi-a venit o idee.

— Ce anume?

— Ştii că judecăm azi la Munckholm şase indivizi: pe Schumacker, de care sper că mâine pe vremea asta voi fi scăpat pentru totdeauna; pe acel muntean uriaş, falsul nostru Han din Islanda, care a jurat să-şi joace rolul până la capăt, în nădejdea că Musdoemon, de la care a şi primit mulţi bani, îi va aranja o evadare. Musdoemon are nişte idei într-adevăr diabolice! Ceilalţi patru acuzaţi sunt cei trei şefi ai răzvrătiţilor şi un ipochimen care a picat nu se ştie cum şi de ce în mijlocul adunării de la Apsyl-Corh, iar nouă în mână prin grija lui Musdoemon. Musdoemon crede că este un spion de-al lui Levin de Knud. Şi, într-adevăr, de cum a fost adus aici, prizonierul a întrebat de general, şi când a aflat că este plecat, a părut foarte necăjit. De altminteri, nu a vrut să răspundă la niciuna din întrebările pe care i le-a pus Musdoemon.

— De ce nu l-ai interogat chiar tu, dragul meu, îl întrerupse contesa?

— Dar bine, Elphège, când să mai apuc s-o fac, cu toate grijile care-mi stau pe cap de când am sosit? L-am lăsat pe Musdoemon să se ocupe de treaba asta, care-l priveşte la fel de mult ca şi pe mine. De altfel, draga mea, omul acesta nu prezintă în sine vreo importanţă; trebuie să fie un vântură-ţară oarecare. Dar ne putem folosi de el, prezentându-l drept agent al lui Levin de Knud şi, cum a fost prins printre răzvrătiţi, asta ne va permite să dovedim că există o complicitate între Schumacker şi mecklemburghez, ceea ce va fi de ajuns pentru a provoca, dacă nu punerea sub acuzare, cel puţin dizgraţia blestematului de Levin.

Contesa stătu puţin pe gânduri.

— Ai dreptate. Dar ce ne facem cu pasiunea nesăbuită a baronului de Thorvick pentru Ethel Schumacker?...

Cancelarul îşi frecă din nou fruntea; apoi dădu din umeri:

— Ascultă-mă, Elphège, nu mai suntem niciunul, nici altul tineri şi nepricepuţi în ale lumii, şi totuşi parcă nu i-am cunoaşte pe oameni! Când Schumacker va fi pentru a doua oară stigmatizat de o judecată pentru înaltă trădare, când va fi suferit pe eşafod o condamnare infamantă, când fiica lui, decăzută mai prejos de cei din urmă oameni, va purta în faţa lumii toată ruşinea tatălui ei, crezi tu, Elphège, că Ordener Guldenlew îşi va mai aminti măcar de această dragoste de copilandru, pe care tu o numeşti pasiune, luându-te după vorbele exaltate ale unei biete nebune în închisoare? Şi crezi tu că va sta în cumpănă, măcar o zi, între fiica dezonorată a unui criminal şi fiica slăvită a unui mare-cancelar? Trebuie să-i judecăm pe oameni după noi înşine, draga mea; unde ai mai văzut astfel de suflete omeneşti?

— Aş dori din tot sufletul să ai dreptate şi de data asta. Dar nu crezi că am făcut bine când l-am rugat pe sindic, ca fiica lui Schumacker să asiste la procesul tatălui ei şi să fie aşezată în aceeaşi tribună cu mine? Sunt curioasă s-o studiez mai de aproape.

— Tot ce ne poate lămuri cu privire la afacerea asta poate fi de folos, răspunse liniştit cancelarul. Dar spune-mi, ştie cineva pe unde umblă acum acest Ordener?

— Nimeni pe lume nu ştie; este un vrednic discipol al bătrânului Levin, un cavaler rătăcitor ca şi el. Cred că se plimbă prin regiunea Ward-Hus.

— Bine, bine, Ulrica noastră are să ştie să-l potolească. Dar uit că mă aşteaptă tribunalul.

Contesa îl reţinu pe marele cancelar.

— Încă o vorbă, numai. Te-am întrebat şi ieri, dar mintea ţi-era prea ocupată şi nu mi-ai răspuns. Unde este Frederic?

— Frederic? spuse contele, posomorându-se şi ducându-şi mâna la faţă.

— Da, iubitul nostru Frederic! Te rog răspunde-mi! Regimentul lui s-a întors în Drontheim, dar fără el. Jură-mi că Frederic nu se afla în groaznicul defileu de la Stâlpul-Negru. De ce te-ai schimbat la faţă când am pomenit numele de Frederic? Sunt moartă de grijă.

Faţa cancelarului redevenise de piatră.

— Linişteşte-te, Elphège. Îţi jur că nu se afla în defileul de la Stâlpul-Negru. De altfel, s-a publicat lista ofiţerilor morţi sau răniţi acolo.

— Da, aşa este, răspunse contesa mai calmă. Numai doi ofiţeri au murit acolo, căpitanul Lory şi tânărul baron Randmer, care a petrecut atât de nebuneşte cu Frederic al nostru la balurile din Copenhaga! O! am citit şi răscitit lista, crede-mă. Totuşi, spune-mi, te rog, Frederic a rămas la Walhstrom?

— Da, a rămas acolo, răspunse contele.

— Atunci, dragul meu, spuse contesa cu un zâmbet care se silea să fie drăgăstos, îţi cer şi eu un singur hatâr: adu-l cât mai repede pe Frederic înapoi din regiunea aceea groaznică.

Cancelarul se desprinse cu greu din îmbrăţişarea ei rugătoare.

— Doamnă, spuse, mă aşteaptă tribunalul. Adio. Ce-mi ceri nu depinde de mine.

Şi se grăbi să iasă.

Contesa rămase singură şi gânditoare.

— Nu depinde de el! îşi spunea ea; dar nu ar avea decât un cuvânt de spus ca să-mi aducă băiatul înapoi! Da, într-adevăr, o ştiu de mult, omul ăsta este rău.

XLIII

Aşa se vorbeşte cu un om care are funcţia mea? Aţi pierdut respectul cuvenit justiţiei?

CALDERON, Luiz Perez de Galicia

BIATA ETHEL, PE CARE SOLDAŢII au despărţit-o de tatăl ei la ieşirea din donjonul Leului din Slesvig, a fost dusă prin coridoare întunecoase, necunoscute de ea până atunci, într-un fel de celulă lipsită de lumină, a cărei uşă a fost închisă în urma ei. În partea opusă uşii se află o deschizătură mare, cu zăbrele, prin care pătrunde lumina faclelor şi lumânărilor. În faţa zăbrelelor se află o banchetă pe care şade o femeie îmbrăcată în negru şi cu faţa ascunsă de un văl, care-i face semn să se aşeze lângă ea. Nedumerită, Ethel i se supune în tăcere.

Îşi îndreaptă privirea dincolo de zăbrele. Priveliştea este sumbră, impunătoare.

La capătul unei săli îmbrăcată toată în draperii negre şi slab luminată de lămpi de alamă agăţate de boltă, se înalţă un tribunal negru, în formă de potcoavă, unde sunt aşezaţi şapte judecători în robe negre, dintre care unul, care şade la mijloc pe un jilţ mai înalt, poartă pe piept lanţuri de diamante şi plăci de aur care strălucesc. Judecătorul din dreapta lui se deosebeşte de ceilalţi printr-un brâu alb şi o manta de hermină, însemnele înaltului-sindic al provinciei. La dreapta tribunalului, pe o estradă cu baldachin, stă un bătrân în haine pontificale; la stânga, o măsuţă cu dosare şi documente, în spatele

căreia stă în picioare un om mic de stat, purtând o perucă uriaşă şi înfăşurat într-o robă neagră lungă şi largă.

În faţa judecătorilor se află o bancă de lemn înconjurată cu halebardieri purtând facle, a căror lumină, reflectată de o pădure de suliţe, muschete şi halebarde se răspândeşte deasupra unei mulţimi zgomotoase de spectatori, îngrămădiţi lângă grilajul de fier care-i desparte de tribunal.

Ethel privea acest spectacol de parcă ar fi asistat trează la un vis; şi totuşi era departe de a se simţi nepăsătoare la ceea ce avea să se petreacă sub ochii ei. I se părea că o voce lăuntrică îi spune să fie atentă, pentru că se apropie de unul din momentele hotărâtoare ale vieţii ei. Inima îi era frământată în acelaşi timp de două tulburări diferite; ar fi vrut să ştie numaidecât în ce măsură o privea scena din faţa ei, sau să nu ştie niciodată. De câteva zile gândul că-l pierduse pe Ordener o făcea să dorească să i se sfârşească viaţa, şi totodată să poată citi dintr-o privire întreaga carte a sorţii sale. De aceea, înţelegând că intra în momentele hotărâtoare ale vieţii ei, privi tabloul lugubru ce i se înfăţişa mai puţin cu silă decât cu un fel de bucurie nerăbdătoare şi funebră.

Îl văzu pe preşedinte sculându-se şi declarând, în numele regelui, deschiderea şedinţei.

Îl auzi pe omul cel scund îmbrăcat în negru, din stânga tribunalului citind cu voce scăzută şi grăbită un lung discurs, în care numele tatălui ei era adesea pomenit, alături de alte cuvinte precum *conspiraţie, revolta minelor, înaltă trădare*. Îşi aminti atunci de spusele necunoscutei în grădina donjonului, de acuzaţia care ameninţa pe tatăl ei; şi se cutremură auzindu-l pe omul în robă neagră sfârşindu-şi discursul prin cuvântul *moarte*, rostit apăsat.

Se întoarse, cuprinsă de groază, înspre femeia cu faţa acoperită care, fără să-şi dea seama de ce, îi inspira teamă.

— Unde suntem? Ce se întâmplă aici? întrebă ea sfios.

Un gest al făpturii misterioase o îndemnă să tacă şi să fie atentă. Privi din nou înspre tribunal.

Bătrânul venerabil, în veşminte episcopale, se ridică şi Ethel auzi desluşit toate cuvintele pe care le rostea:

— În numele Dumnezeului atotputernic şi îndurător, eu, Pamfil Eleuteriu, episcop al oraşului regal Drontheim şi al provinciei regale Drontheimhus, salut respectabilul tribunal care judecă în numele regelui. Şi deoarece am văzut că pârâţii aduşi în faţa acestei judecăţi sunt oameni şi creştini şi nu au apărători legali, declar respectabililor judecători că intenţia mea este să-i ajut, după slabele mele puteri, în această cumplită împrejurare în care cerul a vrut să-i aducă. Rugându-l pe Dumnezeu să binevoiască să ne ajute în nevolnicia noastră cu puterea lui şi în orbirea noastră cu lumina lui, eu, episcop al acestei eparhii regale, salut cinstitul şi înţeleptul tribunal!

După ce vorbi astfel, episcopul coborî din jilţul pontifical şi se duse să se aşeze pe banca de lemn hotărâtă acuzaţilor, în timp ce un murmur de aprobare se ridica din norod.

Preşedintele se sculă şi spuse cu un ton sec:

— Halebardieri, să fie linişte! Seniore episcop, tribunalul mulţumeşte sfinţiei voastre în numele acuzaţilor. Locuitori ai Drontheimhusului, fiţi cu luare-aminte la înalta dreptate a regelui; tribunalul va judeca fără apel. Străjeri, să fie aduşi acuzaţii.

Se aşternu peste auditoriu liniştea grea a aşteptării şi a spaimei; dar toate capetele se mişcau în umbră, precum valurile întunecate ale mării furtunoase deasupra căreia tunetul se pregăteşte să bubuie.

Curând Ethel auzi o rumoare surdă şi o mişcare neobişnuită prelungindu-se sub locul unde se afla, prin sinistrele culoare ale sălii; apoi auditoriul se dădu la o parte, înfiorat de nerăbdare şi curiozitate; răsunară paşi; luciră halebarde şi muschete; curând şase oameni în lanţuri, cu capul gol şi înconjuraţi de străjeri, pătrunseră în incinta tribunalului. Ethel nu-l văzu decât pe primul

dintre ei: un bătrân cu barba albă şi îmbrăcat într-un caftan negru; era tatăl ei.

Se rezemă, aproape fără simţiri, de balustrada de piatră din faţa banchetei; i se părea că lucrurile din faţa ei se pierd ca într-o ceaţă şi că îşi aude bătăile inimii. Spuse cu glas pierdut:

— Doamne, ajută-mă!

Femeia voalată se aplecă spre ea şi îi dădu să miroase nişte săruri care o treziră la realitate.

— Nobilă doamnă, spuse înviorată, fie-vă milă şi rostiţi un cuvânt, unul singur, să mă conving că nu sunt pradă fantasmelor iadului.

Dar necunoscuta, surdă la rugăminţile ei, se întorsese din nou către tribunal; iar biata Ethel, care-şi mai venise în fire, se resemnă să-i urmeze pilda în tăcere.

Preşedintele se sculase şi rostise cu voce înceată şi solemnă:

— Acuzaţi, aţi fost aduşi în faţa noastră pentru ca să cercetăm dacă sunteţi vinovaţi de înaltă trădare, de conspiraţie, de revoltă cu armele în mână împotriva autorităţii regelui, stăpânul nostru. Cercetaţi-vă cugetul, căci atârnă asupra voastră învinuirea de lezmajestate.

În clipa aceea o rază de lumină căzu pe faţa unuia dintre cei şase acuzaţi, un tânăr care stătea cu capul plecat, de parcă ar fi vrut să-şi ascundă faţa sub pletele lungi. Ethel tresări şi o sudoare rece o broboni; i se păruse că recunoaşte... Dar nu, nu putea fi decât o cruntă iluzie; sala era slab luminată şi oamenii se mişcau ca nişte umbre; de abia se desluşea un mare crucifix din abanos lustruit, atârnat deasupra fotoliului preşedintelui.

Şi totuşi tânărul purta o manta care, de departe, părea verde, părul lui nepieptănat avea luciri castanii, şi raza neaşteptată care-i luminase trăsăturile... dar nu, nu era cu putinţă, nu putea fi adevărat, era o iluzie înfiorătoare.

Prizonierii se aşezaseră pe banca pe care se aşezase episcopul. Schumacker şedea la un capăt; cei patru tovarăşi de nenorocire, îmbrăcaţi în haine grosolane, îl

despărţeau de tânărul cu păr castaniu. Printre prizonieri atrăgea atenţia un individ uriaş. Episcopul şedea la celălalt capăt al băncii.

Ethel îl văzu pe preşedinte întorcându-se înspre tatăl ei:

— Bătrâne, spuse el cu voce aspră, spune-ne care ţi-e numele şi cine eşti.

Bătrânul îşi înălţă fruntea venerabilă.

— Pe vremuri, răspunse el, privindu-l ţintă pe preşedinte, mi se spunea contele de Griffenfeld şi de Tonsberg, prinţ de Wollin, prinţ al Sfântului-Imperiu, cavaler al ordinului regal al Elefantului, cavaler al ordinului regal al Danebrogului, cavaler al Lânii de Aur din Germania şi al Jartierei din Anglia, prim-ministru, inspector general al universităţilor, mare-cancelar al Danemarcei şi al...

Preşedintele îl întrerupse:

— Acuzat, tribunalul nu te-ntreabă nici cum te-ai numit, nici ce-ai fost, ci cum te numeşti şi ce eşti acum.

— Foarte bine, răspunse vioi bătrânul, acum mă numesc Jean Schumacker, am şaizeci şi nouă de ani şi nu sunt nimic, decât fostul tău binefăcător, cancelare de Ahlefeld.

Preşedintele păru descumpănit.

— Te-am recunoscut, seniore conte, adăugă fostul cancelar, şi cum mi s-a părut că domnia ta nu mă recunoaşte, mi-am îngăduit să-ţi reamintesc că suntem cunoştinţe vechi.

— Schumacker, spuse preşedintele, cu vocea încordată de o mânie stăpânită, cruţă timpul tribunalului.

Bătrânul prizonier îl întrerupse din nou:

— S-au schimbat rolurile, nobile cancelar; pe vremuri eu te numeam simplu *Ahlefeld* şi-mi spuneai *seniore Conte*.

— Acuzat, replică preşedintele, îţi faci singur rău amintind osânda ruşinoasă pe care ai primit-o.

— Osânda a fost ruşinoasă, conte de Ahlefeld, dar nu pentru mine.

Bătrânul se sculase pe jumătate rostind cu tărie aceste cuvinte.

Preşedintele întinse mâna înspre el.

— Aşează-te. Nu insulta, în faţa acestui tribunal, atât pe judecătorii care te-au condamnat, cât şi pe regele care ţi l-a hotărât. Adu-ţi aminte că Majestatea Sa a binevoit să-ţi dăruiască viaţa şi mulţumeşte-te acum s-o aperi.

Schumacker se mulţumi să dea din umeri.

— Ai vreo mărturisire de făcut, întrebă preşedintele, privitoare la crima capitală de care eşti învinuit?

Văzând că Schumacker tace, preşedintele îşi repetă întrebarea.

— Cu mine vorbeşti? tresări fostul mare-cancelar. Credeam că nobilul conte de Ahlefeld vorbeşte cu sine însuşi. Despre ce crimă este vorba? Am dat eu vreodată unui prieten sărutarea Iscariotului? Am întemniţat, condamnat sau dezonorat eu vreodată un binefăcător? Într-adevăr, seniore cancelar actual, nu ştiu de ce am fost adus aici. Probabil pentru a vedea cu ce dibăcie faceţi să cadă capete nevinovate. Chiar aş fi curios să văd dacă veţi şti să mă duceţi la pieire tot aşa de bine cum duceţi ţara de râpă, şi dacă o virgulă are să vă fie de ajuns pentru osândirea mea, aşa cum o literă din alfabet v-a fost de ajuns pentru a ajunge la război cu Suedia[27].

Nici nu sfârşise bine această batjocură amară când omul aşezat la masa din stânga tribunalului se sculă.

— Domnule preşedinte, spuse el, după ce se aplecă adânc, domnilor judecători, cer să i se interzică cuvântul

---

[27] Într-adevăr, un conflict grav izbucnise între Danemarca şi Suedia, deoarece contele de Ahlefeld pretinsese, în cadrul unei negocieri, ca regelui Danemarcei să i se atribuie, în textul tratatului, titlul de rex *Gothorum*, ceea ce părea a-i atribui suveranitatea asupra provinciei suedeze Gothia; suedezii nu voiau să-i recunoască decât calitatea de rex *Gotorum*, denumire vagă, echivalând cu fostul titlu al suveranilor danezi: *rege al Goţilor*.
Din cauza acestui „h” urmaseră, nu un război, ci lungi şi ameninţătoare negocieri, la care făcea aluzie, fără îndoială, Schumacker. (n. a.).

lui Jean Schumacker dacă continuă să jignească în acest fel pe înălţimea sa preşedintele acestui respectabil tribunal.

Vocea liniştită a episcopului se făcu auzită:

— Domnule secretar de taină, nu puteţi interzice acuzatului să vorbească.

— Aveţi dreptate, sfinţia voastră, se grăbi să spună preşedintele, intenţia noastră este de a acorda apărării toată libertatea cuvenită. Îl poftesc doar pe acuzat, în propriul său interes, să-şi modereze limbajul.

Schumacker dădu din cap şi răspunse cu răceală:

— S-ar părea că nobilul conte de Ahlefeld este mai sigur de izbândă decât în 1677.

— Nu aveţi acum cuvântul, spuse preşedintele; şi, adresându-se îndată prizonierului de lângă bătrânul Schumacker, îl întrebă cum îl cheamă.

Acesta, un muntean de o înălţime colosală, legat la cap, se sculă şi răspunse:

— Sunt Han, din Klipstadur, în Islanda.

Un freamăt de groază agită câtva timp asistenţa, în timp ce Schumacker, ridicându-şi de pe piept capul gânditor, aruncă deodată o privire vecinului său înspăimântător, de care toţi ceilalţi acuzaţi păreau a se feri.

— Han din Islanda, întrebă preşedintele, după ca groaza tuturor mai trecu, ce-ai de spus tribunalului?

Dintre toţi spectatorii, Ethel nu fusese cea mai puţin tulburată de prezenţa acelui tâlhar renumit, care de atâta vreme era prezent în toate spaimele ei. Îşi aţinti privirea cu o curiozitate amestecată cu teamă asupra uriaşului monstruos cu care Ordener se luptase poate, şi de care, fusese ucis. Acest gând îi răscoli toată durerea din inimă. De aceea, copleşită de o emoţie sfâşietoare, abia dacă auzi răspunsul ce-l dădea preşedintelui, într-un grai grosolan şi încurcat, acel Han din Islanda pe care ea îl socotea aproape ucigaşul lui Ordener. Înţelese doar că tâlharul declara că fusese căpetenia cetelor răzvrătite.

— Şi ai luat şefia răsculaţilor, îl întrebă preşedintele, din imbold propriu, sau la îndemnul altcuiva?

Tâlharul răspunse:

— Nu de la mine a venit imboldul.

— Cine te-a îndemnat?

— Un om, pe nume Hacket.

— Cine era acel Hacket?

— Omul lui Schumacker, pe care-l numea şi conte de Griffenfeld.

Preşedintele se adresă lui Schumacker:

— Schumacker, îl cunoşti pe acest Hacket?

— Mi-ai luat-o înainte, conte de Ahlefeld, răspunse bătrânul. Voiam să-ţi pun eu această întrebare.

— Jean Schumacker, spuse preşedintele, ura nu este un bun sfătuitor. Tribunalul va aprecia felul în care înţelegi să te aperi.

Episcopul luă cuvântul.

— Domnule secretar de taină, spuse el întorcându-se către bărbatul mic de stat, care părea a fi totodată grefier şi procuror, se află acest Hacket printre clienţii mei?

— Nu, sfinţia voastră, răspunse secretarul.

— Ştie cineva ce s-a întâmplat cu el?

— Nu a putut fi prins; a dispărut.

S-ar fi zis că, răspunzând astfel, secretarul de taină îşi prefăcea vocea.

— Eu cred că s-a făcut nevăzut, spuse Schumacker.

Episcopul reluă:

— Domnule secretar de taină, a fost pus sub urmărire acest Hacket? Aveţi semnalmentele lui?

Înainte ca secretarul de taină să poată răspunde, unul dintre prizonieri se sculă. Era un tânăr miner, cu faţa aspră şi mândră.

— Vi le putem da uşor, spuse el cu voce tare. Acest ticălos de Hacket, omul lui Schumacker, este un ins mic de stat, cu faţa deschisă, dar „deschisă” precum gura iadului. Şi uite, sfinţia voastră, glăsui îi seamănă mult cu al domnului de colo, care scrie la masa aceea şi pe care

sfinţia voastră l-a numit, pare-mi-se, *secretar de taină*. Ba chiar, dacă ar fi mai multă lumină aici şi dacă domnul secretar de taină ar avea mai puţin păr care să-i ascundă chipul, parcă aş spune chiar că seamănă cu trădătorul Hacket.

— Aşa-i, fratele nostru are dreptate, spuseră cei doi prizonieri aşezaţi lângă tânărul miner.

— Într-adevăr! şopti Schumacker, cu o expresie triumfătoare.

Între timp secretarul făcuse o mişcare involuntară, fie din teamă, fie din indignarea de a fi comparat cu acest Hacket.

Preşedintele, care păruse şi el încurcat, se grăbi să vorbească.

— Acuzaţi, nu uitaţi că nu vă este îngăduit să vorbiţi decât când sunteţi întrebaţi; şi, mai ales, nu-i jigniţi pe slujitorii dreptăţii cu comparaţii umilitoare.

— Şi totuşi, domnule preşedinte, spuse episcopul, nu este vorba aici decât de a da un semnalment. Dacă vinovatul Hacket are vreo asemănare cu secretarul, ar putea fi de folos să...

Preşedintele îl întrerupse:

— Han din Islanda, tu care ai avut atât de des de-a face cu Hacket, spune-ne, pentru a linişti pe sfinţia sa, dacă acel om seamănă într-adevăr cu mult stimatul nostru secretar de taină.

— Deloc, seniore, răspunse uriaşul, fără ezitare.

— Vedeţi, sfinţia voastră! spuse preşedintele.

Episcopul dădu din cap în semn că era mulţumit; iar preşedintele, adresându-se unui alt acuzat, rosti întrebarea obişnuită:

— Cum te cheamă?

— Wilfrid Kennybol, din munţii Kole.

— Erai printre răsculaţi?

— Da, seniore; adevărul este mai de preţ decât viaţa. Am fost prins în cheile blestemate de la Stâlpul-Negru. Eram şeful muntenilor.

— Cine te-a îndemnat la răzvrătire?

— Fraţii noştri, minerii, se plângeau de tutela regală, şi este firesc, nu-i aşa, înălţimea voastră? Chiar dacă nu ai decât o colibă de pământ şi două piei răpănoase de vulpe, vrei să fie ale tale. Stăpânirea nu le-a ascultat rugăminţile. Atunci, înălţimea voastră, s-au gândit să se răscoale şi ne-au rugat să-i ajutăm. Asemenea ajutor mărunt nu se refuză între fraţi care se închină la fel şi ţin aceleaşi sărbători. Asta-i tot.

— Nimeni, spuse preşedintele, nu a stârnit, îndemnat şi condus răzvrătirea voastră?

— Apăruse un senior Hacket, care ne vorbea mereu de izbăvirea unui conte închis la Munckholm şi se zicea trimisul său. Noi i-am promis, pentru că o libertate mai mult nu ne costa nimic.

— Se numea cumva acel conte Schumacker sau Griffenfeld?

— Întocmai, înălţimea voastră.

— L-aţi văzut vreodată?

— Nu, seniore, dar dacă-i vorba de acest bătrân care v-a încondeiat în fel şi chip adineauri, nu pot decât să recunosc...

— Ce? îl întrerupse preşedintele.

— Că are o barbă albă tare frumoasă, seniore, aproape la fel de frumoasă ca a tatălui soţului surorii mele, Maase, din cătunul Surb, care a trăit o sută douăzeci de ani.

Semiîntunericul din sală nu lăsă să se vadă dacă preşedintele fusese sau nu dezamăgit de răspunsul naiv al munteanului. Porunci străjerilor să desfăşoare câteva stindarde de culoarea focului, ce se aflau depuse în faţa tribunalului.

— Wilfrid Kennybol, spuse el. Recunoşti aceste steaguri?

— Da, înălţimea voastră; ne-au fost date de Hacket, în numele contelui Schumacker. Contele a pus să se împartă şi arme minerilor; că noi muntenii, care trăim cu puşca şi tolba, nu aveam nevoie. Chiar eu, seniore, aşa cum mă

vedeţi acum, legat ca o găină gata de tăiere, nu o dată am lovit, din fundul văilor noastre, vulturi bătrâni în zborul lor cel mai înalt, când nu se vedeau mai mari decât o ciocârlie sau un sturz.

— Aţi auzit, domnilor judecători, se amestecă secretarul de taină; acuzatul Schumacker a împărţit răzvrătiţilor, prin Hacket, arme şi steaguri.

— Kennybol, reluă preşedintele, mai ai ceva de declarat?

— Nimic, înălţimea voastră, decât că nu am meritat moartea. Nu am făcut altceva decât să dau ajutor minerilor ca un frate bun şi îndrăznesc să afirm tuturor domniilor voastre că niciodată un plumb din puşca mea nu a lovit o căprioară de-a regelui, cât de bătrân vânător oi fi eu.

Preşedintele, fără a răspunde acestei apărări, trecu la interogarea celor doi tovarăşi ai lui Kennybol. Erau şefii minerilor. Cel mai bătrân declară că se numeşte Jonas şi repetă, cu alte cuvinte, tot ce mărturisise Kennybol. Celălalt, un tânăr, cel care prinsese asemănarea dintre secretarul de taină şi perfidul Hacket, spuse că se numeşte Norbith, îşi mărturisi cu mândrie rolul jucat în timpul răscoalei, dar refuză să răspundă la orice întrebare privitoare la Hacket şi la Schumacker. Jurase să tacă, spunea el, şi nu-şi mai amintea decât de acea juruinţă. Degeaba încercă preşedintele, cu ameninţări şi rugăminţi, să-l facă să vorbească; îndărătnicul tânăr nu se lăsă înduplecat. De altfel, adăugă el, nu se revoltase pentru Schumacker, ci numai pentru că bătrâna lui mamă suferea de foame şi de frig. Nu nega că meritase, poate, moartea; dar afirma că s-ar săvârşi o nedreptate condamnându-l, pentru că, dacă l-ar ucide, ar ucide-o totodată şi pe sărmana lui mamă, care nu avea nicio vină.

Când Norbith tăcu, secretarul de taină rezumă în puţine cuvinte dovezile zdrobitoare, care-i copleşeau până atunci pe acuzaţi, şi mai ales pe Schumacker. Citi câteva din lozincile îndemnând la răzvrătire înscrise pe steaguri

şi sublinie, în defavoarea fostului mare-cancelar, unanimitatea răspunsurilor complicilor săi, până şi tăcerea tânărului Norbith, legat de o juruinţă fanatică.

— Nu ne mai rămâne, adăugă el, în încheiere, decât un acuzat de interogat, şi avem motive temeinice să-l credem un agent secret al autorităţii care a vegheat cu atâta neglijenţă la liniştea Drontheimhusului. Această autoritate a favorizat, dacă nu de-a dreptul prin complicitate, cel puţin prin vinovată delăsare, izbucnirea revoltei care va duce la pieire pe toţi aceşti nenorociţi, şi-l va reda eşafodului pe acest Schumacker, pe care îndurarea regelui îl cruţase odinioară cu atâta mărinimie.

Ethel, care trecuse printr-o dureroasă tranziţie, de la temerile pentru Ordener, la frica pentru viaţa tatălui ei, se cutremură auzind acele vorbe sinistre şi lacrimi amare îi înecară ochii când îl văzu pe tatăl ei sculându-se şi spunând liniştit:

— Cancelare de Ahlefeld, admir toate acestea. Ai avut prevederea să trimiţi după călău?

Nefericita crezu în clipa aceea că ajunsese la capătul durerii; se înşela.

Se sculase al şaselea acuzat; mândru şi cu nespusă măreţie, dăduse la o parte pletele care-i acopereau faţa şi răspunse la întrebările preşedintelui cu glas sigur şi răsunător:

— Mă numesc Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului.

Un strigăt de uimire îi scăpă secretarului.

— Fiul vice-regelui!

— Fiul vice-regelui! repetară toate glasurile, de parcă sala ar fi avut o mie de ecouri.

Preşedintele se dăduse înapoi în jilţul lui; judecătorii, până atunci nemişcaţi pe scaunele lor, se aplecau unii către alţii, ca nişte copaci bătuţi deodată de vânturi opuse. Tulburarea era şi mai mare în mulţimea auditoriului; se căţăraseră pe cornişele de piatră şi pe grilajul de fier; mulţimea vorbea într-un glas; iar străjerii,

uitându-şi datoria, se amesteca în zarva generală.

Ce suflet destul de obişnuit cu neaşteptatele emoţii ale vieţii ar putea concepe ce se petrecea în sufletul lui Ethel? Cine ar putea să redea acel neînchipuit amestec de bucurie sfâşietoare şi de durere dulce? acea aşteptare neliniştită, totodată teamă şi speranţă, şi niciuna şi nici alta? Era acolo, în faţa ei şi ea nu era în faţa lui! Îl vedea, dar el nu o vedea! Era iubitul ei Ordener, Ordener pe care-l crezuse mort, pierdut pentru ea, prietenul care o înşelase şi pe care-l iubea nespus, cu o dragoste nouă. Era acolo; da, acolo. Nu o înşela niciun vis; da, el era, cu adevărat, acel Ordener, vai! pe care îl visase mai des decât îl văzuse. Dar apărea în această incintă solemnă ca un înger mântuitor sau ca un demon vrăjmaş? Trebuia oare să-şi pună nădejdea în el, sau să tremure pentru dânsul? O mie de presupuneri îi fulgerau deodată prin minte, o înăbuşeau cum este înăbuşită flacăra de prea mult ulei; toate aceste gânduri, toate senzaţiile pe care le-am descris îi trecuseră deodată prin minte când fiul vice-regelui Norvegiei îşi rostise numele. Fusese prima care-l recunoscuse, iar până să-l recunoască ceilalţi, ea leşinase.

Îşi reveni pentru a doua oară datorită îngrijirilor necunoscutei de lângă ea. Deschise ochii, în care lacrimile secaseră dintr-odată. Aruncă lacom spre tânărul, în picioare şi liniştit în mijlocul larmei generale, una dintre acele priviri care cuprind fiinţa întreagă; rumoarea se potolise printre judecători şi în mulţime, dar numele lui Ordener Guldenlew mai răsuna la urechile ei. Îşi dădu seama, cu o dureroasă nelinişte, că el avea un braţ rănit şi legat de gât, că mâinile îi erau încătuşate; văzu că mantia îi era ruptă în mai multe locuri şi că sabia lui credincioasă nu-i mai atârna la şold. Nimic nu-i scăpă, căci ochiul femeii îndrăgostite este la fel de ager ca al mamei. Cuprinse cu tot sufletul pe cel pe care nu-l putea acoperi cu trupul ei; şi, trebuie s-o spunem, întru ruşinea şi slava iubirii că în acea sală unde se aflau tatăl ei şi

persecutorii lui, Ethel nu mai vedea decât un singur om.

Liniştea se restabili treptat. Preşedintele începu interogatoriul fiului vice-regelui.

— Seniore baron... spuse el cu voce nesigură.

— Nu mă numesc aici *seniore baron*, răspunse Ordener cu voce dârză, mă numesc Ordener Guldenlew, după cum cel care a fost conte de Griffenfeld se numeşte Jean Schumacker.

Preşedintele rămase o clipă descumpănit.

— Foarte bine! spuse el, Ordener Guldenlew, bănuiesc că te-a adus în faţa noastră o întâmplare nefericită. Răzvrătiţii te vor fi prins în timpul unei călătorii, te-au silit să-i urmezi, şi desigur că de aceea te afli printre ei.

Secretarul se sculă:

— Înalţi judecători, însuşi numele fiului vice-regelui Norvegiei constituie o mărturie suficientă în favoarea lui. Baronul Ordener Guldenlew nu poate fi un răzvrătit, înălţimea sa, domnul preşedinte, a lămurit prea bine nefericita lui arestare printre rebeli. Singura greşeală a prizonierului este aceea de a nu-şi fi spus mai curând numele. Cerem să fie eliberat pe dată, şi renunţăm la orice acuzaţie împotriva lui, cu părerea de rău că a stat pe banca pângărită de prezenţa criminalului Schumacker şi a complicilor săi.

— Ce vrei să spui? strigă Ordener.

— Secretarul de taină, spuse preşedintele, renunţă la orice urmărire în ceea ce vă priveşte.

— Greşeşte, replică Ordener, cu voce tare şi răsunătoare; sunt aici singurul care trebuie acuzat, singurul care trebuie judecat şi singurul care trebuie condamnat... Se opri o clipă, apoi adăugă cu glas mai puţin hotărât: căci sunt singurul vinovat.

— Singurul vinovat! strigă preşedintele.

— Singurul vinovat! repetă secretarul de taină.

Un nou val de uimire tulbură auditoriul. Biata Ethel se cutremură; nu se gândi că această declaraţie a iubitului îl salva pe tatăl ei. Nu vedea decât moartea lui Ordener.

— Halebardieri, restabiliţi ordinea! spuse preşedintele, profitând de tumultul iscat pentru a-şi aduna gândurile şi a-şi recăpăta sângele rece. Ordener Guldenlew, reluă el, lămureşte-ne mai bine.

Tânărul rămase întâi visător, apoi oftă adânc şi vorbi cu glas liniştit şi resemnat.

— Da, ştiu că m-aşteaptă o moarte înjositoare; ştiu că viaţa mi-ar putea fi frumoasă şi glorioasă. Dar Dumnezeu va citi adevărul ascuns în străfundul sufletului meu! Voi răspunde acum primei îndatoriri a vieţii mele; îi voi jertfi sângele meu, poate onoarea mea! dar ştiu că voi muri fără remuşcări şi fără căinţă. Nu vă miraţi de vorbele mele, domnilor judecători; în sufletul şi în soarta oamenilor se află taine pe care nu le puteţi pătrunde şi pe care doar cerul are să le judece. Ascultaţi-mă deci, şi faceţi apoi cu mine cum vă îndeamnă conştiinţa, dar descărcaţi mai întâi de orice învinuire pe aceşti nefericiţi şi mai ales pe Schumacker, care a ispăşit în timpul îndelungatei sale întemniţări mai multe păcate decât poate face un om. Da, sunt vinovat, domnilor judecători, şi singurul vinovat. Schumacker nu este vinovat, iar ceilalţi sunt doar nişte bieţi rătăciţi. Eu sunt cel care a răzvrătit minerii.

— Domnia ta! strigară amândoi deodată şi cu stranie intonaţie, preşedintele şi secretarul de taină.

— Eu! Şi nu mă mai întrerupeţi, domnilor. Aş vrea să sfârşesc cât mai repede, căci acuzându-mă, îi dezvinovăţesc pe aceşti nefericiţi. Eu i-am răsculat pe mineri în numele lui Schumacker; eu am pus să li se distribuie steaguri răzvrătiţilor; le-am trimis, în numele prizonierului de la Munckholm, aur şi arme. Hacket era agentul meu de legătură.

La numele de *Hacket*, secretarul de taină făcu un gest de uimire. Ordener urmă:

— Vă cruţ timpul, domnilor. Am fost prins printre minerii pe care îi îndemnasem la revoltă. Am făcut totul singur. Acum, judecaţi. Dacă mi-am dovedit vina, am

dovedit deopotrivă nevinovăţia lui Schumacker şi cea a bieţilor oameni pe care îi socotiţi complicii lui.

Ethel, pierită, nici nu mai sufla; i se părea numai că, justificându-l pe tatăl ei, Ordener îi rostea numele cu amărăciune. Vorbele tânărului o uimeau şi o înspăimântau, fără ca să le poată înţelege. Din tot ce vedea şi auzea, nu-şi dădea limpede seama decât de nenorocire.

Preşedintele părea răscolit de gânduri asemănătoare. S-ar fi zis că nu-i venea să-şi creadă urechilor. Îi spuse totuşi fiului vice-regelui:

— Dacă eşti într-adevăr singurul autor al acestei revolte, spune în ce scop ai făcut-o?

— Nu pot să spun.

Un fior o străbătu pe Ethel, când îl auzi pe preşedinte replicând mânios:

— Aveai vreo legătură cu fiica lui Schumacker?

Dar Ordener, în lanţuri, făcuse un pas înspre tribunal şi strigase, indignat:

— Cancelare de Ahlefeld, mulţumeşte-te cu viaţa mea pe care ţi-o predau; respectă o fată nobilă şi nevinovată. Nu încerca s-o dezonorezi pentru a doua oară!

Biata Ethel, căreia sângele i se urcase în obraz, nu pricepu tâlcul cuvintelor *a doua oară*, rostite mai apăsat de apărătorul ei; dar mânia aprinsă pe faţa preşedintelui arăta că el înţelesese.

— Ordener Guldenlew, nu uita nici tu respectul cuvenit dreptăţii regelui şi reprezentanţilor ei supremi. Te admonestez în numele tribunalului. Acum, te somez, din nou, să-mi declari în ce scop ai comis crima pe care o recunoşti.

— Vă repet, nu pot s-o spun.

— Nu cumva, reluă secretarul, pentru a-l elibera pe Schumacker?

Ordener tăcu.

— Vorbeşte, acuzat Ordener, spuse preşedintele; este dovedit că întreţineai legături cu Schumacker, şi

mărturisirea culpabilităţii tale mai mult îl acuză decât îl dezvinovăţeşte pe prizonierul de la Munckholm. Te duceai des la Munckholm, şi desigur nu îndemnat de o simplă curiozitate, ci de un interes mai deosebit. Dovadă această pafta de diamante.

Preşedintele luă de pe masă şi-i arătă lui Ordener o pafta de diamante.

— Recunoşti că ţi-a aparţinut?

— Da. Prin ce întâmplare...?

— Unul dintre rebeli a dat-o, înainte de a muri, secretarului nostru de taină, declarându-i că o primise de la tine, drept plată pentru că te-a dus cu barca din portul Drontheim la fortăreaţa Munckholm. Or, vă întreb, domnilor judecători, o astfel de plată dată unui barcagiu nu arată cât de mult ţinea acuzatul Ordener Guldenlew să intre în acea închisoare, în închisoarea lui Schumacker?

— A! exclamă Kennybol, ceea ce spune înălţimea sa este adevărat, recunosc paftaua; este povestea bietului nostru frate Guldon Stayper.

— Taci, spuse preşedintele, lasă-l pe Ordener Guldenlew să răspundă.

— Într-adevăr, răspunse Ordener, voiam să-l văd pe Schumacker. Dar paftaua nu înseamnă nimic. Nu se poate intra cu diamante în fortăreaţă; barcagiul care mă adusese se plânsese pe drum de sărăcia lui. I-am dat paftaua, pe care nu o puteam păstra asupra mea.

— Cer iertare înălţimii voastre, îl întrerupse secretarul de taină, regulamentul exceptează de la această măsură pe fiul vice-regelui. Puteaţi, deci...

— Nu voiam să-mi spun numele.

— De ce? întrebă preşedintele.

— Nu pot să vă răspund.

— Legăturile domniei tale cu Schumacker şi cu fiica lui dovedesc cu prisosinţă că scopul complotului vostru era de a-i elibera.

Schumacker, care se mulţumise până atunci să dea din umeri din când în când cu dispreţ, se ridică:

— Să mă elibereze! Scopul acestei maşinaţii infernale era, şi mai este încă, să mă compromită şi să mă piardă. Credeţi voi că Ordener Guldenlew şi-ar fi mărturisit participarea la crimă dacă nu ar fi fost prins printre revoltaţi? O! văd că a moştenit ura tatălui său împotriva mea. Şi cât despre legăturile care se presupun că le are cu mine şi cu fiica mea, să ştie bine acest odios Guldenlew că fiica mea a moştenit şi ea ura ce-o port neamurilor Guldenlew şi Ahlefeld!

Ordener oftă adânc, în timp ce Ethel îl dezaproba în gând pe tatăl ei, iar acesta se aşeza înapoi pe bancă, tremurând încă de mânie.

— Tribunalul va judeca, spuse preşedintele.

Ordener, care plecase ochii în tăcere la vorbele lui Schumacker, păru că se trezeşte.

— Domnilor judecători, ascultaţi-mă. Veţi cere curând sfatul conştiinţei voastre; nu uitaţi că Ordener Guldenlew este singurul vinovat; Schumacker este nevinovat. Ceilalţi nefericiţi au fost înşelaţi de Hacket, agentul meu. Eu am făcut tot restul.

Kennybol îl întrerupse:

— Înălţimea sa spune adevărat, domnilor judecători, căci şi-a luat asupră-şi să ni-l aducă pe vestitul Han din Islanda, al cărui nume să nu-l spun într-un ceas rău. Ştiu că acest tânăr senior a îndrăznit să se ducă după el chiar în peştera Walderhog pentru a-i propune să ne fie şef. Mi-a încredinţat această taină în cătunul Surb, la fratele meu Braal. Şi toate câte le-a mai spus sunt adevărate: am fost înşelaţi de blestematul ăla de Hacket; de unde urmează că nu merităm moartea.

— Domnule secretar de taină, spuse preşedintele, dezbaterile s-au încheiat. La ce concluzii aţi ajuns?

Secretarul se sculă, salută de câteva ori tribunalul, îşi răsfiră cutele horbotei de dantelă, fără a-l slăbi din ochi pe preşedinte. În sfârşit vorbi cu glas surd şi lugubru.

— Domnule preşedinte, domnilor judecători! acuzarea rămâne victorioasă. Ordener Guldenlew, care şi-a

pângărit pe veci măreţia gloriosului nume, nu şi-a putut dovedi decât culpabilitatea, fără însă a demonstra nevinovăţia ex-cancelarului Schumacker şi a complicilor săi Han din Islanda, Wilfrid Kennybol, Jonas şi Norbith. Cer tribunalului ca cei şase acuzaţi să fie declaraţi vinovaţi, mai presus de orice altă vină, de crima de înaltă trădare şi de lezmajestate.

O rumoare surdă cutremură asistenţa. Preşedintele voia să pronunţe formula de încheiere a dezbaterilor, când episcopul ceru şi el cuvântul.

— Domnilor judecători, cuvine-se ca apărarea acuzaţilor să vorbească ultima. Aş fi dorit să fie mai bine reprezentată, căci sunt bătrân şi vlăguit şi nu mai am multă putere în mine. Mă miră rechizitoriul atât de aspru al secretarului de taină. Nimic din tot ce-am auzit aici nu dovedeşte vina clientului meu Schumacker. Nu poate fi stabilită împotriva lui nicio participare directă la insurecţia minerilor! Iar de vreme ce clientul meu Ordener Guldenlew a declarat că s-a folosit pe nedrept de numele lui Schumacker şi că este singurul făptaş al acestei condamnabile răzvrătiri, toate prezumţiile care apasă asupra lui Schumacker cad de la sine; trebuie deci să-l achitaţi. Îi recomand îngăduinţei voastre pe ceilalţi acuzaţi, rătăciţi numai precum mielul bunului păstor; de asemenea chiar şi pe tânărul Ordener Guldenlew, care are cel puţin meritul, foarte mare, de a-şi fi mărturisit greşeala. Gândiţi-vă, domnilor judecători, că se află încă la vârsta când omul poate greşi şi chiar cădea, fără ca să i se refuze sprijinul sau îndreptarea. Ordener Guldenlew abia dacă duce un sfert din povara vieţii ce-mi apasă întreagă pe umeri. Cântăriţi, judecându-l, şi tinereţea lui şi puţina cunoaştere a lumii, şi nu curmaţi atât de devreme viaţa pe care Domnul abia i-a dăruit-o.

Bătrânul tăcu şi se aşeză lângă Ordener care zâmbea, iar judecătorii, la invitaţia preşedintelui, se sculară de la locurile lor şi trecură în tăcere pragul înfricoşător al camerei de deliberare.

În timp ce câţiva oameni hotărau soarta a şase vieţi în acel sanctuar de spaimă, acuzaţii rămaseră nemişcaţi pe banca lor, între două rânduri de halebardieri. Schumacker, cu capul lăsat pe piept, părea cufundat într-o visare adâncă; uriaşul plimba în jur priviri tâmpe şi sigure de sine; Jonas şi Kennybol, cu mâinile împreunate, se rugau în şoaptă, în timp ce Norbith lovea din când în când pământul cu piciorul sau îşi scutura lanţurile cu tresăriri convulsive. Între el şi venerabilul episcop, care citea psalmii pocăinţei, şedea Ordener, cu braţele încrucişate.

În spatele lor se auzea zgomotul mulţimii, care se dezlănţuise după plecarea judecătorilor. Vestitul prizonier de la Munckholm, fiorosul demon din Islanda, dar mai ales fiul vice-regelui puseseră stăpânire pe toate gândurile, vorbele, privirile. Larma, amestecată cu tânguiri, râsete şi ţipete nedesluşite, venind din rândurile auditoriului, se ridica şi se cobora ca o flacără unduind în bătaia vântului.

Astfel trecură mai multe ceasuri de aşteptare, atât de lungi încât fiecare se mira că încăpeau toate într-o singură noapte. Când şi când, privirile se îndreptau spre uşa camerei de deliberare, dar nu se vedea nimic în afară de cei doi oşteni. Ei se plimbau dintr-o parte într-alta cu halebardele lor strălucitoare, în faţa pragului fatal, ca două stafii mute.

În sfârşit, când făcliile şi lămpile începură să pălească iar câteva raze albe ale zorilor pătrunseră prin vitraliile înguste ale sălii, uşa înfricoşătoare se deschise. O tăcere adâncă se aşternu de îndată, înlocuind ca prin minune larma din sală, şi nu se mai auzi decât gâfâitul şi mişcarea vagă şi surdă a mulţimii înfrigurate.

Judecătorii ieşiră cu paşi măsuraţi din sala deliberărilor şi-şi reluară locurile, cu preşedintele în frunte.

Secretarul de taină, care păruse cufundat în gânduri în timpul absenţei lor, făcu o plecăciune:

— Domnule preşedinte, care este hotărârea pe care Tribunalul, judecând fără apel, a dat-o în numele regelui?

Suntem gata s-o ascultăm cu neţărmurit respect.

Judecătorul aşezat la dreapta preşedintelui se ridică, cu un pergament în mână:

— Înălţimea sa, gloriosul nostru preşedinte, ostenit după această lungă şedinţă, a binevoit să ne însărcineze pe noi, înaltul-sindic al provinciei Drontheimhus, preşedinte obişnuit al acestui cinstit tribunal, să citească în locul său sentinţa dată în numele regelui. Vom îndeplini această datorie onorabilă şi dureroasă, reamintind auditoriului să păstreze tăcere în faţa dreptăţii infailibile a regelui.

Vocea marelui-sindic luă atunci un ton solemn şi grav, şi toate inimile începură să tremure.

— În numele slăvitului nostru stăpân şi rege Christiern, iată sentinţa pe care noi, judecătorii înaltului tribunal din Drontheimhus o dăm după drept cugetul nostru cu privire la Jean Schumacker, prizonier de stat; Wilfrid Kennybol, locuitor din munţii Kole; Jonas, miner al regelui; Norbith, miner al regelui; Han din Klipstadur, în Islanda, şi Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, toţi acuzaţi de crimă de înaltă trădare şi lezmajestate, iar Han din Islanda, în plus, de numeroase crime, asasinate, incendii şi tâlharii.

1. Jean Schumacker nu este vinovat;

2. Wilfrid Kennybol, Jonas şi Norbith sunt vinovaţi, dar tribunalul ţine seamă că au fost înşelaţi;

3. Han din Islanda este vinovat de toate crimele de care este acuzat;

4. Ordener Guldenlew este vinovat de înaltă trădare şi de lezmajestate.

Judecătorul se opri un moment, parcă să mai tragă aer în piept. Ordener îl privea cu o bucurie neţărmurită.

— Jean Schumacker, continuă judecătorul, tribunalul te achită şi te trimite înapoi în închisoare de unde ai venit. Kennybol, Jonas şi Norbith, tribunalul reduce pedeapsa ce vi s-ar fi cuvenit la închisoare pe viaţă şi la o amendă de o mie de scuzi regali fiecare. Han din Klipstadur, ucigaş şi

incendiator, vei fi dus chiar astă-seară în piaţa de arme a cetăţii Munckholm şi spânzurat. Ordener Guldenlew, trădător, după ce vei fi degradat în faţa acestui tribunal de toate titlurile tale, vei fi dus chiar astă-seară, în acelaşi loc, cu o făclie în mână, capul îţi va fi retezat şi trupul ars; cenuşa îţi va fi apoi azvârlită în vânt, iar capul expus pe o leasă. Şi-acum, retrageţi-vă cu toţii. Aceasta este hotărârea dată de tribunalul regelui.

Nici nu sfârşise bine înaltul sindic sinistra citire şi se auzi un ţipăt care îngheţă mulţimea mai mult chiar decât înfiorătoarea ceremonie a osândirii; acest ţipăt făcu să pălească o clipă fruntea senină şi luminoasă a condamnatului Ordener.

XLIV

Nefericirea îi făcuse egali.
CHARLES NODIER

TOTUL SE SFÂRŞISE: TOTUL SE împlinise, sau, mai curând, avea să se împlinească. L-a salvat pe tatăl iubitei lui, a salvat-o şi pe ea, păstrându-i sprijinul părintesc. Nobila luptă dusă de tânăr pentru viaţa lui Schumacker, izbutise; acum nu-i mai păsa de nimic, putea să moară.

Cei care l-au crezut vinovat sau smintit, să-l judece acum pe mărinimosul Ordener, aşa cum se judecă el singur, în adâncul cugetului său, cu bucurie sfântă. Căci la asta se gândise necontenit când a acceptat să se alăture răzvrătiţilor: dacă nu putea împiedica săvârşirea crimei organizate de Schumacker, putea cel puţin să-l scape de pedeapsă, atrăgând-o asupra sa.

Schumacker este, desigur, vinovat, îşi spusese el; dar are scuza că l-au înrăit captivitatea şi nenorocirea. Nu-şi doreşte decât libertatea; încearcă s-o capete, chiar prin rebeliune. De altfel, ce s-ar întâmpla cu Ethel dacă-şi pierde tatăl; dacă moare pe eşafod şi o nouă ruşine îi va întina viaţa, ce se va întâmpla cu ea, lipsită de sprijin, de ajutor, singură în temniţa ei sau rătăcind într-o lume duşmănoasă? Gândul acesta îl hotărâse să se jertfească şi aştepta clipa cu bucurie; căci fericirea cea mai mare a unei fiinţe care iubeşte este să-şi dăruiască viaţa nu numai pentru a cruţa fiinţa iubită, ci chiar pentru un singur zâmbet de-al ei, pentru o lacrimă.

A fost prins între rebeli, a fost târât în faţa judecătorilor

care urmau să-l condamne pe Schumacker, şi-a rostit minciuna generoasă, a fost condamnat, va muri de o moarte cruntă, ruşinoasă, amintirea îi va fi pătată; dar ce-i pasă tânărului cu suflet nobil? L-a salvat pe tatăl scumpei sale Ethel.

Stă acum legat în lanţuri, într-o celulă umedă, unde lumina şi aerul de-abia pătrund prin ferestruici înguste; lângă el, un codru de pâine neagră, o cană cu apă, hrana ultimelor sale ceasuri. Un cerc de fier îi sugrumă gâtul, altele îi strâng încheieturile mâinii şi gleznele. Fiece oră ce trece îi ia mai mult din viaţă decât ia un an din a celorlalţi muritori. Dar visul lui îl fericeşte.

— Poate că amintirea-mi nu se va sfârşi odată cu mine, măcar în inima unei singure fiinţe! Poate că va vărsa o lacrimă pentru sângele meu! Poate că se va gândi vreodată cu părere de rău la cel care i s-a jertfit! Poate că-n visurile ei feciorelnice va întrezări uneori chipul prietenului ei! De altfel, cine ştie ce urmează după moarte? Cine ştie dacă sufletele eliberate din încătuşarea materiei nu se întorc uneori să vegheze asupra sufletelor dragi, să ţină o legătură nevăzută cu cele încă nedesprinse de pământ şi să le aducă în taină vreun leac sau vreo bucurie.

Uneori gândurile lui alinătoare erau străbătute de idei amare. Ura ce-i arătase Schumacker, tocmai când se jertfea pentru el, îl apăsa. Ţipătul sfâşietor pe care îl auzise când i se rostise osânda îl tulburase adânc; din toată sala, el singur recunoscuse vocea şi îi înţelesese durerea. Şi-apoi, nu mai avea oare s-o vadă niciodată pe Ethel? Îşi va petrece ultimele clipe de viaţă chiar în închisoarea în care este şi ea, fără să mai atingă o dată blânda mână, fără măcar să audă dulcele glas al celei pentru care avea să moară?

Îşi lăsa sufletul în voia acestei visări triste şi vagi, care este pentru gândire ceea ce este somnul faţă de viaţă, când zgomotul zăvoarelor ruginite îi izbi neplăcut urechea. Uşa grea de fier a celulei se deschidea,

scârţâind din ţâţâni. Tânărul condamnat se sculă, liniştit, aproape vesel, căci credea că era călăul venit după el, şi-şi lepădase de un timp viaţa precum mantaua pe care o călca în picioare.

Aşteptarea îi fu înşelată. O siluetă albă şi zveltă apăruse în pragul celulei, ca o arătare luminoasă. Ordener nu-şi credea ochilor. Era ea, Ethel.

Fata se aruncase în braţele legate în lanţuri. Vărsa pe mâinile lui Ordener lacrimi amare pe care le ştergeau pletele ei negre, răsfirate; săruta fiarele osânditului, îşi strivea buzele pure pe ruşinoasele cătuşe; nu vorbea, dar inima ei toată se destăinuia astfel, odată cu prima vorbă pe care avea s-o rostească printre plânsete.

Era mai fericit ca niciodată, de când se ştia pe lume. O strângea duios pe Ethel la pieptul lui şi nici puterile întrunite ale pământului şi ale iadului nu ar fi putut în acea clipă să-i desfacă braţele care o îmbrăţişau. Gândul morţii apropiate adăuga un simţământ solemn fericirii lui, şi o ţinea pe Ethel de parcă ar fi primit-o pentru veşnicie.

Nu o întreba cum a reuşit să pătrundă până la el. Era cu el, mai putea oare să se gândească la altceva? De altfel nici nu se mira. Nu se întreba cum de putuse această fată tânără, proscrisă, slabă, izolată, să treacă de cele trei uşi de fier şi de cele trei rânduri de pază, să iasă din închisoarea ei, să pătrundă în cea a iubitului; i se părea simplu; avea conştiinţa intimă a ceea ce poate dragostea.

La ce bun să foloseşti cuvinte când poţi vorbi cu sufletul? De ce să nu laşi trupul să asculte în tăcere graiul tainic al cugetului? Tăceau amândoi, pentru că sunt emoţii care nu se pot exprima decât tăcând.

Totuşi, fata îşi ridică în sfârşit capul de pe pieptul agitat al tânărului.

— Ordener, spuse, am venit să te salvez; şi rosti vorbele speranţei cu o dureroasă strângere de inimă.

Ordener scutură din cap zâmbind.

— Să mă salvezi, Ethel? Îţi faci iluzii; fuga nu este cu

putinţă..

— Asta ştiu prea bine, din păcate. Castelul este plin de soldaţi, şi toate uşile prin care a trebuit să trec până la tine sunt păzite de străjeri şi de temniceri care nu dorm, adăugă cu voce sugrumată: Dar ţi-aduc alt mijloc de scăpare:

— Speranţa ţi-e deşartă. Nu te amăgi cu himere, Ethel; peste câteva ore o lovitură de secure ţi le-ar împrăştia prea nemilos.

— Taci! Ordener, nu ai să mori! O! cruţă-mă de acest gând îngrozitor, sau, mai bine zis, ba da, înfăţişează-mi-l în toată oroarea lui, ca să am puterea să-mi împlinesc jertfa.

Vocea fetei suna straniu. Ordener o privi cu duioşie:

— Jertfa ta! Ce vrei să spui?

Îşi ascunse faţa între mâini şi izbucni în plâns, rostind cu voce slabă:

— O! Doamne!

Descumpănirea ei nu dură mult; se îndreptă; ochii îi străluceau, gura zâmbea. Era frumoasă ca un înger.

— Ascultă-mă, Ordener, nu are să ţi se mai ridice eşafodul. Ca să trăieşti, este de-ajuns să făgăduieşti că o vei lua de soţie pe Ulrica de Ahlefeld.

— Ulrica de Ahlefeld! Numele ei pe buzele tale, Ethel!

— Nu mă întrerupe, urmă ea, cu liniştea muceniţei supusă ultimelor cazne; m-a trimis aici contesa de Ahlefeld. Mi-a făgăduit că va obţine de la rege graţierea ta, dacă tu accepţi să te căsătoreşti cu fiica marelui cancelar. Am venit aici să-ţi cer să te legi prin jurământ că o vei lua de soţie pe Ulrica şi că vei trăi alături de ea. Mi-au cerut să vin eu să-ţi fac această propunere pentru că au socotit că te-aş putea mai uşor îndupleca s-o faci.

— Ethel, spuse condamnatul cu o voce de gheaţă, adio! Când vei ieşi din această celulă, spune să cheme călăul.

Ea se sculă, stătu o clipă în faţa lui, palidă şi fără putere; apoi, cu mâinile împreunate căzu în genunchi pe pardoseala de piatră.

— Ce i-am făcut? şopti ea eu voce stinsă.

Ordener, mut, privea ţintă lespezile.

— Seniore, spuse ea, târându-se pe genunchi până la el, nu-mi răspunzi? Nu vrei să-mi mai vorbeşti? Nu-mi mai rămâne decât să mor.

O lacrimă se rostogoli din ochii tânărului.

— Ethel, nu mă mai iubeşti.

— O, Doamne, strigă biata fată, strângând în braţe genunchii prizonierului, nu-l mai iubesc! Spui că nu te mai iubesc, Ordener? Ai spus într-adevăr acest lucru?

— Nu mă mai iubeşti, de vreme ce mă dispreţuieşti.

Se căi de îndată ce rostise această vorbă cruntă; căci vocea lui Ethel devenise sfâşietoare când îi petrecu braţele în jurul gâtului, strigând printre lacrimi:

— Iartă-mă, iubitul meu Ordener, iartă-mă, aşa cum te iert şi eu. Eu, să te dispreţuiesc! Doamne Dumnezeule! Nu eşti tu iubirea mea, mândria şi idolul meu? Spune-mi, ai simţit tu în vorbele mele altceva decât o dragoste adâncă, o admiraţie neţărmurită pentru tine? Vai! Vorbele tale aspre m-au durut mai mult, iar eu venisem ca să-ţi salvez viaţa, dragul meu Ordener, jertfindu-mi toată fiinţa pentru tine.

— Bine, răspunse tânărul îmbunat şi ştergându-i lacrimile cu sărutări, nu însemna oare să-mi arăţi prea puţină stimă, când îmi propuneai să-mi răscumpăr viaţa părăsindu-te pe tine, Ethel, uitând mişeleşte jurămintele mele, jertfindu-mi dragostea? Şi adăugă, privind-o ţintă pe Ethel: Dragostea mea pentru care îmi dau azi tot sângele.

Ethel gemu adânc şi-i răspunse:

— Ascultă-mă, Ordener, nu mă acuza atât de repede. Am poate mai multă tărie decât au îndeobşte femeile. De sus, de pe donjon, se poate vedea cum ţi se ridică eşafodul în piaţa de arme, Ordener! Tu nu cunoşti acea neînchipuită durere să vezi cum se pregăteşte încet moartea celui care reprezintă pentru tine însăşi viaţa! Contesa de Ahlefeld, lângă care mă aflam când ţi-au citit

osânda, a venit după mine în donjon, unde mă întorsesem cu tata. M-a întrebat dacă vreau să-ţi salvez viaţa şi mi-a oferit acest mijloc odios; Ordener al meu, trebuia ori să-mi distrug singură tristul viitor, să renunţ la tine pe vecie, să-i dau alteia pe Ordener şi toată fericirea mea, sau să te las să-ţi suferi osânda; mi s-a dat să aleg între nefericirea mea şi moartea ta: n-am stat în cumpănă.

Ordener îi sărută mâna cu respect.

— Nici eu nu stau în cumpănă, Ethel. Nu ai fi venit să-mi oferi viaţa odată cu mâna Ulricăi de Ahlefeld, dacă ai fi ştiut de ce mor.

— Cum? Ce taină?

— Dă-mi voie s-o păstrez pentru mine, Ethel, iubita mea. Vreau să mor fără ca tu să ştii dacă trebuie să-mi fii recunoscătoare sau să mă urăşti.

— Vrei să mori! Vrei într-adevăr să mori? O, Doamne! e cu neputinţă! iar eşafodul se ridică acum şi nicio putere omenească nu te poate salva. Spune-mi, Ordener, priveşte o clipă pe sclava ta, soţia ta, şi promite-mi, iubitule, să mă asculţi fără să te mânii. Eşti sigur, răspunde-mi cum ai răspunde la spovedanie, eşti sigur, Ordener, că nu ai putea trăi fericit alături de femeia aceea Ulrica de Ahlefeld? Este poate, ba chiar sigur, frumoasă, blândă, virtuoasă; este mai bună decât cea pentru care îţi dai viaţa. Nu întoarce capul, dragul meu Ordener. Eşti prea nobil şi prea tânăr pentru ca să te urci pe eşafod! Te-ai putea duce să trăieşti cu ea în vreun oraş strălucit, unde ai uita de jalnicul donjon de aici; ţi-ai lăsa zilele să se scurgă în linişte, fără să te mai îngrijeşti de soarta mea; da, accept să mă alungi din sufletul tău. Chiar din amintirea ta, Ordener, dar să trăieşti. Lasă-mă aici singură, lasă-mă pe mine să mor. Şi, crede-mă, când te voi şti în braţele alteia, nu va trebui să-mi porţi de grijă; nu voi avea mult de suferit.

Se opri; vocea i se îneca în plâns. Şi totuşi, i se citea în ochii deznădăjduiţi dorinţa dureroasă de a câştiga victoria fatală cu preţul vieţii ei.

Ordener îi răspunse:
— Ethel, nu-mi mai vorbi despre asta. Să nu mai fie acum pe buzele noastre alt nume decât al tău şi al meu.
— Aşadar, îi răspunse ea, chiar vrei să mori?
— Trebuie. Voi urca cu bucurie pe eşafod pentru tine; aş merge cu silă în faţa altarului pentru a mă uni cu oricare altă femeie. Nu-mi mai vorbi despre asta; mă întristezi şi mă jigneşti.
Ea plângea, şoptind într-una:
— Doamne! are să moară! şi de o moarte ruşinoasă!
Condamnatul răspunse zâmbind:
— Crede-mă, Ethel, este mai puţin ruşinos să mor, decât să trăiesc aşa cum îmi propui.
De-abia atunci, desprinzându-şi privirea de Ethel, observă un bătrân în haine preoţeşti, care stătea în picioare în umbră, sub bolta joasă a uşii:
— Ce vrei? întrebă el aspru.
— Seniore, am venit aici cu trimisa contesei de Ahlefeld. Nu m-ai văzut şi aşteptam în tăcere să-ţi cadă ochii asupra mea.
Într-adevăr, Ordener nu o văzuse decât pe Ethel, iar aceasta, privindu-şi iubitul, îşi uitase însoţitorul.
— Sunt, continuă bătrânul, preotul însărcinat...
— Am înţeles, spuse tânărul, sunt gata.
Preotul se apropie de el.
— Şi Dumnezeu este gata să te primească fiule.
— Părinte, reluă Ordener, chipul dumitale îmi este cunoscut. Te-am mai văzut undeva.
Preotul se înclină.
— Şi eu te recunosc, fiule. Te-am întâlnit în turnul Vygla. Amândoi, atunci, am dovedit ce puţin temei au cuvintele oamenilor. Mi-ai făgăduit atunci graţierea celor doisprezece nefericiţi condamnaţi, iar eu nu m-am încrezut în făgăduiala dată, căci nu puteam ghici că erai însuşi fiul vice-regelui; iar tu, seniore, care te bizuiai pe puterea şi pe rangul tău, dându-mi această asigurare...
Ordener sfârşi gândul pe care Athanase Munder nu

îndrăznea să-l spună până la capăt:

— Eu nu pot azi să obţin nicio graţiere, nici măcar pe a mea; ai dreptate părinte. Respectam prea puţin viitorul, şi viitorul m-a pedepsit, arătându-mi că este mai presus de mine.

Preotul îşi plecă fruntea. Ordener, care părea muncit de un gând, spuse, după o scurtă tăcere:

— Ascultă-mă, părinte, vreau să-mi împlinesc făgăduinţa pe care ţi-am făcut-o în turnul Vygla. Când voi fi murit, du-te la Bergen, la tatăl meu, vice-regele Norvegiei, şi spune-i că ultima dorinţă a fiului său este să-i graţieze pe cei doisprezece protejaţi ai dumitale. Sunt sigur că-i va ierta.

Faţa venerabilului Athanase se tulbură de înduioşare:

— Fiule, nobile gânduri îţi umplu sufletul dacă poţi, în aceeaşi oră, să respingi cu dârzenie propria-ţi salvare şi să te îngrijeşti de a dobândi pe a altora. Căci ţi-am auzit refuzul adineauri, şi oricât aş dezaproba rătăcirile la care pot duce patimile omeneşti, am fost adânc tulburat. Şi-acum mă întreb: *Unde scelus?* Cum se poate ca un om atât de drept să se fi întinat cu fapta pentru care este osândit?

— Părinte, nu am destăinuit-o acestui înger, nu ţi-o pot spune nici dumitale. Atâta doar să ştii că nu am fost osândit pentru o faptă ticăloasă.

— Cum? lămureşte-mă mai bine, fiule.

— Nu mai pune întrebări, răspunse tânărul cu hotărâre. Lasă-mă să duc în mormânt taina morţii mele.

— Acest tânăr nu poate fi vinovat, şopti preotul.

Scoase atunci din sân un crucifix negru pe care-l aşeză pe un soi de altar închipuit de o lespede de granit rezemată de zidul umed al închisorii. Lângă crucifix aşeză o lampă mică de fier, aprinsă, pe care o adusese cu el, şi o Biblie deschisă.

— Fiule, roagă-te şi cugetă. Mă voi întoarce peste câteva ceasuri. Şi-acum, adăugă el, întorcându-se către Ethel, care păstrase tăcerea reculegerii la timpul

convorbirii lui cu Ordener, trebuie să-l părăsim pe prizonier. Timpul trece.

Ethel se ridică, luminoasă şi liniştită; o flacără îi ardea în privire.

— Părinte, nu te pot urma încă. Trebuie, înainte de a pleca să uneşti prin căsătorie pe Ethel Schumacker cu Ordener Guldenlew.

Îl privi pe Ordener.

— Dacă ai fi încă puternic, liber şi glorios, Ordener iubit, aş plânge şi aş îndepărta soarta mea nefericită de a ta. Dar acum, când nenorocul meu nu te mai poate atinge, când eşti şi tu închis, înjosit şi împilat, când te afli în faţa morţii, vin către tine, cu speranţa că vei primi, cel puţin, Ordener, stăpânul meu, ca cea care nu ar fi putut să-ţi fie soţie în viaţă să-ţi fie soţie în moarte; căci mă iubeşti destul, nu-i aşa, ca să nu te fi îndoit că odată cu tine mor şi eu.

Condamnatul îi căzu la picioare şi-i sărută poala rochiei.

— Părinte, urmă ea, vei ţine locul familiilor noastre, al taţilor noştri; celula asta va fi templul; lespedea din faţa noastră, altarul. Iată-mi inelul, suntem în genunchi în faţa Domnului şi în faţa dumitale. Binecuvântează-ne şi citeşte vorbele care-o vor uni pe Ethel Schumacker cu Ordener Guldenlew, domnul şi stăpânul ei.

Îngenuncheaseră amândoi în faţa preotului care-i privea cu uimire şi cu milă.

— Copiii mei, ce faceţi?

— Părinte, spuse fata, timpul ne zoreşte.

Uneori întâlnim în viaţă puteri irezistibile, voinţe cărora ne supunem, de parcă ar fi mai presus de cele omeneşti. Preotul ridică ochii către cer cu un oftat.

— Să mă ierte Domnul dacă îngăduinţa mea este vinovată! Vă iubiţi şi nu mai aveţi mult timp ca să vă mai iubiţi pe pământ! Nu cred că păcătuiesc consfinţind iubirea voastră.

Ceremonia dorită se împlini. Se ridicară amândoi după ultima binecuvântare a preotului. Erau uniţi.

Faţa condamnatului strălucea de o bucurie dureroasă; s-ar fi zis că începea să simtă amărăciunea morţii, acum când i se părea că gustă din fericirea vieţii. Trăsăturile Ethelei erau sublime; sfioasă ca o tânără fecioară şi totodată mândră ca o tânără soţie.

— Ordener, spuse ea, aşa-i că suntem acum fericiţi să murim, de vreme ce viaţa nu putea să ne unească? Ştii, dragule, ce-am să fac? Am să stau la fereastra donjonului, ca să te văd urcând pe eşafod şi pentru ca sufletele noastre să zboare împreună. Dacă mor înainte să cadă securea, te voi aştepta, căci suntem uniţi, iubitule, şi desearǎ sicriul ne va fi patul nupţial.

El o strânse la pieptul lui plin de dor şi nu putu rosti decât aceste cuvinte, ţinta întregii sale vieţi:

— Ethel, eşti a mea!

— Copii, spuse vocea înduioşată a preotului, luaţi-vă rămas-bun. A sosit timpul.

— Vai! strigă Ethel.

Puterea-i îngerească o însufleţea din nou şi se închină în faţa condamnatului.

— Adio! iubitul meu Ordener, stăpânul meu, binecuvântează-mă.

Prizonierul îi împlini dorinţa, apoi se întoarse pentru a-şi lua rămas-bun de la venerabilul Athanase Munder. Bătrânul preot îngenunchease şi el în faţa lui.

— Ce aştepţi, părinte? întrebă el, uimit.

Bătrânul îl privi sfios şi blând:

— Să mă binecuvântezi şi pe mine, fiule.

— Să te binecuvânteze cerul şi să cheme asupră-ţi toate fericirile pe care rugăciunile tale le cheamă asupra fraţilor tăi, ceilalţi oameni, răspunse Ordener cu o voce tulburată şi solemnă.

Curând, sub bolta sepulcrală, răsunară ultimele cuvinte de rămas-bun şi ultimele sărutări; curând zăvoarele grele fură trase zgomotos şi uşa de fier îi despărţi pe tinerii soţi, care urmau să moară după ce-şi dăduseră întâlnire în veşnicie.

XLV

Cine-mi va preda pe Luis Perez, mort sau viu, are doua mii de scuzi de la mine.

CALDERON, *Luis Perez de Galicia*

Am învăţat să bat din palme şi să scot strigăte de triumf când flăcările pârjoleau castelele. Îmi muiam mâinile în sângele duşmanilor mei, şi cu acest sânge îmi sulemeneam obrajii.

WALTER SCOTT, *Harold Viteazul*

Viaţa-mi este un copac uscat şi nu face s-o mai menajez.

KOTZEBUE, *Moartea lui Rolla*

— BAROANE VOETHAUN, COLONEL al archebuzierilor de la Munckholm, care dintre soldaţii ce au luptat sub ordinele voastre la Stâlpul-Negru este cel care l-a prins pe Han din Islanda? Numiţi-l în faţa tribunalului, ca să primească mia de scuzi regali promişi pentru prinderea lui.

Aşa-i vorbeşte preşedintele tribunalului colonelului archebuzierilor. Tribunalul este încă întrunit, căci după legea veche din Norvegia, judecătorii care dau o sentinţă fără apel trebuie să rămână pe locurile lor până la îndeplinirea ei. În faţa lor se află uriaşul adus din nou în sala de şedinţă, având la gât funia care-l va purta, la rândul ei, peste câteva ore.

Colonelul, aşezat lângă masa secretarului de taină, se scoală, salută tribunalul, apoi pe episcop, care şade din nou pe tronul său.

— Domnilor judecători, soldatul care l-a prins pe Han din Islanda se află în această incintă. Se numeşte Toric Belfast şi este archebuzier secund în regimentul meu.

— Să vină, spuse preşedintele, să-şi primească răsplata.

Un soldat tânăr, purtând uniforma archebuzierilor din Munckholm, se înfăţişă.

— Eşti Toric Belfast? întrebă preşedintele.

— Da, înălţimea voastră.

— Tu eşti acela care l-ai prins pe Han din Islanda?

— Da, cu ajutorul sfântului Belzebut, cu voia înălţimii voastre.

Se aduse pe masa tribunalului un săculeţ destul de greu.

— Îl recunoşti pe acest om drept vestitul Han din Islanda? adăugă preşedintele arătându-l pe uriaşul în lanţuri.

— Îi cunoşteam mai bine faţa frumoasei Cattie decât mutra lui Han din Islanda; dar afirm, pe slava sfântului Belzebut, că dacă Han din Islanda se află undeva, trebuie să se găsească sub înfăţişarea demonului ăsta mare.

— Apropie-te, Toric Belfast, reluă preşedintele. Iată mia de scuzi făgăduită de marele sindic.

Soldatul se repezi lacom spre tribunal, când o voce se făcu auzită în mijlocul mulţimii:

— Archebuzier din Munckholm, nu l-ai prins tu pe Han din Islanda!

— Pe toţi diavolii din lume! strigă soldatul întorcându-se, nu am altă avere pe lume decât pipa mea şi clipa în care vorbesc, dar făgăduiesc să plătesc zece mii de scuzi de aur celui care a vorbit acuma, dacă poate dovedi cele spuse.

Şi, încrucişându-şi braţele, privi în jur cu multă siguranţă de sine.

— Să poftească aici cine a vorbit, să iasă la iveală!

— Eu sunt! spuse un omuleţ care îşi făcea loc prin mulţime ca să pătrundă în incintă.

Noul-venit era înfăşurat într-o rogojină împletită din papură şi păr de viţel de mare, îmbrăcămintea obişnuită a groenlandezilor, care-l acoperea precum acoperişul conic al unei colibe. Avea barbă neagră şi părul stufos, de asemenea negru, care-i cădea peste sprâncenele roşcate, şi-i ascundea faţa hidoasă. Nu i se vedeau nici braţele nici mâinile.

— Tu eşti ăla? strigă oşteanul cu un hohot de râs. Ia spune-mi, frumosule, după părerea ta, cine a avut cinstea să-l prindă pe acest uriaş blestemat?

Omuleţul dădu din cap cu zâmbet şugubăţ:

— Eu sunt acela!

În clipa aceea, baronul Voethaun crezu că recunoaşte în acel omuleţ ciudat fiinţa misterioasă care-l înştiinţase la Skongen de venirea răzvrătiţilor; cancelarului de Ahlefeld i se păru că-l vede pe cel care-l întâmpinase în ruina Arbar; iar secretarului de taină pe un anumit ţăran din Oelmoe, care purta un veşmânt asemănător şi care-l îndrumase aşa de bine spre vizuina lui Han din Islanda. Dar, departe unul de altul, nu-şi putură comunica impresiile lor fugare, iar deosebirile de îmbrăcăminte şi de trăsături pe care le observau acum îi făcură curând să le uite.

— Nu zău! tu să fii? ironiză oşteanul. Dacă nu ai purta haina ta de focă din Groenlanda, aproape c-aş zice, după privirea cu care vrei să mă sfâşii, că eşti acelaşi pitic caraghios care s-a legat de mine la Spladgest acum vreo două săptămâni, şi anume în ziua în care au adus trupul minerului Gill Stadt...

— Gill Stadt! îl întrerupse omuleţul cu o tresărire.

— Da, Gill Stadt, afirmă soldatul cu indiferenţă, îndrăgostitul respins de o fată care trăia cu unul din camarazii noştri, şi pentru care a murit ca un neghiob.

Omuleţul spuse cu voce surdă:

— Nu se afla în ziua aceea la Spladgest şi trupul unui ofiţer din regimentul tău?

— Ba da, şi o să-mi amintesc ziua aceea cât oi trăi. Acolo la Spladgest, am uitat de ora când se sună retragerea şi cât pe ce să-mi pierd gradul când m-am întors la fortăreaţă. Ofiţerul de care spui era căpitanul Dispolsen.

La auzul acestui nume, secretarul de taină se sculă.

— Aceşti doi indivizi abuzează de răbdarea tribunalului. Îl rugăm pe domnul preşedinte să pună capăt acestei convorbiri inutile.

— Pe onoarea iubitei mele Cattie, n-am nimic împotrivă, spuse Toric Belfast, doar să hotărască înălţimile voastre să mi se dea mia de scuzi promişi pentru prinderea lui Han, căci eu l-am prins.

— Minţi! strigă omuleţul.

Soldatul îşi căută sabia la şold.

— Poţi să te socoţi fericit, netrebnicule, că ne aflăm în faţa tribunalului unde orice oştean, fie chiar archebuzier la Munckholm, trebuie să stea dezarmat, ca un cocoş bătrân.

— Mie mi se cuvin banii, spuse rece omuleţul, căci fără mine Han din Islanda n-ar putea fi prins.

Soldatul, furios, jură că el îl capturase pe Han din Islanda, care zăcea rănit pe câmpul bătăliei, când acesta începea să-şi redeschidă ochii.

— Foarte bine, îi spuse adversarul, se prea poate ca tu să-l fi prins atunci, dar eu l-am răpus; fără mine nu ai fi putut pune mâna pe el; mia de scuzi este a mea.

— Minţi, replică oşteanul, nu tu l-ai răpus, ci un duh îmbrăcat în piei de animale.

— Ba eu l-am răpus!

— Ba nu!

Preşedintele porunci celor două părţi să tacă din gură; apoi îl întrebă din nou pe colonelul Voethaun, dacă într-adevăr Toric Belfast i-l adusese pe Han din Islanda prizonier, şi auzindu-i răspunsul afirmativ, declară că

răsplata făgăduită i se cuvine soldatului.

Omuleţul scrâşni din dinţi, în timp ce archebuzierul întindea lacom mâinile pentru a primi săculeţul cu bani.

— O clipă, strigă atunci omuleţul. Domnule preşedinte, această sumă nu se cuvine, după înştiinţarea marelui-sindic, decât acelui care-l va preda pe Han din Islanda.

— Aşa-i, şi ce-i cu asta? spuseră judecătorii.

Omuleţul se întoarse către uriaş:

— Acest om nu este Han din Islanda.

Un freamăt de uimire trecu prin sală. Preşedintele şi secretarul de taină se foiau pe scaunele lor.

— Nu, repetă cu tărie omuleţul, banii nu se cuvin acestui blestemat de archebuzier din Munckholm, căci omul acesta nu este Han din Islanda.

— Halebardieri, spuse preşedintele, luaţi-l pe nebunul ăsta. Şi-a pierdut minţile.

Episcopul interveni:

— Să-mi îngăduie respectabilul preşedinte să-i atrag atenţia că refuzând să-l asculte pe omul acesta, s-ar putea să înlăture orice posibilitate de salvare pentru condamnatul aici de faţă. Cer, dimpotrivă, să se continue confruntarea.

— Sfinţia voastră, tribunalul vă va satisface cererea, răspunse preşedintele; şi, adresându-se uriaşului, adăugă: Ai declarat că eşti Han din Islanda. Îţi menţii declaraţia, chiar şi în faţa morţii?

Condamnatul răspunse:

— O menţin, sunt Han din Islanda.

— L-aţi auzit, sfinţia voastră?

Dar omuleţul strigă odată cu preşedintele:

— Minţi, munteanule din Kole! minţi! Nu te încăpăţâna să porţi un nume care te zdrobeşte; gândeşte-te ce năpastă ţi-a adus.

— Sunt Han din Klipstadur, în Islanda, repetă uriaşul cu ochii la secretarul de taină.

Omuleţul se apropie de soldatul din Munckholm, care privea scena, ca şi restul auditoriului, cu mare curiozitate.

— Munteanule din Kole, se spune că Han din Islanda bea sânge omenesc. Dacă eşti într-adevăr Han, bea de aici...

De abia sfârşise vorbele şi, desfăcându-şi mantaua, înfipsese un jungher în inima archebuzierului şi-i aruncă cadavrul la picioarele uriaşului.

Un strigăt de groază izbucni în sală; oştenii care-l păzeau pe uriaş se dădură în lături. Iute ca trăsnetul, omuleţul se năpusti asupra munteanului neapărat şi, cu o a doua lovitură de jungher, îl prăvăli peste trupul archebuzierului. Atunci, lepădându-şi mantaua de rogojină, părul şi barba neagră, îşi descoperi trupul vânjos, îmbrăcat în piei de animale, şi un chip care îngrozi pe cei de faţă încă mai mult decât pumnalul ridicat de pe care picura sângele celor doi oameni ucişi.

— Hei, judecătorilor, unde este Han din Islanda?

— Oşteni, puneţi mâna pe această fiară! strigă preşedintele îngrozit.

Han îşi aruncă pumnalul.

— Nu-mi mai trebuie, dacă nu mai sunt aici soldaţi de la Munckholm!

Şi cu aceste vorbe, se dădu prins, fără împotrivire, în mâna halebardierilor şi străjeriilor care-l înconjurau, pregătindu-se să-l asedieze ca pe o cetate. L-au ferecat atunci pe monstru în lanţuri pe banca acuzaţilor şi au scos din sală, pe o targă, victimele sale, dintre care una, munteanul, mai respira încă.

Este cu neputinţă de zugrăvit teroarea, uimirea şi indignarea care au agitat mulţimea, oştenii de pază şi judecătorii în timpul acestei scene de groază. Dar când tâlharul se aşeză, calm şi nepăsător pe bancă, o curiozitate adâncă înlocui orice altă impresie, şi liniştea se restabili.

Venerabilul episcop se sculă şi spuse:

— Domnilor judecători...

Tâlharul îl întrerupse:

— Episcop al Drontheimului, sunt Han din Islanda; nu te

osteni să mă aperi.

Secretarul de taină se sculă:

— Domnule preşedinte...

Monstrul îi tăie vorba:

— Secretarule de taină, sunt Han din Islanda, nu te osteni să mă acuzi.

Atunci îşi plimbă privirea fioroasă şi îndrăzneaţă asupra tribunalului, a străjerilor şi a mulţimii, şi ai fi zis că toţi aceşti oameni tremură de spaimă sub privirea acestui om dezarmat, singur şi ferecat în lanţuri.

— Ascultaţi-mă, judecători, şi să nu vă aşteptaţi la vorbărie multă din partea mea. Sunt demonul din Klipstadur. Maică-mea este bătrâna Islanda, insula vulcanilor. Pe vremuri nu era decât un munte, dar care a fost turtit de mâna unui uriaş ce s-a sprijinit de vârful lui când a căzut din cer. Nu este nevoie să vă vorbesc despre mine; sunt urmaşul lui Ingolf Nimicitorul şi duhul lui sălăşluieşte în mine. Am ucis de mai multe ori şi am aprins mai multe incendii decât judecăţi nedrepte aţi putut da în viaţa voastră. Am nişte taine cu cancelarul de Ahlefeld. Aş bea cu desfătare tot sângele care vă curge în vine. Firea mea urăşte oamenii, ţelul meu este să le fac rău. Colonele al archebuzierilor din Munckholm, eu te-am înştiinţat de trecerea minerilor pe la Stâlpul-Negru, fiind sigur că aveai să măcelăreşti mulţi oameni în acele chei; eu am zdrobit un batalion din regimentul tău, prăvălind asupra lui bucăţi de stâncă: îmi răzbunam fiul. Şi-acum, judecătorilor, fiul meu a murit; am venit să-mi caut moartea. Sufletul lui Ingolf mă apasă, pentru că îi duc singur greutatea şi nu-l mai pot trece unui moştenitor. Sunt sătul de viaţă, de vreme ce n-am urmaş să-i fie pildă şi învăţătură. M-am săturat de băut sânge; nu-mi mai e sete. Iată-mă în faţa voastră. Mi-l puteţi bea pe al meu.

Tăcu, şi toate vocile îi repetau în şoaptă vorbele înfricoşătoare.

Episcopul îl întrebă:

— Fiule, cu ce scop ai făptuit atâtea crime?

Tâlharul izbucni în râs.

— Zău, crede-mă, episcope, că nu le-am făcut precum confratele tău, episcopul de Borglum, cu gândul să mă îmbogăţesc[28]. Mă împingea ceva lăuntric.

— Dumnezeu nu sălăşluieşte întotdeauna în toţi slujitorii săi, răspunse cu umilinţă cucernicul bătrân. Vrei să mă insulţi, dar eu aş vrea să te apăr.

— Îţi pierzi timpul. Du-te de-l întreabă pe celălalt confrate al tău, episcopul de Scalholt, în Islanda. Pe numele lui Ingolf, ciudat lucru să vezi că doi episcopi s-au îngrijit de viaţa mea; unul aproape din leagăn, celălalt pe marginea mormântului! Episcope, eşti un bătrân smintit.

Episcopul se aşeză la locul lui, adânc tulburat.

— Hai, judecătorilor, urmă Han din Islanda, ce aşteptaţi? Dacă aş fi fost în locul vostru şi voi în locul meu nu v-aş fi făcut să aşteptaţi aşa de mult osânda.

Tribunalul se retrase. După o scurtă deliberare se întoarse în sală şi preşedintele citi cu voce tare sentinţa prin care Han din Islanda era condamnat, după termenii legii, *să fie spânzurat de gât până i se va trage moartea*.

— Aşa-i bine, spuse tâlharul. Cancelare de Ahlefeld, ştiu destule lucruri pe seama ta ca să-ţi dobândesc o osândă asemănătoare. Dar te las să trăieşti, de vreme ce faci pe oameni să sufere prin răutatea ta. Oricum, sunt sigur că n-am să ajung în Niffiheim[29].

Secretarul de taină porunci paznicilor să-i ducă deocamdată în donjonul Leului din Slesvig, până ce i se va pregăti o celulă în care să-şi aştepte execuţia, care va avea loc în cazarma archebuzierilor din Munckholm.

— În cazarma archebuzierilor din Munckholm! repetă fiara cu un mârâit de bucurie.

---

[28] Câţiva cronicari spun că prin 1525 un episcop de Borglum s-a făcut vestit prin acte de tâlhărie. Luase în slujba lui, zice-se, nişte piraţi care jefuiau corăbii pe coastele Norvegiei. Faptul este însă foarte îndoielnic. (n. a.).

[29] După superstiţiile populare, Nifflheimul era iadul celor care mureau de boală sau de bătrâneţe. (n. a.).

XLVI

Cum cadavrul lui Ponce de Leon, care rămăsese lângă fântână, fusese desfigurat de soare, Maurii din Alpuxares l-au ridicat şi l-au dus la Grenada.

E.H., *Prizonierul lui Ochali*

Ciudăţeniile sorţii fac să răsară, din cauzele cele mai neprevăzute, întâmplări importante, sau schimbă mersul lucrurilor.

Baronul de EKSTEIN

ÎNTRE TIMP, ÎN ZORII ACESTEI zile în care am şi înaintat destul de mult, ba chiar la ora la care se rostea la Munckholm osânda lui Ordener, noul paznic al Spladgestului din Drontheim, Oglypiglap, fostul ajutor şi actualul succesor al lui Benignus Spiagudry, fusese trezit brusc în culcuşul lui de zgomotul unor lovituri puternice în uşa clădirii. Se sculase în silă, îşi apucase lampa de alamă, a cărei lumină slabă îi supăra totuşi ochii adormiţi, şi, blestemând umezeala din sala morţilor, se duse să deschidă celor care îi stricau somnul atât de devreme.

Erau nişte pescari de pe lacul Sparbo care aduceau pe o targă acoperită cu trestii, alge şi brădiş, un cadavru găsit în apele lacului.

Şi-au depus povara în interiorul edificiului funebru, şi Oglypiglap le dădu o dovadă de primire, ca să-şi poată încasa plata pentru mort.

Rămas singur în Spladgest, începu prin a dezbrăca mortul extraordinar de lung şi de slab. Primul lucru care-i izbi privirea, când ridică pânza care îl acoperea, fu o perucă enormă.

— Zău aşa, îşi spuse el, am mai văzut eu această perucă de formă străină, era a francezului acela tânăr şi elegant... Dar astea, urmă el, continuându-şi investigaţiile, sunt cizmele bietului surugiu Crammer călcat de caii lui şi... ce dracu o mai fi şi asta? Iată haina neagră a profesorului Syngramtax, bătrânul savant care s-a înecat nu de mult. Cine o fi acest nou-venit care îmi vine îmbrăcat cu straiele vechilor mele cunoştinţe?”

Îşi plimbă lampa pe faţa mortului, dar în zadar; trăsăturile descompuse îşi pierduseră şi forma şi culoarea. Scotoci în buzunarele hainei şi scoase la iveală câteva pergamente vechi, îmbibate de apă şi mânjite de mâl; le şterse cu şorţul lui de piele şi reuşi să citească pe unul din ele aceste cuvinte fără şir pe jumătate şterse:

„Rudbeck, saxonul grămătic. Amgrim, episcop de Holun. Nu există în Norvegia decât două comitate, Larvig şi Jarisberg, şi o singură baronie... mine de argint se găsesc numai la Konsberg; piatră de magnet şi aspeste numai la Sundmoer; ametiste numai la Guldbransdal; calcedonii, agate şi jasp numai în insidele Faroer... La Nukahiva, pe vreme de foamete, bărbaţii îşi mănâncă femeile şi copiii... Thormodus Thorfoeus; Isleif, episcop de Scalholt, primul istoric islandez... Mercur a jucat şah cu Luna şi i-a câştigat a şaptezeci şi doua parte a zilei... Malstrom, abis... Hirundo, hirundo... Cicero, năut; glorie... Frode cel învăţat... Odin consulta capul lui Mimer, înţelept... (Mohammed şi porumbelul său, Sertorius şi căprioara)... Cu cât solul... mai puţin conţine gips...”

— Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor! exclamă el, scăpând pergamentul din mâini; este scrisul fostului meu stăpân, Benignus Spiagudry!

Atunci, privind mai de-aproape cadavrul, recunoscu mâinile prelungi, părul rar şi toată înfăţişarea nefericitului.

— Nu degeaba, îşi spuse el dând din cap, a fost învinuit de sacrilegiu şi necromanţie. L-a răpit diavolul şi l-a înecat în Sparbo. Ce ţi-e şi cu oamenii! Cine ar fi zis vreodată că doctorul Spiagudry, care i-a păzit atâta vreme pe alţii în acest han al morţilor, avea să vină aici într-o zi să fie la rândul lui păzit de alţii!

Micul lapon filosof ridică trupul ca să-l ducă pe unul din cele şase paturi de granit, când observă că de gâtul nefericitului Spiagudry atârna ceva greu, prins cu o curea.

— Este, desigur, piatra cu care demonul l-a aruncat în lac, şopti el.

Se înşela; era o casetă mică de fier pe capacul căreia desluşi, după ce o şterse cu grijă, o stemă gravată.

— Nu-i lucru curat cu această cutie, îşi zise el în gând; omul era sacrileg şi vrăjitor. Mă duc să depun caseta la episcop, o fi în ea vreun duh necurat.

O desprinse de la gâtul cadavrului pe care-l depuse pe piatră, ieşi în grabă şi se îndreptă către palatul episcopal, tot bolborosind pe drum rugăciuni să-l apere de temuta cutie pe care o ducea.

XLVII

> Om este, sau duh din iad, cel ce vorbeşte aşa? Ce duh necurat te chinuie? Arată-mi, dar, duşmanul neîmpăcat care-ţi sălăşluieşte în inimă.
>
> MATURIN

HAN DIN ISLANDA ŞI SCHUMACKER se află în aceeaşi sală a donjonului Slesvig. Fostul cancelar absolvit se plimbă cu paşi rari, cu ochii arşi de lacrimi amare; tâlharul condamnat şi înconjurat de paznici râde de lanţurile care-l leagă.

Cei doi deţinuţi se privesc multă vreme în tăcere; ai zice că se simt şi se recunosc amândoi drept duşmani ai oamenilor.

— Cine eşti? întreabă în sfârşit fostul cancelar pe tâlhar.

— Îţi voi spune numele meu, răspunde acesta, ca să te fac să fugi de mine. Sunt Han din Islanda.

Schumacker se duse înspre el.

— Ţine mâna mea! îi spuse.

— Vrei s-o mănânc?

— Han din Islanda, continuă Schumacker, te iubesc pentru că urăşti pe oameni.

— De aceea te urăsc şi pe tine.

— Ascultă-mă; eu urăsc pe oameni, ca şi tine, pentru că eu le-am făcut bine, iar ei mi-au răspuns cu rău.

— Nu-i urăşti ca mine; eu îi urăsc pentru că mi-au făcut bine, iar eu le-am plătit cu rău.

Schumacker se cutremură sub privirea fiarei. În zadar îşi dă osteneala să-şi înfrângă firea; sufletul lui nu se poate apropia de al lui Han.

— Da, continuă Schumacker, îi detest pe oameni pentru că sunt făţarnici, nerecunoscători şi cruzi. Le datorez toată nefericirea vieţii mele.

— Cu atât mai bine! Eu le datorez fericirea!

— Ce fericire?

— Fericirea de a le simţi în dinţi carnea proaspătă, sângele aburind încălzindu-mi gâtlejul însetat; voluptatea de a sfărâma fiinţe vii de colţurile stâncilor, de a auzi ţipetele victimelor amestecându-se cu zgomotul oaselor rupte. Iată plăcerile pe care mi le-au dat oamenii.

Schumacker se dădu înapoi îngrozit în faţa fiarei de care se apropiase aproape mândru că-i semăna întrucâtva. Năpădit de ruşine, îşi acoperi cu mâinile faţa venerabilă, căci ochii îi erau plini de lacrimi de indignare, nu împotriva seminţiei omeneşti, ci împotriva lui însuşi. Sufletul său nobil şi mare începea să se îngrozească de ura pe care o nutrea de atâta vreme pentru oameni, văzând-o în inima islandezului ca într-o oglindă înfiorătoare.

— Ei bine, duşman al oamenilor, spuse monstrul râzând, îndrăzneşti să te lauzi că te asemeni cu mine?

Bătrânul se cutremură.

— O, Doamne! decât să-i urăsc ca tine, mai bine i-aş iubi.

Atunci intrară străjerii să-l ducă pe monstru într-o celulă mai sigură.

Schumacker, cufundat în gânduri, rămase singur în donjon; dar acum nu se mai afla în donjon niciun duşman al oamenilor.

XLVIII

Pregătind cu grijă sărbătoarea însângerată,
Vezi, lângă butucul ce cu negru postav, se acoperă
Călăul meditând la lovitura ce va da,
Şi care-şi cercetează securea cu fier nou întremat,
Ca nu cumva să joace când va lovi cu ea.
Hugo, cu privire senină îşi întâmpină moartea.

J. LEFÈVRE, *Parisina*

...Când vicleanul mă pândeşte,
Doamne, în mâinile lui mă vei împinge oare?
El mi-a abătut paşii de la calea dreaptă,
Nu mă pedepsi, căci vina mea este a lui.

A. DE VIGNY, *Închisoarea*

SOSISE ORA FATALĂ. SOARELE nu-şi mai arăta la orizont decât jumătatea discului. Paza era îndoită în toată citadela Munckholm; în faţa fiecărei uşi se plimbau santinele tăcute şi neînduplecate. Zgomotul oraşului ajungea, mai puternic şi mai năvalnic, până la turnurile întunecate ale fortăreţei în care domnea, de asemenea, o fierbere neobişnuită. Se auzea în toate curţile zgomotul lugubru al tobelor acoperite cu zăbranic

negru; tunul turnului mic bubuia din când în când; clopotul greu al donjonului se legăna încet, cu sunete grave şi prelungite şi din toate părţile portului se grăbeau ambarcaţiuni pline cu oameni înspre temuta stâncă.

Un eşafod acoperit cu văluri negre, în jurul căruia se strângea mulţimea tot mai numeroasă şi nerăbdătoare, se înălţa în mijlocul curţii de arme a castelului, înconjurată de un careu de soldaţi. Pe eşafod se plimba un om îmbrăcat în postav roşu care, când se rezema de o secure, când mai împingea butucul şi leasa ce se aflau lângă el pe estradă. Alături se pregătise un rug, în faţa căruia ardeau câteva facle din răşină. Între eşafod şi rug fusese împlântat un par, de care atârna o tăbliţă: *Ordener Guldenlew, trădător*. Din acea curte se putea zări, fluturând deasupra donjonului Slesvig, un drapel negru.

Atunci fu înfăţişat şi condamnatul Ordener tribunalului, încă întrunit în sala judecăţii. Numai episcopul lipsea; rolul său de apărător încetase.

Fiul vice-regelui purta haine negre şi, la gât, colanul ordinului Danebrog. Era palid, dar mândru. Era singur, căci fusese scos din temniţă pentru execuţie, înainte ca preotul Athanase Munder să se fi întors.

Ordener îşi îndeplinise în suflet jertfa. Şi totuşi, soţul Ethelei se mai gândea cu oarecare amărăciune la viaţă, şi poate că ar fi dorit să-şi aleagă pentru prima noapte a nunţii o altă noapte decât a mormântului. Se rugase, dar mai ales visase în temniţa lui. Acum stătea în picioare, trecut dincolo de orice rugăciune, de orice vis. Se simţea puternic, cu puterea pe care o dau credinţa şi dragostea.

Mulţimea, mai tulburată decât condamnatul, îl privea cu un fel de curiozitate lacomă. Strălucirea rangului său, grozăvia sorţii lui trezeau invidia şi mila. Toţi aşteptau să-l vadă ispăşindu-şi crima fără a putea să o înţeleagă. Există în sufletul oamenilor un sentiment de neînţeles, care-i îndeamnă să asiste la execuţii ca la nişte petreceri. Caută, cu oribilă înfrigurare, să citească gândul distrugerii pe trăsăturile descompuse ale celui ce va să moară, ca şi

cum revelaţiile cerului şi ale iadului ar trebui să se arate, în acele clipe solemne, în ochii nefericitului; parcă ar vrea să vadă ce umbră aruncă aripa morţii rotindu-se deasupra unui cap omenesc; parcă ar vrea să cerceteze ce rămâne dintr-un om când l-a părăsit speranţa. Acea fiinţă puternică şi sănătoasă care se mişcă, respiră, trăieşte, şi care, peste o clipă, va înceta să se mişte, să respire, să trăiască, înconjurată de fiinţe asemenea lui, cărora nu le-a făcut nimic, care o compătimesc cu toatele şi dintre care nimeni nu o va ajuta; acel nefericit, în pragul morţii fără a-şi trăi agonia, încovoiat totodată sub o putere materială şi sub o forţă nevăzută; această viaţă pe care societatea nu a putut-o da şi pe care o ia cu fast, toată acea ceremonie impunătoare a omorului judiciar, zguduie imaginaţia mulţimii. Condamnaţi cu toţii la moarte, cu soroace necunoscute, găsim în acel nefericit care ştie exact clipa în care îi vine sorocul un obiect de stranie şi dureroasă curiozitate.

Cititorul îşi aminteşte că înainte de a merge la eşafod, Ordener trebuia adus în faţa tribunalului pentru a fi degradat de toate titlurile şi onorurile. Nici nu se potolise bine rumoarea provocată în asistenţă de sosirea lui, şi i se aduse preşedintelui cartea heraldică a celor două regate şi statutul ordinului Danebrog.

Atunci, după ce îl pofti pe condamnat să pună un genunchi la pământ, ceru tuturor de faţă linişte şi respect, deschise cartea cavalerilor de Danebrog şi începu să citească cu voce tare şi severă:

„Noi, Christiern, prin graţia şi milostivirea Atotştiutorului, rege al Danemarcei şi al Norvegiei, al Vandalilor şi al Goţilor, duce de Slesvig, de Holstein, de Stormarie şi de Dytmarse, conte de Oldemburg şi de Delmenhurst, aducem la cunoştinţa tuturor că am restabilit la propunerea marelui cancelar, conte de Griffenfeld (vocea preşedintelui trecu atât de repede peste acest nume, încât aproape nimeni nu-l auzi),

ordinul regal al Danebrogului, înfiinţat de străbunul nostru ilustru, sfântul Waldemar;

Iar considerând că acest ordin venerabil a fost înfiinţat în amintirea stindardului Danebrog, trimis de ceruri regatului nostru binecuvântat, ar însemna o nesocotire a divinei întemeieri a ordinului, dacă vreunul dintre cavaleri ar putea, nepedepsit, să-şi păteze onoarea şi să calce sfintele legi ale bisericii şi ale statului, poruncim, în genunchi în faţa Domnului, că oricine dintre cavalerii ordinului îşi va fi vândut sufletul demonului, săvârşind vreo faptă ruşinoasă sau trădare, va fi mustrat în public şi pe veci degradat din rangul de cavaler al ordinului nostru regal al Danebrogului.”

Preşedintele închise cartea.

— Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, te-ai făcut vinovat de înaltă trădare, crimă pentru care capul îţi va fi retezat, trupul ars şi cenuşa aruncată în vânt. Ordener Guldenlew, trădătorule, te-ai arătat nedemn de a te număra printre cavalerii Danebrogului. Te chem să te umileşti, pentru că te voi degrada acum în faţa tuturor şi în numele regelui.

Preşedintele întinse mâna spre cartea ordinului şi se pregătea să rostească formula împotriva lui Ordener, liniştit şi nemişcat, când o uşă laterală se deschise la dreapta tribunalului. Un aprod bisericesc apăru, anunţându-l pe sfinţia sa episcopul Drontheimhusului.

Episcopul intră zorit în sală, însoţit de un preot care-i susţinea mersul.

— Opreşte, domnule preşedinte! strigă el cu o putere care nu se potrivea cu vârsta lui; opreşte! Cerul fie binecuvântat, am sosit la timp.

Adunarea îşi încordă atenţia, aşteptându-se la vreo nouă întorsătură a evenimentelor.

Preşedintele se întoarse mânios către episcop:

— Sfinţia voastră să-mi îngăduie să-i atrag atenţia că prezenţa sa nu-şi mai are rostul aici. Tribunalul îl va

degrada pe condamnat care îşi va primi osânda cuvenită.

— Fereşte-te, strigă episcopul, să te atingi de cel care este neîntinat în faţa cercurilor. Condamnatul acesta este nevinovat.

Nimic nu se poate asemui cu strigătul de uimire care izbucni în asistenţă, decât cel de groază scos de preşedinte şi de secretarul de taină.

— Da, domnilor judecători, cutremuraţi-vă, urmă episcopul, înainte ca preşedintele să-şi fi recăpătat sângele rece; cutremuraţi-vă, căci eraţi să vărsaţi sânge nevinovat.

În timp ce tulburarea preşedintelui se mai potolise, Ordener se ridică, înmărmurit şi disperat. Nobilul tânăr se temea ca nu cumva minciuna lui mărinimoasă să fi fost descoperită şi să se fi găsit dovezi despre culpabilitatea lui Schumacker.

— Sfinţia voastră, spuse preşedintele, în tot timpul acestui proces, crima pare că vrea să ne scape, trecând de la unul la altul. Nu vă lăsaţi amăgit. Dacă Ordener Guldenlew este nevinovat, atunci cine este făptaşul?

— Înălţimea sa are să afle îndată, răspunse episcopul. Apoi, arătând tribunalului o casetă de fier pe care un slujitor o aducea în urma lui: Nobili seniori, aţi judecat în întuneric; aici, în această casetă, se află lumina miraculoasă care are să-l împrăştie.

Preşedintele, secretarul de taină şi Ordener tresăriră cu toţii în acelaşi timp la vederea misterioasei casete. Episcopul urmă:

— Domnilor judecători, ascultaţi-mă. Azi, pe când ne întorceam la palatul nostru episcopal ca să ne odihnim după oboseala nopţii şi să ne rugăm pentru osândiţi, ni s-a înmânat această cutie de fier sigilată. Paznicul de la Spladgest o adusese, aşa ni s-a spus, azi-dimineaţă la palatul nostru, pentru a ne fi înmânată, afirmând că, desigur, conţinea vreo taină satanică, de vreme ce o găsise pe trupul sacrilegului Benignus Spiagudry, al cărui cadavru a fost scos din lacul Sparbo.

Atenţia lui Ordener crescu. Adunarea păstra o linişte desăvârşită. Preşedintele şi secretarul plecau fruntea precum doi osândiţi. S-ar fi zis că-şi uitaseră amândoi şiretenia şi îndrăzneala. Există o clipă, în viaţa omului rău, când toată puterea i se duce.

— După ce am binecuvântat caseta, continuă episcopul, am sfărâmat pecetea care purta, aşa cum se mai vede, fosta stemă a lui Griffenfeld. Şi într-adevăr, am dat înlăuntrul ei de un secret satanic. Veţi judeca singuri, venerabili seniori. Fiţi atenţi, căci este vorba aci de sângele oamenilor, şi cerul cântăreşte fiece picătură.

Atunci, deschizând temuta casetă, scoase dintr-însa un pergament, pe dosul căruia stătea scrisă următoarea atestare:

„Eu, Blaxtham Cumbysulsum, doctor, declar, înainte de a muri, că-i încredinţez căpitanului Dispolsen, procurator la Copenhaga al fostului conte de Griffenfeld, următorul document scris în întregime de mâna lui Turiaf Musdoemon, slujitor al cancelarului conte de Ahlefeld, pentru ca sus-numitul căpitan să se folosească de el cum va crede de cuviinţă. Şi-l rog pe Atotputernic să-mi ierte toate păcatele.

Scris la Copenhaga, în ziua a unsprezecea a lunii ianuarie una mie şase sute nouăzeci şi nouă.

Cumbysulsum”

Secretarul de taină era scuturat de un tremur convulsiv. Dădu să vorbească, dar nu putu. Episcopul, între timp, îi înmână pergamentul preşedintelui palid şi agitat.

— Ce văd aici? strigă acesta, desfăcând pergamentul, *Notă către nobilul conte de Ahlefeld, despre mijlocul prin care poate fi distrus juridic Schumacker!*... Vă jur, sfinţia voastră...

Pergamentul îi scăpă preşedintelui din mâini.

— Citeşte, citeşte, seniore, urmă episcopul. Nu mă

îndoiesc că nevrednicul tău slujitor ţi-a folosit numele, aşa cum l-a folosit pe cel al nefericitului Schumacker. Vezi numai până la ce grozăvie a dus ura ta puţin milostivă faţă de predecesorul căzut în dizgraţie. Unul dintre slujitorii tăi i-a uneltit pierzania în numele tău, sperând desigur, să-i fie socotită de înălţimea ta, apoi, ca un merit.

Preşedintelui îi mai veni inima la loc când înţelese, din cuvintele episcopului, că bănuielile acestuia, după ce luase cunoştinţă de tot conţinutul casetei, nu cădeau asupra lui. Ordener, de asemenea, se simţea liniştit, începea să întrevadă că nevinovăţia tatălui Ethelei avea să fie dovedită odată cu a lui. Se simţea adânc uimit de acea soartă ciudată care-l aruncase pe urmele unui tâlhar fioros, în căutarea casetei pe care Benignus Spiagudry, bătrâna sa călăuză, o purta asupra lui; astfel încât ea îi urma, în timp ce el o căuta. Mai gândea şi la tâlcul adânc al evenimentelor care îl aduseseră la eşafod din cauza casetei şi tot prin ea îl salvau.

Regăsindu-şi sângele rece, preşedintele dădu atunci citire, cu toate semnele unei indignări pe care o împărtăşea întreaga adunare, unei lungi expuneri, în care Musdoemon explica urzeala groaznicului plan, la a cărui desfăşurare cititorul a asistat în cadrul acestei povestiri. Secretarul de taină a dat de mai multe ori să se scoale ca să se apere; dar de fiecare dată clocotul sălii l-a obligat să rămână pe loc. În sfârşit, lectura se sfârşi, în mijlocul unui freamăt de indignare.

— Halebardieri, puneţi mâna pe, acest ticălos! spuse preşedintele, arătându-l pe secretarul de taină.

Nefericitul, vlăguit şi mut de groază, fu dat jos de pe locul său şi târât pe banca infamiei, însoţit de huiduielile mulţimii.

— Domnilor judecători, urmă episcopul, cutremuraţi-vă şi bucuraţi-vă. Adevărul, care v-a fost înfăţişat va fi întărit şi de ceea ce ne spune cucernicul nostru frate, aci de faţă, Athanase Munder, preot al închisorii.

Într-adevăr, Athanase Munder era acela care-l întovărăşise pe episcop. Se înclină în faţa mai-marelui său şi în faţa tribunalului, apoi, la un semn al preşedintelui, vorbi astfel:

— Ce voi spune aci este adevărul curat. Să mă pedepsească Cerul dacă rostesc acum un singur cuvânt altfel decât din îndemnul de a face bine! Încă de azi-dimineaţă, după cele ce văzusem în celula fiului vice-regelui, mă gândisem în sinea mea că acest tânăr nu poate fi vinovat, cu toate că domniile voastre l-aţi osândit chiar pe temeiul mărturisirilor sale. Dar am fost chemat, acum câteva ceasuri, să dau ultimele ajutoare duhovniceşti nefericitului muntean ucis cu atâta cruzime în faţa domniilor voastre şi pe care l-aţi condamnat, domnilor judecători, ca fiind Han din Islanda. Iată ce mi-a spus muribundul: „Nu sunt Han din Islanda, şi greu am fost pedepsit pentru că am luat acest nume. Acela care m-a plătit pentru a juca acest rol este secretarul de taină al marii-cancelarii; se numeşte Musdoemon, şi a organizat toată revolta sub numele de Hacket. Cred că este singurul vinovat.” Mi-a cerut să-l binecuvântez şi să mă duc degrabă să comunic tribunalului ultimele lui cuvinte. Cerul îmi este martor la cele ce spun. Dorinţa-mi fierbinte este să salvez sângele nevinovat şi să nu duc la vărsarea celui vinovat.

Încheie salutând din nou pe episcop şi pe judecători.

— Înălţimea voastră vede acum, spuse episcopul preşedintelui, că acel client al meu care observase asemănarea dintre Hacket şi secretarul vostru nu se înşelase.

— Turiaf Musdoemon, întrebă preşedintele pe noul acuzat, ce ai de spus în apărarea ta?

Musdoemon ridică spre stăpânul său o privire care-l înspăimântă pe acesta. Era din nou sigur de el, ca mai înainte. Răspunse, după o scurtă tăcere:

— Nimic, seniore.

Preşedintele reluă cu voce alterată şi slabă:

— Te recunoşti deci vinovat de crima ce ţi se impută? Mărturiseşti că ai uneltit totodată împotriva statului şi a unei persoane cu numele de Schumacker?

— Da, seniore, răspunse Musdoemon.

Episcopul se sculă:

— Domnule preşedinte, ca să nu mai dăinuie niciun dubiu în această afacere, să-l întrebe înălţimea voastră pe acuzat, dacă a avut complici.

— Complici? repetă Musdoemon.

Stătu pe gânduri. Pe fruntea preşedintelui se putea citi o teribilă îngrijorare.

— Nu, sfinţia voastră, spuse el în cele din urmă.

Preşedintele îi aruncă o privire uşurată care se întâlni cu a noului acuzat.

— Nu, nu am avut complici, repetă Musdoemon cu mai multă tărie. Am uneltit totul din credinţă faţă de stăpânul meu, fără ştirea lui, pentru a-l duce la pieire pe Schumacker, duşmanul lui.

Privirile acuzatului şi ale preşedintelui se întâlniră din nou.

— Înălţimea voastră, reluă episcopul, trebuie să recunoască, aşadar, că de vreme ce Musdoemon nu a avut complici, baronul Ordener Guldenlew nu poate fi vinovat.

— Dar atunci, sfinţia voastră, de ce ar fi mărturisit o vină pe care nu o avea?

— Domnule preşedinte, de ce s-a încăpăţânat, oare acel muntean din Kole să-şi pună capul în primejdie dându-se drept Han din Islanda? greu de ştiut ce se află în străfundul inimilor.

Ordener spuse atunci:

— Domnilor judecători, pot s-o mărturisesc acum când adevăratul făptaş a fost descoperit. Da, m-am învinuit de bunăvoie pentru a-i salva viaţa fostului cancelar Schumacker, a cărui moarte i-ar fi lăsat fiica fără apărător.

Preşedintele îşi muşcă buzele.

— Cerem tribunalului, spuse episcopul, să proclame nevinovăţia clientului nostru Ordener.

Preşedintele făcu un gest de aprobare; şi, la cererea înaltului sindic, Tribunalul cercetă tot conţinutul casetei, în care nu mai erau decât diploma şi titlurile lui Schumacker, amestecate cu câteva scrisori ale prizonierului din Munckholm către căpitanul Dispolsen, scrisori amare dar care nu-l învinovăţeau, şi care nu-l puteau speria decât pe cancelarul de Ahlefeld.

Curând tribunalul se retrase, şi după o scurtă deliberare, în timp ce curioşii adunaţi în piaţa de arme aşteptau cu nerăbdare şi perseverenţă pe fiul vice-regelui condamnat şi călăul se plimba cu un aer de nepăsare pe eşafod, preşedintele rosti cu voce aproape stinsă hotărârea care-l condamna la moarte pe Turiaf Musdoemon şi-l reabilita pe Ordener Guldenlew, repunându-l în toate titlurile, drepturile şi privilegiile sale.

XLIX

Ce gând înspăimântător te umple de bucurie?
Cu cât vrei să-ţi vinzi hoitul, mocofane?
Pe legea mea, nu ţi-aş da nicio leţcaie pe el!

Sf. Mihail către Satana, mister

CEEA CE MAI RĂMÂNEA DIN REgimentul de archebuzieri de la Munckholm se întorsese în vechea lui cazarmă, clădire izolată în mijlocul unei curţi mari, pătrate, în incinta fortăreţei. La căderea nopţii se ferecară, după obicei, toate uşile clădirii în care se retrăseseră toţi soldaţii, cu excepţia santinelelor, împărţite pe turnuri, şi a plutonului de gardă în faţa închisorii militare lipite de cazarmă. În această închisoare, cea mai sigură şi mai bine supravegheată din toate închisorile de la Munckholm se aflau cei doi condamnaţi ce urmau să fie spânzuraţi a doua zi dimineaţă – Han din Islanda şi Musdoemon.

Han din Islanda este singur în celula sa. Stă întins pe jos, legat în lanţuri, cu capul rezemat de-o piatră; o lumină slabă pătrunde până la el prin deschizătura dreptunghiulară, zăbrelită, din uşa de stejar masiv care-i desparte celula de sala învecinată unde îi aude pe paznici râzând şi înjurând la zgomotul sticlelor pe care le golesc şi al zarurilor pe care le rostogolesc pe o tobă. Monstrul se agită tăcut, în umbră, braţele lui se strâng şi se desfac, genunchii i se contractă şi se întind, dinţii muşcă fierul.

Deodată ridică glasul, cheamă; un paznic se arată în dreptul ferestruicii zăbrelite.

— Ce vrei? îl întrebă el pe tâlhar.

Han din Islanda se ridică în capul oaselor.

— Prietene, mi-e frig; patul de piatră este tare şi umed; dă-mi un braţ de paie să pot dormi şi puţin foc să mă încălzesc.

— Este drept, îi răspunde paznicul, să-i uşurăm măcar ultimele ceasuri unui nefericit care mâine va fi spânzurat, chiar dacă este diavolul din Islanda. Am să-ţi aduc ce-mi ceri. Ai ceva bani?

— Nu, răspunde tâlharul.

— Cum aşa? tu, cel mai vestit hoţ din Norvegia, nu ai în pungă nici măcar câţiva ducaţi de aur?

— Nu, răspunse tâlharul.

— Câţiva scuzişori regali?

— Nici atât.

— Cum, nici chiar câţiva pârliţi de ascalini?

— Nu, nu, chiar nimic; nici măcar cu ce să cumpăr o piele de şobolan sau un suflet de om.

Paznicul dădu din cap:

— Asta schimbă lucrurile; şi nu trebuie să te mai vaieţi; celula asta nu-i aşa de rece ca cea în care ai să dormi mâine, şi încă fără să-ţi dai seama de tăria patului, pe cinstea mea.

Şi paznicul plecă, urmărit de blestemele monstrului care continuă să se agite în lanţurile lui, din zalele cărora se auzeau uneori sunete slabe, ca şi când s-ar fi rupt câte una în urma unor sforţări violente şi repetate.

Uşa de stejar se deschise; un bărbat înalt, îmbrăcat în postav roşu şi ţinând în mână un felinar orb intră în celulă împreună cu paznicul care se arătase surd la rugăminţile prizonierului. Acesta încetă orice mişcare.

— Han din Islanda, spuse omul îmbrăcat în roşu, sunt Nychol Orugix, călăul provinciei Drontheimhus; mâine dimineaţă în zori am cinstea să spânzur de gât pe excelenţa ta, de o spânzurătoare frumoasă nou-nouţă, în

piaţa publică din Drontheim.

— Eşti sigur că ai să mă spânzuri? îi răspunse tâlharul.

Călăul izbucni în râs.

— Aş vrea să fii tu la fel de sigur că ai să urci drept în ceruri pe scara lui Iacob, pe cât de sigur este că ai să urci mâine la spânzurătoare pe scara lui Nychol Orugix.

— Nu zău! spuse monstrul privindu-l batjocoritor.

— Îţi repet, domnule tâlhar, că sunt călăul provinciei.

— Dacă n-aş fi ce sunt, aş fi vrut să fiu ce eşti, reluă tâlharul.

— Eu parcă n-aş spune acelaşi lucru, îi răspunse călăul; apoi urmă, frecându-şi mâinile cu trufie măgulită: Prietene, ai dreptate! meseria noastră nu-i de lepădat. Eh! Ştie mâna mea cât cântăreşte o căpăţână de om.

— Ai băut vreodată sânge? îl întrebă tâlharul.

— Nu; dar am schingiuit de multe ori.

— Ai mâncat vreodată măruntaiele unui copil încă viu?

— Nu, dar am făcut să pârâie oase între scândurile unei menghine; am răsucit mădulare pe spiţele unei roţi; am ştirbit dinţii de oţel ai ferăstrăului pe cranii de pe care smulgeau părul cu piele cu tot; am strâns carnea vie în cleşti înroşiţi în foc; am ars sângele din vine căscate, în care vărsăm râuri de plumb topit şi de ulei fierbinte.

— Da, spuse tâlharul, pus pe gânduri, ai avut şi tu parte de destule plăceri.

— De fapt, continuă călăul, deşi eşti Han din Islanda, cred că mâinile mele au despărţit de trup mai multe suflete decât ale tale, fără a pune la socoteală cel pe care-l vei da mâine.

— Dacă am un suflet! Dar, crezi tu, călău al Drontheimhusului, că ai să poţi alunga spiritul lui Ingolf din trupul lui Han din Islanda, fără ca la plecare să-i ia şi pe al tău?

Călăul răspunse întâi printr-un hohot de râs.

— Zău aşa? Vedem noi mâine!

— Vedem noi, răspunse tâlharul.

— Dar, zise călăul, n-am venit aici să trăncănesc despre

suflet, ci să vorbim despre trupul tău, Ascultă-mă bine! Cadavrul tău îmi aparţine de drept după ce vei muri; totuşi legea îţi dă voie să mi-l vinzi; cât vrei pe el?

— Cât vreau pe cadavrul meu? întrebă tâlharul.

— Da, şi fii cinstit.

Han din Islanda se întoarse către paznic.

— Spune-mi, amice, cât mă costă un braţ de paie şi niţel foc?

Paznicul se gândi puţin.

— Doi ducaţi de aur, răspunse.

— Prea bine, îi spuse tâlharul călăului, ai să-mi dai doi ducaţi de aur pe cadavrul meu.

— Doi ducaţi de aur! strigă călăul, dar este scump al dracului. Doi ducaţi de aur pe un nenorocit de cadavru! Nici nu mă gândesc să dau atâta.

— Atunci, răspunse liniştit monstrul, nu ţi-l vând.

— Ai să fii aruncat la gunoi, în loc să împodobeşti muzeul regal din Copenhaga sau galeria de curiozităţi din Bergen.

— Şi ce-mi pasă?

— Multă vreme după moartea ta s-ar fi îmbulzit lumea să-ţi vadă scheletul şi ar fi spus: Astea sunt rămăşiţele vestitului Han din Islanda! Ţi s-ar lustrui cu grijă oasele, şi-apoi le-ar prinde frumos în sârmă; ai fi pus într-o cutie mare de sticlă şi şters de praf în fiecare zi. În loc de atâta cinste, gândeşte-te bine la ce te aşteaptă dacă nu vrei să-mi vinzi cadavrul: ai să putrezeşti cine ştie în ce osuar, unde au să te mănânce şi viermii şi vulturii.

— Foarte bine. Voi semăna cu oamenii în viaţă, care sunt deopotrivă roşi de cei mici şi jupuiţi de cei mari.

— Doi ducaţi de aur! repetă călăul printre dinţi; auzi dumneata ce pretenţie! Dacă nu scazi din preţ, dragă Han din Islanda, nu putem să ne înţelegem.

— Este prima şi probabil ultima negustorie din viaţa mea; şi ţin să fie un târg bun.

— Gândeşte-te că-mi stă în putere să te fac să te căieşti amarnic pentru încăpăţânarea ta. Mâine vei fi în

mâinile mele.

— Crezi tu?

Aceste cuvinte au fost rostite cu o expresie pe care călăul n-a observat-o.

— Da, este un fel de a strânge nodul laţului... pe când, dacă eşti mai înţelegător, te spânzur mai bine.

— Nu-mi pasă de ce-ai să faci mâine cu gâtul meu! răspunse monstrul cu o expresie batjocoritoare.

— Ei hai, nu te poţi mulţumi cu doi scuzi regali? La ce mai ai nevoie de ei?

— Întreabă-l pe colegul tău, spuse tâlharul arătându-i pe paznic; îmi cere doi ducaţi de aur pentru puţine paie şi puţin foc.

— Pe cinstea mea, spuse călăul întorcându-se supărat către paznic, chiar e ruşine să ceri doi ducaţi de aur pentru niscaiva foc şi paie. Doi ducaţi!

Paznicul răspunse acru:

— Sunt şi-aşa tare cumsecade că nu cer patru. Dumneata, meştere Nychol, eşti un zgripţuroi dacă nu vrei să-i plăteşti pe cadavru doi ducaţi de aur, ştiind bine că-l poţi vinde cel puţin cu douăzeci unui savant sau unui doctor.

— N-am plătit niciodată un cadavru mai mult de cincisprezece ascalini, spuse călăul.

— Da, i-o întoarse paznicul, aşa o fi când e vorba de cadavrul unui potlogar sau al vreunui ovrei ticălos; dar oricine ştie că poţi lua cât vrei pe trupul lui Han din Islanda.

Han din Islanda încuviinţă din cap.

— Ce te bagi? se răsti Orugix, eu nu mă amestec în hoţiile voastre, nu vă socotesc hainele sau bijuteriile pe care le furaţi prizonierilor şi nici apa murdară pe care o turnaţi în ciorba lor şi-aşa chioară bine, şi nici tot ce îi faceţi să îndure ca să le smulgeţi ceva bani! Nu! eu nu dau doi ducaţi de aur.

— Nu dau paie şi nici foc fără doi ducaţi de aur, stărui paznicul încăpăţânat.

— Nu-ţi dau cadavrul fără doi ducaţi de aur, repetă tâlharul nemişcat.

Călăul tăcu, apoi bătu mânios din picior.

— Fie! Sunt grăbit. Am treabă într-altă parte!

Scoase din haină un săculeţ din piele pe care-l deschise încet, cu părere de rău.

— Na doi ducaţi, blestematule demon din Islanda. Satana nu ţi-ar plăti sufletul cât îţi plătesc eu trupul.

Tâlharul privi aurul. Paznicul întinse mâna să-l ia.

— Stai uşor, prietene, adu-mi întâi ce ţi-am cerut.

Paznicul ieşi şi se întoarse curând cu un braţ de paie noi şi un mangal aprins, pe care-l puse lângă condamnat.

— Aşa-i bine, spuse tâlharul dându-i banii, o să mă încălzesc la noapte. Dar încă o vorbă, adăugă el cu o voce sinistră. Celula asta n-o fi cumva lipită de cazarma archebuzierilor din Munckholm?

— Ba da, răspunse paznicul.

— Şi de unde bate vântul?

— De la răsărit, cred.

— Asta-i bine, spuse tâlharul.

— Ce vrei să spui, prietene? întrebă paznicul.

— Nimic, îi răspunse tâlharul.

— Adio prietene, pe mâine dimineaţă în zori.

— Da, pe mâine, repetă tâlharul.

Şi zgomotul uşii grele care se închidea îi împiedică pe călău şi pe paznic să audă râsul sălbatic şi batjocoritor care însoţea cuvintele rostite.

L

Numai puterea răului este oarbă şi nu-şi cunoaşte scopul, deşi ştie foarte bine să-şi judece intenţiile şi să-şi ticluiască uneltirile.

Baronul de EKSTEIN

Credeai că sfârşitul avea să-ţi fie altul?

Alex. SOUMET

SĂ ARUNCĂM ACUM O PRIVIRE ÎN cealaltă celulă a închisorii militare lipită de cazarma archebuzierilor, în care se află întemniţată vechea noastră cunoştinţă, Musdoemon.

Cititorul se va fi mirat auzindu-l pe acel Musdoemon atât de şiret, atât de laş, mărturisindu-şi cu atâta sinceritate secretul crimei sale în faţa tribunalului care l-a condamnat, şi tăinuind cu atâta generozitate participarea nerecunoscătorului său stăpân, cancelarul de Ahlefeld. Să fie el liniştit: Musdoemon nu se schimbase. Mărinimoasa lui sinceritate era, poate, cea mai mare dovadă de şiretenie pe care o dăduse vreodată. Când îşi văzuse infernala urzeală atât de neaşteptat dezvăluită şi de complet dovedită, încremenise şi fusese cuprins de groază. Dar, îndată după primul şoc, logica lui desăvârşită îl făcu să înţeleagă că, nemaiputând să-şi ducă victimele la pieire, trebuia să se străduiască, în primul rând, să-şi scape pielea. Avea două posibilităţi; sau să dea toată vina pe contele de Ahlefeld, care-l părăsea cu atâta laşitate,

sau să ia asupra sa toată povara crimei la care era părtaş cu contele. O minte oarecare s-ar fi repezit la prima soluţie. Musdoemon o alese pe a doua. Cancelarul era cancelar; şi de altfel nimic nu-l compromitea direct în acele documente care-l osândeau pe secretarul său; şi-apoi schimbaseră câteva priviri grăitoare; i-au fost de-ajuns lui Musdoemon pentru a-l hotărî să se lase condamnat, sigur fiind că Ahlefeld avea să-i înlesnească evadarea, mai puţin din recunoştinţă pentru serviciile trecute, cât din nevoie pentru viitor.

Se plimba deci în temniţa lui, abia luminată de o lampă sepulcrală, convins că avea să iasă dintr-însa chiar în noaptea aceea. Cerceta forma acelei vechi celule din piatră, clădită de regi din alte vremuri, pe care istoria de-abia îi menţionează, mirându-se doar că avea duşumea de lemn care suna sub paşii lui de parcă ar fi acoperit vreo cavitate subterană. Văzu un inel gros de fier prins în zidăria bolţii ogivale, de care atârna o bucată de frânghie veche şi ruptă. Timpul se scurgea, iar el asculta cu nerăbdare orologiul donjonului marcând tacticos orele şi sunetul lor lugubru stingându-se treptat în tăcerea nopţii.

În sfârşit auzi un zgomot de paşi apropiindu-se de celula lui; speranţa îi iuţi bătăile inimii. Broasca uriaşă scârţâi, lacătele se mişcară, lanţurile căzură; şi când uşa se deschise, fruntea i se lumină de bucurie.

Venise aceeaşi persoană în haine stacojii care fusese şi în celula lui Han. Purta sub braţ un colac cu frânghie de cânepă şi era întovărăşit de patru halebardieri îmbrăcaţi în negru şi înarmaţi cu săbii şi suliţe.

Musdoemon mai purta încă roba şi peruca magistraţilor. La vederea acestor straie, omul în roşu păru impresionat. Îl salută cu respect pe prizonier.

— Seniore, îl întrebă el cu oarecare sfială, cu domnia ta avem treabă?

— Da, da, răspunse grăbit Musdoemon, care vedea în această introducere politicoasă confirmarea speranţei lui de evadare şi nu luase seama la culoarea sângerie a

veşmintelor celui ce vorbea.

— Vă numiţi, spuse omul, cercetând cu ochii un hrisov pe care-l desfăcuse, Turiaf Musdoemon.

— Exact. Veniţi cumva din partea marelui cancelar?

— Da, domnule.

— Să nu uitaţi, după ce vă veţi fi îndeplinit misiunea, să-i transmiteţi înălţimii sale toată recunoştinţa mea.

Omul cu haine roşii îl privi mirat:

— Recunoştinţa... voastră?

— Da, desigur, prieteni; căci îmi va fi probabil imposibil să i-o exprim personal numaidecât.

— Probabil, răspunse ironic omul.

— Şi vă daţi seama, urmă Musdoemon, că nu trebuie să mă arăt nerecunoscător după o asemenea binefacere.

— Pe crucea tâlharului celui drept, exclamă celălalt râzând gros, s-ar zice, pentru cine vă ascultă, că seniorul cancelar v-a îndatorat cu totul altfel.

— Desigur, şi-o face dintr-un spirit de strictă dreptate.

— Strictă aşa este! Şi totuşi dreptate, cum o recunoaşte şi domnia voastră. Este prima mărturisire de acest fel pe care o aud de douăzeci şi şase de ani, de când îndeplinesc această funcţie. Ei, haide, domnule, timpul trece cu vorbe de clacă; eşti gata?

— Da, sunt, spuse vesel Musdoemon, făcând un pas înspre uşă.

— Stai, stai o clipă, strigă omul roşu, aplecându-se ca să pună jos colacul de frânghie.

Musdoemon se opri.

— De ce atâta funie?

— Domnia voastră are dreptate să-mi pună această întrebare; am aici mult mai multă decât îmi trebuie: dar, când a început procesul, credeam că o să am parte de mai mulţi condamnaţi.

Şi vorbind astfel omul desfăcu frânghia.

— Hai mai repede, spuse Musdoemon.

— Ce grăbit eşti!... Nu mai ai vreo rugăciune de spus?

— Nimic altceva decât ce te-am rugat înainte: să-i

mulţumeşti slăvitului conte. Dar, pentru Dumnezeu, hai mai repede, adăugă Musdoemon, sunt nerăbdător să ies de-aici. Avem mult drum de făcut?

— Mult drum? reluă omul în haine stacojii, îndreptându-se din şale şi măsurând câţiva metri de funie. Drumul ce-l mai ai de făcut nu o să te obosească prea mult; vom sfârşi totul fără să ieşim de aici.

Musdoemon tresări.

— Ce vrei să spui?

— Ce vrei tu să spui? întrebă celălalt.

— O, Doamne, rosti Musdoemon pălind ca şi cum ar fi văzut o nălucă; cine eşti?

— Călăul.

Mişelul începu să tremure ca o frunză uscată purtată de vânt.

— N-ai venit ca să mă ajuţi să evadez? şopti el cu voce stinsă.

Călăul izbucni în râs:

— Ba zău că da! să te fac să evadezi în lumea duhurilor, unde te asigur că nu mai poate nimeni să te prindă.

Musdoemon se închinase în faţa lui, cu fruntea la pământ.

— Îndurare! fie-ţi milă de mine! Îndurare!

— Pe legea mea, răspunse rece călăul, este prima dată când mi se cere aşa ceva. Dar ce crezi că sunt regele?

Nefericitul se târî în genunchi, murdărindu-şi roba în praf, lovind podeaua cu fruntea pe care era atâta mulţumire cu un moment mai devreme şi sărutând picioarele călăului, scoţând ţipete surde şi hohote înăbuşite.

— Dar taci odată! reluă călăul. N-am mai văzut până acum roba neagră înjosindu-se în faţa hainelor mele roşii.

Şi-l împinse pe nefericit cu piciorul.

Musdoemon rămase în genunchi, cu faţa ascunsă în palme, plângând amarnic. Între timp, călăul, ridicându-se în vârful picioarelor, petrecuse funia prin inelul prins de

boltă; o lăsă să atârne până la podea, apoi o opri, înnodând-o de inel, şi pregăti laţul la capătul care atingea pământul.

— Sunt gata, spuse el condamnatului, când aceste pregătiri înfricoşătoare fură terminate; ţi-ai luat rămas-bun de la viaţă?

— Nu, spuse Musdoemon ridicându-se, nu, nu se poate, nu e cu putinţă! Este o greşeală cumplită. Cancelarul de Ahlefeld nu este chiar atât de netrebnic... Are prea multă nevoie de mine. Nu se poate să te fi trimis la mine. Lasă-mă să scap. Teme-te de mânia cancelarului.

— Nu ne-ai spus, îi răspunse călăul, că eşti Turiaf Musdoemon?

Prizonierul tăcu o clipă:

— Nu, strigă el dintr-odată, nu, nu mă cheamă Musdoemon; mă numesc Turiaf Orugix.

— Orugix! exclamă călăul, Orugix!

Smulse în grabă peruca care acoperea faţa condamnatului şi scoase un strigăt de uimire:

— Fratele meu!

— Fratele tău! răspunse condamnatul cu o uimire amestecată cu ruşine şi bucurie, n-ai fi?...

— Nychol Orugix, călău al provinciei Drontheimhus, ca să te servesc, frate Turiaf.

Condamnatul se aruncă de gâtul călăului, numindu-l fratele lui, fratele lui iubit. Această recunoaştere frăţească nu ar fi putut înduioşa inima cuiva care ar fi fost de faţă. Turiaf îl dezmierdă pe Nychol în mii de feluri cu un zâmbet afectat şi temător, la care Nychol răspundea cu priviri sumbre şi încurcate; ai fi zis un tigru gudurându-se pe lângă un elefant în timp ce piciorul acestuia începe să-i apese pieptul.

— Ce bucurie, frate Nychol!... Ce bine îmi pare să te revăd.

— Mie însă îmi pare rău pentru tine, frate Turiaf.

Condamnatul se prefăcea că nu înţelegea şi continua cu o voce tremurătoare:

— Eşti însurat, ai nevastă, desigur şi copii? O să mă duci să-mi văd iubita soră şi să-i sărut pe drăgălaşii nepoţi.

— Închinăciune diavolească! mormăi călăul.

— Vreau să le fiu un al doilea tată. Ascultă-mă, frate, sunt puternic, am trecere...

Fratele răspunse cu glas sinistru:

— Ştiu că aveai!... Dar acum nu te mai gândi decât la cea pe care vei fi reuşit să ţi-o dobândeşti la sfinţii cerului.

Orice speranţă dispăru de pe fruntea condamnatului.

— Vai, Doamne! ce înseamnă asta, dragă Nychol? Sunt salvat, de vreme ce te-am regăsit. Gândeşte-te că ne-am născut din acelaşi pântec, că ne-a hrănit acelaşi sân, că ne-am jucat împreună în copilărie; aminteşte-ţi, Nychol, că-mi eşti frate.

— Până acum, tu nu ţi-ai amintit de asta, răspunse fiorosul Nychol.

— Nu, nu pot muri de mâna fratelui meu.

— Este vina ta, Turiaf. Tu mi-ai stricat cariera; tu m-ai împiedicat să fiu călău regal la Copenhaga şi m-ai surghiunit călău de provincie în ţinutul ăsta nenorocit. Dacă nu te-ai fi purtat ca un frate vitreg, nu te-ai putea plânge de ce te îngrozeşte azi. Nu aş fi acum în Drontheimhus, şi altul ţi-ar face de petrecanie. Dar să sfârşim cu toată vorbăria asta, frate, trebuie să mori!

Condamnatul se zvârcoli pe podea, frângându-şi mâinile şi văitându-se mai jalnic decât jeluirea veşnică a osândiţilor din iad.

— Dumnezeule mare, îndură-te de mine! Îngeri din ceruri, de sunteţi într-adevăr, fie-vă milă de mine! Nychol, iubitul meu Nychol, în numele mamei noastre, lasă-mă să trăiesc.

Călăul îi arătă hrisovul.

— Nu pot; ordinul este clar.

— Ordinul nu mă priveşte pe mine, bolborosi disperatul prizonier; vorbeşte de un anume Musdoemon, şi eu nu

sunt ăla: sunt Turiaf Orugix.

— Glumeşti, spuse Nychol, ridicând din umeri. Ştiu prea bine că de tine este vorba. De altfel, adăugă el, cu voce dură, ieri nu te-ai fi dat drept fratele meu, Turiaf Orugix; azi nu eşti pentru mine decât Turiaf Musdoemon.

— Fratele meu, fratele meu! reluă mişelul, bine, dar aşteaptă până mâine! Este imposibil ca marele cancelar să-mi fi poruncit moartea. E o groaznică neînţelegere la mijloc. Contele de Ahlefeld mă iubeşte mult. Te implor, dragul meu Nychol. Dăruieşte-mi viaţa! Voi avea curând trecere din nou şi voi putea, la rândul meu, să-ţi dau un ajutor...

— Nu mai poţi să-mi dai decât unul singur, Turiaf, îl întrerupse călăul. Am pierdut acum cele două execuţii pe care contam cel mai mult: aceea a fostului cancelar Schumacker şi cea a fiului vice-regelui. Mă urmăreşte ghinionul. Nu vă mai am decât pe tine şi pe Han din Islanda. Execuţia ta, având loc noaptea şi pe ascuns, îmi aduce doisprezece ducaţi de aur. Lasă-mă dar s-o îndeplinesc liniştit, asta-i tot binele pe care-l aştept de la tine.

— Doamne Dumnezeule! spuse condamnatul deznădăjduit.

— Va fi, într-adevăr, primul şi ultimul bine pe care mi-l vei face; în schimb, îţi făgăduiesc că nu ai să suferi. O să te spânzur ca pe un frate. Resemnează-te.

Musdoemon se sculă; nările i se umflaseră de turbare, buzele înverzite tremurau, dinţii îi clănţăneau, gura-i spumega de disperare.

— Satana! L-am scăpat pe Ahlefeld, mi-am sărutat fratele! şi ei mă ucid! Să mor eu, noaptea, într-o celulă neştiută, fără ca lumea să-mi poată auzi blestemele, fără ca glasul meu să tune de la un capăt la altul al regatului, fără ca mâna mea să le poată dezvălui toate fărădelegile! Să-mi fi pângărit eu în halul ăsta viaţa ca s-ajung la aşa moarte! Mişelule! continuă el, adresându-se fratelui său, vrei să fii fratricid?

— Sunt călău, răspunse liniştit Nychol.

— Nu se poate! strigă condamnatul. Şi se aruncă ca un smintit asupra călăului; ochii îi scăpărau înotând în lacrimi, ca la un taur încolţit. Nu, n-o să mor aşa! N-am trăit ca un balaur năprasnic ca să sfârşesc ca o râmă călcată în picioare! Voi muri muşcând o ultimă oară, dar muşcătura va fi otrăvită.

Şi se înverşună cu duşmănie împotriva celui pe care-l îmbrăţişase ca pe un frate. Linguşitorul şi dezmierdătorul Musdoemon îşi dădea în sfârşit arama pe faţă. Disperarea îi răscolise toată drojdia din suflet şi, după ce se târâse ca tigrul, se ridica cu furie tot ca el. Ar fi fost greu de hotărât care dintre cei doi fraţi încăieraţi era mai groaznic, unul luptând cu ferocitatea brutală a fiarei, celălalt cu mânia vicleană a demonului.

Dar cei patru halebardieri, până atunci nepăsători, nu stătură cu mâinile în sân. Dădură ajutor călăului şi curând Musdoemon, susţinut până atunci numai de turbarea lui oarbă, fu silit să-i dea drumul călăului. Se aruncă atunci pe burtă, lângă zid, urlând şi rupându-şi unghiile pe piatră.

— Să mor! demoni ai iadului! Să mor fără ca ţipetele mele să străpungă bolţile, fără ca braţele mele să răstoarne zidurile!

Îl prinseră fără să mai întâmpine împotrivire. Sforţările lui zadarnice îl sleiseră. Îi scoaseră roba ca să-l poată lega. Un pachet sigilat căzu pe podea.

— Ce-i asta? întrebă călăul.

O speranţă diabolică străluci în ochii rătăciţi ai condamnatului.

— Cum de uitasem asta? murmură el. Ascultă, frate Nychol, adăugă el cu o voce aproape prietenească; aceste documente aparţin marelui-cancelar. Făgăduieşte-mi că i le vei duce, pe urmă fă cu mine ce vrei.

— Acum că te-ai liniştit, îţi făgăduiesc să-ţi împlinesc ultima dorinţă, deşi nu te-ai purtat cu mine ca un frate. Am să-i duc hârtiile cancelarului, pe cuvântul lui Orugix.

— Insistă ca să i le dai personal, continuă osânditul, zâmbind călăului, care de felul lui nu prea înţelegea zâmbetele. Poate că de bucurie, cancelarul să-ţi facă vreun hatâr.

— Zău, frate? spuse Orugix. Mulţumesc. Poate capăt diploma de călău regal, nu-i aşa? Ei hai acum, să ne despărţim ca doi buni prieteni. Te iert pentru zgârieturile de adineauri; iartă-mă pentru colanul de funie pe care ţi-l voi petrece de gât.

— Cancelarul îmi făgăduise alt colan, răspunse Musdoemon.

Halebardierii îl aduseră, legat fedeleş, în mijlocul celulei; călăul îi petrecu ştreangul de gât.

— Eşti gata, Turiaf?

— O clipă! o clipă! spuse condamnatul cuprins din nou de groază; pentru Dumnezeu, nu trage de funie înainte ca să-ţi spun.

— Nu am nevoie să trag de funie, răspunse călăul.

Un minut se scurse. Îşi repetă întrebarea:

— Eşti gata!

— Mai aşteaptă puţin! Vai, trebuie să mor.

— Turiaf, nu mai am timp să aştept.

Şi vorbind astfel, Orugix le făcu semn halebardierilor să se îndepărteze de osândit.

— Încă o vorbă, frate! Nu uita să-i duci pachetul contelui de Ahlefeld.

— Nicio grijă, replică fratele. Apoi adăugă, pentru a treia oară: Haide, eşti gata?

Nefericitul deschidea gura pentru a cere un nou răgaz de viaţă, dar călăul nerăbdător se aplecă. Întoarse un buton de aramă care ieşea din podea.

Podeaua dispăru sub picioarele condamnatului; nenorocitul dispăru într-un chepeng pătrat şi nu se mai auzi decât zgomotul surd produs de funia ce se întinse brusc, cu groaznice vibraţii, datorate în parte ultimelor convulsii ale muribundului. Nu se mai vedea decât funia care se mişca în întunecoasa deschizătură, din care ieşea

un vânt rece şi un zgomot de apă curgătoare. Chiar şi halebardierii îngroziţi făcură un pas înapoi. Călăul se apropie de abis, apucă funia care se mai clătina şi se agăţă deasupra hăului, sprijinindu-se cu ambele picioare pe umerii condamnatului. Funia se întinse cu un scârţâit şi rămase nemişcată. Un oftat surd se mai auzi din gaură.

— S-a făcut, zise călăul, urcând înapoi în celulă. Adio, frate!

Scoase un cuţit de la brâu.

— Du-te de hrăneşte peştii golfului. Să-ţi fie trupul prada apei, iar sufletul mistuit de foc.

Spunând acestea, tăie funia întinsă. Destinzându-se, bucata rămasă lovi bolta ca un bici, în timp ce corpul cădea cu zgomot în apa adâncă şi neagră care îşi continua calea subterană spre golf.

Călăul închise la loc chepengul aşa cum îl deschisese. Când se ridică, văzu că celula era plină de fum.

— Asta, ce mai e? întrebă el pe halebardieri; de unde vine fumul?

Nici ei nu ştiau. Miraţi, deschiseră uşa celulei; culoarele închisorii erau de asemenea năpădite de un fum des şi rău mirositor. O ieşire secretă îi duse speriaţi, până în curtea pătrată, unde îi aştepta un spectacol înspăimântător.

Un incendiu uriaş, înteţit de furia vântului de răsărit, mistuia închisoarea militară şi cazarma archebuzierilor. Flăcările, împinse în vârtejuri, se întindeau de-a lungul zidurilor de piatră, încununau acoperişurile aprinse, ieşeau ca dintr-o gură deschisă din ferestrele arse; şi turnurile negre ale cetăţii Munckholm, când se înroşeau într-o lumină sinistră, când dispăreau în nori deşi de fum.

Un paznic, ieşit în fugă, îi lămuri pe scurt că focul izbucnise în timpul somnului paznicilor lui Han din Islanda, din chiar celula monstrului, căruia avuseseră nesăbuinţa să-i dea paie şi un mangal.

— Vai ce ghinion pot să am! exclamă Orugix la această veste; îmi scapă acum şi Han din Islanda. O fi ars,

ticălosul! Şi-i pierd trupul pe care l-am plătit cu doi ducaţi!

Între timp nefericiţii archebuzieri din Munckholm, treziţi brusc de moartea iminentă, se buluceau în faţa porţii mari, care din nefericire era baricadată temeinic; se auzeau de afară urletele lor de groază şi disperare; unii îşi frângeau mâinile la ferestrele năpădite în flăcări, alţii se aruncau de acolo pe lespezile curţii, scăpând de o moarte ca să dea de alta. Flăcările învingătoare cuprinseseră toată clădirea înainte ca restul garnizoanei să poată interveni. De altfel orice strădanie ar fi fost zadarnică. Din fericire cazarma era izolată; cei de afară reuşiseră doar să spargă cu topoarele poarta principală, dar prea târziu, căci tocmai când îi veniseră de hac, toată cheresteaua în flăcări a acoperişului cazarmei se prăbuşi cu zgomot mare asupra nefericiţilor soldaţi, târând după ea podul şi etajele incendiate. Toată clădirea se nărui într-un vârtej de praf fierbinte şi de fum arzător, din care se auzeau tot mai puţine strigăte slabe.

A doua zi dimineaţă nu mai rămăseseră din turnul pătrat decât patru ziduri înalte şi negre, încă fierbinţi, înconjurând un morman înfricoşător de ruine fumegânde, care continuau să se mistuie unele pe altele precum fiarele închise într-o arenă de circ. Când totul se mai răci întrucâtva, începu căutatul prin dărâmături. Sub un strat gros de pietre, bârne şi fiare deformate de foc se găsi o grămadă de oase albite şi de cadavre desfigurate; era tot ce rămăsese, în afară de vreo treizeci de soldaţi, mai toţi schilodiţi, din frumosul regiment de la Munckholm.

Când, răscolind printre dărâmăturile închisorii, s-a ajuns la celula fatală din care pornise focul şi care îl găzduise pe Han din Islanda, s-au găsit acolo rămăşiţele unui trup omenesc, culcat lângă un mangal de fier, peste nişte lanţuri rupte. S-a constatat numai că în mijlocul cenuşii se găseau două cranii, deşi nu se afla decât un singur cadavru.

LI

SALADIN: Bravo, Ibrahim! Eşti într-adevăr vestitorul fericirii; îţi mulţumesc pentru vestea bună.
MAMELUCUL: Cum? Doar atâta?
SALADIN: Ce aştepţi?
MAMELUCUL: Atâta tot pentru vestitorul fericirii?

LESSING, *Nathan Înţeleptul*

Şi astfel, toate fărădelegile şi-au primit răsplata!

Ed. GERAUD, *Copiii din pădure*, baladă

PALID, CU FAŢA DESCOMPUSĂ, contele de Ahlefeld se plimbă cu paşi mari prin odaia lui; mototoleşte în mâini un pachet de scrisori a căror citire a sfârşit-o şi bate cu piciorul marmura lustruită şi covoarele cu franjuri din fir aurit.

La capătul celălalt al încăperii, Nychol Orugix stă în picioare, într-o atitudine de respect, îmbrăcat în respingătoarele sale haine sângerii, cu pălăria de pâslă în mână.

— Tare mi-ai fost de folos, Musdoemon! spune cancelarul printre dinţi, cu buzele pungite de furie.

Călăul îşi ridică sfios privirea neghioabă:

— Înălţimea voastră este mulţumită?

— Tu ce vrei? întreabă cancelarul întorcându-se brusc înspre el.

Călăul, mândru de a fi atras privirea cancelarului, zâmbeşte, plin de nădejde.

— Ce vreau, înălţimea voastră? Postul de călău la Copenhaga, dacă binevoiţi a răsplăti cu această înaltă favoare veştile pe care le-am adus.

Cancelarul îi cheamă pe cei doi halebardieri ce stau de pază la uşa lui.

— Luaţi-l pe aceste ticălos care are obrăznicia să-şi bată joc de mine.

Paznicii îl târăsc afară pe Nychol, uluit şi disperat, care mai încearcă totuşi o vorbă:

— Înălţimea voastră...

— Nu mai eşti călăul ţinutului Drontheimhus! Îţi anulez diploma! ţipă cancelarul, trântind mânios uşa.

Cancelarul deschide din nou scrisorile primite, le citeşte, le reciteşte cu furie, parcă s-ar îmbăta din scormonirea ruşinii lui, căci aceste scrisori sunt corespondenţa de altădată dintre contesă şi Musdoemon. Este scrisul Elphègei. Află acum că Ulrica nu-i fiica lui, că acel Frederic, atât de plâns, poate nici el nu-i era fiu. Nefericitul conte este lovit tocmai în orgoliul care l-a îndemnat la toate fărădelegile lui. Nu-i de ajuns să vadă că i-a scăpat din mână răzbunarea; mai vede spulberându-se şi toate visurile lui ambiţioase; trecutul îi este veştejit, viitorul mort. A vrut să-şi ducă duşmanii la pieire, nu a reuşit decât să-şi piardă autoritatea, sfătuitorul, până şi drepturile sale de soţ şi de părinte.

Vrea totuşi s-o mai vadă o dată pe ticăloasa care l-a înşelat.

Străbate sălile mari cu pas iute, fluturând scrisorile de parcă ar ţine trăsnete în mână.

Deschide ca un nebun uşa apartamentului Elphègei. Intră...

Soţia vinovată aflase pe neaşteptate de la colonelul Voethaun moartea îngrozitoare a fiului ei Frederic. Biata mamă înnebunise.

ÎNCHEIERE

Ceea ce spusesem în glumă, tu ai luat-o în serios.
Romanţe spaniole, Regele Alfons către Bernard

DE CINCISPREZECE ZILE, EVENIMENTELE pe care le-am povestit erau subiectul tuturor conversaţiilor din Drontheim şi din Drontheimhus, tălmăcite şi răstălmăcite după diferitele aspecte înfăţişate la timpul lor. Locuitorii oraşului, care se aşteptaseră să asiste la şapte execuţii, începeau să înţeleagă că trebuie să renunţe la această plăcere; babele pe jumătate oarbe încă mai povesteau că văzuseră în noaptea năprasnicului incendiu al cazărmii pe Han din Islanda luându-şi zborul în vâlvătaie, râzând în pârjol şi împingând cu piciorul acoperişul aprins al clădirii peste archebuzierii din Munckholm. În acest timp, după o lipsă care lui Ethel i se păruse nespus de lungă, Ordener apăru din nou în donjonul Leului din Slesvig, însoţit de generalul Levin de Knud şi de preotul Athanase Munder.

Schumacker se plimba în grădină, rezemat de braţul fiicei lui. Tinerii soţi îşi înfrânseră cu greu pornirea de a se arunca unul în braţele celuilalt; trebuiră să se mulţumească cu o privire. Schumacker îi strânse afectuos mâna lui Ordener şi salută cu bunăvoinţă pe cei doi străini.

— Tinere, spuse prizonierul, binecuvântată să-ţi fie întoarcerea!

— Seniore, răspunse Ordener, abia am sosit. Am fost să-l văd pe tatăl meu din Bergen, m-am întors să-l

îmbrăţişez pe tatăl meu din Drontheim.

— Ce vrei să spui? întrebă bătrânul nedumerit.

— Aş vrea să-mi dai fiica de soţie, nobile senior.

— Fiica mea! exclamă prizonierul întorcându-se către Ethel care se făcuse stacojie la faţă şi tremura toată.

— Da, seniore, o iubesc pe Ethel; mi-am legat viaţa de a ei; este a mea.

Schumacker se posomorî:

— Eşti un tânăr nobil şi cinstit, fiule; deşi tatăl tău mi-a făcut mult rău, îl iert de dragul tău şi aş vedea cu ochi buni această căsătorie. Dar există o piedică.

— Ce piedică, seniore? întrebă Ordener, aproape neliniştit.

— O iubeşti pe fiica mea; dar eşti sigur că te iubeşte şi ea?

Cei doi îndrăgostiţi se priviră, muţi de uimire.

— Da, urmă tatăl. Mie îmi pare rău; căci mi-eşti drag şi aş fi vrut să te pot numi fiul meu. Dar fiica mea este împotrivă. Nu-i mult de când mi-a spus că nu te poate suferi. De când ai plecat tace de câte ori îi vorbesc de tine, şi-mi pare că alungă din minte orice gând în legătură cu persoana ta. Renunţă deci la dragostea ta, Ordener. Şi crede-mă, iubirea trece, ca şi ura.

— Seniore... spuse Ordener uluit.

— Tată!... spuse Ethel împreunându-şi mâinile.

— Fiica mea, fii liniştită, o întrerupse bătrânul; căsătoria asta mi-ar plăcea, dar ţie îţi displace. Nu vreau să-ţi chinui sufletul, Ethel. Crede-mă, ultimele cincisprezece zile m-au schimbat mult. Nu te silesc să te căsătoreşti cu Ordener, eşti liberă.

Athanase Munder zâmbea:

— Nu este liberă, spuse el.

— Te înşeli, dragul meu tată, adăugă Ethel, căpătând puţin curaj. Nu-l urăsc pe Ordener.

— Cum aşa? întrebă tatăl.

— Sunt... reluă Ethel, şi se opri.

Ordener îngenunche în faţa bătrânului.

— Este soţia mea, tată! Iartă-mă, aşa cum m-a iertat şi celălalt tată al meu, şi binecuvântează-ţi copiii.

Schumacker, uimit la rândul său, binecuvântă tânăra pereche înclinată în faţa lui.

— Am blestemat aşa de mult în viaţa mea, spuse el, încât acum mă bucur de orice prilej de a binecuvânta. Dar, lămuriţi-mă şi pe mine...

Îi povestiră totul. Plângea de înduioşare, de recunoştinţă, de dragoste.

— Mă credeam înţelept, sunt bătrân, şi n-am priceput ce se petrece în sufletul unei fete!

— Port acum numele lui Ordener Guldenlew! spuse Ethel cu o bucurie de copil.

— Ordener Guldenlew, reluă bătrânul Schumacker, eşti mai bun decât mine; căci pe vremea prosperităţii mele nu m-aş fi coborât din rang, pentru a mă însoţi cu fiica săracă şi umilită a unui nefericit proscris.

Generalul strânse mâna prizonierului şi îi dădu un sul de hrisoave:

— Senior conte, nu vorbiţi aşa. Iată titlurile voastre pe care regele vi le înapoiase încă prin căpitanul Dispolsen. Majestatea sa vă mai dăruieşte iertarea şi libertatea. Aceasta va fi zestrea contesei de Danneskjold, fiica voastră.

— Iertare! Libertate! repetă Ethel încântată.

— Contesă de Danneskjold! adăugă tatăl.

— Da, conte, continuă generalul, vă recăpătaţi toate drepturile şi bunurile.

— Cui îi datorez toate acestea? întrebă fericitul Schumacker.

— Generalului Levin de Knud, răspunse Ordener.

— Levin de Knud! Nu vă spuneam eu, generale guvernator, că Levin de Knud este cel mai bun dintre oameni. Dar de ce nu a venit chiar el să-mi aducă această bucurie? Unde este?

Ordener îl arătă mirat pe generalul care zâmbea şi plângea:

— Iată-l!

A fost înduioşătoare regăsirea celor doi bătrâni tovarăşi de putere şi de tinereţe. Lui Schumacker îi creştea inima de bucurie. Cunoscându-l pe Han din Islanda, încetase să mai urască oamenii; cunoscându-l pe Ordener şi pe Levin, începea să-i iubească.

Sărbători vesele şi duioase întăriră curând dureroasa căsătorie din temniţă. Viaţa începea să-i surâdă tinerei perechi care ştiuse să zâmbească în faţa morţii. Contele de Ahlefeld îi văzu fericiţi: a fost pedeapsa lui cea mai cruntă.

Athanase Munder îşi avu şi el partea de bucurie. Obţinu graţierea celor doisprezece condamnaţi, căreia Ordener o adaugă şi pe cea a foştilor tovarăşi de suferinţă, Kennybol, Jonas şi Norbith, care se întoarseră, liberi şi veseli, să le vestească minerilor că regele îi slobozea din tutelă.

Schumacker nu se bucură multă vreme de fericirea Ethelei şi a lui Ordener; libertatea recâştigată, bucuriile îl zdruncinaseră prea mult. A părăsit viaţa în acelaşi an 1699 şi a fost îngropat în biserica din Veer, o moşie din Jutland a ginerelui său, iar mormântul îi păstrează toate titlurile pierdute odată cu întemniţarea.

Din căsătoria lui Ordener cu Ethel se trage neamul Danneskjold.

SFÂRŞIT

Lei 9,75

Colecția
« Romanul de dragoste »
131

Roman de tinerețe, realizat de Hugo în 1823 — deci la vîrsta de 21 de ani — Han din Islanda ilustrează prodigioasa capacitate de invenție, ingeniozitatea construcției romanești și, în general, acele calități literare care l-au determinat pe Baudelaire să-l califice pe autor un «geniu fără frontiere».
Acțiunea cărții se desfășoară într-un regat imaginar din Islanda secolului al XVII-lea, reînviind farmecul ambianței mitologice a țărilor scandinave, pe fundalul cărora se proiectează figura fabuloasă a crudului Han. Cititorului contemporan îi vorbește însă mai mult și mai direct dragostea pură dintre Ethel și Ordener, o transpoziție literară a propriilor obstacole pe care le-a avut de biruit dragostea lui Hugo pentru Adèle Foucher. Iar în ordine morală, concluzia romanului este că dragostea semnifică de fapt devotament nemărginit.

ULTIMELE APARIȚII: